

gemeente **Oosterhout**

PROGRAMMABEGROTING 2023

Programmabegroting 2023

Gemeente Oosterhout

Colofon

Programmabegroting 2023
Gemeente Oosterhout

Samenstelling
Gemeente Oosterhout
Postbus 10150
4900 GB Oosterhout

Inlichtingen

Telefoon : +14 0162
E-mail : stadhuis@oosterhout.nl
Internet : www.oosterhout.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Leeswijzer	7
3	Samenstelling College van Burgemeester en Wethouders	8
4	Samenvattend beeld begroting	10
4.1	Kaders en uitgangspunten	10
4.2	Beeld begroting 2023	11
5	Programma's	13
5.1	Zorg en welzijn	14
5.2	Arbeidsmarkt, economie en onderwijs	27
5.3	Sport en cultuur	37
5.4	Duurzaamheid en klimaat	43
5.5	Wonen en mobiliteit	50
5.6	Veiligheid	61
5.7	Meer voor elkaar	64
5.8	Financieel solide	69
5.9	Gemeentelijke organisatie	72
6	Paragrafen	78
6.1	Lokale heffingen	79
6.2	Weerstandsvormogen en risicobeheersing	84
6.3	Onderhoud kapitaalgoederen	101
6.4	Treasury (financiering)	111
6.5	Bedrijfsvoering	114
6.6	Verbonden partijen	115
6.7	Grondbeleid	128
6.8	Informatiebeveiliging en privacy	133
6.9	Subsidies	135
6.10	EMU-saldo	137
6.11	Algemene uitkering	139
7	Financiële begroting	141
7.1	Financiële uitgangspunten	142
7.2	Resultaat financiële begroting	144
7.3	Actualisatie begroting 2023	145
7.4	Personele kosten	161
7.5	Gesloten systemen	169
7.6	Kapitaallasten	170
7.7	Bespaarde rente	171
7.8	Investeringen	172
7.9	Reserves en voorzieningen	179
7.10	Verloop vrije reserve	181
7.11	Incidentele lasten en baten	184
8	Bijlagen	187

8.1	Kerngegevens.....	188
8.2	Overzicht investeringen	190
8.3	Taakvelden	192
8.4	Geldleningen.....	194
8.5	Staat van reserves en voorzieningen	195
8.6	Global goals.....	196
8.7	Afkortingenlijst	202

1 Inleiding

Gezonde ambitie en doen wat moet!

De gemeentebegroting geeft richting aan bestuur en organisatie, stelt financiële en inhoudelijke kaders voor het gemeentelijk beleid en vormt een belofte aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners: U mag van ons verwachten dat wij het komende jaar de klussen gaan klaren die in onze begroting staan opgenomen. Om die reden steken bestuur en organisatie enorm veel energie en uren in de totstandkoming van dit beleidsproduct. En het is dus ook terecht dat de raadsvergadering waarin de begroting wordt besproken en vastgesteld, wordt gezien als misschien wel het belangrijkste moment van ons “parlementaire seizoen”. De begroting, die doet er wezenlijk toe.

De begroting is een nadere uitwerking van het bestuursakkoord 2022-2026 ‘De stap vooruit’. Dit heeft zich vertaald in een begroting met vele ambities voor de aankomende jaren. Echter we zullen in de meerjarenbegroting wel flexibel en adaptief moeten blijven. Natuurlijk is de begroting richtinggevend, maar de keuzes voor volgend jaar worden wel met “de kennis van nu” gemaakt. Weloverwogen en beargumenteerd, maar met name in onzekere tijden staat de voorspellende waarde van de begroting onder druk. De COVID19-pandemie en de oorlog in Oekraïne hebben ons de afgelopen jaren laten ervaren dat niets op voorhand zeker is. Behalve dan misschien één ding, namelijk de overtuiging dat de huidige periode van instabiliteit nog wel even zal voortduren.

Die trend heeft ook gevolgen ons, voor de lokale overheid. Meer nog dan in het verleden zal ons worden gevraagd adequaat te reageren op onverwachte ontwikkelingen. Bijvoorbeeld als het gaat om te voorkomen dat onze inwoners in de financiële problemen komen als gevolg van fors gestegen energieprijzen. Of om onze verantwoordelijkheid op te nemen bij de huisvesting van vluchtelingen, op een manier die tegelijkertijd rekening houdt met de positie van onze eigen inwoners. Inventiviteit en niet-alledaagse oplossingen zullen dan al snel in beeld komen. En dan is niet de vraag aan de orde of die oplossingen passen binnen regels of vastgesteld gemeentelijk beleid. Het belangrijkste is dat ze effect hebben, dat ze werken. Dat wij – uiteraard in samenwerking met onze partners en onze inwoners – het verschil kunnen maken door “het goede te doen”.

Dit zal het nodig maken om gaandeweg integrale afwegingen te maken welke investeringen en ambities, op basis van voortgang in lopende projecten, beschikbare capaciteit en financiële middelen, op de planning kunnen blijven staan en welke eventueel verder opschuiven in de tijd. Dit gaat overigens niet vanzelf, dat vraagt veerkracht, flexibiliteit en ruimte. Veerkracht van bestuur en organisatie om onze denk- en doekracht dáár in te zetten waar die het meest nodig is. Flexibiliteit van college en raad om gedurende het jaar financieel en inhoudelijk de bakens te verzetten als de omstandigheden daarom vragen. En ruimte voor onze medewerkers om in de uitvoering datgene te kunnen doen waarmee onze inwoners het beste geholpen zijn. Een manier van werken overigens die naadloos aansluit op de ontwikkeling die onze ambtelijke organisatie doormaakt: werken vanuit de bedoeling.

Nieuwe accenten

De hierboven geschetst onvoorspelbaarheid betekent overigens niet dat we in de voorliggende begroting geen keuzes zouden maken. Dat doen we nadrukkelijk wel. Met de Toekomstvisie Oosterhout 2030 en het bestuursakkoord ‘De stap vooruit’ als basis, zetten wij in deze begroting uitdrukkelijk nieuwe (financiële) accenten op beleidsterreinen die een extra impuls nodig hebben.

Zo stellen we voor een extra bedrag van € 750.000 vrij te maken voor de uitvoering van de opgaven die uit het klimaatakkoord voortvloeien. Dat doen wij vooruitlopend op het beschikbaar komen van extra gelden vanuit het rijk. Gelden die onder andere zullen worden ingezet voor het uitrollen van een warmtenet in onze gemeente.

Er komt € 250.000 extra beschikbaar voor de opdracht brede welvaart, een samen met de gemeenteraad te ontwikkelen aanpak om ervoor te zorgen dat iedere Oosterhout volwaardig kan blijven meedoen in onze samenleving.

De openbare ruimte in Oosterhout geven we een impuls door het onderhoudsbudget met € 300.000 te verhogen en eenzelfde bedrag toe te voegen aan het investeringsbudget. Middels de agenda Arbeidsmarkt en economie willen we ook op onze bedrijventerreinen een kwaliteitsslag maken; daarvoor stellen we voor een extra bedrag van € 100.000 uit te trekken.

En ten slotte heeft onze gemeente ambitieuze voornemens op het gebied van woningbouw. Niet alleen binnen het bestaand stedelijk gebied, maar ook in het buitengebied, ten oosten van de A27. Om dat complexe proces goed te kunnen ondersteunen, is een bedrag van € 500.000 per jaar nodig.

Financiën onder druk

Ondanks al deze ambities presenteren we voor 2023 een sluitende begroting. Dat mag gerust als bewijs gelden voor het feit dat Oosterhout de zaken financieel op orde heeft. Voor de wat verdere toekomst is het beeld een stuk ongewisser. Dit heeft deels te maken met het gegeven dat we aan de vooravond staan van tal van investeringen, onder andere op het gebied van mobiliteit, sport, onderwijs en het stadhuis. Hierdoor zullen de jaarlijkse kapitaallasten stijgen, wat een extra druk voor de begrotingen na 2025 gaat opleveren.

En dan is er nog een ontwikkeling waarmee we rekening moeten houden. Zoals het er nu voorstaat, wordt in 2026 een forse verlaging van de uitkering uit het gemeentefonds voorzien. Een probleem niet alleen voor Oosterhout, maar voor alle Nederlandse gemeenten. Het mag duidelijk zijn dat in het overleg tussen rijk en gemeenten hierover het laatste woord nog niet gesproken is.

Maar ook in mogelijk financieel minder florissante tijden is voor ons college het uitgangspunt dat we het goede moeten blijven doen.

Hoogachtend,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN OOSTERHOUT,

, burgemeester,

, secretaris.

2 Leeswijzer

Samenstelling college

Het derde hoofdstuk geeft de samenstelling van het college en de bijbehorende portefeuillevindeling aan.

Samenvattend beeld begroting

In hoofdstuk vier is op hoofdlijnen het financiële beeld uit de begroting geschetst.

Programmabegroting

Hoofdstuk vijf bevat de programma's. Ieder programma omvat een beschrijving van de algemene doelstelling, de relevante beleidsdocumenten, de accenten uit het bestuursakkoord en uit een beschrijving van de prestaties die worden gerealiseerd. Daarnaast worden de meerjarig beschikbare middelen in beeld gebracht bij ieder programma.

Paragrafen

De paragrafen in hoofdstuk zes geven gebundeld informatie over bepaalde thema's, die anders te gefragmenteerd aan de orde zouden komen. Deze informatie wordt voor zowel bestuurders als toezichthouders van belang geacht om de financiële positie van de gemeente te kunnen beoordelen. Een achttal paragrafen is verplicht voorgeschreven door het BBV, namelijk Lokale heffingen, Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Onderhoud kapitaalgoederen, Treasury (financiering), Bedrijfsvoering, Informatiebeveiliging en privacy, Verbonden partijen, Grondbeleid en het EMU-saldo. De paragrafen Subsidies en Algemene uitkering zijn aanvullend opgenomen.

Financiële begroting

In hoofdstuk zeven is de financiële begroting opgenomen, waarin een uitgebreide financiële toelichting is opgenomen omtrent de verschillen tussen de begroting 2023 en 2022.

Bijlagen

In de bijlagen zijn een aantal cijfermatige overzichten opgenomen. Als laatste bijlage is een afkortingenlijst opgenomen.

3 Samenstelling College van Burgemeester en Wethouders

Mark Buijs, Burgemeester

- Algemeen bestuurlijke coördinatie
- Personeel en organisatie (incl. organisatieontwikkeling)
- Integriteit
- Burgerparticipatie (incl. borging wijkgericht werken)
- Openbare orde en veiligheid
- Toezicht en handhaving
- Integrale veiligheid
- Externe veiligheid
- Regionale samenwerking
- Overige wettelijke taken

Clemens Piena, Wethouder

- Strategie en lobby
- Integraal sociaal domein
- Brede welvaart en sociale basis
- Gezondheid en welzijn
- WMO en ouderenzorg
- Communicatie en media
- Mobiliteit en Integraal Maatschappelijk Beheerkader
- Mobiliteitstransitie
- ICT en informatiegestuurd werken

Dees Melsen, Wethouder

- Economie en ondernemen
- Toerisme en recreatie
- Horeca en evenementen
- Opgave Bruisende Binnenstad
- Citymarketing
- Financiën
- Stedelijke ontwikkeling
- Implementatie omgevingswet
- Wonen

Willem-Jan van der Zanden, Wethouder

- Participatiewet
- Sociale Zaken
- Inclusie
- Duurzaamheid
- Warmtetransitie
- Afval
- Kunst en cultuur
- Dierenwelzijn

Guus Beenhakker, Wethouder

- Onderwijs en arbeidsmarkt
- Jeugd en jeugdzorg
- Energietransitie
- Klimaatadaptatie
- Water en riool
- Natuur en milieu
- Landbouw (incl. Visie buitengebied)

Arnoud Kastelijns, Wethouder

- Ruimtelijke ordening en bouwen
- Monumenten en erfgoed
- Verkeer
- Beheer openbare ruimte
- Sport
- Grondzaken
- Dienstverlening en overige bedrijfsvoering
- Inkoop en aanbesteding
- Vastgoed
- Project nieuwbouw stadhuis

4 Samenvattend beeld begroting

4.1 Kaders en uitgangspunten

Structureel sluitende begroting

Jaarlijkse begrotingen worden gepresenteerd in het perspectief van een structureel sluitende raming. Dit kan in het eerste begrotingsjaar zijn, of het laatste begrotingjaar. In dat laatste geval zijn tussentijdse beperkte tekorten aanvaardbaar mits en voor zover deze kunnen worden gedekt uit reserves. Uiterlijk in het laatste jaar dient dan sprake te zijn van een structureel sluitende begroting.

Nieuwe initiatieven

Er is de komende vier jaar ruimte voor nieuwe initiatieven, met dien verstande dat dit budgettair neutraal gebeurt. Met andere woorden: nieuw voor oud is de leidraad. Uitgangspunt is dat daarbij in eerste instantie dekking gezocht wordt binnen hetzelfde beleidsterrein. Alle initiatieven – zowel nieuwe als bestaande – worden bij de begroting beoordeeld op hun maatschappelijk resultaat (outcome). Op basis daarvan kan een inhoudelijke heroverweging aan de orde zijn.

Onvoorzien

In de begrotingen en meerjarenramingen wordt jaarlijks een realistische raming opgenomen voor “onvoorzien”. Hierbij wordt de structurele doorwerking niet automatisch vertaald, maar vormt deze onderdeel van de discussie over nieuw beleid bij de eerstkomende begroting. Voorstellen worden streng getoetst aan de criteria onvoorzienbaar, onuitstelbaar en onontkoombaar.

Investerings

Het structurele investeringsniveau wordt in principe gemaximeerd op € 5,5 miljoen, exclusief investeringen op het gebied van riolering en afvalverwijdering (deze investeringen worden afzonderlijk beschouwd en worden gedekt via een kostendekkend tarief) en het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Het investeringsniveau is exclusief specifieke investeringen ten laste van de vrije reserve. Uitgangspunt is dat eenmalige investeringen met een lange looptijd zoveel mogelijk vanuit deze reserve worden gefinancierd. Op die manier wordt voorkomen dat deze investeringen leiden tot een forse verhoging van de jaarlijkse kapitaallasten. Het investeringsplan wordt jaarlijks opgesteld in de vorm van een uitvoeringsplanning, waarbij aangegeven wordt wanneer investeringen daadwerkelijk worden uitgevoerd.

Doeluitkeringen

Aan doelen waarvoor de gemeente van het rijk een doeluitkering ontvangt, wordt in beginsel niet meer uitgegeven dan het bedrag van de doeluitkering. Bezuinigingen vanuit het rijk zullen daarbij in principe niet gecompenseerd worden door de gemeente.

Reserves en voorzieningen

De reserves van de gemeente Oosterhout vormen de eerste linie in het opvangen van onverwachte tegenvallers en risico's. In het kader van risicomanagement houden wij vast aan het eerder bepaalde uitgangspunt dat de weerstandsratio minimaal 1,5 moet bedragen. De komende bestuursperiode komen wij tot een actualisering van de Nota reserves en voorzieningen. Vooruitlopend daarop schrappen wij het gemeentelijk parkeerfonds. Nu parkeerinkomsten en -uitgaven met elkaar in evenwicht zijn en geen nieuwe grootschalige investeringen in parkeren worden verwacht, is een dergelijke voorziening niet langer nodig. Daarbij houden wij wel vast aan het uitgangspunt dat inkomsten en uitgaven met elkaar in evenwicht zijn. Het aldus vrijkomende bedrag van 1 miljoen euro zal wordt toegevoegd aan de Vrije reserve.

Belastingtarieven OZB

Als de tarieven voor de onroerendezaakbelasting worden verhoogd, dan gebeurt dit met maximaal het inflatiepercentage. Met het oog op de lastendruk van onze inwoners en bedrijven zullen wij terughoudend zijn in het toepassen van dit instrument.

Overige belastingen en heffingen

Het algemene uitgangspunt is dat alle overige belastingen en heffingen kostendekkend zijn.

4.2 Beeld begroting 2023

In de begroting staat wat we volgend jaar willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat dit gaat kosten. De begroting gaat vooral over het jaar 2023. Wanneer de gemeenteraad deze begroting vaststelt, wordt daarmee formele goedkeuring gegeven tot het doen van uitgaven in het jaar 2023. Naast informatie over het jaar 2023 bevat deze begroting ook ramingen voor de jaren 2024 tot en met 2026. Dit wordt de 'meerjarenbegroting' genoemd. De meerjarenbegroting gaat ter kennisname naar de gemeenteraad en geeft context bij de vaststelling van de begroting 2023. In onderstaande tabel wordt een totaaloverzicht gegeven van de baten (inkomsten) en lasten (uitgaven) in 2023. Het saldo is het verschil tussen de baten en de lasten.

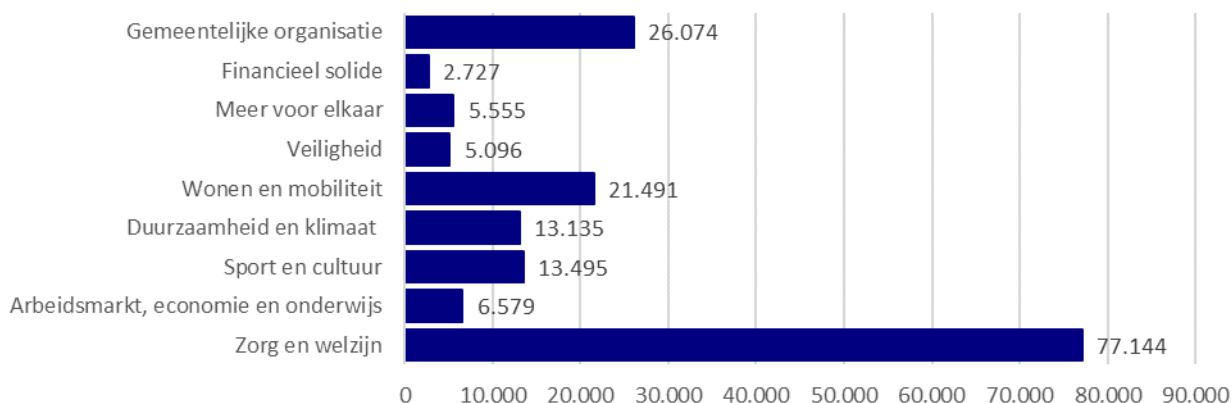
x € 1.000

Nr.	Soort lasten en baten	Rekening 2021	Begroting 2022	Lasten	Baten	Begroting 2023
1	Zorg en welzijn	49.512	55.654	77.144	-19.434	57.710
2	Arbeidsmarkt, economie en onderwijs	4.484	4.843	6.579	-390	6.189
3	Sport en cultuur	7.999	7.999	13.495	-4.235	9.260
4	Duurzaamheid en klimaat	9.364	10.552	13.135	-1.668	11.467
5	Wonen en mobiliteit	12.762	13.826	21.491	-5.853	15.638
6	Veiligheid	4.788	4.697	5.096	-110	4.986
7	Meer voor elkaar	4.220	4.510	5.555	-1.105	4.450
A	Financieel solide	-121.765	-129.469	2.727	-133.151	-130.424
B	Gemeentelijke organisatie	21.302	21.815	26.074	-2.444	23.630
	Resultaat voor bestemming	-7.334	-5.573	171.296	-168.390	2.906
C	Mutaties in de reserves	-759	2	2	-	2
D	Vennootschapsbelasting	-3.443	4.938	498	-3.416	-2.918
	Resultaat	-11.536	-633	171.796	-171.806	-10

Lasten

De totale lasten bedragen in 2023 € 171,3 miljoen. De lasten worden gemaakt om de beleidsdoelstellingen van het college en de gemeenteraad. De begroting is opgedeeld in zeven beleidsprogramma's. Daarnaast zijn er de zogenoemde algemene dekkingsmiddelen (financieel solide), de gemeentelijke organisatie en de mutaties in de reserves. De zeven beleidsprogramma's vormen samen met de drie overige onderdelen het totaal van de begroting. In onderstaande grafiek is aangegeven hoe de uitgaven over de verschillende beleidsprogramma's zijn verdeeld.

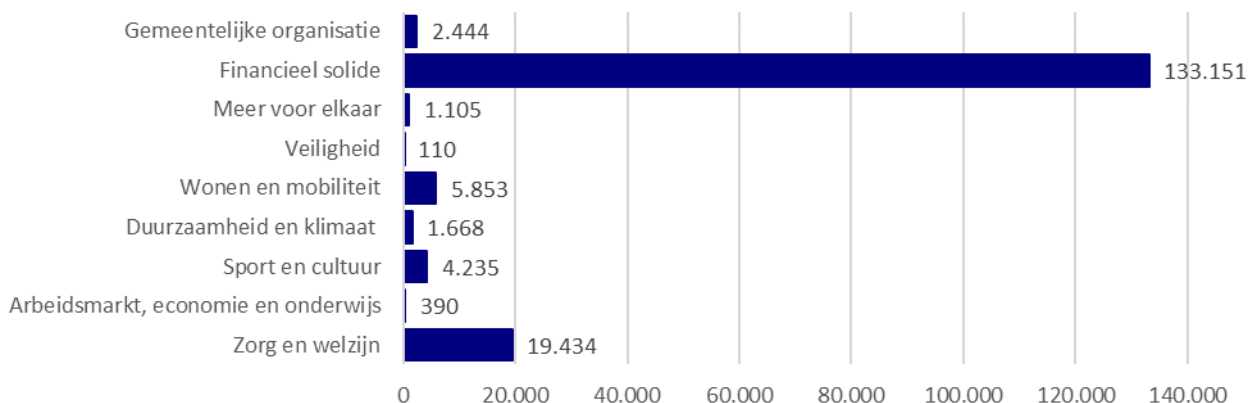
Lasten per programma (bedragen x € 1.000)

Baten

Het is de bedoeling dat we een structureel sluitende begroting presenteren. Dat betekent dat onze lasten gedekt moeten worden door onze baten. In het jaar 2023 worden alle uitgaven van in totaal € 168,4 miljoen dus gedekt door inkomsten. In onderstaande figuur is de verdeling van de inkomsten opgenomen.

Baten per programma (bedragen x € 1.000)

Het grootste deel van onze baten ontvangen we vanuit het Rijk. Vanuit het gemeentefonds ontvangt Oosterhout een zogenoemde algemene uitkering. Deze uitkering is vrij besteedbaar en bedraagt in 2023 naar verwachting € 99,1 miljoen en de re-integratie uitkeringen € 5,5 miljoen. Andere grote inkomstenbronnen zijn lokale heffingen (paragraaf 6.1) naar verwachting € 30,8 miljoen en rijksuitkeringen voor Zorg en Welzijn van € 17,4 miljoen.

Structureel begrotingssaldo

In de Gemeentewet staat dat onze begroting structureel en reëel in evenwicht moet zijn. Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting (en meerjarenraming) volledig en realistisch zijn. De provincie toetst hier vanuit haar toezichhoudende rol op.

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting, maken we onderscheid tussen structurele en incidentele baten en lasten. Incidentele baten of lasten zijn baten of lasten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Hierbij beïnvloeden incidentele lasten het structureel begrotingssaldo positief en incidentele baten het structureel begrotingssaldo negatief. In onderstaande tabel wordt in het kort de opbouw van het structurele saldo inzichtelijk gemaakt. De in de tabel opgenomen bedragen sluiten aan op de totalen uit het overzicht incidentele baten en lasten in 7.14.

X € 1.000

	Begr 2022	Begr 2023	Begr 2024	Begr 2025	Begr 2026
Structurele begrotingssaldo (=-voordelig)	-1.009	-516	-663	-2.002	6.433
Structurele exploitatieruimte	2,35%	0,31%	0,39%	1,17%	-3,98%

5 Programma's

In dit hoofdstuk worden de programma's behandeld per programma. De lasten en baten per thema zijn opgenomen in de volgende tabel, daarnaast zijn de mutaties in de reserves opgenomen.

Thema	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Zorg en welzijn	49.512	55.654	57.710	57.311	57.065	56.709
Arbeidsmarkt, economie en onderwijs	4.484	4.843	6.189	6.294	6.558	6.310
Sport en cultuur	7.999	7.999	9.260	8.837	9.030	9.043
Duurzaamheid en klimaat	9.364	10.552	11.467	11.710	11.993	12.103
Wonen en mobiliteit	12.762	13.826	15.638	16.710	16.660	17.229
Veiligheid	4.788	4.697	4.986	4.994	4.997	4.994
Meer voor elkaar	4.220	4.510	4.450	4.420	4.398	4.431
Financieel solide	-121.765	-129.469	-130.424	-131.694	-133.778	-125.500
Gemeentelijke organisatie	21.302	21.815	23.630	23.876	24.008	24.637
Resultaat voor bestemming	-7.334	-5.573	2.906	2.458	931	9.956
Mutaties in reserves	-759	2	2	2	2	2
Vennootschapsbelasting	-3.443	4.938	-2.918	-2.769	-2.838	-3.478
Resultaat	-11.536	-633	-10	-309	-1.905	6.480

5.1 Zorg en welzijn

Portefeuillehouder(s) *G. Beenhakker, C. Piena, W. van der Zanden*

Het programma bestaat uit zeven thema's die in de volgende paragrafen worden uitgewerkt. In eerste instantie wordt aangegeven aan welke global goal(s) het thema een bijdrage levert. In bijlage 8.6 wordt een inzicht gegeven in de global goals en wat belangrijke taken voor de gemeente zijn. Daarnaast worden per thema de volgende elementen behandeld:

- wat willen we bereiken;
- wat gaan we hiervoor doen;
- indicatoren;
- meerjarenbeleid 2024-2026.

Vervolgens wordt voor het programma inzicht gegeven in de kosten, extern betrokken partijen en de beleidskaders.

5.1.1 Algemeen

5.1.1.1 *Wat willen we bereiken*

We willen dat het goed gaat met de inwoners van Oosterhout. We vinden het belangrijk dat inwoners een waardevol bestaan kunnen opbouwen, hierin eigen keuzes kunnen maken en veerkrachtig zijn wanneer het leven (even) tegenzit. Met de visie Sociaal Domein zetten we sinds 2021 stevig in op de 'beweging naar de voorkant': zo veel mogelijk en zo vroeg mogelijk problemen opvangen en oplossen in de eigen directe omgeving en/of met inzet van (vrij toegankelijke) voorzieningen in de stad. Op deze wijze vermindert de druk op de niet vrij toegankelijke voorzieningen.

Vanuit deze visie zijn de volgende maatschappelijke resultaten geformuleerd:

- een samenleving (stad, kerkdorp, wijk of buurt) waarin inwoners naar vermogen meedoen;
- een samenleving waarin inwoners naar vermogen op eigen kracht functioneren;
- een samenleving waarin inwoners in hun functioneren steun kunnen krijgen van de directe omgeving door de aanwezigheid van een sterke sociale basis, brede maatschappelijke voorzieningen en vrij toegankelijke voorzieningen.

In 2023 werken we opnieuw vanuit de integraliteit: uiteraard binnen het sociaal domein, maar ook meer richting het fysieke domein (wonen en openbare ruimte).

5.1.1.2 *Wat gaan we hiervoor doen*

Menselijke maat

In het sociaal domein is het belangrijk te erkennen dat het systeem als zodanig niet altijd leidend is. De regels bepalen niet altijd de maat. De menselijke maat toepassen betekent soms ongelijke behandeling om zo gelijke kansen voor kwetsbare inwoners te creëren. We kijken dan ook niet alleen naar waar iemand recht op heeft, maar vooral naar wat iemand nodig heeft. Dus niet alleen doen wat moet, maar vooral doen wat helpt.

In ons handelen naar onze inwoners, maar ook in onze beleidsstukken, uitvoeringsbesluiten, werkinstructies en trainingen/intervisies zal hiervoor specifieke aandacht zijn.

Brede Welvaart

Welvaart gaat niet alleen over rijkdom en bezit. Mensen beoordelen de kwaliteit van het leven op meer onderdelen dan alleen geld. Het is daarom belangrijk om vanuit meer verschillende invalshoeken naar welvaart te kijken: economische groei, natuur en milieu. De samenhang tussen economische groei en kwaliteit van leven moet in balans blijven. Dat betekent dat er naast economische doelen, ook sociale en ecologische doelen worden nagestreefd, bijvoorbeeld gezondheid, onderwijs, milieu, werk-privé balans. Bij brede welvaart gaat het niet alleen om het vergroten van de (materiële) waarde, maar ook om het welzijn van mensen.

Brede welvaart is een onderwerp waarvoor de raad een bestuursopdracht opstelt voor het college. Wij zullen vanuit het sociaal domein samen met de raad procesafspraken maken om deze opdracht te formuleren en uit te voeren.

Positieve gezondheid

Vanuit zorg en welzijn, zetten we in om de maatschappelijke omslag te maken van de huidige focus op ziekte en zorg naar het bevorderen van gezondheid, welzijn en welbevinden. Deze omslag is niet alleen van belang in het kader van welzijn en welbevinden van inwoners. Door de inzet op preventie proberen we de trend van toenemende zorgvraag en groeiende kosten om te buigen.

Het verbetertraject toegang

Zoals beschreven in de Visie Sociaal Domein streeft de gemeente Oosterhout naar een transparante, goed georganiseerde toegang voor inwoners. We willen dat de klantreis van inwoners zo vloeiend mogelijk verloopt, waarbij inwoners tijdig de juiste en passende zorg en ondersteuning ontvangen. Als gemeente willen we verantwoordelijkheid nemen en pas loslaten wanneer de vraag van de inwoner in goede handen is. Om bestand te zijn tegen snel opvolgende ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein, moeten we de toeleiding en toegang continu verbeteren en optimaliseren. Inwoners vinden dan snel de ondersteuning en/of hulp die ze nodig hebben binnen onze goed functionerende toegang. Om deze ambitie te realiseren, zijn we eind 2020 gestart met een (anderhalf) jaarlijkse verbetercyclus. Vanuit drie perspectieven: inwoner, professional/maatschappelijke partner en gemeente Oosterhout formuleren we verbeteropgaven.

In 2023 gaan we nadrukkelijk opgaven oppakken in relatie tot de toeleiding: de samenwerking met onze maatschappelijke partners. Ook gaan we onze interne processen verder verbeteren (digitale innovatie) en gaan we aan de slag met een efficiëntere werkwijze voor onze inwoners (wachtijd verminderen). Gezien de personele uitdaging (hoge werkdruk) en ambities in verbeterlagen die we nog kunnen maken, zijn extra middelen nodig.

5.1.1.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
% huishoudens met zorg en ondersteuning	-	20,40%	22,10%	-	-	L
Score Sociale kracht	71	-	71	73	-	B
Score Participatie	73	-	71	73	-	B
Score mate van eenzaamheid	70	-	65	70	-	B
Score zelfredzaamheid	82	-	82	83	-	B
Score financiële zelfredzaamheid	69	-	65	68	-	B
Score collectieve zelfredzaamheid	62	-	67	67	-	B
Score sociale cohesie	67	-	70	70	-	B
% cliënten dat wist waar ze terecht konden voor hulp	-	-	70,00%	70,00%	-	B

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.1.1.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.1.2 Jeugd

5.1.2.1 Wat willen we bereiken

We willen dat alle kinderen en jongeren zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen, die actief deelnemen aan het maatschappelijke leven. Hiervoor gaan we een gunstig opgroeklimaat voor jeugdigen bevorderen door de sociale basis van jeugdigen, ouders, opvoeders en hun sociale netwerk te versterken. Het vergroten van kansen en het voorkomen van uitval zijn daarbij leidend. Wanneer jeugdhulp noodzakelijk is, organiseren we de juiste en beste jeugdhulp nabij en zo thuis mogelijk voor de jeugdige. Het continu verbeteren van de verbinding tussen jeugdhulp en het onderwijs is daarbij essentieel. Om dit alles te bereiken werken we zowel lokaal als (boven)regionaal verder aan de transformatie naar een jeugdhulpstelsel waarbinnen wij met onze (strategische) partners continu samen de jeugdhulp, processen en beheersing optimaliseren.

5.1.2.2 Wat gaan we hiervoor doen

Binnen de jeugdwet vindt er geen inkomenstoets plaats, dit zorgt voor gelijke toegang tot de jeugdhulpvoorzieningen.

Kansrijke start

Door actief in te zetten op de beweging naar de voorkant, kunnen latere (ontwikkelings) problemen bij jeugdigen worden beperkt en kunnen zij meedoen in de samenleving. Samen met partners uit het medische en het sociale domein zetten we ons in voor het landelijke programma 'Kansrijke Start' gericht op de eerste 1.000 dagen van een kind.

Doorontwikkeling (laagdrempelige) vrij toegankelijke jeugdhulp

In 2023 zetten we verder in op de doorontwikkeling van de (laagdrempelige) vrij toegankelijke jeugdhulp. We blijven monitoren of we een dekkend aanbod van voorzieningen hebben en spelen in op huidige trends en ontwikkelingen. Door dit te blijven evalueren en door ontwikkelen kunnen we steeds beter de beweging naar de voorkant maken. Concreet gaan we in 2023 samen met jongeren, ouders, professionals, vrijwilligers en ondernemers aan de slag met het versterken van de mentale gezondheid jongeren. In 2022 is hier een brede coalitie voor opgestart. Daarnaast loopt het ZonMw project 'werken aan bestendige en domein overstijgende hulp en ondersteuning aan jongeren met jeugdhulp rond 18 jaar' in 2023 af. Na afloop van het project wordt gekeken hoe we tot een structureel lerend systeem komen waarin de domein overstijgende samenwerking rond 18 jaar blijvend gemonitord wordt.

(Herijking) Lokaal beleidskader jeugdhulp

Om te komen tot een transformatie in het jeugdhulplandschap is het van belang om ook lokaal goed te beschrijven wat we gaan doen en wat onze kaders en doelen zijn. Om die reden wordt het beleidskader jeugd herijkt, zodat het aansluit bij (recente) lokale ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de visie sociaal domein en het verbetertraject toegang. Ook is het van belang om de recente regionale ontwikkelingen een plek te geven in het lokale beleidskader en de Regiovisie samen met lokale partners verder uit te werken. De 8 leidende principes uit de Regiovisie zijn hierbij het kompas. Bij uitstek zijn de leidende principes "hobbels horen bij het leven" en "normaliseren vraagt iets van ons allemaal" thema's die we handen en voeten gaan geven.

Inkoop van niet vrij toegankelijke jeugdhulp

In 2023 gaan we verder aan de slag met de inkoop van niet vrij toegankelijke jeugdhulp. Inkoop is als instrument een voortvloeisel om ambities uit de Regiovisie te realiseren. Met de nieuwe inkoop willen we voor lange termijn rust en stabiliteit in het jeugdhulpstelsel brengen, zodat de regio en haar aanbieders beter in staat worden gesteld de juiste dingen te doen voor onze jeugdigen en hun ouders.

Regionale governance jeugdhulp

De Norm voor Opdrachtgeverschap geeft ons de opdracht om te komen tot een 'niet vrijblijvende vorm van samenwerking', een Gemeenschappelijke Regeling (GR) is een passende optie. Een intensieve samenwerking vraagt om een governance-structuur die past bij de partners en de opgave, waarna we deze gaan inrichten. Door het nú goed te regelen creëren we voor daarna jarenlang rust en (rol)duidelijkheid, waardoor focus ontstaat om inhoudelijke knelpunten aan te pakken.

Regiovisie

Inhoudelijk gaan we de ontwikkelopgaven uit de Regiovisie uitvoeren met jeugdigen, ouders en onze strategische partners. Concreet betekent dit dat we onder andere een regionaal participatiepanel van jeugdigen en ouders willen realiseren, de wachlijsten gaan terugdringen en het proces van triage en verwijzing gaan optimaliseren.

JONG

Het programma JONG betreft kinderen en jongeren bij taken van de gemeente, voert activiteiten uit, draagt bij aan burgerschapsvorming en is ondersteunend aan het organiseren van participatietrajecten voor verschillende thema's en opgaves binnen de gemeente. Komende periode gaan we verder met het verstevigen van de positie het Jongerenpanel Oosterhout (JPO), door het te ondersteunen met zijn eigen missie; belang van jongeren op de kaart zetten, meedenken, maar ook meedoen én laten zien wat er gebeurt met de inbreng van het Jongerenpanel.

5.1.2.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp (%)	9,80%	9,30%	11,50%	12,50%	12,50%	L
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming (%)	0,80%	0,90%	1,10%	1,00%	1,00%	L
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering (%)	0,40%	0,30%	0,20%	0,20%	0,20%	L
Waardering contact Sociaal Wijkteam	7,3	7,4	7,1	-	-	B
Melding (vermoeden van) huiselijk geweld en kindermishandeling	598	566	490	600	600	G
% kinderen waarmee het thuis beter gaat	-	-	-	55,00%	55,00%	G
% kinderen waarmee het door hulp beter gaat op school, werk, thuis en andere omgeving	-	-	-	55,00%	55,00%	G
% kinderen/ouders dat door de hulp meer vertrouwen heeft in zichzelf/het gezin	-	-	-	84,00%	84,00%	G

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.1.2.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.1.3 Wet maatschappelijke ondersteuning

5.1.3.1 Wat willen we bereiken

Sinds 2021 werken we vanuit de integrale visie sociaal domein. De gemeentelijke visie op het sociaal domein vormt het inhoudelijk kader voor het handelen binnen het sociaal team en dus ook binnen de Wmo. In de kern gaat de visie over:

- de beweging naar de voorkant en de daarmee gepaard gaande inzet op preventie;
- het bieden van passende ondersteuning door onder andere integrale samenwerking.

Voor de Wmo vormt het langer, prettig en veilig zelfstandig wonen voor (kwetsbare) inwoners de centrale opgave. Dit gaat met name om de oudere generaties inwoners en ook om inwoners met een psychische kwetsbaarheid. We willen dat deze inwoners zo lang mogelijk hun eigen mentale, sociale en lichamelijke kracht benutten. Dit willen we bereiken door naast een breed aanbod van maatschappelijke voorzieningen ook in te zetten op versterking van de sociale basis.

5.1.3.2 Wat gaan we hiervoor doen

Doorontwikkeling versterken sociale basis

We blijven inzetten op een sterke sociale basis waarin inwoners elkaar ontmoeten, elkaar kennen, naar elkaar omkijken en elkaar de helpende hand bieden. We gebruiken daarvoor onder andere de activiteitencentra en de dorpshuizen. Sport en Cultuur vormen ook een belangrijk bindmiddel tussen onze inwoners. We zetten daarnaast in op meer oren en ogen in de wijk, zoals met de wijkGGZ-er en de wijkmakelaars. Hiermee bereiken we dat sociale problematiek zoals eenzaamheid, verwaarlozing of situaties van geweld in afhankelijkheidsrelaties eerder wordt signaleerd.

Beweging naar de voorkant

Ook blijven we actief inzetten op de beweging naar de voorkant. Op deze manier worden problemen namelijk beperkt en blijven inwoners meedoen in de samenleving. Zo ondersteunen we zelfredzaamheid en zelfstandig wonen van ouderen en mensen met beperking door in te zetten op 'reablement'. Dat betekent dat we samen met de cliënt werken aan herstel van zijn leven en zelfredzaamheid, vanuit positieve gezondheid. In 2023 wordt de pilot Langer Actief Thuis geëvalueerd. Deze pilot (die gebaseerd is op reablement) is in de tweede helft van 2022 gestart en richt zich op een team van ondersteuners dat gedurende twaalf weken iemand begeleidt in het voeren van het huishouden. Als deze pilot succesvol is, willen we deze aanpak opnemen in het beleid hulp bij het huishouden. In 2023 gaan we het versterkingstraject van de toegang tot hulp bij het huishouden dat we de afgelopen twee jaar hebben gedraaid, ook inzetten voor andere Wmo-voorzieningen. We willen kijken of de positieve benadering van wat iemand zelf nog kan (doen of organiseren) ook past op een hulpvraag voor woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen. De aanpak kan namelijk bijdragen aan de zelfredzaamheid, de zelfstandigheid en het zelfbeeld van ouderen en andere kwetsbare inwoners.

Verder faciliteren we ook in 2023 bij de actieve voorbereiding op het ouder worden. Het Centrum voor Wonen is hiervan een voorbeeld. In dit centrum werken verschillende partijen samen (Thuisvester, Rabobank, Surplus) om inwoners met hun woonvragen advies te geven op allerlei gebied: financieel, hulpmiddelen, doorstroom enz. Door inzet op preventie proberen we de trend van toenemende zorgvraag en groeiende kosten om te buigen.

De doorontwikkeling van de vrij toegankelijke voorzieningen is ook in 2023 belangrijk in het kader van de beweging naar de voorkant. We monitoren het huidige aanbod van voorzieningen en onderzoeken de behoeften, trends en ontwikkelingen. Het uitbreiden/doorontwikkelen van het aanbod van laagdrempelige voorzieningen betekent op dit moment echter ook dat er moet worden ingezet op de randvoorwaarden voor enkele van de bestaande voorzieningen:

Floralia

Sinds 2019 heeft de gemeente Oosterhout de gebouwen van park Floralia in onderhoud gekregen. We hebben daar een prachtige locatie voor (laagdrempelige) dagbesteding. De staat van de bestaande objecten op het terrein toen het in onderhoud kwam, was slecht. Voor het onderhoud is nu extra geld nodig. We brengen het gebouw hiermee in 2023 in een dusdanig goede staat van onderhoud dat het gebruik door de inwoners en cliënten niet in het gedrang komt. Als we het onderhoud niet uitvoeren leidt dit later tot hogere herstellkosten.

Pannehoef

We zien de Pannehoef als een laagdrempelige locatie voor culturele activiteiten met ook een sociaal-maatschappelijke functie in de wijk. Dit omdat er vormen van dagbesteding worden aangeboden. Er is een behoorlijke investering nodig om het pand naar een meer moderne standaard te brengen. Daarom wordt geïnvesteerd in het pand om de duurzaamheidsprestaties te verhogen, de esthetische uitstraling te verbeteren en multifunctioneel en gelijktijdig gebruik mogelijk te maken.

Eigen bijdrage

Op dit moment heeft iedere inwoner dezelfde eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen. Het doen van een inkomenstoets is binnen de Wmo niet toegestaan. Het nieuwe kabinet wil voor specifiek de huishoudelijke hulp naar een 'eerlijkere eigen bijdrage met landelijke normen en met oog voor betaalbaarheid van lage- en middeninkomens'. Dat betekent wellicht een afschaffing van het abonnementstarief voor de hulp bij het huishouden. Het is nog onbekend of deze wijziging in 2023 al gaat plaatsvinden.

Beschermd wonen

Het beleidskader en de ingestelde gemeenschappelijke centrumregeling beschermd wonen vormen de basis voor de uitvoering van beschermd wonen tot in ieder geval 2026. Medio 2023 wordt een nieuw regionaal toegangsteam beschermd wonen geïmplementeerd dat nauw samenwerkt met de lokale toegangen van de verschillende gemeenten. Daarnaast komt er een regionaal monitoringssysteem beschermd wonen, deze monitor wordt constant doorontwikkeld.

Maatschappelijke opvang

Eind 2022 is de eindevaluatie van het versterkingsplan tegen dak- en thuisloosheid gereed. Met de opgedane kennis wordt verder gebouwd aan de aanpak voor de opvang van dak- en thuislozen in regio Breda. In het regeerakkoord is met ingang van 2022 landelijk structureel € 65 miljoen extra bestemd voor de brede aanpak van dakloosheid. Er wordt ingezet op het voorkomen van dakloosheid, vernieuwing van de maatschappelijke opvang en het realiseren van woonplekken met passende ondersteuning voor (dreigend) dakloze mensen. Het is nog niet duidelijk welk aandeel regio Breda ontvangt.

5.1.3.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Voorzieningen voor senioren in de gemeente.	6,4	6,6	-	-	-	B
Welzijnsvoorzieningen in de gemeente	6,9	6,9	-	-	-	B
Is mantelzorger (zorgt voor een familielid of bekende)	26,00%	27,00%	-	-	-	B
Doet vrijwilligerswerk	16,00%	20,00%	-	-	-	B
Voorzieningen / toegankelijkheid in de gemeente voor mensen met een functiebeperking	6,4	6,5	-	-	-	B
% cliënten dat door ondersteuning beter de dingen kan doen die hij/zij wil	-	77,00%	75,00%	75,00%	75,00%	C
% cliënten dat door ondersteuning zichzelf beter kan redden	-	86,00%	75,00%	85,00%	85,00%	C

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.1.3.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.1.4 Sociaal beleid

5.1.4.1 Wat willen we bereiken

Bevorderen dat inwoners van Oosterhout in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien, door het (terug)leiden van uitkeringsgerechtigden naar de arbeidsmarkt. Het financieel en materieel ondersteunen van burgers die niet volledig in hun levensonderhoud kunnen voorzien of niet voldoende maatschappelijk kunnen participeren. Dit geldt ook voor onze inburgeraars. We willen dat inburgeraars zich welkom voelen en we zorgen ervoor dat zij snel en volwaardig meedoen in de Nederlandse samenleving.

Om mee te kunnen doen in de samenleving is een financieel stabiele situatie een voorwaarde. Daarmee bedoelen we zowel het kunnen voldoen aan de primaire levensbehoeften als het ervaren van financiële rust, zelfs tijdens een schuldregeling. We willen dat inwoners (eerder) schuldenrust ervaren zodat zij (weer) kunnen participeren. Problematische schulden belemmeren mensen om volwaardig mee te kunnen doen. In de eerste plaats blijft dit de verantwoordelijkheid van de inwoner zelf. Zijn of haar eigen kracht staat centraal en moet volledig benut worden. We halen die verantwoordelijkheid niet weg bij de inwoner.

We willen bijdragen aan de bewustwording bij inwoners van het hebben en houden van een gezonde financiële situatie zodat meer inwoners beter voorbereid zijn op mogelijke financiële tegenslag. En dat meer inwoners beseffen dat met de stap naar hulp erger voorkomen kan worden. Dat er veel mogelijkheden zijn voor ondersteuning, ook als er nog geen sprake is van schulden.

Bij de uitvoering van regelingen staat de burger centraal. Niet de regels zijn het uitgangspunt maar wel wat nodig is om burgers gelijke kansen te bieden. Hierbij kiezen we waar dit nodig is voor een integrale aanpak, waarbij de verschillende facetten die een rol spelen betrokken worden om op die manier tot een goede oplossing te komen. Bij de uitvoering van de sociale zekerheid sluit dit ook aan bij de nieuwe koers die het Rijk wil gaan varen: "er moet weer meer balans in de Participatiewet komen". Hiervoor is wel een wetswijziging nodig. Waarschijnlijk komt het kabinet hiervoor eind 2022 met een wetsvoorstel dat per 1 januari 2024 in werking zal treden. Als dit wetsvoorstel bekend is zullen we, uiterlijk in het eerste kwartaal 2023, kijken naar de mogelijkheden om hierop op onderdelen vooruit te lopen. Uiteraard zijn de mogelijkheden om op de wetswijziging vooruit te lopen wel afhankelijk van de ruimte die het kabinet hiervoor wil bieden.

We willen dat burgers in staat gesteld worden om via werk hun eigen inkomen te verwerven. Ook mensen met een arbeidsbeperking en groepen met een afstand tot de arbeidsmarkt moeten deze kansen krijgen.

5.1.4.2 Wat gaan we hiervoor doen

Bestrijden van (kinder)armoede

We willen inwoners die het financieel moeilijk hebben en eventueel al met betalingsachterstanden en schulden te maken hebben eerder bereiken. We informeren hen over het belang van een gezonde financiële situatie en hoe die bereikt kan worden. De bekendheid vergroten van de inkomensondersteunende maatregelen is daar onderdeel van. Door de aanvragen voor de eenmalige energietoeslag in 2022 is een veel groter deel van de doelgroep van onze inkomensondersteunende maatregelen in beeld gekomen. We willen binnen wat wettelijk mogelijk is, hiervan gebruik maken en zo sterker inzetten op het terugdringen van niet-gebruik.

Inkooptraject schuldhulpverlening

In 2023 wordt het inkooptraject schuldhulpverlening afgerond. We zetten in op het verkorten van de doorlooptijden van schuldhulpverleningstrajecten en willen binnen de schuldhulpverleningstrajecten meer saneringskredieten verstrekken om schuldenrust te creëren.

Uitvoeringsplan schuldhulpverlening

We willen dat inwoners die problemen ervaren met hun financiële situatie ondersteuning krijgen zodat zij op het hoogst haalbare niveau van (financiële) zelfredzaamheid volwaardig kunnen (blijven) deelnemen aan de samenleving. Dit doen we door ondersteuning te bieden op het financiële vlak aan diegenen die zonder ondersteuning in de schulden dreigen te geraken, hun schuldensituatie niet kunnen oplossen of waarbij de kans groot is dat zonder ondersteuning de schuldensituatie zal verslechteren. Hierbij is niet alleen aandacht is voor de financiële problemen, maar ook voor andere (psychosociale) problemen. De complexe problematiek rondom schulden vraagt vaak een integrale benadering. We werken verder aan praktische verbindingen in beleid en uitvoering tussen de domeinen welzijn, zorg en schuldhulpverlening en sluiten hiermee aan op de leefwereld van mensen die leven in armoede en/of met schulden door mét hen samen te werken aan hun gezondheid en gezondheidsvaardigheden.

We willen daarom een juiste mix van ondersteuning, begeleiding en producten waarmee we maximale preventie en hulp bieden op het juiste moment en bij de juiste personen. In het uitvoeringsplan Schuldhulpverlening is beschreven hoe we het komend jaar de dienstverlening verder verstevigen, verruimen en/of door ontwikkelen.

Activering en re-integratie

Uit onderzoek blijkt dat meedoen aan de samenleving een positieve invloed heeft op de gezondheid. We ondersteunen uitkeringsgerechtigden dan ook bij activering en re-integratie.

Minimabeleid

Het doel van het minimabeleid is om bij te dragen aan gelijke kansen voor kwetsbare inwoners. Maar meer nadrukkelijk kijken we naar wat iemand nodig heeft, niet alleen naar wat we moeten doen. We zullen ook de koppeling leggen met het onderwerp energiearmoede en de initiatieven die op dit gebied vanuit het beleidsterrein duurzaamheid worden ontwikkeld.

Kansengelijkheid

Iedereen moet mee kunnen doen en gelijke kansen krijgen om zich te ontwikkelen. Gelijke kansen op de arbeidsmarkt horen hier ook bij. We zullen personen die meer moeite hebben om een plaats op de arbeidsmarkt te krijgen dan ook ondersteunen. Hiervoor zullen we verschillende middelen inzetten, zoals opleiding, training en begeleiding. Een belangrijke groep die onze ondersteuning verdient, zijn personen met een arbeidsbeperking. Door ondersteuning van zowel de werkgever als de werknemer willen we zorgen dat meer mensen met een arbeidsbeperking betaald werk vinden. Verder zullen we extra aandacht geven aan andere groepen die minder kansen hebben op de arbeidsmarkt. Het gaat hierbij om groepen zoals jongeren zonder startkwalificatie, statushouders en oudere werkzoekenden. De huidige krapte op de arbeidsmarkt kan ook kansen bieden aan deze groepen.

Inburgering en opvang

We zorgen voor huisvesting, integratie, (taal)onderwijs, gezondheid en participatie voor inburgeringsplichtigen en voor de opvang van (jonge) vluchtelingen. De gemeente Oosterhout neemt haar maatschappelijke verantwoordelijkheid om de druk op de asielzoekerscentra te verlichten. Op dit moment vangen we 12 alleenstaande minderjarige vluchtelingen in de leeftijd van 15 tot 18 jaar op. Tot de leeftijd van 18 jaar worden deze jongeren begeleid door het Nidos. Het betreft een doorstroomlocatie, wat betekent dat als er een jongere uitstroomt er weer een nieuwe jongeren zal worden gehuisvest. Zodra een jongere 18 wordt zal er gepaste woonruimte in Oosterhout worden gezocht, we verwachten dat jaarlijks ongeveer 5 jongeren uitstromen. Het betreft een kwetsbare groep die zeker nog begeleiding nodig heeft. Om deze jongeren na hun 18e te begeleiden zijn er extra capaciteit en middelen nodig. Daarnaast worden op Lievenshove sinds 2022 verschillende groepen mensen opgevangen. Naast spoedzoekers en studenten zijn daar ook 11 statushouders gevestigd. Ook voor deze statushouders wordt begeleiding ingezet.

Activering en re-integratie

Voor burgers die in staat zijn om te werken, is werk de beste manier om de inkomenssituatie te verbeteren. Uit onderzoek blijkt dat meedoen aan de samenleving een positieve invloed heeft op de gezondheid. We ondersteunen uitkeringsgerechtigden dan ook bij activering en re-integratie. Werk geeft inkomen, sociale contacten en waardering. We willen meer mensen vanuit een uitkeringssituatie naar de arbeidsmarkt brengen. Voor de burgers die vanuit de uitkering weer aan het werk gaan, betekent dit een inkomensverbetering en voor de gemeente levert dit een besparing op in de uitkeringslasten. Volgens de prognose van het Centraal Planbureau zal de bijstandpopulatie in 2023 stabiel blijven. Wij willen echter streven naar een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden door extra in te zetten op het aan het werk helpen van uitkeringsgerechtigden. Voor uitkeringsgerechtigden die nog niet in staat zijn om via werk volledig uit te stromen, kijken we naar de mogelijkheden van werk in deeltijd.

Heronderzoeken

De afgelopen tien jaar lag bij de uitvoering van verschillende sociale zekerheidsregelingen de nadruk op wantrouwen richting de gebruikers. Dit geldt ook voor de regelingen die de gemeente uitvoert. De kindertoeslagaffaire heeft hierin een verandering teweeg gebracht. De afgelopen tijd is er de nodige aandacht geweest voor de menselijke maat binnen de uitvoering van de sociale zekerheid. Belangrijk onderdeel hiervan is om uit te gaan van vertrouwen in de burger. Met ingang van 2023 zal er een systematiek opgezet gaan worden waarbij de rechtmatige verstrekking van uitkeringen goed kan worden gewaarborgd via gegevensuitwisseling zonder dat er een heronderzoek plaatsvindt. Het uiteindelijke doel van de nieuwe aanpak is dat er meer tijd en ruimte beschikbaar komt om met de cliënt het gesprek aan te gaan en hierin naar voren te halen welke ondersteuning nodig is om de cliënt verder te helpen.

MidZuid

Oorspronkelijk is de Gemeenschappelijke Regeling WAVA opgericht voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). MidZuid is het uitvoeringsbedrijf van de GR WAVA. In de loop van de jaren zijn er naast de uitvoering van de Wsw ook andere opdrachten verstrekt aan MidZuid, het gaat dan vooral om re-integratie van personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Omdat er geen nieuwe instroom in de Wsw meer mogelijk is zal het aantal Wsw-medewerkers bij MidZuid verder dalen. MidZuid kan een belangrijke rol blijven spelen bij het ondersteunen van personen met een arbeidsbeperking. Voor personen waarvoor het niet mogelijk is om dit bij een reguliere werkgever te doen, beschikken we met MidZuid over een sociaal werkbedrijf dat kansen kan bieden aan deze groep. De ontwikkelingen op dit terrein staan echter niet stil. Het kabinet wil een extra impuls geven om te zorgen dat meer mensen met een arbeidsbeperking een plaats op de arbeidsmarkt krijgen. Bij voorkeur bij reguliere werkgevers. Deze ontwikkelingen vragen om te kijken naar de rol die MidZuid hierin kan spelen voor de gemeente. Afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden, heeft dit invloed op de organisatie van MidZuid. Eén van de belangrijke onderwerpen hierbij is dat er sprake moet zijn van een huisvestingssituatie die past bij de toekomstige rol en taken van MidZuid. In 2023 worden keuzes gemaakt over deze toekomstige ontwikkelingen rondom de Participatiewet, de positie van MidZuid hierin en de toekomstige huisvesting van MidZuid.

5.1.4.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Netto arbeidsparticipatiegraad (% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking)	68,90%	68,80%	n.b.	-	-	L
Kinderen in uitkeringsgezin (% kinderen tot 18 jaar)	5,00%	5,00%	n.b.	-	-	L
Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	1,00%	1,00%	n.b.	-	-	L
Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	1,00%	1,00%	n.b.	-	-	L
Aantal personen met een bijstandsuitkering (per 10.000 inwoners)	131,1	140,0	137,6	151,0	-	L
Aantal lopende re-integratie voorzieningen (per 1.000 inwoners 15-65 jaar)	28,5	17,5	-	18,0	-	L
Aantal cliënten met maatwerkarrangement WMO (per 10.000 inwoners)	560	920	940	-	-	L
Demografische druk (%)	76,40%	76,80%	76,60%	77,8%	-	L
Uitstroom naar werk in % van de totale uitstroom uit de uitkering	40,00%	32,00%	36,30%	40,00%	-	G
% melders voor uitkering die door intakeprocedure geen aanvraag doen	60,00%	45,00%	51,70%	60,00%	-	G
Aantal beëindigde uitkeringen door uitstroom naar werk.	120	56	-	100	-	G
% mensen met een uitkering aan de slag in een traject arbeidsritme	90	95	-	25	-	G
% inwoners dat door de ondersteuning weer mee kan doen en deelnemen aan de samenleving ¹	-	-	-	-	-	G
% inwoners dat door de ondersteuning in staat is om werk te vinden ²	-	-	-	-	-	G

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.1.4.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Minimabeleid	De minimaregelingen hebben als doel mensen te behoeden voor armoede en de effecten van armoede.		2023	
Wijzigingen Participatiewet	Meer aandacht voor de "menselijke maat".	Herijking verordening	2023	WR
Structurele middelen voor gemeente voor het voorkomen en bestrijden armoede en schulden.	Bestrijding armoede en schulden	Plan van aanpak besteding middelen op basis van het landelijk Ondersteunings-Programma. (2023)	2023	WR

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.1.5 Volksgezondheid

5.1.5.1 Wat willen we bereiken

Met volksgezondheidsbeleid wordt een gezonde leefstijl van de inwoners van Oosterhout bevorderd.

5.1.5.2 Wat gaan we hiervoor doen

Ontwikkel- en werkagenda gezondheid

De ontwikkel- en werkagenda Gezondheid (Oosterhout vitale stad) loopt tot en met 2022. Centraal staan de thema's gezonde leefstijl, meedoen en gezonde leefomgeving. Het thema gezondheid komt door het integrale karakter terug in vele andere beleidsvelden (bijvoorbeeld in het lokaal sportakkoord en de Brede Buurt). In de werkagenda gezondheid zijn de activiteiten en projecten benoemd die een bijdrage leveren aan een gezonder en vitaler Oosterhout. Inwoners zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor hun gezondheid. Gedurende 2023 zal de start worden gemaakt met een nieuwe ontwikkel- en werkagenda Gezondheid. Als gemeente kunnen we agenderen, aanjagen en faciliteren. Dit doen we samen met zorg- en welzijnspartners op de speerpunten: bewegen & gezondheid,

¹ Voor het eerst in 2021

² Voor het eerst in 2021

alcohol en- middelengebruik, rookvrije generatie, mentale veerkracht, gezondheidsvaardigheden, jeugdgezondheidszorg en wijkgericht werken (specifieke inzet op kwetsbare wijken).

Lokaal preventieakkoord

In 2023 geven we verdere uitvoering aan het lokaal preventieakkoord, waarin we samen met partners afspraken hebben gemaakt op het gebied van overgewicht, roken en positieve gezondheid. Hierin werken we ook samen met actieve burgers. Het lokaal preventieakkoord biedt voor 2023 flexibiliteit in het aanbod van initiatieven, waardoor we de aandacht kunnen schuiven naar een onderwerp waar vraag naar is.

Integratie met andere beleidsterreinen

Tot slot zal 2023 vanuit volksgezondheid ook in het teken staan van integraal werken. De link tussen gezondheid en sport wordt al veelal gemaakt, waarin we vanuit gezondheid veel zullen inzetten op beweging met initiatieven vanuit het lokaal sportakkoord, MOOVE en het programma Fitcoins. Voor 2023 zullen we ook inspelen op meer samenwerking met beleidsvelden gerelateerd aan milieu, luchtkwaliteit en de Omgevingswet. Daarnaast richten wij ons in 2023 ook op samenwerking met minimabeleid, om op deze manier meer aandacht te geven aan de gezondheidsbevordering van mensen met een lagere sociaaleconomische positie.

5.1.5.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Gezondheidszorg in de gemeente	7,4	7,5	-	-	-	B

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.1.5.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.1.6 Inclusie

5.1.6.1 Wat willen we bereiken

Vanuit het uitgangspunt dat alle mensen verschillend en gelijkwaardig zijn willen we een samenleving waarin iedereen mee kan doen en eenieder zich onderdeel voelt van de gemeenschap, ongeacht levensovertuiging, huidskleur, afkomst, gender en seksuele voorkeur (LHBTIQ+), handicap of beperking. Als gemeente dragen we dit actief uit en handelen hier ook naar in de dagelijkse praktijk.

5.1.6.2 Wat gaan we hiervoor doen

In 2023 gaan we als gemeente Oosterhout de mogelijkheid onderzoeken een regenbooggemeente te worden. Zo willen we een project organiseren rondom het verbeteren van de acceptatie, veiligheid en emancipatie van LHBTIQ+ personen. Verder wordt de huidige tekst in de trouwzaal aangepast. Deze is nog gebaseerd op het oude Burgerlijk Wetboek waarin gesproken wordt over een huwelijk tussen een man en een vrouw. Dit past niet bij een

inclusieve samenleving.

5.1.7 Dierenwelzijn

5.1.7.1 Wat willen we bereiken

Het op een juiste wijze exploiteren van het Milieu Educatief Centrum en de bijbehorende kinderboerderij op een manier die recht doet aan de huidige inzichten op het gebied van dierenwelzijn. Daarnaast is er deze bestuursperiode bijzondere aandacht voor het welzijn van dieren.

5.1.7.2 Wat gaan we hiervoor doen

Milieu Educatief Centrum en Kinderboerderij (MEK)

Het MEK heeft in 1993 zijn deuren geopend op de huidige locatie aan de Veerseweg en bestaat uit een kinderboerderij en een natuur- en milieu-educatief centrum. Daarnaast biedt het MEK mogelijkheden voor werkvoorzieningsplaatsen voor organisaties als GGZ, Samen Top, Halt, Reclassering en gemeente Oosterhout. De cliënten zijn bijna dagelijks te vinden op het MEK en verzorgen een deel van het terreinonderhoud, de schoonmaak en vele andere klussen op het terrein. Sinds een aantal jaren is er sprake van een financiële problematiek. Hiervoor heeft de gemeente verschillende keren extra gelden ter beschikking gesteld bovenop de reguliere subsidie die het MEK krijgt. Daarnaast dient het gebouw van het MEK aangepast te worden aan de huidige duurzaamheidsnormen en moet ook de huisvesting van de dieren in overeenstemming gebracht worden met de huidige inzichten op het gebied van dierenwelzijn.

Het jaar 2023 zal gebruikt worden om een plan op te stellen voor de toekomst van het MEK op de huidige locatie. Door middel van dit plan moet er bij het MEK weer een stabiele situatie ontstaan alsmede een duidelijke visie op het functioneren van het MEK. In dit plan zal in elk geval ingegaan worden op:

- de aanpassingen die nodig zijn voor het gebouw en terrein van het MEK;
- de interne organisatie van het MEK;
- de samenwerking met andere organisaties op het gebied van duurzaamheid en energiebesparing;
- de sociale functie van het MEK in relatie tot de al bestaande samenwerkingen met organisaties op het terrein van dagbesteding en reclassering;
- de taak van het MEK op het gebied van voorlichting over en educatie m.b.t. dierenwelzijn.

Dierenasiel

De stichting Dierenasiel Breda en Omstreken levert aan de gemeente Oosterhout diensten in verband met bewaarneming van zwerfdieren in onze gemeente. Hiervoor betaalt de gemeente jaarlijks een bijdrage gebaseerd op een bedrag per inwoner.

Huidige stand van zaken dierenwelzijn

In het jaar 2023 zal een inventarisatie opgesteld worden van hoe de gemeente Oosterhout op dit moment omgaat met het onderwerp dierenwelzijn.

Wat mag het programma kosten

In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de lasten en baten per type voor het programma.

x € 1.000

Nr	Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Lasten	Baten	Begroting 2023
1	Salarissen en sociale lasten	5.450	6.162	6.798	-	6.798
2	Ingeleend/Uitgeleend personeel	1.327	156	201	-	201
3	Belastingen leges en andere rechten	-16	-42	8	-50	-42
4	Grond, huren en pachten	-284	-272	-	-284	-284
5	Goederen en diensten	32.592	33.263	36.344	-8	36.336
6	Overdrachten en subsidies	9.700	15.520	32.946	-19.092	13.854
7	Kapitaallasten	258	182	212	-	212
8	Verrekeningen	-147	-	-	-	-
9	Rente	632	685	635	-	635
	Totaal	49.512	55.654	77.144	-19.434	57.710

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten	73.606	76.477	77.144	76.746	76.500	76.143
Baten	-24.094	-20.823	-19.434	-19.435	-19.435	-19.434
Resultaat voor reserves	49.512	55.654	57.710	57.311	57.065	56.709

In de volgende tabel wordt inzicht gegeven in de thema's binnen het programma en activiteiten die daar binnen worden uitgevoerd.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Jeugd	17.679	16.831	20.519	20.209	20.158	20.108
Jeugdwerk	218	181	215	205	204	204
Jeugdzorg algemeen	1.875	1.207	2.451	2.401	2.351	2.301
Organisatiekosten extern	216	405	500	500	500	500
Niet vrij toegankelijke jeugdzorg lokaal	794	878	916	916	916	916
Niet vrij toegankelijke jeugdzorg regionaal	13.555	12.950	15.095	14.845	14.845	14.845
Vrij toegankelijke jeugdzorg	178	368	500	500	500	500
Leerlingenvervoer	843	842	842	842	842	842
Wet maatschappelijke ondersteuning	19.896	21.045	21.232	21.234	21.233	21.194
Wet maatschappelijke ondersteuning	602	706	707	707	707	707
Beleidsontwikkeling	1.889	2.465	2.246	2.246	2.246	2.246
Doelgroepvoorzieningen	662	674	724	724	724	724
Samenkracht en burgerparticipatie	2.242	2.264	2.313	2.313	2.313	2.313
Onderhoud gebouwen	7	83	74	76	75	36
Individuele voorzieningen	6	9	9	9	9	9
Veilig Thuis	205	258	263	264	264	264
Beschermde wonen	-	121	122	121	121	121
Begeleiding	5.255	5.280	5.357	5.357	5.357	5.357
Huishoudelijke verzorging	6.287	6.412	6.514	6.514	6.514	6.514
Rolstoelvoorzieningen	710	635	635	635	635	635
Vervoersvoorzieningen	1.296	1.438	1.568	1.568	1.568	1.568
Woonvoorzieningen	735	700	700	700	700	700
Sociaal beleid	9.247	15.104	12.262	12.196	12.002	11.734
Sociaal beleid	68	76	67	57	57	57
Fraudebestrijding	400	1.138	448	448	448	448
Inkomensregelingen	-2.642	-854	-69	-69	-69	-69
Inkomensvoorzieningen	513	1.307	337	337	337	337
Re-integratie	1.609	1.790	1.893	1.893	1.893	1.893
Wet sociale werkvoorziening	6.344	6.282	6.428	6.372	6.178	5.910
Bijzondere bijstand	1.100	3.080	850	850	850	850
Inburgering	377	383	346	346	346	346
Kwijtschelding	669	713	667	667	667	667
Lokaal minimabeleid	604	570	707	707	707	707
Schuldhelpverlening	205	619	588	588	588	588
Volksgezondheid	2.476	2.606	2.828	2.828	2.828	2.829
Uitvoering volksgezondheid	2.221	2.373	2.571	2.571	2.571	2.572
Dierenwelzijn	223	200	219	219	219	219
Lijkbezorging	32	33	38	38	38	38
Beheerskosten sociaal domein	214	68	869	844	844	844
Beheerskosten sociaal domein	214	68	869	844	844	844

Investerings

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Niet van toepassing				
Totaal	-	-	-	-

Welke externe partijen zijn betrokken bij het programma

De volgende externe partijen zijn betrokken bij het programma, voor de verbonden partijen vindt uitwerking plaats in paragraaf 6.6 Verbonden partijen.

- Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV) gevestigd te Tilburg
- GGD West-Brabant gevestigd te Breda
- MidZuid (WAVA) gevestigd te Oosterhout

Beleidskaders

De volgende kader stellende beleidsnota's zijn van toepassing voor het programma.

Naam document	Jaar
Sociaal Domein algemeen	
Visie Sociaal Domein	2020
Beleidsplan Toezicht en Handhaving rechtmatigheid in het Sociaal Domein	2021
Verordening Sociale Adviesraad Oosterhout	2017
Jeugd	
<i>Jeugdzorg</i>	
Beleidsplan Jeugd(hulp) 2015-2018	2014
Verstevigen verbinding jeugdzorg en onderwijs	2016
Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie gemeente Oosterhout	2016
Beleidsprioritering Jeugdzorg 2017	2016
Verordening Sociale Adviesraad Oosterhout	2017
Verlenging beleidsplan jeugd(hulp)	2018
Verordening Jeugdhulp gemeente Oosterhout 2019	2019
Uitvoeringsbesluit Jeugdhulp gemeente Oosterhout 2019	2019
<i>Leerlingenvervoer</i>	
Verordening leerlingenvervoer gemeente Oosterhout 2022	2022
Beleidsregels voor het leerlingenvervoer gemeente Oosterhout 2022	2022
Pilot leerlingenvervoer leerlingen in het VSO	2016
<i>Onderwijsachterstanden</i>	
Onderwijsbeleid in de periode 2011-2015	2016
Subsidiering voorscholen en NAZ 2016 en 2017	2016
Harmonisatie voorscholen en kinderopvang	2017
Beleidsregels peuteropvang en voorschoolse educatie 2019	2018
Wet maatschappelijke ondersteuning	
Algemene Subsidieverordening Oosterhout 2018	2017
Beleidsregels voor subsidieverstrekking gemeente Oosterhout 2023	2022
Uitvoeringsbesluit maatschappelijke ondersteuning 2021	2021
Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Oosterhout 2021	2021
Beleidskader welzijn: het nieuw welzijn	2020
Visie op dagbesteding en begeleiding	2020
Beleidskader regionale maatwerkvoorziening beschermd wonen regio Breda 2021 - 2025	2021
Sociaal beleid	
<i>Inkomensregelingen/Sociale zekerheid</i>	
Visienota Participatiewet	2014
Beleidsnota Participatiewet 2015	2014
Verordening handhaving sociale zekerheid 2015	2014
Uitvoeringsbesluit uitkeringsverstrekking Sociale Zekerheid 2015	2015
Beleidsregels boete Sociale Zekerheid 2018	2017
Afstemmingsverordening Sociale Zekerheid 2015	2017
Beleidsregels terugvordering en verhaal 2018	2017
Beleidsregels terug- en invordering bedrijfskapitaal Tozo, gemeente Oosterhout	2022
Uitvoeringsbesluit Taaleis participatiewet 2016	2018
Verordening op de Adviescommissie bezwaarschriften sociale zekerheid voor de gemeente Oosterhout'	2014
<i>Minimabeleid</i>	
Uitvoeringsbesluit CZM 2015	2014
Minimabeleid 2016 en verder	2016
Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet 2015	2017
Beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2024	2021
Beleidsregels schuldhulpverlening 2021-2024	2022
Uitvoeringsplan schuldhulpverlening 2022-2025	2022
Beleidsnota Ondersteuning kinderen uit gezinnen met beperkte financiële middelen	2018
Beleidsregels bijzondere bijstand 2020	2020
Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2022	2022
<i>Re-integratie</i>	
Visienota Participatiewet	2014
Beleidsnota Participatiewet 2015	2014
Verordening tegenprestatie Sociale Zekerheid	2014
Notitie toekomstige positie WAVA binnen participatiewet	2015
Uitvoering Participatiewet en toekomst Wava	2016
Re-integratieverordening Participatiewet 2015	2017
Uitvoeringsbesluit re-integratievoorzieningen participatiewet 2015	2018
Re-integratie en activering Participatiewet 2019	2019
Regionaal beleidskader veranderopgave inburgering	2021

5.2 Arbeidsmarkt, economie en onderwijs

Portefeuillehouder(s) D. Melsen, G. Beenhakker

Het programma bestaat uit vijf thema's die in de volgende paragrafen worden uitgewerkt. In eerste instantie wordt aangegeven aan welke global goal(s) het thema een bijdrage levert. In bijlage 8.6 wordt een inzicht gegeven in de global goals en wat belangrijke taken voor de gemeente zijn. Daarnaast worden per thema de volgende elementen behandeld:

- wat willen we bereiken;
- wat gaan we hiervoor doen;
- indicatoren;
- meerjarenbeleid 2024-2026.

Vervolgens wordt voor het programma inzicht gegeven in de kosten, extern betrokken partijen en de beleidskaders.

5.2.1 Arbeidsmarkt

5.2.1.1 Wat willen we bereiken

Binnen de opgave economie en arbeidsmarkt is het de ambitie om stappen te maken naar een betere weerbaarheid en flexibiliteit van inwoners en ondernemers, zodat zij goed kunnen meebewegen met de ontwikkelingen en transitie die gaande zijn. Beroepen verdwijnen, de inhoud van het werk verandert en er komen nieuwe beroepen bij. Dit vraagt van inwoners om nieuwe vaardigheden eigen te maken en voor ondernemers om inzicht waar hun kracht ligt en te weten welke vaardigheden nu belangrijk zijn maar ook in de toekomst. Deze opgave draagt bij aan deze transformatie door voor inwoners/ werknemers in te zetten op een leven lang ontwikkelen en anders opleiden, en met ondernemers te verkennen wat acties zijn om de lokale economie te versterken en de juiste mensen te vinden en vast te houden. Dit zodat de toekomstvisie van Oosterhout: "Iedereen moet mee kunnen doen. We moeten de kracht die we hebben benutten, zodat het hier prettig wonen, fijn werken en goed recreëren is.", gerealiseerd wordt.

Met de acties die we gezamenlijk belangrijk vinden, zetten we in op oplossingen voor economische – en arbeidsmarkt-vraagstukken. Onze rol als gemeente hierin is die van aanjager, kartrekker of initiator maar altijd in de verbindende en/of faciliterende vorm. Als overheid creëren wij geen banen, ontwikkelen geen onderwijs en investeren niet in innovaties. We verbinden partijen zodat de samenwerking ten goede komt voor onze inwoners en ondernemers en zorgen voor een gunstig vestigingsklimaat.

5.2.1.2 Wat gaan we hiervoor doen

In samenwerking met inwoners, ondernemers en externe samenwerkingspartners gaan we aan de slag met drie programmalijnen:

- Iedereen doet mee!
 - Leven Lang Ontwikkelen, leren voor het leven;
 - Technologie voor sociale inclusie;
 - Een vliegende start, samenhang onderwijs - arbeidsmarkt
- Sterke lokale economie
 - Vitale ondernemers
 - Werken in Oosterhout
 - Doorontwikkelen bedrijventerreinen
 - Van binnenstad tot toerist
- Versterken regionale samenwerking
 - Versterken regionale samenwerking
 - Het verstedelijkingsakkoord (SRBT)

In deze programmalijnen werken we samen voor inwoners (werkzoekenden en werkenden), werkgevers en jongeren, inclusief de niet-uitkeringsgerechtigde jongeren.

In 2030 is ontwikkelen het nieuwe normaal! We leren niet meer voor school, we leren voor het leven. Inwoners beschikken naast de relevante vaardigheden, ook over de juiste technische, digitale en beroepsvaardigheden, die aansluiten op de arbeidsmarkt en/of voor deelname in de maatschappij.

Komen tot een economisch strategische analyse die inzicht geeft in de kracht van Oosterhout zodat de lokale economie versterkt kan worden en dat bijdraagt aan brede welvaart.

Oosterhout verkent en zet samen met partners in op technologie voor inclusie zodat zoveel mogelijk (onbenut) arbeidspotentieel duurzaam richting werk geholpen wordt.

Door in te zetten op een leven lang ontwikkelen, tegen 2030, te komen tot een volledige en/of passende deelname in de maatschappij of op de arbeidsmarkt voor alle inwoners, ook voor jonge mensen en personen met een beperking;

Tegen 2026 het aandeel aanzienlijk terugschreeven van jongeren zonder startkwalificatie die niet aan het werk zijn, geen onderwijs volgen en niet met een opleiding bezig zijn.

Tegen 2030 de sociale, economische inclusie van iedereen mogelijk maken en bevorderen, ongeacht leeftijd, geslacht, beperking, ras, etniciteit, herkomst, godsdienst of economische of andere status. Dit doen we door in te zetten op een leven lang ontwikkelen, technologie voor (sociale) inclusie en een vliegende start voor jongeren, inclusief niet-uitkeringsgerechtigde jongeren, op de arbeidsmarkt.

Inwoners, ondernemers, gemeenten, onderwijs, kennisinstellingen en maatschappelijk partners zetten structureel in op het ontwikkelen van een DNA van blijven ontwikkelen en passende vormen van onderwijs (o.a. hybride onderwijs, modulair leren, etc.).

5.2.1.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Krapte indicator Arbeidsmarkt ³ :						G
- Technische beroepen	3,95	2,71	7,48	2,25	5,93	
- Commerciële beroepen	1,98	1,13	3,47	1,25	2,65	
- ICT beroepen	4,99	2,69	7,69	2,75	6,57	
- Transport & Logistiek	2,45	1,22	5,28	1,75	3,88	
Aantal vacatures ⁴ :						G
- Technische beroepen	3.200	2.950	4.450	2.500	3.500	
- Commerciële beroepen	1.200	1.000	1.800	1.200	1.300	
- ICT beroepen	400	350	500	350	410	
- Transport & Logistiek	1.200	950	2.400	1.200	1.500	

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.2.1.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Leven Lang Ontwikkelen	Ontwikkelen is het nieuwe normaal	Samenwerken met inwoners, ondernemers, onderwijs en kennisinstellingen voor anders opleiden en ontwikkelen	2022 - 2030	BA
Technologie voor sociale inclusie	Mee doen faciliteren	Implementatie Virtueel kennismaken met beroepen	2022 - 2026	BA
Een vliegende start	Jongeren incl. niet uitkeringsgerechtigde jongeren vanuit school naar passende vorm van arbeid	Versterken samenwerking onderwijs – overheid en wat nodig is voor jongeren	2023 - 2026	BA
Vitale ondernemers	Samen met ondernemers inzicht in vitaliteit en wat nog nodig is aan vaardigheden en (jonge) talenten	Onderzoek geeft inzicht in werkgelegenheid en vitaliteit bedrijfsleven. Input voor toekomstvisie	2023-2024	BA
Doorontwikkelen lokale bedrijventerreinen	Inzicht in de kracht van Oosterhout en ontwikkelen toekomstvisie bedrijventerreinen	Onderzoek grote bedrijventerreinen om te komen	2023 - 2025	BA

³ Spanningsindicator arbeidsmarkt (score in derde kwartaal): 0 tot 0,25 zeer ruim aanbod, 0,25 tot 0,67 ruim aanbod, 0,67 tot 1,50 gemiddeld aanbod, 1,50 tot 4,00 krap aanbod, 4,00 of meer zeer krap.

⁴ Aantal openstaande vacatures bij UWV (in derde kwartaal) in de regio West-Brabant.

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
		tot toekomstvisie met ondernemers en overheid		
Werken in Oosterhout	Bekendheid van bedrijven en mogelijkheden voor jongeren	Verkennen met jongeren hoe bekend (banen bij) Oosterhoutse bedrijven zijn	2022 - 2023	BA
Versterken regionale samenwerking	Slim samenwerken in de regio voor impact inwoners en ondernemers	Oosterhout werkt regionaal samen op het gebied van arbeidsmarkt	2022 - 2026	BA
Het verstedelijkingsakkoord (SRBT)	Afstemmen met analyse vitale ondernemers en grote bedrijven om te komen tot toekomstvisie	Input SBRT voor toekomstvisie sterke lokale economie (bedrijventerreinen)	2022 - 2023	BA

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.2.2 Ruimte om te ondernemen

5.2.2.1 Wat willen we bereiken

Behoud en versterking van de werkgelegenheid door het stimuleren van een duurzame economie, door het bevorderen van een goed ondernemersklimaat en door goed relatiebeheer. Versterken aantrekkelijkheid van het stadshart tot een bruisende, ondernemende binnenstad. Behoud en versterking van de werkgelegenheid door het faciliteren van nieuwvestiging of uitbreiding van bedrijven en het bevorderen van een goed ondernemersklimaat.

5.2.2.2 Wat gaan we hiervoor doen

Bevorderen praktijkleren op de werkvloer

Het inzetten van technologie voor (sociale) inclusie en een sluitende overgang onderwijs-arbeidsmarkt. Een praktisch voorbeeld hiervan is de hybride opleiding mbo-logistiek die door de gemeente samen met Curio en het Logistiek Platform Amerstreek (LPA) in 2022 is opgestart. Het is de intentie om deze aanpak in 2023 verder uit te breiden ook naar andere sectoren waarin Oosterhout zich economisch kan onderscheiden, bijvoorbeeld op het gebied van

agrofood en bio-based.

De opgave Bruisende Binnenstad

De opgave Bruisende Binnenstad kent een brede insteek. Aan de ene kant ligt er de strategische opgave voor transitie van zeker 15.000 m2 winkelvloeroppervlakte naar andere functies (onder andere wonen, groen, leisure, et cetera), terwijl aan de andere kant ook wordt ingezet op het kwalitatief op orde houden van de gehele binnenstad. De aanpak moet leiden tot het creëren van een levendige, maar vooral ook toekomstbestendige binnenstad.

Kwaliteitsslag programmering binnenstad

In overleg met het bestuur van de Stichting Bruisende Binnenstad zal een verdere kwaliteitsslag gemaakt worden met de programmering van de binnenstad. Het aantrekken van aansprekende evenementen kan hieraan bijdragen.

Arendspanplein

In het kader van de transitie in de binnenstad is de ontwikkeling van het Arendspanplein (bankenplein) het verst gevorderd. Nu het bestemmingsplan is vastgesteld en onherroepelijk is, zijn de sloopwerkzaamheden in 2022 aangevangen. Vanaf 2023 kan werkelijke realisatie van de circa 150 appartementen gaan plaatsvinden.

Arendshof 2

Met de aankoop van Arendshof 2 en het besluit tot huisvesten van het gemeentehuis in Arendshof 2 is een volgende enorme stap gezet in de transitie van het overschot aan winkelloppervlakte in de binnenstad. In 2022 is aangevangen met het feitelijke ontwerp van het nieuwe gemeentehuis. Dit loopt in 2023 door. Voordat de werkelijke realisatie plaats kan vinden zullen diverse winkels naar andere locaties in de binnenstad moeten verhuizen. Ook in 2023 zal dit nog de nodige aandacht vragen.

Ontwikkelingsvisie Arendshof 1

De gemeente streeft samen met de ondernemers, eigenaren en bewoners naar een binnenstad waarin de functies winkelen, horeca, wonen, werken en recreëren in balans samenkomen met een sfeervolle en uitnodigende openbare ruimte. Een binnenstad die meer is dan enkel een plek om je aankopen te doen, maar het sociale middelpunt van de gemeente. Met de transformatie van het Arendspanplein en Arendshof 2 worden hierin al mooie stappen gezet. Een

logische vervolgstap is een traject waarin we samen met de ondernemers en eigenaren van Arendshof 1 kijken

naar de toekomst. Doel is om met elkaar ook dit overdekte winkelcentrum te transformeren naar een toekomstbestendig gebied waarin winkelen, wonen en recreëren in een hernieuwde balans samenkomen. In 2021 is samen met de belangrijkste stakeholders aangevangen met de ontwikkelvisie voor Arendshof. In samenwerking met de provincie zal in 2023 een ontwikkelvisie voor Arendshof 1 worden vastgesteld. Het tempo van werkelijke realisatie van de visie hangt sterk af van de ontwikkeling de komende jaren rondom de groei van leegstand en de individuele belangen in het gebied.

Horecavisie

In 2022 heeft de raad ingestemd met de horecavisie. In 2023 wordt verder invulling gegeven aan het uitvoeringsprogramma. Voor 2023 wordt concreet een plan voor de indeling van de Markt (terrassen, weekmarkt en voorzieningen voor evenementen) uitgewerkt in samenspraak met de stakeholders. Ook wordt gekeken hoe jongeren onder de 18 een plek kunnen krijgen waar ze elkaar kunnen ontmoeten.

Kwaliteit bedrijventerreinen

In 2023 zal gestart worden met onderzoek naar de door ontwikkelmogelijkheden van de bestaande bedrijventerreinen. De uitkomsten geven inzicht in de individuele wensen van ondernemers die leiden tot een compleet beeld voor het bedrijventerrein. Vanaf 2023 willen we extra inzetten op de kwaliteit van onze bedrijventerreinen om deze te behouden en zo nodig te verbeteren op gebied van openbare ruimte, op gebied van veiligheid (cameratoezicht e.d.) en bereikbaarheid (ook via lokaal openbaar vervoer).

Samenwerking met bedrijventerreinen

Op bedrijventerrein Weststad blijven we inzetten op een goede samenwerking met de Stichting BIZ Weststad. Ook op de overige bedrijventerreinen blijven we inzetten op een goede samenwerking (zoals een BIZ op Vijf Eiken) en extra ondersteuning om ook daar tot een goed collectief te komen.

Havensamenwerking

Vanuit logistiek is de samenwerking tussen binnenhavens in Brabant van belang. Oosterhout ondersteunt deze samenwerking om te komen tot een Brabantbrede samenwerking (Brabant Ports). Dit biedt kansen voor verdere versterking van logistiek in Oosterhout.

5.2.2.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Vestiging van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar)	149,8	156,4	163,9	-	-	L
Aantal banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar)	690,2	693,3	696,8	-	-	L
Funciemenging (%)	53,60%	53,80%	53,90%	-	-	L
Waardering vestigingsklimaat gemeente (score 1-10) ⁵				6,5	7,1	G
Waardering ondernemersklimaat gemeenten (score 1-10)	-	-	-	6,5	6,8	G
Aantal hectare direct uitgeefbare bedrijventerrein	18,2	18,2	18,2	16,2	16,2	G
Organisatiegraad bedrijven op bedrijventerreinen. (Aangesloten bij bedrijventerreinvereniging of vallend onder BIZ)	-	-	-	-	45	G
Bereikbaarheid bedrijventerreinen:						G
per auto (score 1-10)	-	-	-	7,4	7,4	
per OV (score 1-10)	-	-	-	5,9	5,9	
Aantal werkzame personen	28.952	29.077	29.483	29.000	29.500	G
Aantal bedrijven	5.223	5.468	5.735	6.000	6.000	G
Aantal oprichtingen van ondernemingen (per 1.000 vestigingen).	687	703	718	700	700	G
Aantal opheffingen van ondernemingen (per 1.000 vestigingen)	461	520	435	400	400	G
Werkloosheidspercentage	6,50%	16,10%	17,90%	17,00%	17,00%	G
Leegstandsindicatoren:						G
Kantoren (m2) ⁶	17.900	20.200	17.100	13.000	11.000	
Bedrijven (m2) ⁴	35.100	48.000	35.700	40.000	40.000	

⁵ De bedrijvenenquête wordt 1x in de 2 jaar gehouden, de laatste in oktober 2018; de nieuwe peiling stond gepland voor 2020, maar is vanwege corona uitgesteld naar 2021

⁶ betreft het commercieel aanbod dat door makelaars te koop/te huur wordt aangeboden. Het gaat dus niet om leegstand.

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Winkelruimte/horeca (percentage) ⁷	6,50%	16,10%	17,90%	17,00%	17,00%	
Waardering ondernemers algehele gemeentelijke dienstverlening (score 1-10) ⁸	-	-	-	6,6	6,6	G
Gemiddeld aantal passanten in binnenstad per week ⁹	101.100	37.600	50.000	111.000	100.000	G
Werkgelegenheid in de gemeente	7,2	7,1	-	-	-	B
Winkelaanbod in de gemeente	7,0	7,2	-	-	-	B
Waardering winkels voor dagelijkse boodschappen in de woonbuurt	8,0	8,3	-	-	-	B
Waardering afhandeling melding openbare ruimte	6,5	6,4	-	-	-	B

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.2.2.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Opgave bruisende Binnenstad	Realiseren levendige en toekomstbestendige binnenstad.	Transitie 15.000 m2 leegstand en kwalitatief op orde houden van de gehele binnenstad	2024-2026	BA
Ontwikkelvisie Arendshof 1	Transformeren winkelcentrum naar een toekomstbestendig gebied waarin winkelen, wonen en recreëren in een hernieuwde balans samenkomen.	Waar mogelijk realiseren van de ontwikkelvisie	2024-2026	BA
Arendsplein	Transformatie van 2 bankgebouwen en gedeelte Arendshof 2 tot appartementen.	Realisatie van de circa 150 appartementen gaan plaatsvinden.	2024-2025	BA
Arendshof 2	Realiseren van nieuwe gemeentehuis in Arendshof 2.	Feitelijk realisatie van nieuw gemeentehuis.	2024-2025	BA

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.2.3 Onderwijs

5.2.3.1 Wat willen we bereiken

Alle jeugdigen van 0-25 jaar in Oosterhout helpen wij op weg naar maatschappelijke zelfstandigheid en een positieve deelname aan het maatschappelijk leven. Het accent ligt daarbij op het vergroten van kansen en het voorkomen van (school)uitval.

5.2.3.2 Wat gaan we hiervoor doen

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)

Op basis van het in het vierde kwartaal van 2022 vast te stellen Integrale Huisvestings Plan onderwijs (IHP) bedragen de investeringskosten voor de komende vijf jaar indicatief € 46,4 miljoen. Daarin zitten investeringen in de onderwijshuisvesting voor de genoemde periode. In de planning is opgenomen de voorbereidingskredieten per project en de investeringen in de nieuwbouw van de volgende scholen: uitbreiding Marcoen, uitbreiding Meander, uitbreiding Montessori, (ver)nieuwbouw Paolo Freire/Torenschouw, (ver)nieuwbouw Sterrendonk, (ver)nieuwbouw Ontdekking/Menorah, (ver)nieuwbouw dependance Rubenshof, uitbreiding Muldersteeg, (ver)nieuwbouw Hanze College. De huisvesting van de islamitische school maakt geen onderdeel uit van het IHP. Hiervoor is wel een bedrag opgenomen in de uitvoeringsplanning Onderwijs.

Leerplicht en Voortijdig schoolverlaten

De uitvoering van de wettelijke leerplichttaken worden via een gemeenschappelijke regeling uitgevoerd door het Regionaal Bureau Leren (RBL) in Breda. Lokaal zetten we in 2023 opnieuw in op de zogenaamde 'Not in Education, Employment or Training' (NEET) jongeren, mogelijk met een pilot voor jongeren tot 27 jaar in plaats van de wettelijke 23 jaar door als gemeente, samen met het RBL en lokale partners contact te leggen met deze jongeren willen we ze weer terugleiden naar onderwijs of werk. Om zo hun kansen te vergroten en (school)uitval te voorkomen.

In 2022 is een start gemaakt met de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling en het uitvoeringsprogramma van het Regionaal Bureau Leren. De afgelopen 10 jaar is er veel veranderd in de taken van leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders en een update van de GR is noodzakelijk. Gemeente Breda

⁷ betreft werkelijke leegstand

⁸ De bedrijvenenquête wordt 1x in de 2 jaar gehouden, laatste in oktober 2018; nieuwe peiling stond gepland voor 2020, maar is vanwege corona uitgesteld naar 2021.

⁹ Sinds 2019 andere manier van meten

heeft een programmamanager aangesteld die de evaluatie zal uitvoeren en scenario's zal schetsen voor de toekomst.

Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

Het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt heeft prioriteit. Op regionaal niveau worden afspraken gemaakt over hoe het aanbod vanuit het onderwijs beter kan aansluiten op vragen uit de markt. Maar ook op lokaal niveau moet het overleg en de samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid (verder) worden versterkt. Een voorbeeld daarvan is de realisatie van de hybride leerwerk omgeving in de logistiek, waarin gemeente, Curio en het Logistiek Platform Amerstreek samenwerken bij de realisatie van een brede MBO opleiding in en bij Oosterhoutse bedrijven.

Gelijke kansen en tegengaan van onderwijsachterstanden

Oosterhout ontvangt vanuit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden middelen voor de bestrijding van onderwijsachterstanden. Hiervoor moet in ieder geval een kwalitatief en dekkend aanbod van voorschoolse educatie gerealiseerd worden en een zo groot mogelijk bereik van peuters die naar een voorschoolse voorziening gaan. De middelen zullen in 2023 op de eerste plaats gebruikt worden om de voorschoolse educatie te subsidiëren en in te zetten op bereik van nieuwe peuters. Ook wordt geïnvesteerd in de implementatie van de peutermonitor zodat gemeente, de voorschoolse aanbieders en de toeleiding inzicht heeft in de effecten van wat we deden, doen en gaan doen. Deze beleidsrijke informatie helpt bij het door ontwikkelen van ambities en beleid op het gebied van kansengelijkheid. Dit kan tevens input zijn voor de opdracht Brede Welvaart. Ook is de voorziening Nederlands voor anderstalige zij-instromers (NAZ) in Oosterhout geëvalueerd en wordt een voorkeurscenario uitgewerkt voor de toekomst van deze voorziening. Ook zet Theek 5 zich in voor het voorkomen en bestrijden van taalachterstanden bij kinderen.

Daarnaast oriënteert Oosterhout zich continu op mogelijke nieuwe initiatieven en samenwerkingen om kansengelijkheid te bevorderen, zoals de Gelijke Kansen Alliantie.

Oosterhout ontvangt middelen vanuit de specifieke uitkering Nationaal Programma Onderwijs. Deze middelen worden ook in 2023 ingezet binnen de vastgestelde actielijnen NPO en deze inzet draagt bij aan de aanpak van vertragingen die opgelopen zijn tijdens corona. De actielijnen zijn tot stand gekomen in samenwerking met het onderwijs en worden uitgewerkt in werkgroepen waarin zowel de gemeente als het onderwijs deelnemen.

Visie op onderwijs

De coronacrisis en de daarop volgende opvang voor Oekraïense vluchtelingen heeft mede geleid tot goed en structureel overleg tussen primair onderwijs, speciaal onderwijs, voortgezet onderwijs en de gemeente. Het is van belang die samenwerking vast te houden en verder uit te bouwen. Het Oosterhouts onderwijs en de gemeente zien zich gesteld voor een groot aantal uitdagingen, bijvoorbeeld rondom huisvesting, afstemming onderwijs en arbeidsmarkt, de afstemming tussen passend onderwijs en jeugdhulpverlening, 'een leven lang leren' en kansengelijkheid. Daarom is het goed om te komen tot een breed gedragen, samen met het onderwijsveld en andere betrokkenen te ontwikkelen visie op onderwijs in Oosterhout. De visie geeft input voor het Integraal Huisvestingsplan en de Lokale Educatieve Agenda.

Verbinding passend onderwijs en jeugdhulp

De samenwerking tussen passend onderwijs en jeugdhulp is een uitdaging waar Oosterhout en het onderwijs samen aan gaan werken. Dit doen we zowel samen met andere gemeenten en de samenwerkingsverbanden in de regio passend onderwijs, maar ook lokaal met schoolbesturen in Oosterhout. Er wordt een onderzoek gedaan naar de wijze waarop de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp lokaal geoptimaliseerd kan worden. Regionaal wordt samen met de samenwerkingsverbanden en zorgaanbieders ervaring opgedaan met onderwijszorgarrangementen, zoals Plein3.

Uitvoering nieuwe verordening leerlingenvervoer

Sinds de invoering van de Wet passend onderwijs zijn de aanvragen leerlingenvervoer complexer geworden, qua casuïstiek. Dit betekent dat er meer domein overstijgend samengewerkt moet worden zowel binnen de organisatie tussen de verschillende domeinen onderwijs, jeugd(zorg), WMO, als daarbuiten met ouders, regionale scholen voor speciaal onderwijs en de regionale samenwerkingsverband passend onderwijs.

5.2.3.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	4,8	3,6	2,9	2,9	2,8	L
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	24	-	15	18	18	L
Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers, % deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)	2,00%	2,10%	2,70%	2,5%	2,4%	L
% schoolverzuim	3,50%	-	3,00%	3,00%	2,60%	G
Verzuimpercentage RBL	4,80%	3,25%	4,80%	4,80%	3,00%	G
Omvang voortijdig schoolverlaters 18-	20	12	8	8	12	G
Omvang voortijdig schoolverlaters 18+	70	65	55	55	60	G
Omvang relatief verzuim (aantal meldingen)	368	248	300	300	200	G
Omvang absoluut verzuim (aantal meldingen)	25	15	15	15	20	G
Omvang thuiszitters (aantal meldingen)	18	12	8	8	6	G
Wet kinderopvang:						G
- Aandeel tijdig afgehandelde aanvragen	-	92,50%	95,00%	95,00%	94,10%	
- Aandeel geïnspecteerde locaties (KDV-BSO-GOB-PSZ)	-	36,70%	98,00%	98,00%	82,30%	
- Aandeel geïnspecteerde locaties (VGO nieuw)	-	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	
- Aandeel geïnspecteerde locaties (VGO bestaand)	-	48,00%	25,00%	25,00%	18,40%	
- Aandeel ingezette handhavingstrajecten	-	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	
- Aantal keer geen actie op tekortkomingen	-	-	-	-	-	
Onderwijsvoorzieningen in de gemeente	7,7	7,7	-	-	-	B
Waardering basisonderwijs in de woonbuurt	7,7	7,7	-	-	-	B
Voorzieningen voor jongeren in de gemeente	6,0	7,4	-	-	-	B

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.2.3.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.2.4 Toerisme en recreatie

5.2.4.1 Wat willen we bereiken

Een goed toeristisch recreatief klimaat, waarbij de ligging van Oosterhout optimaal benut wordt. Daarnaast moet er voldoende vertier voor jonge gezinnen beschikbaar zijn.

Met citymarketing willen we bereiken dat jonge mensen en jonge gezinnen in toenemende mate kiezen voor Oosterhout om te bezoeken, te wonen en te werken.

Met een actieve en actuele website en goed gevulde brede marketingkanalen op social media met een goede connectie met de gemeente en andere stakeholders in Oosterhout willen we de juiste doelgroepen kennis laten maken met Oosterhout.

5.2.4.2 Wat gaan we hiervoor doen

Monitor toerisme

In de nieuwe monitor economische en maatschappelijke waarde toerisme worden economische groei en maatschappelijke impact nadrukkelijk meegenomen. De maatschappelijke impact werd eerder niet gemeten, dat gebeurt nu wel met als doelstelling een gezonde groei die verantwoord is voor mens, dier en omgeving.

Klimbos

In het proces om te komen tot het Masterplan Dorst is aan kinderen gevraagd welke functie zij graag zouden zien. Een klimbos scoort heel hoog. Een dergelijke functie past heel goed in het uitwerken van Toekomstvisie 2030. Er wordt onderzoek gedaan naar een geschikte locatie.

Jachthaven

In overleg met het bestuur van jachthavenvereniging Sluis 1 wordt bekeken op welke manier de toeristische potentie van de jachthaven vergroot kan worden, hoe de jachthaven kan bijdragen aan de aantrekkelijkheid van Oosterhout voor bezoekers. We ontwikkelen een ruimtelijke (inrichtings)visie voor het gebied rondom de Zwaaiikom. Er wordt gestreefd naar concrete uitvoering in combinatie met de aanleg van het tweede deel van de 5^e steiger in 2023.

Citymarketing

In 2023 wil citymarketing een actieve en actiegerichte interne en externe stakeholders groep opgericht hebben. De interne groep bestaat uit collega's uit de volgende sectoren: Binnenstad, Horeca, Jong, Sport, Wonen, Toerisme, Communicatie. De externe groep bestaat uit ondernemers en belanghebbenden op het gebied van leisure en wonen. Met deze groepen versterken we elkaar door met elkaar door Oosterhout op de kaart te zetten. Dit door de juiste verhalen op de juiste kanalen te vertellen aan de juiste doelgroepen.

Samenwerking in de regio

De samenwerking binnen de streeknetwerken Biesbosch, LandStad de Baronie en de Zuiderwaterlinie wordt gecontinueerd. Dit biedt kansen om nieuwe doelgroepen en dus bezoekers te bereiken.

Project revitalisering recreatieterreinen

In de afgelopen jaren is de omvang en de urgentie van de problematiek op vakantieparken in Oosterhout duidelijker geworden. We gaan uit van één park, één plan. In 2023 wordt verder samengewerkt met de parkeigenaren aan toekomstbestendige parken en de uitvoering hiervan. Concreet voorbeeld is het plan "de Eekhoorn" waar een aantal velden is gesaneerd en samen met Thuisvester, de gemeente en de parkeigenaar huisvesting voor spoedzoekers voor een periode van 10 jaar wordt gerealiseerd. De Eekhoorn maakt daarnaast een toekomstplan voor zijn overige park waar het voor bedoeld is, namelijk recreëren.

5.2.4.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Niet van toepassing						

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.2.4.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.2.5 Evenementen

5.2.5.1 Wat willen we bereiken

Evenementen leveren een belangrijke bijdrage aan het vergroten van de aantrekkelijkheid van de gemeente Oosterhout. Alle inwoners en bezoekers kunnen genieten van allerlei verschillende evenementen. Het is belangrijk om initiatieven de ruimte te geven en te zorgen voor een breed aanbod aan evenementen.

5.2.5.2 Wat gaan we hiervoor doen

Evenementenbeleid

Om de evenementenkalender goed te vullen, komt er heel wat bij kijken, zowel voor organisatoren, omwonenden als voor de gemeente. We werpen voor evenementenorganisatoren zo weinig mogelijk drempels op en faciliteren daar waar nodig bij het verkrijgen van een vergunning of bij de organisatie van een evenement. De evenementencoördinator speelt hierbij een belangrijke rol. Bij het opstellen van nieuw integraal evenementenbeleid, zal rekening worden gehouden met de taken en doelstellingen die we als gemeente willen bereiken. Op dit moment is niet bekend wanneer een start kan worden gemaakt met het evenementenbeleid, maar zal, gezien prioritering niet eerder zijn dan 2024. Dat geeft niet, het staat een gezellige bruisende binnenstad met spraakmakende evenementen niet in de weg.

Evaluatie kermis

Voor 2023 staat wel een evaluatie van de kermis op de planning. Het is de bedoeling om te kijken hoe de kermis nog beter tot recht kan komen. Dit in samenhang met de binnenstad. Daarbij wordt ook een keuze gemaakt over de locatie en opstelling van de kermis.

5.2.5.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Evenementen en festivals in de gemeente	7,4	7,2	-	-	-	B

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.2.5.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

Wat mag het programma kosten

In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de lasten en baten per type voor het programma.

x € 1.000

Nr	Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Lasten	Baten	Begroting 2023
1	Salarissen en sociale lasten	609	992	1.607	-	1.607
2	Ingeleend/Uitgeleend personeel	24	75	-	-	-
3	Belastingen leges en andere rechten	239	239	288	--49	239
4	Grond, huren en pachten	-196	-230	-	-230	-230
5	Goederen en diensten	765	1.204	1.321	-19	1.302
6	Overdrachten en subsidies	624	443	665	-92	573
7	Kapitaallasten	2.346	2.047	2.625	-	2.625
8	Verrekeningen	-	-	-	-	-
9	Rente	73	73	73	-	73
	Totaal	4.484	4.843	6.579	-390	6.189

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten	4.935	5.234	6.579	6.685	6.949	6.700
Baten	-451	-391	-390	-391	-391	-391
Resultaat voor reserves	4.484	4.843	6.189	6.294	6.558	6.309

In de volgende tabel wordt inzicht gegeven in de thema's binnen het programma en activiteiten die daar binnen worden uitgevoerd.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Ruimte om te ondernemen	608	849	1.221	1.104	1.112	1.119
Beleid economie	72	114	273	203	203	203
Beleid middenstand	226	485	673	631	639	646
Uitvoering economie	309	262	286	281	281	281
Markten	-2	-14	-14	-14	-14	-14
Brabant water	3	2	3	3	3	3
Onderwijs	3.428	3.348	4.273	4.495	4.750	4.494
Beleid onderwijs	236	196	529	529	473	474
Bewegingsonderwijs	270	266	269	269	269	269
Leerplicht	89	175	187	187	187	187
Toezicht en handhaving	32	34	67	67	67	67
Onderwijshuisvesting	2.801	2.677	3.221	3.443	3.754	3.497
Toerisme en recreatie	244	367	436	436	436	436
Citymarketing	27	50	50	50	50	50
Uitvoeringsplan toerisme en recreatie	217	317	310	310	310	310
Advisering recreatieparken	-	-	76	76	76	76
Evenementen	204	279	260	260	261	261

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Kermissen en evenementen	204	279	260	260	261	261

Investerings

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Ruimte om te ondernemen:				
Investerings binnenstad	230	100	100	100
Onderwijs:				
Integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP)	27.208	8.565	11.194	-
Totaal	27.438	8.665	11.294	100

Welke externe partijen zijn betrokken bij het programma

De volgende externe partijen zijn betrokken bij het programma, voor de verbonden partijen vindt uitwerking plaats in paragraaf 6.6 Verbonden partijen:

- Regionaal Bureau Leren (RBL) gevestigd te Breda.

Beleidskaders

De volgende kader stellende beleidsnota's zijn van toepassing voor het programma.

Naam document	Jaar
Ruimte om te ondernemen	
<i>Ondernemen</i>	
Beleid en beleidsregels standplaatsen in Oosterhout	2015
Oosterhout werkt! Meer voor elkaar	2022
Visie op de boodschappenstructuur	2016
Detailhandelsvisie	2017
Binnenstadsvisie	2017
Nadere regels voor de warenmarkten in de gemeente Oosterhout	2018
Verordening op de warenmarkten voor de gemeente Oosterhout 2019	2019
Terrassenbeleid Gemeente Oosterhout	2019
Nadere regels voor de warenmarkten in de gemeente Oosterhout	2018
Onderwijs	
<i>Onderwijsbeleid</i>	
Verstevigen verbinding jeugdzorg en onderwijs	2016
Beleidsregels peuteropvang en voorschoolse educatie 2019	2018
Gemeenschappelijke Regeling Programma Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten regio West-Brabant	2019
<i>Onderwijshuisvesting</i>	
Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Oosterhout 2015	2014
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015	2014
Toerisme en recreatie	
Toeristisch fonds	2016
Evenementen	
<i>Kermissen, evenementen en stadspromotie</i>	
Nota Evenementenbeleid "Evenementen maken de stad"	2012

5.3 Sport en cultuur

Portefeuillehouder(s) A. Kastelijns, C. Piena, W.J. van der Zanden.

Het programma bestaat uit twee thema's die in de volgende paragrafen worden uitgewerkt. In eerste instantie wordt aangegeven aan welke global goal(s) het thema een bijdrage levert. In bijlage 8.6 wordt een inzicht gegeven in de global goals en wat belangrijke taken voor de gemeente zijn. Daarnaast worden per thema de volgende elementen behandeld:

- wat willen we bereiken;
- wat gaan we hiervoor doen;
- indicatoren;
- meerjarenbeleid 2024-2026.

Vervolgens wordt voor het programma inzicht gegeven in de kosten, extern betrokken partijen en de beleidskaders.

5.3.1 Sport

5.3.1.1 Wat willen we bereiken

Het bevorderen van sportdeelname door inwoners van Oosterhout, zowel uit het oogpunt van volksgezondheid als vanuit sociaal perspectief (voorkomen maatschappelijk isolement, bevorderen integratie, tegengaan overlast).

5.3.1.2 Wat gaan we hiervoor doen

Warandervisie

Tijdens het visieproces zijn de wensen van partners en verenigingen in beeld gebracht. Nu de Warandervisie in mei 2022 door de gemeenteraad is vastgesteld kan de vraag 'Op welke manier kan de gemeente Oosterhout het Warande gebied het best benutten voor een optimaal rendement op maatschappelijk, recreatief en sportief gebied?' beantwoord worden. Dit zal gebeuren op basis van een marketinganalyse op zowel sportief, recreatief als maatschappelijk gebied. Deze analyse zal eind 2022 gereed zijn voor besluitvorming door college.

Om te kunnen vaststellen wat ervoor nodig is om de visie te realiseren zullen de gewenste investeringen, met name waar het gaat over de fysieke uitbreiding op het bouwvlak, berekend moeten worden. Deze berekening inclusief besluitvorming door de gemeenteraad staat gepland voor 2023. Tevens zal worden bekeken wat de mogelijkheden zijn met het Toeristisch fonds.

MOOVE

Sport blijft in 2023 een belangrijk middel voor de bevordering van gezondheid, welzijn en sociale cohesie. MOOVE is als onderdeel van het sportbedrijf met haar bewegingsactiviteiten belangrijk in de gezondheidsbevordering van onder andere de jeugd en kwetsbare doelgroepen. Sportcoaches zorgen hier voor een actieve Oosterhoutse samenleving.

Lokaal sportakkoord

Bovendien loopt eind 2022 het lokaal sportakkoord af, een project waarin de gemeente geld en ondersteuning kan verstrekken aan projecten die onder andere inzetten op inclusief sporten en bewegen, en vaardigheden in beweging voor jongeren. De onderwerpen voor het lokaal sportakkoord zullen ook in samenwerking met sportaanbieders in Oosterhout in 2023 een vervolg krijgen, waardoor het aanbod van voorzieningen op het gebied van gezondheid en welzijn een verdere impuls kan krijgen. Het vervolg van het lokaal sportakkoord in 2023 zal deels afhangen van keuzes van het rijk.

Fitcoins

Tenslotte loopt in 2023 het project Fitcoins door. Een app waarmee jongeren de mogelijkheid hebben om aan de hand van beweging punten te sparen. Hiermee kunnen zij leuke of gezonde beloningen ontvangen. Hiermee wordt de jeugd op een leuke manier in beweging gehouden. In 2023 is de doelstelling om het aantal jongeren die deelnemen aan de app verder uit te breiden, en tevens het aanbod op de marktplaats voor beloningen te vergroten. Hiermee worden lokale ondernemers meer betrokken bij het bevorderen van een gezonde leefstijl onder jongeren.

De omschreven activiteiten die in 2023 onder andere doorgezet zullen worden leveren een bijdrage aan de ambities uitgesproken in het bestuursakkoord. Denk hierbij aan het voorzien van gevarieerd aanbod van sport in Oosterhout die bijdragen aan de sociale basis en het aanbod van activiteiten die fysieke en mentale gezondheid bevorderen. Mogelijk kan sport in deze wijze ook een bijdrage leveren aan de opgave Brede Welvaart.

Toegankelijkheid

Sport is een activiteit die voor burgers toegankelijk moet zijn. In 2023 zetten we hier ook actief op in. Ook de sportaccommodaties proberen wij in 2023 voor zoveel als mogelijk toegankelijk te maken voor iedereen, waardoor zij deel kunnen nemen aan sport.

De gemeente biedt daarnaast ook in 2023 sport gerelateerde activiteiten die voor iedereen toegankelijk zijn, en tevens activiteiten die gericht zijn op het ontmoeten en contact tussen verschillende personen in de maatschappij. Hierdoor is sport in Oosterhout met activiteiten binnen bijvoorbeeld de Brede Buurt en de Zomerkaravaan een middel voor verbondenheid tussen verschillende bevolkingsgroepen die vrij toegankelijk zijn. Bij het organiseren van nieuwe activiteiten wordt bovendien nauw samengewerkt met collega's die werken in de wijken, waardoor we aan de hand van sport ook de samenhang binnen de wijken kunnen vergroten.

Brede Buurt

Zoals ook in voorgaande periode werd bevestigd zijn sport & bewegen en kunst & cultuur een uitstekend middel om de participatie en de sociale cohesie in de wijken en buurten van Oosterhout te bevorderen. Enerzijds met het aanbieden van naschoolse activiteiten voor de jeugd, anderzijds door projecten en activiteiten te starten voor kwetsbare doelgroepen in Oosterhout, zoals kinderen in armoede. In de 2e helft van 2022 zal een nieuw beleidskader van de Brede Buurt opgesteld worden. In 2023 wordt de Brede Buurt voortgezet, waarin met partners in Oosterhout leuke, laagdrempelige en leerzame activiteiten worden georganiseerd op het gebied van sport en cultuur. Het achterliggende doel van de Brede Buurt zal positieve gezondheid en meedoen in de samenleving zijn, om op deze manier in de sociale basis van burgers te voorzien. Vraaggericht en wijkgericht werken staan hierin tevens centraal.

5.3.1.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Niet sporters (%)	-	46,90%	-	-	-	L
Bezoekersaantallen zwembad	261.379	141.852	109.953	280.000	280.000	G
Aantal deelnemers (abbonementen) vanuit minimabeleid	655	-	669	675	700	G
Zwemles vanuit minimabeleid	57	50	55	70	80	G
Aantal bezoekers recreatieoord via samenwerkende partners	6.200	3.077	6.476	7.000	7.500	G
Aantal samenwerkingspartners recreatieoord	22	5	21	25	25	G
Sportvoorzieningen in de gemeente	7,8	7,8	-	-	-	B
Aandeel 18-plussers dat in afgelopen 12 maanden minimaal één sport heeft beoefend	55,00%	51,00%	-	-	-	B

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.3.1.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Vernieuwbouw sporthal Arkendonk met aandacht voor verduurzamen.	Sporthal Arkendonk aanpassen (functioneel, technisch en energetisch) aan de huidige tijdsgeest.	Onderzoeken en realiseren van de vernieuwbouw Arkendonk.	2024	BA
Vernieuwbouw sporthal Oosterheidehal met aandacht voor verduurzamen	Sporthal Oosterheidehal aanpassen (functioneel, technisch en energetisch) aan de huidige tijdsgeest.	Onderzoeken en realiseren van de vernieuwbouw Oosterheidehal	2027	BA

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

Sporthallen Arkendonk en Oosterheide

Voor de komende periode willen we twee sporthallen vernieuwen. Het gaat om de sporthal Arkendonk en de Oosterheidehal. Tijdens de vernieuwbouw van beide sporthallen moet een tijdelijke sportvoorziening gerealiseerd worden om de doorgang van gymlessen en diverse sporten mogelijk te maken.

De sporthal Arkendonk is 40 jaren oud en de kleedkamers met douches zijn in gedateerde staat. Bij de renovatiemogelijkheden gaan we het gehele horecagedeelte slopen. Het overige gedeelte van de sporthal zal compleet gestript worden, tot op het casco aan toe, zodat alleen de (staal) constructie nog blijft staan. Het hergebruiken van de sporthalvloer, bergingen en beweegbare scheidingswanden is wel meegenomen. De kleedkamers worden compleet gerenoveerd. Qua installaties zal er vloerverwarming geplaatst worden in de

algemene ruimten en kleedkamers, zodat er met lage temperaturen verwarmd kan worden. Op het dak van de sporthal worden PV panelen geplaatst. In 2023 treffen we een voorbereidingskrediet voor de sporthal Arkendonk, wat gerenoveerd gaat worden in 2024.

De Oosterheidehal is 60 jaren oud. De kleedkamers zijn in redelijke staat, maar wel gedateerd. In de kleedkamers is geen sprake van voldoende luchtverversing. Bij de renovatiemogelijkheden gaan we er van uit dat het gehele horecagedeelte zal worden gesloopt, tot aan de muur van de sporthal aan toe. Het overige gedeelte van de sporthal zal compleet gestript worden, tot op het casco aan toe, zodat alleen de (staal) constructie nog blijft staan. De houten sportvloer zal worden vervangen door een andere houten sportvloer. Deze vloer is uniek. Qua installaties zal er vloerverwarming geplaatst worden in de algemene ruimten en kleedkamers, zodat er met lage temperaturen verwarmd kan worden. Op het dak van de sporthal worden PV panelen geplaatst. Zodra dit is gesloopt ontstaat er een nieuwe situatie, waarbij een nieuwe gevel, een nieuw dak en nieuwe horeca gemaakt kan worden, inclusief nieuwe kleedkamers. Voor de Oosterheidehal staat het voorbereidingskrediet gepland voor 2026 en de uitvoering 2027.

Om het sporten te kunnen waarborgen, tijdens de periodes wordt er eenmalig in een tijdelijke hal geïnvesteerd. De tijdelijke hal is verplaatsbaar waardoor het voor beide sporthallen ingezet kan worden.

5.3.2 Cultuur

5.3.2.1 *Wat willen we bereiken*

Het bevorderen van een gevarieerd en hoogwaardig aanbod van cultuur en evenementen, het ondersteunen van kwetsbare vormen van kunst en cultuur en ijveren voor het behoud van het cultureel erfgoed in de stad (inclusief het beheer van collecties). Net als sport wordt ook cultuur ingezet binnen de brede buurt en daarbuiten om de verbinding met het sociaal domein te leggen. Verenigingen en stichtingen vormen een belangrijke drager voor de sociale samenhang in onze dorpen en stad.

5.3.2.2 *Wat gaan we hiervoor doen*

Subsidies

We stimuleren een rijk en gevarieerd aanbod van culturele voorzieningen en activiteiten door middel van diverse subsidies. Inwoners worden hiermee gestimuleerd om mee te doen, anderen te ontmoeten en anderen te leren kennen. Deze voorzieningen en activiteiten leveren zodoende een belangrijke bijdrage aan het versterken van de sociale basis in onze stad. Daarnaast leveren deze activiteiten een bijdrage aan het verbeteren van de gezondheid van

onze inwoners, zowel fysiek als mentaal.

Cultuureducatie

Een leven vol cultuur begint vaak in onze jonge jaren. Als wij niet al op jonge leeftijd in aanraking worden gebracht met 'cultuur' is de kans een stuk kleiner dat we op latere leeftijd actief dan wel passief cultuur gaan beleven. Met het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) zetten we in op het versterken van de kwaliteit en het structurele karakter van cultuuronderwijs in het primair en voortgezet onderwijs. De uitvoering hiervan is in handen van H19 en Theek 5 en valt onder het programma De Brede Buurt.

Heuvel 19

Het huidige onderkomen van H19 vormt een grote kostenpost, terwijl deze locatie geen absolute randvoorwaarde vormt voor het bereiken van de doelstellingen van H19. We gaan daarom in 2023 onderzoeken op welke locaties de activiteiten van H19 georganiseerd kunnen worden zodat we op termijn afscheid kunnen nemen van het pand aan de Heuvel 19. Dit is echter pas aan de orde op het moment dat er geschikte vervangende ruimte is gevonden voor de functies van H19. In eerste instantie lijkt de Galvanitasfabriek de meest voor de hand liggende optie als centrale uitvalsbasis. Daarnaast bieden ook de Pannehoef, scholen, activiteitencentra en dorpshuizen laagdrempelige en toegankelijke ruimtes die passend zouden kunnen zijn voor een deel van de functies van H19.

Beleidskader kunst- en cultuureducatie

In 2023 zal een nieuw beleidskader kunst- en cultuureducatie worden opgesteld, dat de basis zal vormen voor nieuwe meerjarenafspraken met H19, en waarbij nog meer de aandacht komt te liggen op het versterken van de sociale basis en het vergroten van de kansengelijkheid. Het huidige budget blijft daarbij het uitgangspunt.

Brede buurt

Kunst en cultuur zijn bij uitstek geschikt om aandacht te vragen voor kansenongelijkheid. Kunst en cultuur bieden immers de mogelijkheid om sociale problematieken op een aansprekende manier te verbeelden. Kunst en cultuur dragen op deze manier bij aan het vergroten van de horizon en verbreden van het eigen referentiekader. Bij de keuze voor cultuuractiviteiten vanuit het programma de Brede Buurt wordt gekeken naar de wijken en doelgroepen waar kansenongelijkheid het grootst is.

De Pannehoef

De Pannehoef is een belangrijke laagdrempelige locatie voor culturele activiteiten met ook een sociaal maatschappelijke functie in de wijk. Dat is de reden waarom we het pand willen behouden voor de stad. Het pand voldoet echter, door jarenlange achterstallig onderhoud, niet meer aan de moderne en functionele eisen die passen bij een dergelijke functie. In 2023 wordt daarom gestart met een grootschalige renovatie waarbij aandacht is voor duurzaamheid en multifunctioneel gebruik (ruimtes worden geschikt gemaakt voor verschillend en gelijktijdig gebruik).

Kunst en erfgoed

Oosterhout en haar kerkdorpen hebben een rijke geschiedenis. Een deel van deze geschiedenis is versteend of op een andere manier in het landschap achtergebleven. Het zijn monumenten geworden. Ook kunstwerken vertellen vaak een verhaal over de rijke geschiedenis van Oosterhout, maar leggen ook de verbinding van heden naar de toekomst. Wat al deze objecten, oud, hedendaags of modern gemeen hebben, is het vertellen van een verhaal aan de bewoners en bezoekers van Oosterhout. En juist dat verhaal ontbreekt op veel plekken nog. Daarnaast bepalen deze objecten ook voor een deel de identiteit van de gemeente, en dragen ze in belangrijke mate bij aan de aantrekkelijkheid van de dorpen en stad voor inwoners en bezoekers en spelen zodoende een cruciale rol in de citymarketing van Oosterhout. In 2023 gaan we daarom deze objecten meer in de spotlights zetten en de aandacht geven die ze verdienen. Dit begint bij het weer bij de tijd brengen van de kunstobjecten om ze vervolgens samen met de monumenten in beeld te brengen via een online platform en de verhalen die hierbij horen te delen. Ook gaan we vanaf 2023 actief kijken waar kunst van toegevoegde waarde kan zijn in de openbare ruimte. We zullen hiervoor een kunstcommissie in het leven roepen die de gemeente hierin gevraagd en ongevraagd zal adviseren.

5.3.2.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Percentage bevolking dat lid is van de bibliotheek	23,70%	22,20%	23,20%	22,00%	23,00%	G
Aantal ingeschreven leners	13.284	12.456	13.102	12.500	13.000	G
Aantal bezoekers	244.567	131.214	127.596	240.000	240.000	G
Aantal uitleningen	298.460	183.522	172.875	250.000	250.000	G
Aantal scholen met "De Bibliotheek op School"	10	9	9	9	10	G
Aantal activiteiten	320	142	179	350	375	G
Aantal deelnemers activiteiten	7.000	2.834	3.309	7.750	7.500	G
Aantal voorstellingen de Bussel:						G
- professioneel	126	76	69	125	110	
- amateur	51	32	37	50	50	
Aantal kaarten	35.832	5.736	12.425	36.000	32.000	G
Aantal bezoekers musea:						G
- speelgoed- en carnavalsmuseum	15.249	6.139	5.063	15.000	12.500	
- Brabant Museum Oud Oosterhout	12.455	4.700	5.931	8.000	10.000	
Aantal verleende activiteitsubsidies	29	25	15	30	30	G
Evenementen en festivals in de gemeente	-	-	-	-	-	B
Aandeel 18-plussers dat in de afgelopen 12 maanden een voorstelling heeft bezocht in Oosterhout	36,00%	32,00%	-	-	-	B
Culturele voorzieningen in de gemeente	7,5	7,3	-	-	-	B
Tevreden over de uitgaansmogelijkheden in de gemeente	7,3	7,2	-	-	-	B
Verenigingen/clubs in de gemeente	7,7	7,7	-	-	-	B

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.3.2.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

Wat mag het programma kosten

In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de lasten en baten per type voor het programma.

x € 1.000

Nr	Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Lasten	Baten	Begroting 2023
1	Salarissen en sociale lasten	966	1.612	1.883	-	1.883
2	Ingeleend/Uitgeleend personeel	1.029	493	776	-105	671
3	Belastingen leges en andere rechten	94	154	159	-170	-11
4	Grond, huren en pachten	-2.264	-3.146	-	-3.118	-3.118
5	Goederen en diensten	2.968	2.439	2.930	-165	2.765
6	Overdrachten en subsidies	2.663	3.832	4.714	-677	4.037
7	Kapitaallasten	2.875	2.530	3.033	-	3.033
8	Verrekeningen	-335	85	-	-	-
9	Rente	3	-	-	-	-
	Totaal	7.999	7.999	13.495	-4.235	9.260

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten	12.992	12.017	13.496	13.073	13.222	13.235
Baten	-4.993	-4.018	-4.236	-4.236	-4.192	-4.192
Resultaat voor reserves	7.999	7.999	9.260	8.837	9.030	9.043

In de volgende tabel wordt inzicht gegeven in de thema's binnen het programma en activiteiten die daar binnen worden uitgevoerd.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Sport	3.252	3.518	4.265	3.864	4.071	4.057
Stimulering	550	657	532	532	532	532
Sportparken	1.339	1.276	1.472	1.473	1.544	1.584
Sporthallen en gymzalen	452	316	828	479	699	697
Zwembad	911	1.269	1.433	1.380	1.296	1.244
Cultuur	4.747	4.481	4.995	4.973	4.959	4.986
Bibliotheek	1.405	1.413	1.455	1.459	1.460	1.459
Theater	1.667	1.657	1.730	1.740	1.679	1.674
Cultuur onderwijs	-106	-74	-81	-56	-56	-56
Overige podia	1.641	1.276	1.568	1.522	1.568	1.601
Musea en archieven	140	209	323	308	308	308

Investeringen

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Sport:				
Buitensportaccommodaties	597	1.167	653	502
Binnensportaccommodaties	1.650	5.897	142	200
Zwembad De Warande	100	-	152	345
Sport algemeen	150	50	-	-
Totaal	2.497	7.114	947	1.047

Welke externe partijen zijn betrokken bij het programma

Er zijn geen externe partijen betrokken bij het programma.

Beleidskaders

De volgende kader stellende beleidsnota's zijn van toepassing voor het programma.

Naam document	Jaar
Sport	
Nota Sporten en Bewegen: "Samen werken aan sporten en bewegen"	2013
Visie sportcluster de Warande	2022
Algemene Subsidieverordening Oosterhout 2018	2017
Beleidsregels voor subsidieverstrekking gemeente Oosterhout 2023	2022
Cultuur	
Nota Evenementenbeleid "Evenementen maken de stad"	2012
Cultuurnota "Droom, durf en beleef"	2016
Algemene Subsidieverordening Oosterhout 2018	2017
Nota "Museumbeleid Gemeente Oosterhout"	2020
Beleidsregels voor subsidieverstrekking gemeente Oosterhout 2023	2022

5.4 Duurzaamheid en klimaat

Portefeuillehouder(s) *W. van der Zanden, G. Beenhakker*

Het programma bestaat uit drie thema's die in de volgende paragrafen worden uitgewerkt. In eerste instantie wordt aangegeven aan welke global goal(s) het thema een bijdrage levert. In bijlage 8.6 wordt een inzicht gegeven in de global goals en wat belangrijke taken voor de gemeente zijn. Daarnaast worden per thema de volgende elementen behandeld:

- wat willen we bereiken;
- wat gaan we hiervoor doen;
- indicatoren;
- meerjarenbeleid 2024-2026.

Vervolgens wordt voor het programma inzicht gegeven in de kosten, extern betrokken partijen en de beleidskaders.

5.4.1 Duurzaam

5.4.1.1 *Wat willen we bereiken*

Met het ondertekenen van het Klimaatakkoord werd duidelijk dat er in Nederland sprake is van een groot, complex en urgent probleem: de uitstoot van CO₂ moet omlaag. Er zijn doelen vastgelegd voor 2030 (-49% CO₂ uitstoot) en 2050 (-95% CO₂ uitstoot). In de Toekomstvisie 2030 is beschreven wat we willen bereiken: goed op weg richting Parijs en naar een circulaire economie, maar ook meer groen en meer water, minder stress.

5.4.1.2 *Wat gaan we hiervoor doen*

Routekaart 2022-2026

In 2021 zijn de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES1.0) en de Transitievisie Warmte 1.0 (TVW 1.0) vastgesteld. Hierin wordt op hoofdlijnen beschreven hoe we het proces voor ons zien om te komen tot fossielvrije opwekking elektriciteit en een aardgasvrij Oosterhout in 2050. In 2023 zal met de RES 2.0 gerapporteerd worden over de voortgang in de plannen.

Voor duurzame opwekking van elektriciteit zijn 4 programma's van belang: isoleren, zon op bedrijfsdaken, winden zon op veld. De Routekaart 2018-2022 zal worden omgezet naar de Routekaart 2023-2026 voor deze thema's.

Zon op bedrijfsdaken

Bij Zon op Bedrijfsdaken zie we een continue groei van aanleg van zonnepanelen op bedrijven. Per jaar worden 15.000 tot 20.000 PV panelen geplaatst. Totaal zijn er nu ruim 60.000 PV panelen geplaatst. Het doel voor 2022-2026 is daar nog 80.000 panelen aan toe te voegen. Wij ondersteunen daarin met name MKB bedrijven om het proces van aanvragen en aanleg van zonnepanelen uit te voeren.

Windmolens

De 6 bestaande windmolens op industrieterrein Weststad hebben een SDE subsidie tot en met 2023. Wij zullen met de huidige exploitant, Eneco, in contact treden om het proces voor repoweren op te starten. In de RES 1.0 is het plan beschreven om met repowering extra windcapaciteit te realiseren.

Zon op veld projecten

De procedures voor vergunningverlening van de zon op veld projecten Energiepark A59 en zonneweide Dorst lopen gestaag door. Voor Energiepark A59 is de Verklaring van geen Bedenkingen voor de zonneweide door de gemeenteraad afgegeven, waarna door het college van B&W de herroepelijke vergunning is afgegeven. In het bestuursakkoord 'De stap vooruit' is vastgelegd dat de 2 windmolens die in het Energiepark A59 zijn gepland niet door kunnen gaan. Hiervoor zal uiterlijk in 2024 een vervangend project moeten zijn uitgewerkt. Bij het project zonneweide Dorst is op dit moment geen transportcapaciteit beschikbaar op het elektriciteitsnet. Door de ontwikkelaar is een alternatief uitgewerkt zodat geen extra netcapaciteit hoeft te worden aangevraagd.

Het zonnepark Dorst kan worden aangesloten op de kabel van het zonnepark Bavelse Berg. Daarnaast worden batterijen geplaatst om de piekproductie tijdelijk op te kunnen slaan. In de zomer van 2022 is de concept vergunning aanvraag voor deze zonneweide ingediend. Het jaar 2023 zal worden gebruikt voor afronding van de procedures, inclusief eventuele bezwaren.

Parallel daaraan zullen de ontwikkelaars starten met de engineering van beide zonneweide projecten.

Door het vervallen van de windmolens in Energiepark A59 zal de gemeente Oosterhout een alternatieve oplossing moeten aandragen voor de RES 2.0 rapportage. Onderzocht zal worden in hoeverre extra inzet van Zon op Bedrijfsdaken haalbaar is. Omdat verwacht wordt dat er op industriedaken onvoldoende extra ruimte beschikbaar is (onvoldoende sterk dak, geen medewerking gebouweigenaar, te weinig industriepanden), zal de procedure worden opgestart om zoekgebieden voor Zon op Veld te selecteren. De extra ruimte die nodig is op dak of veld is ca. 45 hectare, omdat 3 windmolens Energiepark A59 gecompenseerd moeten worden. Bij Everdenberg-Oost verwachten wij compensatie voor 1 windmolen te kunnen vinden.

Informerende bewoners over energiebesparende maatregelen

Samen met Oosterhout Nieuwe Energie, Regionaal Energie Loket en VvE Belang blijven wij onze inwoners benaderen om hen te helpen met verduurzamen (isoleren, zonnepanelen, warmtepomp, etc.) In de periode 2022-2026 willen wij 8.000 adressen benaderd en geïnformeerd hebben. Om ook in de wijken contact te leggen met inwoners zetten wij de Green House in. Daarnaast wordt de duurzaamheidslening uitgebreid naar een bredere doelgroep, waarbij meer maatregelen onder deze regeling gaan vallen.

Laadpalenbeleid

Om te stimuleren dat inwoners meer elektrische auto's aan gaan schaffen zullen wij pro-actief laadpalen plaatsen in nieuwbouwwijken. In bestaande wijken worden laadpalen bijgeplaatst en kan de inwoner gebruik maken van de kabelgoot.

Oosterhout SDG Lokaal

Met de stichting Oosterhout SDG Lokaal zullen wij acties opzetten om per SDG doel een werkplan uit te werken. Met de milieubarometer kunnen bedrijven registreren hoever zij zijn met hun eigen SDG doelen.

Duurzaam Oosterhout Week

Ieder jaar in oktober organiseren wij de Duurzaam Oosterhout Week. Door het kiezen van een wisselend thema wordt iedere jaar de focus gelegd op 1 aspect van verantwoorde consumptie en productie.

RiVO

Samen met RiVO (Residu In, Value Out) benaderen wij het bedrijfsleven om grondstoffenverbruik te verminderen en circulariteit te bevorderen.

Klimaatadaptatie

In het dossier Klimaatadaptatie zijn 4 thema's te onderscheiden: voorkomen overlast door regenbuien, voorkomen verdroging en hittestress en instandhouding van veilige dijken.

De gemeenteraad gaat een opdracht formuleren voor het thema klimaatadaptatie. Dit betreft de onderdelen wateroverlast door regen (zie GRP), droogte en hittestress.

Circulariteit

Voor het onderdeel circulariteit zijn de eerste acties in gang gezet. Om te weten wat onze huidige CO2 voetafdruk is, zijn we gestart met het project CO2 prestatieladder. De 1e stap is verzamelen van data van het huidige gebruik. In het najaar van 2022 zal het inzicht volledig zijn. Dan kunnen ook de maatregelen uitgewerkt worden om onze voetafdruk in 2030 te hebben gehalveerd. In 2023 zal uitvoering worden gegeven aan de maatregelen die, in overleg met de gemeenteraad, zijn gekozen. Deze maatregelen zullen de CO2 uitstoot van onze eigen panden en rollend materieel met 50% moeten reduceren.

Beleidskader vergroening

Een beleidskader vergroening wordt opgesteld om Oosterhout hitte en droogte bestendiger te maken. De subsidieregeling klimaatbestendige tuinen wordt doorgezet. Daarmee stimuleren we inwoners hun tuinen te vergroenen. Met Thuisvester wordt bezien of we bij renovaties de daken van schuurtje van een groen dak kunnen voorzien.

Reductie Energieverbruik Woningen

In 2020 zijn we gestart met het project RRE-W (Regeling Reductie Energieverbruik Woningen). Daarin proberen wij, samen met Oosterhout Nieuwe Energie, Regionaal Energie Loket en Thuisvester, 5.800 woningen te bereiken om te verduurzamen (Isoleren, PV panelen, warmtepompen, LED lampen). Daarnaast leggen wij, samen met VvE Belang, contact met 8 Verenigingen van Eigenaars om nog eens 400 woningen te selecteren. Met de eigenaren en huurders gaan wij in gesprek over isolerende maatregelen, geven wij webinars met gezamenlijke inkoopacties en verstrekken wij cadeaubonnen voor de aanschaf van kleine maatregelen (tocht strips, LED lampen, etc.). In 2023 zetten wij dit door.

Vanwege het onderwerp energie armoede willen wij ook deze nieuwe doelgroep van ca. 2.000 adressen bereiken en helpen met het verlagen van hun energierekening.

Het doel van duurzaamheidsleningen zal worden verbreed, door bijvoorbeeld ook (MKB-)bedrijven in aanmerking te laten komen. Een ophoging van het budget is mede daardoor te verwachten.

Duurzame warmteopwekking en – distributie

In oktober 2021 is de TVW 1.0 (Transitie Visie Warmte) aangenomen. Vanaf dat moment zijn wij gestart met buurtgesprekken en de verdere technische en financiële verkenning van het eventueel uitrollen van een warmtenet in Oosterhout. Hiervoor trekken we samen met Thuisvester op, omdat die ca. 8.000 woningen beheren in Oosterhout. Betaalbaarheid voor de inwoners, maatwerk oplossingen per buurt / wijk / dorp, samen met de inwoners uitwerken zijn belangrijke uitgangspunten. In Q4 van 2022 zal de gemeenteraad nader worden geïnformeerd over de voortgang. De communicatie met onze inwoners over de keuzes die gemaakt gaan worden voor duurzame warmte opwekking vergt speciale aandacht.

5.4.1.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Aantal PV panelen op bedrijfsdaken	22.000	37.000	59.000	70.000	90.000	G
Aantal PV panelen op veld	0	0	0	0	0	G
Aantal woningen met PV panelen	3.100	4.200	5.400	7.000	8.000	G
Hernieuwbare elektriciteit (%)	-	-	-	-	-	L
Hernieuwbare elektriciteit opgewekt via wind op land en zon	11,00%	16,20%	-	24,00%	28,00%	L

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.4.1.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Realisatie Zon op Veld	Hernieuwbare energie	Plaatsen 100.000 PV panelen Energiepark A59	2024	WR
Realisatie Zon op Bedrijfsdaken	Hernieuwbare energie	Plaatsen 60.000 PV panelen	2026	WR
Realisatie Zon op Veld	Hernieuwbare energie	Plaatsen 350.000 PV panelen Dorst	2024	WR

* Bron: BA (bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.4.2 Water en riolering

5.4.2.1 Wat willen we bereiken

Het beschermen en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van het milieu en het langs deze weg leveren van een bijdrage aan een veilige en mensvriendelijke leefomgeving. In het belang van de volksgezondheid wordt een adequate inzameling en transport van rioolwater naar de rioolwaterzuivering nagestreefd. Met klimaat adaptieve maatregelen wordt getracht om overlast en/of schade door gevolgen van de klimaatverandering te voorkomen of in ieder geval te beperken.

5.4.2.2 Wat gaan we hiervoor doen

Opstellen nieuw water- en rioleringsplan

In verband met de invoering van de Omgevingswet is de termijn van het water en rioleringsplan 2017-2021 door de raad in oktober 2021 verlengd tot en met eind 2023. In het jaar 2023 wordt een nieuw water en rioleringsplan aan de raad voorgelegd waarin de uitkomsten van de lokale klimaatadaptiestrategie zijn verwerkt.

Beheer gemalen

Onderzocht wordt of de taken voor het beheer van gemalen/pompen uit te besteden is aan het Waterschap Brabantse Delta. Dit omdat de taken bij riolering groeien, mede door de ambities op het gebied van klimaatvisie en de ruimtelijke plannen.

Verbreiding rioolheffing

In regioverband wordt onderzoek gedaan naar het tariefsysteem van de rioolheffing en de mogelijkheden om via het tariefsysteem een financiële prikkel in te bouwen voor het anders omgaan met water door gebruikers. Een heffing voor onbebouwde percelen is daarbij een overweging omdat ook die baat kunnen hebben bij klimaat adaptieve maatregelen.

Verdiepende klimaatstresstesten

De rioleringsberekening worden buurtgewijs geactualiseerd en gekoppeld aan klimaatberekeningen (met name regen). Hiermee krijgen we nog scherper waar wateroverlast kan gaan optreden waardoor doeltreffendere maatregelen bepaald kunnen worden.

Waterader Oosterhout

In 2023 wordt een projectplan voor de realisatie van de Waterader Oosterhout opgesteld. Ook wordt subsidie bij het Rijk aangevraagd (ca €660.000) als cofinanciering.

5.4.2.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Niet van toepassing						

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.4.2.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie	Klimaatadaptieve gemeenschap	Herziening GRP	2024	WR
Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie	Klimaatadaptieve gemeenschap	Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie	2024	WR

* Bron: BA (bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.4.3 Afval

5.4.3.1 Wat willen we bereiken

Het beschermen en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van het milieu en het langs deze weg leveren van een bijdrage aan een veilige en mensvriendelijke leefomgeving. In het belang van de volksgezondheid wordt een adequate inzameling en verwijdering van afval nagestreefd.

5.4.3.2 Wat gaan we hiervoor doen

Afvalscheiding

De gemeente Oosterhout is met afvalscheiding één van de koplopers van Nederland (score 8,5, landelijk 5,6 zie [https://gdindex.nl/dashboard/dashboard/Afvalscheiding/jaar 2019](https://gdindex.nl/dashboard/dashboard/Afvalscheiding/jaar%202019)). Toch willen wij dit verder uitbouwen. Dit sluit aan bij de ambities om te komen tot een circulaire samenleving in 2050 zoals benoemd in het bestuursakkoord.

Circulair ambachtscentrum

De huidige milieustraat en gemeentewerf lopen momenteel tegen de grenzen van haar capaciteit. Bovendien is de gemeente Oosterhout groeiende. Op lange termijn zal de bestaande milieustraat onvoldoende capaciteit hebben en niet verder geoptimaliseerd kunnen worden. Aanbevolen wordt op lange termijn een innovatief circulair ambachtscentrum op een nader te bepalen locatie te ontwikkelen. Met het opzetten van het circulair ambachtscentrum kunnen wij concreet werken aan een circulair Oosterhout en/of regio. Bovendien biedt dit kansen voor nieuwe bedrijvigheid en de arbeidsmarkt (o.a. voor personen met afstand tot de arbeidsmarkt). In 2023 zal de gemeenteraad worden geïnformeerd over diverse opties, waarbij een voorkeursvariant zal worden aangewezen.

Regionale samenwerking

In de regio samenwerkingsverbanden onderzoeken. Onderwerpen in deze verkenning zijn o.a. duurzamere en circulaire (verwerkings)contracten, maar ook het onderzoeken naar regionale samenwerking m.b.t. een circulair ambachtscentrum. Het behoud van de eigen milieudienst blijft een belangrijk uitgangspunt. Door het toepassen van ICT-toepassingen wordt ook bijgedragen aan een verduurzaming van de afvaladministratie en een reductie van eigen afval.

Wagenpark verduurzamen

De komende jaren zal doorgedaan worden met het geleidelijk vervangen van het wagenpark waaronder vuilniswagens en kleinere voertuigen door duurzame alternatieven (elektrisch, waterstof). Ook de benodigde laadinfrastructuur is een onderdeel van de vervanging.

GFE inzameling hoogbouw

Door het uitbreiden van de inzamelvoorzieningen met name van de GFE inzameling bij hoogbouw wordt een verdere uitbreiding ingevoerd van het afval inzamelbeleid. Door deze uitbreiding wordt verder bijgedragen aan de VANG-doelstellingen, de verlaging van het aantal kilogram restafval per inwoner en bijgedragen aan het duurzamer kunnen verwerken van afvalstoffen en eventueel het opwekken van energie.

Capaciteit milieustraat

De capaciteit van de milieustraat verder vergroten door op drukke tijden de loswal in te zetten, zodat de drempel tot dumpen van afval in de natuur wordt verlaagd (verminderen wachttijden op piekuren).

Circulaire grondstoffen

Met bedrijven in gesprek gaan over gebruik van circulaire grondstoffen. Scholieren en inwoners bewust maken van duurzame en circulaire consumptie, zodat minder afval ontstaat.

Inzet afvalcoaches en projectleider schoon

Het beschermen van de natuur door te zorgen dat minder afval in het milieu (o.a. watergangen) terecht komt als zijnde dumpafval of zwerfafval. Controleren, handhaven op het dumpen van afval in de openbare ruimte, te vroeg aanbieden van afval en het verkeerd aanbieden van afval door een juiste inzet van de afvalcoaches en de projectleider schoon.

5.4.3.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	69,7	77	n.b.	82,0	75,0	L
Waardering inzamelen huisafval in de woonbuurt	7,5	7,7	-	-	7,8	B
Waardering gemeentelijke milieustraat	7,8	8,0	-	-	8,1	B

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.4.3.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

Wat mag het programma kosten

In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de lasten en baten per type voor het programma.

x € 1.000

Nr	Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Lasten	Baten	Begroting 2023
1	Salarissen en sociale lasten	2.620	2.872	3.759	-	3.759
2	Ingeleend/Uitgeleend personeel	552	450	612	-	612
3	Belastingen leges en andere rechten	1.447	1.290	1.355	2	1.353
4	Grond, huren en pachten	-	-	-	-	-
5	Goederen en diensten	1.523	2.174	3.531	1.517	2.014
6	Overdrachten en subsidies	546	926	1.097	149	948
7	Kapitaallasten	2.683	2.446	2.781	-	2.781
8	Verrekeningen	-7	394	-	-	-
9	Rente	-	-	-	-	-
	Totaal	9.364	10.552	13.135	1.668	11.467

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten	11.759	11.794	13.135	13.379	13.662	13.772
Baten	-2.395	-1.242	-1.668	-1.669	-1.669	-1.669
Resultaat voor reserves	9.364	10.552	11.467	11.710	11.993	12.103

In de volgende tabel wordt inzicht gegeven in de thema's binnen het programma en activiteiten die daar binnen worden uitgevoerd.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Duurzaam	2.111	2.643	2.978	2.978	2.925	2.925
Milieu	230	206	216	216	216	216
Handhaving milieu	1.013	1.016	1.037	1.037	1.037	1.037
Bodembeheer	199	177	189	189	189	189
Geluid	73	46	48	49	49	49
Leefomgevingsbeleid	105	18	19	19	15	15
Duurzaam bouwen	231	926	872	872	872	872
Warmtevisie	185	127	410	410	410	410
Klimaatadaptie	75	127	187	186	137	137
Water en riolering	3.831	3.722	4.194	4.337	4.516	4.599
Water en riolering	3.831	3.722	4.194	4.337	4.516	4.599
Afvalverwijdering	3.422	4.187	4.295	4.395	4.552	4.579
Afvalverwijdering	3.422	4.187	4.295	4.395	4.552	4.579

Investerings

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Water en riolering:				
Riolering en water bestaande voorzieningen	1.575	1.125	1.350	1.350
Riolering en water nieuwe voorzieningen	475	925	650	650
Afval:				
Cyclische vervanging (ondergrondse) containers	126	126	126	126
Investerings milieustraat	535	235		
Afvalinzameling bij hoogbouw	300			
Totaal	2.961	2.411	2.126	2.126

Welke externe partijen zijn betrokken bij het programma

De volgende externe partijen zijn betrokken bij het programma, voor de verbonden partijen vindt uitwerking plaats in paragraaf 6.6 Verbonden partijen.

- Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen

Beleidskaders

De volgende kader stellende beleidsnota's zijn van toepassing voor het programma.

Naam document	Jaar
Duurzaam	
Regionale Energie Strategie 1.0	2021
Transitie Visie Warmte 1.0	2021
<i>Milieubeleid en -beheer</i>	
Beleidsvisie externe veiligheid	2017
Geurverordening	2017
Ambitie energietransitie Oosterhout 2030	2019
Bodemkwaliteitskaart	2018
Nota bodembeheer 2022	2022
Water en riolering	
Water- en rioleringsplan 2022-2023	2021

5.5 Wonen en mobiliteit

Portefeuillehouder(s) A. Kastelijns, C. Piena, D. Melsen

Het programma bestaat uit drie thema's die in de volgende paragrafen worden uitgewerkt. In eerste instantie wordt aangegeven aan welke global goal(s) het thema een bijdrage levert. In bijlage 8.6 wordt een inzicht gegeven in de global goals en wat belangrijke taken voor de gemeente zijn. Daarnaast worden per thema de volgende elementen behandeld:

- wat willen we bereiken;
- wat gaan we hiervoor doen;
- indicatoren;
- meerjarenbeleid 2024-2026.

Vervolgens wordt voor het programma inzicht gegeven in de kosten, extern betrokken partijen en de beleidskaders.

5.5.1 Openbare ruimte

5.5.1.1 Wat willen we bereiken

Schone, hele en veilige buurten waarin het aantrekkelijk is om te wonen, te werken en te recreëren. Bewoners willen veilig en rustig wonen in een goed verzorgde, groene omgeving. Bedrijven vragen om kwaliteit in winkelcentra en op bedrijfsterreinen. Het bereiken van deze doelstelling is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, burgers en ondernemers.

5.5.1.2 Wat gaan we hiervoor doen

Integraal Maatschappelijk Beheerskader Openbare Ruimte

De wijze waarop onze openbare ruimte wordt ingericht en onderhouden is bepalend voor het gebruik en beleving van de dagelijkse leefomgeving. Onderhoud richt zich niet alleen op de technische en praktische kwaliteit. Van belang is om ook te kijken naar het effect van de leefomgeving op veiligheid en gezondheid van inwoners, effect op klimaatverandering, verkoeling, vergroening en duurzaamheid. De inrichting van de openbare ruimte en het beheer

en onderhoud hiervan moet meer aansluiten op al deze opgaves.

In 2021 is de gemeente Oosterhout gestart met het proces om te komen tot een Integraal Maatschappelijk Beheerskader (IMBK), de bouwsteen voor het Omgevingsprogramma Fysieke Leefomgeving. Dit IMBK beschrijft de bestuurlijke ambities en toekomstige opgaven voor het beheer van de openbare ruimte. Bestuurlijke ambities en maatschappelijke thema's als bruisende binnenstad, klimaatadaptatie, duurzaamheid en circulariteit, sociale wijkgerichte leefomgeving en woningbouwstrategie worden vertaald naar concrete beheeropgaven. Dit IMBK legt de verbinding tussen het reguliere beheer van de assets in de openbare ruimte en de strategische opgaven en ambities. In de assetsheets van het IMBK wordt per asset inzicht gegeven in de onderhouds- en vervangingsbehoefte.

Meerjarenplanning Openbare ruimte en Jaarplan Openbare ruimte

De meerjarenplanning geeft een integrale doorkijk, waarin de projecten in de tijd worden geprioriteerd op basis van een aantal afwegingen, zoals onderhoudsurgentie, verbeteren verkeersveiligheid, vragen of initiatieven van inwoners, ambities op het gebied van mobiliteit, relatie met woningbouwprojecten, aanpak klimaatadaptatie et cetera. De meerjarenplanning wordt jaarlijks vertaald in een Jaarplan Openbare Ruimte. Bij de uitvoering van de projecten in de openbare ruimte is aandacht voor maatregelen die kunnen bijdragen aan:

- tegengaan van wateroverlast, hittestress en verdroging;
- zorgen voor het toegankelijk en leefbaar houden van stad en kerkdorpen;
- verkeersveiligheid;
- vergroening;

Onderhoudsniveau openbare ruimte

Diverse bezuinigingsmaatregelen hebben de kwaliteit van de openbare ruimte onder druk gezet. Dit blijkt uit externe onderzoeken. Om het onderhoudsniveau van de openbare ruimte te bewaken, is het nodig om eerdere bezuinigingsmaatregelen in 2020 terug te draaien. Vanaf 2023 wordt het exploitatiebudget wegen met € 300.000 structureel verhoogd.

Beheerregisseur openbare ruimte

Om het integraal strategisch beleidskader te implementeren en te beheersen, is een beheerregisseur onmisbaar. Een beheerregisseur stimuleert de integrale koppeling tussen de verschillende assets enerzijds en anderzijds de koppeling met de acties die volgen uit de ambities en opgaven. Zodoende wordt een integrale benadering van het beheer van de fysieke buitenruimte bereikt. De Beheerregisseur stuurt op het voorbereiden van projecten en houdt grip op de realisatie. Ook houdt de beheerregisseur grip en sturing op de integrale kwaliteit, inspecties en tevredenheid van inwoners en belanghebbenden in Oosterhout.

Specialist kabels en leidingen

Door de aanleg van glasvezel, versnelling van woningbouw en de energietransitie heeft de gemeente de komende jaren veel extra werk op het gebied van kabels en leidingen. Dit betekent dat er behoefte is aan meer regie en coördinatie. In de begroting 2022 werd rekening gehouden met 0,60 fte. In de praktijk blijkt werving van 0,60 fte in de huidige arbeidsmarkt onhaalbaar en bovendien ligt er nog meer werk dan aanvankelijk verwacht. De vacature wordt uitgebreid naar 1 fte.

Kwaliteitsverbetering openbare ruimte

Een aantrekkelijke, groene omgeving nodigt uit tot spelen en bewegen, biedt ruimte voor ontspanning en ontmoeting. Het bevordert de gezondheid van inwoners, zowel fysiek als mentaal. Bij de (her)inrichting van openbare ruimten kijken we naar de mogelijkheden en kansen van spelen, bewegen en sporten. Om van onderhoud meer richting kwaliteitsverbetering te komen wordt met ingang van 2023 het investeringsplafond van openbare ruimte structureel verhoogd met € 300.000. Deze extra middelen voor kwaliteitsverbetering worden ingezet voor wegen maar ook voor speeltuinen, speelvoorzieningen en groen.

In het beheer van de openbare ruimte is er uiteraard ruimte voor participatie van onze inwoners. Deze participatie kent verschillende vormen en gradaties, afhankelijk van het vraagstuk en situatie. We zouden in ieder geval meer ervaring willen opdoen met 'right to challenge' en beginspraak bij reconstructies.

Bomen

Vanwege het belang van groen in de openbare ruimte zijn wij terughoudend met het kappen van bomen. Alleen als het niet anders kan, wordt een boom gekapt. Om het aantal bomen in de toekomst te laten toenemen, worden voortaan voor elke gekapte boom er minimaal twee terug geplaat, zoveel mogelijk in de directe omgeving. De extra lasten worden opgevangen binnen het project. Dit principe zal nader worden uitgewerkt in uitvoeringsregels. De kapvergunning wordt zo aangepast, dat deze enkel nog geldt voor monumentale en beeldbepalende bomen. De kosten van ambtelijke inzet die met deze aanpassing bespaard worden, worden ingezet voor meer groen en onderhoud van de openbare ruimte.

Maaibeleid (Beleid kruidachtige beplanting)

Wij willen dat de openbare ruimte in Oosterhout gevarieerd en aantrekkelijk is, ruimte biedt voor allerlei functies en activiteiten van bewoners, maar ook ruimte biedt aan natuur. Wij maaien insectenvriendelijker en streven naar meer variatie en meer bloemen en een betere biodiversiteit in het openbaar groen. Door juist extra inzet te doen op de onkruidbestrijding op langzaam verkeersroutes, waar die inspanning het meest opvalt, wordt een aanzienlijke toename in de waardering van de openbare ruimte verwacht. Met voorlichting over het doel van de inrichting en het beheer van het openbaar groen kan begrip en waardering worden versterkt. Door samen met bewoners gevarieerde bloemrijke en daarom voor insecten waardevolle en aantrekkelijke "hotspots" in te richten groeit de betrokkenheid bij biodiversiteit in de directe woonomgeving.

Kwaliteitsverbetering openbare ruimte centrumgebied

In het bestuursakkoord 2022 – 2026 spreekt het college uit, dat we streven naar een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een brede kwaliteitsimpuls in onze binnenstad. Samen met de ondernemers in de binnenstad gaan we inzetten op extra vergroenen en verduurzaming dat niet alleen leidt tot een aantrekkelijker omgeving, maar ook bijdraagt aan ons beleid met betrekking tot duurzaamheid en klimaatadaptatie. Samen met de stichting Bruisende Binnenstad blijven we op zoek gaan naar kansen die de leefbaarheid van de binnenstad bevorderen

Kwaliteitsverbetering bedrijventerreinen

In het bestuursakkoord 2022-2026 wordt ingezet op het behouden en versterken van de kwaliteit van bedrijventerreinen. Dit gaat om aspecten als veiligheid, bereikbaarheid, maar zeker ook openbare ruimte. In het bestuursakkoord is opgenomen om extra te investeren in de kwaliteit van de bedrijventerreinen.

Buitengebied

Oosterhout heeft een gevarieerd buitengebied met diverse functies. De functies van het buitengebied zien we in de loop der jaren veranderen. Om ervoor te zorgen dat het buitengebied vitaal blijft, kansen benut worden en bedreigingen in beeld zijn, wordt er conform het bestuursakkoord 2022-2026 aan een visie buitengebied gewerkt.

5.5.1.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Aantal klachten en meldingen openbare ruimte:						G
- product wegen/verhardingen	1.305	1.356	1.264	1.340	1.350	
- product openbaar groen	2.680	2.886	2.737	2.750	2.750	
- product speelvoorzieningen (zie diversen)	73	98	103	85	100	
- product afval / ongedierte	2.740	3.228	3.600	2.500	2.750	
- product verkeer (straatmeubilair, verkeerslichten, parkeerautomaten, stadsafsluitingen)	604	618	675	600	600	
- product openbare verlichting	312	393	443	320	300	
- diversen (reiniging en onderhoud, speelvoorzieningen riolering en water, gladheidsbestrijding, evenementen)	2.574	2.798	2.771	2.500	2.500	
Gemiddelde actietijd gladheidsbestrijding	3 uur	3 uur	3 uur	3 uur	3 uur	G
Aantal buurtbeheerprojecten (incl. buurtpreventie)	22	25	23	20	20	G
Waardering groenvoorzieningen in de woonbuurt.	7,6	7,9	-	-	-	B
Waarderen onderhoud groen in de woonbuurt	6,6	7,0	-	-	-	B
Waardering schoonhouden van de woonbuurt	6,7	7,1	-	-	-	B
Waardering onderhoud wegen en fietspaden in de woonbuurt	7,1	7,4	-	-	-	B
Waardering straatverlichting in de woonbuurt	7,8	7,9	-	-	-	B
Waardering speelplekken voor kinderen in woonbuurt	6,8	7,3	-	-	-	B
Speelplekken voor kinderen in de gemeente	7,1	7,4	-	-	-	B
Waardering voor maatregelen regenwaterverwerking	7,1	7,5	-	-	-	B

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.5.1.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.5.2 Wonen

5.5.2.1 Wat willen we bereiken

Onze gemeente is gebaat bij gezonde groei. Dat is geen doel op zichzelf, maar het is van cruciaal belang om Oosterhout goed toegerust te laten zijn voor de toekomst. Om het draagvlak voor onze voorzieningen – van scholen tot het theater, van sportaccommodaties tot de bibliotheek – te behouden en waar mogelijk te vergroten. Om onze lokale sterke economie sterk te houden. En om ervoor te zorgen dat we ook in de toekomst in onze gemeente voldoende mensen hebben die de groeiende zorgvraag, als gevolg van de toenemende vergrijzing, kunnen beantwoorden. Zoals in de, bestuurlijk en maatschappelijk breed onderschreven, Toekomstvisie 2030 al is aangegeven, betekent dit dat we met name jonge categorieën inwoners (jongeren en gezinnen met kinderen) moeten binden en boeien. Dat betekent dat we de komende periode extra gaan inzetten op het bouwen van woningen voor die categorieën: voor gezinnen en betaalbare woningen voor starters op de woningmarkt.

5.5.2.2 Wat gaan we hiervoor doen

Opgave strategische woningbouw

Er is woningnood. Een groot tekort aan met name betaalbare koop- en huurwoningen leidt ertoe dat inwoners die zelfstandige woonruimte zoeken slechts een kleine kans hebben dit te vinden. Door onder meer de grote vraag en het schrale aanbod rijzen de vraagprijzen voor koopwoningen de pan uit. Op aangeboden sociale huurwoningen wordt soms 1400 (!) maal gereageerd.

Oosterhout is sterk gebaat bij een vitale opbouw van haar bevolking. De kracht van de arbeidsmarkt (en daarmee de economische ontwikkeling) én het draagvlak voor diverse maatschappelijke en private voorzieningen als onderwijs, zorg, winkels en horeca zijn ook gebaat bij een vitale bevolkingsopbouw die niet afneemt maar ligt blijft groeien.

Het bouwprogramma binnen de bebouwde kom van de stad en kerkdorpen voor de komende tien jaren telt indicatief bijna 3000 woningen. In 2021 zijn 340 woningen opgeleverd en de verwachting voor 2022 ligt hoger. Het totale programma bestaat voor bijna 70 procent uit appartementen. Deze zijn ook nodig maar voorzien onvoldoende in het belang van huisvesting voor jongere huishoudens.

Gebiedsontwikkeling aan de oostzijde van de A27

Bovenstaande cruciale overweging heeft ertoe geleid dat Oosterhout een nieuwe gebiedsontwikkeling in het buitengebied ten oosten van de A27 aan het voorbereiden is. Het planidee "Oosterhout-Oost; een landschap om in te leven" heeft onlangs het licht gezien. In de komende jaren zal dit verder worden uitgewerkt richting realisatie. Deze propositie vormt een integrale gebiedsontwikkeling waarbij naast wonen in 9 deelgebieden vooral veel aandacht wordt besteed aan de ontwikkeling van landschap, watersystemen en duurzame mobiliteit. Ons streven is dat minimaal 60 procent van het woningbestand betaalbaar moet zijn.

De stedelijke regio Breda Tilburg is een belangrijk samenwerkingsverband waarbinnen deze Oosterhoutse propositie een plek zal moeten vinden.

Ontwikkelingen wonen

Op het gebied van wonen zijn er een aantal ontwikkelingen en ambities uit het bestuursakkoord:

- Vanaf 2024 moeten gemeenten een lokale woonzorgvisie vaststellen. Het ligt voor de hand deze visie gelijk op te laten lopen met een actualisatie van de woningbouwstrategie die in 2021 is vastgesteld. In 2023 wordt de visie aangeboden aan de gemeenteraad.
- We gaan het gesprek aan met Thuisvester over een doorstroomregeling voor senioren. Ook het realiseren van meer woningen in de (particuliere) middeldure huur- en goedkope koopsector is een methode om sociale huurwoningen 'vrij te spelen'.
- We onderzoeken maatregelen die speculatie voor goedkope koopwoningen voorkomen. Te denken valt aan zelfbewoningsplicht, opkoopbescherming en een anti-speculatiebeding.
- Wij continueren de bestaande starters- en blijversleningen.
- Wij stimuleren vernieuwende initiatieven op de woningmarkt en acteren hierin proactief. Te denken valt aan CPO (Collectief Privaat Opdrachtgeverschap), tiny houses, modulair bouwen, moderne seniorenhuisvesting, woningsplitsing en kangoeroewoningen. Wij komen daarnaast met regels die, onder voorwaarden, het bouwen van pre-mantelwoningen mogelijk maken.

Implementatie Omgevingswet

Het is de bedoeling dat de nieuwe Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking treedt. De voorbereidingen voor een succesvolle invoering zijn nagenoeg afgerond. Er zijn een aantal ontwikkelingen specifiek voor 2023:

- Eén van de doelen van de Omgevingswet is een versnelling in de procedures die ontwikkelingen (waaronder woningbouw) mogelijk moeten maken. Hiertoe krijgen gemeenten een nieuw juridisch instrument ter beschikking: het gedelegeerde omgevingsplan. Met een dergelijk besluit kan de raad het college delegeren, om voor bepaalde gebieden, onder bepaalde voorwaarden een Omgevingsplan te wijzigen. En daarmee zonder tussenkomst van de raad een ontwikkeling planologisch mogelijk te maken. De procedure is verder gelijk aan die van een bestemmingsplan. Een dergelijk besluit heeft de raad op 21 december 2021 genomen voor die gevallen waarbij het een vertaling betreft, van een door de raad vastgestelde stedenbouwkundige visie voor (her)ontwikkellocaties, in een omgevingsplan. Op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt kan hiervan gebruik worden gemaakt. Dit draagt bij aan de ambities om snel meer woningen te realiseren.
- Daarnaast zal de gewenste versnelling in procedures worden gezocht in de integratie van wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving in landelijke, provinciale en lokale wetgeving. Op gemeentelijk niveau moeten deze lokale regels landen in een omgevingsplan. Hiertoe wordt eind 2022 een Handboek omgevingsplan opgeleverd, die de basis is voor een Omgevingsplan. Zo kan snel na inwerkingtreding van de wet medewerking worden verleend aan ontwikkelingen (en hoeft niet pas op dat moment te worden nagedacht over opzet en inhoud van een omgevingsplan). Om de huidige basis goed op orde te hebben en als eerste opmaat naar een gemeente dekkend omgevingsplan, zal uiterlijk 1 januari 2023 de laatste actualisatie van de huidige bestemmingsplannen als ontwerp in procedure worden gebracht.
- Naast aanpassing in wet- en regelgeving zal ook landelijk worden voorzien in een nieuw ICT-systeem die aan initiatiefnemers betere inzage moet geven in de regels die er gelden. En het doen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning, eenvoudiger moet maken. Begin 2022 is er lokaal nieuwe software aangeschaft die met dit landelijke systeem kan communiceren. Sinds medio 2022 wordt met

deze nieuwe softwareervaring opgedaan. Zodat met ingang van 1 januari 2023 de lokale ICT-systemen naar behoren werken en goed kunnen communiceren met de landelijke software.

- Naast het inregelen van de software zal ook het personeel moeten kunnen werken met de nieuwe Omgevingswet. Naast een algemene inleiding eind 2021, is begin 2022 gestart met een verdieping van de kennis van de wet per vakdiscipline. In 2023 zal er op basis van behoefte (die naar aanleiding van praktijkervaring boven komt drijven) vervolgopleidingen worden gevolgd (indien wenselijk).

Startende en lopende projecten

Arkendonk

Met het Projectplan Arkendonk zijn de randvoorwaarden opgesteld om te komen tot een totaalplan. Deze worden verder uitgewerkt voor het realiseren een nieuw activiteitscentrum met horeca en appartementen in de zogenaamde "Strip" en enkele winkels, bedrijfsruimtes en appartementen in het zogenaamde "Blok". De voormalige bibliotheek en het zwembad worden in 2023 gesloopt. In 2022 zullen de verschillende procedures worden gestart (aanbesteding, bestemmingsplan, vergunningen etc.). De verwachting is om in de loop van 2023 met de (bouw-)activiteiten te kunnen beginnen.

Everdenberg Oost

Het bestemmingsplan voor het bedrijventerrein Everdenberg Oost is onherroepelijk. Er loopt nog een procedure op basis van de Wet Natuurbescherming. Zoals het er nu naar uitziet is het niet mogelijk om de toekomstige bedrijven op het bedrijventerrein Everdenberg Oost aan te laten sluiten op het elektriciteitsnet. Momenteel wordt er geïnventariseerd welke alternatieve mogelijkheden er zijn om Everdenberg Oost van elektriciteit te voorzien. Het niet vinden van deze alternatieven heeft consequenties voor de uitgifte van de bedrijfskavels. De ingebruikname van het bedrijventerrein zal hierdoor later zijn.

Slotjes Midden

In 2022 is een fase van de herinrichting van de openbare ruimte aan de Loevensteinlaan opgeleverd. De twee appartementengebouwen aan het Wilhelminakanaal Noord, tussen de Van Hogendorpstraat en de Johan de Wittstraat (106 sociale huurappartementen) worden in september 2022 opgeleverd. Gelijktijdig wordt de herinrichting van de openbare ruimte in dit gebied opgeleverd.

In het gebied tussen de Johan de Wittstraat-Wilhelminakanaal Noord-Heinsiusstraat-Loevensteinlaan is de bouw van 18 koopwoningen en 17 sociale huurwoningen gestart. Deze woningen worden respectievelijk in juni en september 2022 opgeleverd. Aan de Tempelierstraat en de Loevensteinlaan is de bouw van 13 sociale huurwoningen gestart. Deze woningen worden in september 2022 opgeleverd. Voor beide projecten wordt de openbare ruimte aansluitend op de bouw heringericht.

In 2022 is gestart met de bouw van 52 koopappartementen langs het Wilhelminakanaal. Deze appartementen worden in 2023 opgeleverd.

In 2024 gaan wij de groenstrook langs de Heinsiusstraat en de Kanaalzone, samen met de aanleg van de snelfietsroute, inrichten tot park. Dit gebied willen we omvormen tot een aantrekkelijke en groene omgeving, welke uitnodigt tot spelen en bewegen en biedt ruimte voor ontspanning, ontmoeting en verbinding. Maar voor het zover is, hebben wij de bewoners van de wijk gevraagd om mee te denken over hoe dit gebied eruit moet gaan zien. Bewoners kunnen ideeën met ons delen via het participatieplatform van de gemeente Oosterhout: www.doemee.oosterhout.nl. In dezelfde periode kunnen ze ook ideeën achterlaten op de borden in activiteitscentrum Slotjes en het stadhuis. Daarnaast staan wij 2 dagdelen in de wijk langs het kanaal om ideeën daar in ontvangst te nemen en te bespreken met de bewoners. De uitkomsten worden verwerkt in een schetsontwerp, welke worden voorgelegd aan de bewoners.

Galvanitas

De ontwikkeling Galvanitas is een particulier initiatief en betreft een herontwikkeling van de niet meer in gebruik zijnde Galvanitasfabriek naar een combinatie van leisure, cultuur en wonen. Er worden hier 20 sociale-, 150 middeldure- en 40 koopappartementen gerealiseerd.

In juni 2022 is de anterieure overeenkomst ondertekend samen met de ontwikkelaar. In juni 2022 is het ontwerp bestemmingsplan ter instemming en besluitvorming voorgelegd aan het college, waarna het op 29 juni 2022 ter inzage is gelegd. In september worden de zienswijzen behandeld, zodat in het vierde kwartaal van 2022 het bestemmingsplan door de raad kan worden vastgesteld.

In dit project wordt veel gedaan aan duurzaamheid en klimaatadaptatie, zoals; waterberging op eigen terrein, groene daken op de oude fabriekshallen, biodiversiteit bij beplanting, pv-panelen op de appartementengebouwen en inzetten van deelmobiliteit.

De Contreie

Oplevering van het appartementencomplex Vrachelsplein staat voor medio 2023 gepland. Daarna zal het aangrenzende plein worden geïnricht. In 2023 wordt (afhankelijk van het doorlopen van de benodigde planologische procedure) gestart met de bouw van de laatste woningen aan de Lanspunt. Dit is het laatste te bebouwen deelgebied van de Contreie.

Verder wordt in 2023 ingezet op de aanleg van de Ecologische Verbindingszone en aangrenzend compensatiebos. Het is afhankelijk van grondaankoop hoe en wanneer hiermee een start kan worden gemaakt.

Parck Warande

In het plan Parck Warande zijn vijf appartementencomplexen voorzien met in totaal circa 173 woningen. Het ontwerpbestemmingsplan is in 2022 in procedure gebracht. Naar verwachting kan de raad eind 2022/begin 2023 een besluit nemen over het bestemmingsplan.

Santrijn

In 2022 zijn de laatste woningen (72 appartementen) opgeleverd in Santrijn. In 2023 worden naar verwachting de laatste aanpassingen gedaan aan het Waterlooplein. Daarna is het volledige project Santrijn gerealiseerd.

Tuindorp Baarschot

Tuindorp Baarschot wordt in fase 2 afgerond door het toevoegen van ongeveer 26 woningen. Het bestemmingsplan hiervoor wordt in 2023 vastgesteld.

Meerpaal 20 (Moskee)

Aan de Meerpaal 20 wil het bestuur van de Turkse Moskee een nieuwe Moskee laten bouwen omdat de Moskee aan de Klappeijstraat te klein wordt. In 2023 zal hiervoor het bestemmingsplan worden vastgesteld.

Zwaaikom

Op het eiland van de Zwaaikom worden de komende jaren door de ontwikkelaars 360 woningen gebouwd en het openbaar gebied aangelegd. In 2023 wordt er een brug gerealiseerd van de Korenbocht op de Wilhelminakanaal Oost voor zowel voetgangers, fietsers als auto's.

In 2023 wordt een finaal onderzoeksrapport opgeleverd voor de fietsbrug Vrachelen II – Zwaaikom. In dit rapport wordt uitgewerkt wat de meerwaarde is van deze fietsbrug, welke eisen er zijn voor het ontwerp van deze brug (bijv. van Rijkswaterstaat), hoe dit ingepast kan worden in het gebied en wat de sobere variant zal kosten.

De gemeente zal daarnaast de oostkant van het eiland herinrichten.

Wilhelminahaven

In 2021 is de realisatie van het project Wilhelminahaven gestart, het project ziet op de bouw van 203 woningen. In 2023 wordt fase 2 van het project opgeleverd. Deze fase ziet op de bouw van 35 grondgebonden woningen. In 2023 wordt gestart met de bouw van de derde (en laatste) fase van het project. Deze fase ziet op het realiseren van een appartementencomplex met 20 koopappartementen.

Dorst-Oost

Naar verwachting ligt er in het 1e of het 2e kwartaal van 2023 een uitspraak van de Raad van State op het ingediende beroep op het bestemmingsplan. Zodra het bestemmingsplan onherroepelijk is, begint de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte met het bouwrijp maken van het terrein en de aanleg van de geluidswal. Ook zal dan de verkoop van kavels en woningen beginnen.

Keiweg-Ridderstraat

In 2023 wordt het bestemmingsplan voor de ontwikkeling van de locatie Keiweg-Ridderstraat vastgesteld. Dit bestemmingsplan maakt de bouw van een appartementencomplex met 60 appartementen mogelijk. De start van de realisatie is afhankelijk van de vraag of er beroep wordt ingesteld tegen de vaststelling van dit bestemmingsplan

Bunthoef

Activiteitencentrum De Bunthoef is sterk verouderd en dient te worden herbouwd. In samenwerking met Thuisvester is op de huidige locatie een plan gemaakt voor een woontoren met 75 sociale huurappartementen met in de plint van het gebouw ruimte à ca. 1.100 m² voor een nieuw activiteitencentrum. Na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan zal de bouw medio 2023 van start gaan. In het kader van hittestress tegengaan is hier afgesproken dat voor ieder te rooien boom elders twee bomen terugkomen.

Gentiaanstraat

Project Gentiaanstraat betreft de bouw van 8 patiowoningen. Oplevering van deze woningen zal in 2023 plaatsvinden.

Lodewijk Napoleonlaan

Op deze locatie worden drie projecten voorbereid. A) Prisma zal in 2023 een start maken met de bouw van 24 zorgappartementen voor de doelgroep van volwassenen met een verstandelijke beperking ter plekke van het voormalige en inmiddels gesloopte activiteiten centrum. B) Daarachter heeft Thuisvester voor het ouderinitiatief van Covida eveneens zorgappartementen in voorbereiding. In 2023 zal, na een principebesluit van het college, voor Covida de bestemmingsplanprocedure worden doorlopen. C) Parallel aan beide projecten zal de gemeente in samenspraak met beide andere projecten een groene verbinding ontwerpen tussen de Burgemeester Holtroplan en de Schrijversbuurt.

Amphia

Amphia wil haar locatie in Oosterhout ombouwen naar een polikliniek. Daartoe heeft zij het gebouw van Kempenhaeghe aangekocht en zal haar eigen hoogbouw amoveren. Het resterende gebied zal worden getenderd met als doel een projectontwikkelaar te vinden voor de realisatie van ca. 300 woningen. De gemeente wil binnen die ontwikkeling een nieuw en modern busstation (een OV-hub) realiseren. In 2023 zal het tenderproces zijn beslag krijgen en – na positief besluit door de gemeenteraad – de transactie plaatsvinden waarmee de gemeente de noodzakelijke gronden verwerft.

Paterserf

Ter plekke van het voormalige UWV-kantoor wordt gewerkt aan een plan voor 67 appartementen. Hiervoor zal in 2023 de bestemmingsplanprocedure worden doorlopen.

Slotjesveld vm brandweerkazerne

Op deze locatie verkoopt de gemeente in 2023 grond t.b.v. de bouw van 46 sociale huurappartementen voor jongeren inclusief parkeerplaatsen op eigen terrein. De bouw door Thuisvester start bouw omstreeks 2e kwartaal 2023.

Slotjesveld

In 2023 wordt een actualisatie van de door de raad in juni 2020 vastgestelde Visie Slotjesveld opgesteld. Op het moment dat er een voorstel ligt, wordt deze besproken met college en raad.

Van Halderen/Dreamland

Dit project betreft de herontwikkeling van de locatie Van Halderen inclusief Dreamland. Naar verwachting zal in 2023 de bestemmingsplanprocedure worden doorlopen voor 65 woningen en appartementen.

De Wisselaar

Dit project betreft de herontwikkeling van de locatie van Van Tilburg Bastianen (vm. Garage Wahl). Naar verwachting zal in 2023 de bestemmingsplanprocedure worden doorlopen voor ca. 50 woningen en appartementen.

Lievenshove

De voorbereidingen voor een bestemmingsplan zijn inmiddels gestart. Het is bedoeling dat de raad in 2023 een besluit neemt over het vaststellen van het bestemmingsplan. Afhankelijk van de beschikbaarheid van de locatie in verband met de diverse huurovereenkomsten en mogelijke verlengingen worden de verkoopprocedures voor de locatie opgestart. In het najaar van 2023 kan wellicht al een deel van de locatie bouwrijp worden gemaakt.

Voormalige sloperij Vissers, Meidoornlaan

De vaststelling van het bestemmingsplan zal in 2023 kunnen plaatsvinden. Het ontwerp van de openbare ruimte zal tevens worden afgerond.

Oude Tilburgsebaan 4 – Dorst

In 2023 wordt de planologische procedure doorlopen die nodig is om woningbouw op de locatie mogelijk te maken. Het plan behelst de bouw van 33 woningen/appartementen, verdeeld over verschillende prijscategorieën.

Sweelinkstraat 10

In 2023 wordt de planologische procedure doorlopen die nodig is om woningbouw op de locatie mogelijk te maken.

5.5.2.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Aantal nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 inwoners)	4,9	3,2	13,3	-	-	L
Verhouding aantal koop- en huurwoningen	58-42	58-42	58-42	58-42	58-42	G
Aantal nieuw toe te voegen woningen	275	209	350	300	400	G
Aantal aanvragen tegemoetkoming planschade	-	2	1	5	-	G
Aantal gehonoreerde aanvragen tegemoetkoming planschade	3	1	-	5	-	G
Aantal anterieure overeenkomsten	3	5	9	10	-	G
Taakstelling en daadwerkelijke gehuisveste verblijfsberechtigenden per jaar	38	39	74	76	-	G
Waardering eigen woning	8,30	8,20	-	-	-	B

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.5.2.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.5.3 Verkeer en mobiliteit

5.5.3.1 Wat willen we bereiken

Het bereikbaar maken en houden van woningen, winkels en bedrijven (voor alle doelgroepen) op een zo efficiënt en veilig mogelijke wijze. Op deze manier de kwaliteiten van Oosterhout als woon- en werkstad minimaal waarborgen en waar mogelijk verbeteren. In de in 2019 vastgestelde mobiliteitsvisie is dat verder geconcretiseerd in een aantal doelstellingen op het gebied van bereikbaarheid, leefbaarheid, verkeersveiligheid en duurzaamheid én gezondheid en een aantal bijbehorende mobiliteitsopgaven.

5.5.3.2 Wat gaan we hiervoor doen

Uitvoeringsagenda mobiliteit

De uitvoeringsagenda mobiliteit vormt de doorvertaling van de mobiliteitsvisie en het bestuursakkoord 2022 – 2026 naar concrete maatregelen en activiteiten op het gebied van verkeer en mobiliteit voor de komende jaren. De belangrijkste onderwerpen die voor 2023 voorzien zijn, betreffen:

- reconstructie Burgemeester Holtroplaan;
- reconstructie Koningsdijk/ Mauritsstraat / Julianalaan / Pottebakkerstraat (oud west);
- reconstructie Edisonlaan/Lorentzlaan/Buys Ballotlaan/Kamerlingh Onneslaan;
- onderzoek naar verkeerscirculatie Paterserf/Wilhelminakanaal Zuid/Meerpaal/Eikdijk;
- bijdrage voetgangersvoorzieningen spoorwegovergang Dorst
- besluitvorming over de verplaatsing van het busstation naar het Amphia terrein.

Een en ander onder voorbehoud van de besluitvorming door de gemeenteraad die in 2022 nog moet plaatsvinden over de uitvoeringsagenda.

Naast de projecten en onderzoeken die in 2023 worden uitgevoerd, bevat de uitvoeringsagenda mobiliteit ook een doorkijk voor de komende jaren, waarin ook de overige projecten en onderzoeken die in het bestuursakkoord benoemd zijn, een plaats krijgen. Deze meerjarige doorkijk zal vanaf 2023 jaarlijks worden geactualiseerd op basis van actuele ontwikkelingen en de beschikbaarheid van financiële middelen.

Mobiliteitstransitie

De gemeente Oosterhout heeft de ambitie om gezond te groeien. Wat betekent deze gezonde groei voor de toekomst van het mobiliteitssysteem? Het Bestuursakkoord 2022-2026 (De Stap Vooruit) erkent deze vraag en benoemt een bijbehorende opdracht: er moeten nieuwe keuzes gemaakt worden die leiden tot een ander

mobilitéitsgedrag in en rond de gemeente Oosterhout. Dit proces heeft de naam 'mobilitéitstransitie' gekregen. In 2023 zal een concrete opdrachtomschrijving voor deze transitie worden geformuleerd. De mobilitéitstransitie is één van de vier thema's waarvan de uitwerking bij de gehele gemeenteraad ligt.

N282 / snelfietsroute

De verwachting is dat de keuze van het snelfietstracé begin 2023 definitief is. Daarna volgt een omgevingsdialoog over de aansluiting van de wijk Tuindorp op de N282. De verdere uitwerking van beide onderdelen, de grondaankopen en de bestemmingsplanprocedure ten behoeve van de ontsluiting zullen in het eerste kwartaal van 2023 gestart worden. Met de daadwerkelijke werkzaamheden voor de snelfietsroute zal in het begin van 2023 worden begonnen. Met de aansluiting van Tuindorp op de N282 eind 2023/begin 2024.

Snelfietsroute Oosterhout – Tilburg

In 2022 en 2023 zal de contractvoorbereiding uitgevoerd worden. Het werk wordt in 2023 aanbesteed zodat de uitvoering in 2024 kan plaats vinden. Inmiddels zijn de vergunningen bij Rijkswaterstaat en de subsidie bij de provincie aangevraagd. In 2023 zullen de voorwaarden verder uitgewerkt worden zodat het concreet wordt.

5.5.3.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Parkeertarieven:						G
- Hoog tarief (per uur)	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50	
- Dagtarief laag op diverse locaties	€ 3,80	€ 3,00	€ 3,00	€ 3,00	€ 3,00	
- Dagtarief hoog op diverse locaties	-	-	€ 7,50	€ 7,50	€ 7,50	
Waardering openbaar vervoer in de woonbuurt	6,8	7,0	-	-	-	B
Openbaar vervoer in de gemeente	6,5	6,8	-	-	-	B
Waardering verkeersveiligheid in de woonbuurt	6,9	7,0	-	-	-	B
Waardering parkeergelegenheid in de woonbuurt	6,6	6,9	-	-	-	B
Parkeermogelijkheden in de gemeente	6,4	6,8	-	-	-	B
Fietsmogelijkheden in de gemeente	8,0	8,2	-	-	-	B
Verkeersveiligheid in de gemeente	6,7	6,5	-	-	-	B

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.5.3.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

Wat mag het programma kosten

In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de lasten en baten per type voor het programma.

x € 1.000

Nr	Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Lasten	Baten	Begroting 2023
1	Salarissen en sociale lasten	5.560	7.447	7.086	-	7.086
2	Ingeleend/Uitgeleend personeel	822	325	790	-3	793
3	Belastingen leges en andere rechten	-3.378	-3.474	292	3.247	-2.955
4	Grond, huren en pachten	-6.442	-4.906	-	1.142	-1.142
5	Goederen en diensten	8.573	12.001	7.811	205	7.606
6	Overdrachten en subsidies	-1.309	-3.011	120	1.229	-1.109
7	Kapitaallasten	4.644	5.837	5.392	-	5.392
8	Verrekeningen	4.351	-359	-	-	-
9	Rente	-61	-33	-	33	-33
	Totaal	12.760	13.827	21.491	5.853	15.638

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten	26.730	25.816	21.491	21.603	21.682	21.643

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Baten	-13.968	-11.990	-5.853	-4.893	-5.022	-4.414
Resultaat voor reserves	12.762	13.826	15.638	16.710	16.660	17.229

In de volgende tabel wordt inzicht gegeven in de thema's binnen het programma en activiteiten die daar binnen worden uitgevoerd.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Openbare ruimte	9.533	10.463	11.321	11.833	12.349	12.666
Openbaar groen	3.762	4.031	4.320	4.426	4.473	4.492
Wegen, straten en pleinen	5.771	6.432	7.001	7.407	7.876	8.174
Verkeer en mobiliteit	851	711	824	811	857	1.153
Autoparkeren	-582	-799	-882	-911	-915	-948
Fietsparkeren	202	322	328	337	337	337
Openbaar vervoer	112	99	104	111	120	131
Verkeersmaatregelen	1.119	1.089	1.274	1.274	1.315	1.633
Wonen	2.378	2.652	3.493	4.066	3.454	3.410
Ruimtelijke ordening	2.460	2.827	2.603	3.178	2.567	2.525
Beleid volkshuisvesting	31	18	19	19	19	19
Omgevingsvergunning	-1.135	-868	-333	-333	-333	-333
Uitvoeren wonen	122	200	827	827	827	827
Welstantstoetsing	-6	-11	-11	-11	-11	-11
Buurt- en wijkbeheer	496	449	404	401	400	398
Grondexploitatie	410	37	-16	-15	-15	-15

Investerings

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Openbare ruimte:				
PRIO-buurtten	505	693	500	500
Wijken en buurtten	992	-	300	300
Hoofdwegenstructuur	1.100	1.787	1.730	1.730
Bewonersinitiatieven	300	300	300	300
Openbare verlichting	277	277	277	277
Civieltechnische kunstwerken en havens	-	-	100	100
Speeltoestellen	155	155	155	155
Groen	170	170	170	170
Maaibeleid	108	108	108	108
Verkeer en mobiliteit:				
Verkeersregelinstanties	150	150	-	-
Openbaar vervoer	100	100	100	100
Mobiliteitsplan (reserve infrastructurele werken)	4.625	5.886	15.000	5.700
Totaal	8.482	9.626	18.740	9.440

Welke externe partijen zijn betrokken bij het programma

De volgende externe partijen zijn betrokken bij het programma, voor de verbonden partijen vindt uitwerking plaats in paragraaf 6.6 Verbonden partijen.

- Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) gevestigd te Tilburg

Beleidskaders

De volgende kader stellende beleidsnota's zijn van toepassing voor het programma.

Naam document	Jaar
Openbare ruimte	
<i>Beleid en beheer openbaar groen</i>	
Monumentale bomenbeleid	2000
Groenstructuurplan	2002
Honden uitloopplaatsen beleid	2007
Kwaliteitsvisie Openbare Ruimte	2008
Richtlijn bomencompensatie	2009
Rapport PRIO-buurt	2011
Meerjarenperspectief Openbare Ruimte 2016-2026	2015
Nota Buiten Spelen	2016
<i>Beleid en beheer Wegen</i>	
Kwaliteitsvisie openbare ruimte	2008
Rapport PRIO-buurt	2011
Meerjarenperspectief Openbare ruimte (2016-2026)	2015
Mobiliteitsvisie Oosterhout vooruit	2019
<i>Beheer en onderhoud openbare verlichting</i>	
Uitvoerings- en beheersplan openbare verlichting 2017-2021	2017
<i>Bestrijding van gladheid</i>	
Gladheidsbestrijdingsplan	2020
Verkeer en mobiliteit	
<i>Openbaar vervoer</i>	
Raadsbesluit inzake hoogwaardig-openbaarvervoerverbinding (HOV) met Breda	2008
<i>Verkeer</i>	
Mobiliteitsvisie Oosterhout vooruit	2019
<i>Parkeren</i>	
Beleidsnota "Stilstaan in de toekomst"	2009
Tussentijdse evaluatie parkeerbeleid	2013
Raadsbesluit verbetermaatregelen en kostenbesparingen parkeren	2016
Nota parkeernormen 2019	2019
Eerste tranche ombuigingsmaatregelen parkeren	2020
Volkshuisvesting	
<i>Buurt- & wijkbeheer</i>	
Visie op het wijkgericht werken	2020
<i>Volkshuisvestingsbeleid</i>	
Woonvisie 2016-2021	2016
Woningbouwstrategie Oosterhout 2030	2021
<i>Stedelijke ontwikkeling</i>	
Omgevingsvisie	2021
Propositie Oosterhout Oost	2022
<i>Beheer van gronden en gebouwen</i>	
Nota grondbeleid 2013-2017	2013
Nota Snippergroen 2016-2021	2016
Nota Kostenverhaal 2017-2021	2017
<i>Monumentenbeleid & archeologie</i>	
Beleidsnota Cultuurhistorie, Monumenten en Archeologie 2008-2018	2009
Erfgoedverordening inclusief erfgoedkaart	2012
Welstandsnota 2016	2016
<i>Grondexploitaties</i>	
Nota grondexploitaties	2012

5.6 Veiligheid

Portefeuillehouder(s) M. Buijs

Het programma bestaat uit één thema die in de volgende paragrafen worden uitgewerkt. In eerste instantie wordt aangegeven aan welke global goal(s) het thema een bijdrage levert. In bijlage 8.6 wordt een inzicht gegeven in de global goals en wat belangrijke taken voor de gemeente zijn. Daarnaast worden per thema de volgende elementen behandeld:

- wat willen we bereiken;
- wat gaan we hiervoor doen;
- indicatoren;
- meerjarenbeleid 2024-2026.

Vervolgens wordt voor het programma inzicht gegeven in de kosten, extern betrokken partijen en de beleidskaders.

5.6.1 Veiligheid

5.6.1.1 Wat willen we bereiken

Het handhaven van de openbare orde en het borgen van de veiligheid in de stad. Veiligheid -en de beleving daarvan- is een essentiële basisvoorwaarde voor het functioneren van stad en samenleving. Het leveren van een bijdrage aan een goed geordende, veilige, rustige en aantrekkelijke openbare ruimte mede door het oppakken van een coördinerende en regisserende rol.

Hierbij wordt de inzet op preventie voortgezet. Randvoorwaardelijk hierbij is dat we zicht hebben op de kwetsbare groepen binnen onze gemeente, maar ook op bepaalde problematiek. Maatregelen moeten gericht zijn op preventie naar doelgroep. We werken in brede zin aan de vergroting van de zelfredzaamheid van de burgers.

Daar waar nodig wordt actief en repressief opgetreden. Het beleid richt zicht op het zorgdragen voor orde en veiligheid door het verminderen van alle vormen van criminaliteit, geweld, aanpak ondermijning en bescherming van vrijheden.

5.6.1.2 Wat gaan we hiervoor doen

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

We zijn verantwoordelijk voor een adequate uitvoering van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH). Daarbij staat dienstverlening bij ons voorop, met preventie boven repressie. Het betekent dat wij vergunningverlening binnen de wettelijke kaders moeten uitvoeren, dat wij op een goede manier toezicht moeten houden en handhavend moeten optreden als regels overtreden worden. Als wij dat onvoldoende doen, is het risico dat wetten en regels overtreden worden en dat er (blijvende) schade ontstaat aan de fysieke leefomgeving, waarover wij ter verantwoording kunnen worden geroepen. Vergunningverlening en handhaving dragen dus bij aan een leefbare, veilige en duurzame gemeente waar het prettig is om te wonen, te werken en te verblijven.

Voor de periode 2023-2026 wordt door het college een meerjarig 'Beleidsplan vergunningverlening, toezicht en handhaving Fysieke Leefomgeving' vastgesteld. Dat doen we op basis van de Omgevingswet, waarbij we ervan uitgaan dat deze wet op 1 januari 2023 in gaat. Het beleidsplan omvat de bestuurlijke en operationele prioriteiten en doelen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving en vormt de basis voor het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.

Toezicht- en handhavingsbeleid horeca en alcohol

In het Preventie- en handhavingsplan alcohol staan actiepunten benoemd op het gebied van preventie, toezicht en handhaving. Het huidige Alcohol- en sanctiebeleid uit 2014 is niet volledig en is vooral repressief van aard. Het Toezicht- en handhavingsbeleid horeca en alcohol gaat invulling geven aan de rol van de gemeente en ondernemers op een juiste uitvoering van de Alcoholwet met oog voor samenwerking en de preventiekant. Dit beleidsplan gaat ook over toezicht en handhaving van de droge horeca (zonder alcohol).

Uitvoeringsprogramma integrale veiligheid

In 2023 wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma integrale veiligheid 2022-2023. In dit programma wordt wederom gewerkt met de vijf hoofthema's veilige woon- en leefomgeving, jeugd en veiligheid, bedrijvigheid en veiligheid, integriteit en veiligheid en fysieke veiligheid. Binnen ieder thema worden opgaves benoemd die prioriteit krijgen. In 2023 zal de focus liggen op het vergroten van bewustwording over criminaliteit, het herkennen van signalen en weten waar deze te melden. Daarnaast focussen we ons veiligheidsvraagstukken van sociale aard die vragen om een effectieve verbinding tussen veiligheid en het

sociaal domein door middel van een integrale wijkaanpak (veilige woon- en leefomgeving & jeugd en veiligheid). De aanpak van ondermijning is nog steeds een speerpunt, met mensenhandel en de implementatie van de Brabantse norm weerbare overheid, welke op 1 juli 2023 tussentijds getoetst wordt, als prioriteiten (integriteit en veiligheid). De aandacht voor de veiligheidssituatie op recreatieparken wordt in 2023 gecontinueerd (bedrijvigheid en veiligheid) en na een aantal jaren met incidenten wordt bevolkingszorg (regionaal) doorontwikkeld (fysieke veiligheid).

5.6.1.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Aantal verwijzingen Halt lft 12-17 (per 10.000 jongeren)	16,3	3,7	1,1	2	2	L
Harde kern jongeren lft 12 -24 (aantal per 10.000 inwoners)	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	L
Aantal winkeldiefstallen (per 1.000 inwoners)	1,4	1,4	1,1	1,3	1,3	L
Aantal geweldsmisdrijven (per 1.000 inwoners)	4,9	4,7	3,5	4	4	L
Aantal diefstallen uit woningen (per 1.000 inwoners)	2,5	2,2	1,3	1,7	1,7	L
Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte (per 1.000 inwoners)	4,93	4,82	3,4	4	4	L
Aantal meldingen MMA (Meld misdaad Anoniem)	61	128	131	150	150	B
Aantal integrale acties	16	8	21	20	20	B
Aantal (E33) meldingen persoon met verward gedrag (per 1.000 inwoners)	6,8	6,7	9,9	-	-	B
Veiligheidsgevoel in de eigen woonbuurt	7,8	7,8	7,2	-	-	B
Aandacht gemeente voor leefbaarheid en veiligheid	7,3	7,4	-	-	-	B
Algemeen gevoel van veiligheid	78,00%	76,00%	79,00%	76,00%	-	B
Aandeel inwoners dat vaak bepaalde plekken in de gemeente mijdt die ze als onveilig beschouwen	-	-	-	-	-	B
Waardering voor inzet politie	6,8	6,7	-	-	-	B

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.6.1.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

Wat mag het programma kosten

In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de lasten en baten per type voor het programma.

x € 1.000

Nr	Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Lasten	Baten	Begroting 2023
1	Salarissen en sociale lasten	1.061	868	1.293	-	1.293
2	Ingeleend/Uitgeleend personeel	445	4	4	-	4
3	Belastingen leges en andere rechten	-	-17	-	19	-19
4	Grond, huren en pachten	-141	-51	-	91	-91
5	Goederen en diensten	261	382	240	-	240
6	Overdrachten en subsidies	2.921	3.311	3.346	-	3.346
7	Kapitaallasten	241	200	213	-	213
8	Verrekeningen	-	-	-	-	-
9	Rente	-	-	-	-	-
	Totaal	4.788	4.697	5.096	110	4.986

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten	5.514	4.767	5.096	5.104	5.107	5.104
Baten	-726	-70	-110	-110	-110	-110
Resultaat voor reserves	4.788	4.697	4.986	4.994	4.997	4.994

In de volgende tabel wordt inzicht gegeven in de thema's binnen het programma en activiteiten die daar binnen worden uitgevoerd.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Veiligheid	4.788	4.697	4.986	4.994	4.997	4.994
Integrale veiligheid	420	525	464	464	465	464
Toezicht en handhaving	757	494	679	679	679	679
Veiligheidsregio	3.611	3.678	3.843	3.851	3.853	3.851

Investerings

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2025
Niet van toepassing				
Totaal	-	-	-	-

Welke externe partijen zijn betrokken bij het programma

De volgende externe partijen zijn betrokken bij het programma, voor de verbonden partijen vindt uitwerking plaats in paragraaf 6.6 Verbonden partijen.

- Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant gevestigd te Tilburg

Beleidskaders

De volgende kader stellende beleidsnota's zijn van toepassing voor het programma.

Naam document	Jaar
Veiligheid	
<i>Integrale veiligheid</i>	
Verordening inrichting anti-discriminatievoorziening gemeente Oosterhout	2011
Regionaal beleidsplan Zeeland-West-Brabant (2019-2022)	2018
Visie Integrale Veiligheid 2019 en verder	2019
Uitvoeringsprogramma Integrale veiligheid 2022-2023	2022
<i>Vergunningverlening, toezicht en handhaving/ openbare ruimte</i>	
Beleid en beleidsregels standplaatsen in Oosterhout	2015
Nadere regels voor de warenmarkten in de gemeente Oosterhout	2018
Beleidsplan Fysieke leefomgeving 2019-2022 Vergunningverlening, toezicht en handhaving	2018
Verordening op de warenmarkten voor de gemeente Oosterhout 2019	2019
Terrassenbeleid Gemeente Oosterhout	2019
Uitvoeringsprogramma vergunningverlening, toezicht en handhaving Fysieke Leefomgeving 2021	2021
Terugblik vergunningverlening, toezicht en handhaving Fysieke Leefomgeving 2020	2021
Uitvoeringsprogramma vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) taken is op uiterlijk 1 februari aan de gemeenteraad aangeboden en beschikbaar voor de Gedeputeerde Staten	ja
<i>Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant waaronder regionale brandweer</i>	
Regionaal Crisisplan 2018-2022	2018
Beleidsplan 2019-2023 Veiligheidsregio MWB	2019

5.7 Meer voor elkaar

Portefeuillehouder(s) M. Buijs, A. Kastelijns, C. Piena

Het programma bestaat uit vijf thema's die in de volgende paragrafen worden uitgewerkt. In eerste instantie wordt aangegeven aan welke global goal(s) het thema een bijdrage levert. In bijlage 8.6 wordt een inzicht gegeven in de global goals en wat belangrijke taken voor de gemeente zijn. Daarnaast worden per thema de volgende elementen behandeld:

- wat willen we bereiken;
- wat gaan we hiervoor doen;
- indicatoren;
- meerjarenbeleid 2024-2026.

Vervolgens wordt voor het programma inzicht gegeven in de kosten, extern betrokken partijen en de beleidskaders.

5.7.1 Dienstverlening

5.7.1.1 Wat willen we bereiken

We zetten de situatie van onze inwoners en ondernemers centraal. Dat betekent onder meer dat we onze klanten benaderen op een manier die hen het beste uitkomt: digitaal is praktisch, ontmoeten is prettig. Het betekent ook dat we vragen van inwoners en ondernemers zo breed mogelijk oppakken. Waar dit nodig is doen we dat met collega's uit meerdere teams. We doen dit op een betrokken en gelijkwaardige manier. Waar dit mogelijk is zetten we een stapje extra.

Gemeentelijke diensten en producten op excellente manier aan burgers, bedrijven en instellingen aanbieden. Procesoptimalisatie om effectiviteit en efficiency van de organisatie te verbeteren:

- Individuele klantprocessen optimaliseren;
- Digitaal en zaakgericht werken;
- Invoer en beheer Basisregistraties.

5.7.1.2 Wat gaan we hiervoor doen

Service belofte

De service belofte 'samen en betrokken' richt zich op een gelijkwaardige benadering van onze inwoners en ondernemers. We staan schouder aan schouder met hen en werken samen aan een antwoord op de (hulp)vraag. Er wordt bij de behandeling van gemeentelijke (aan)vragen geen onderscheid gemaakt in gender.

Vanuit onze dienstverlening is iedereen gelijk en willen we gelijke kansen scheppen voor alle inwoners. Binnen de verschillende teams is er extra aandacht voor de kwetsbare inwoners, zodat zij daadwerkelijk gelijke sociale en economische kansen hebben.

5.7.1.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Waardering inwoners algehele gemeentelijke dienstverlening (score 1-10)	6,9	7,0		-	-	B
Behandeling aan de telefoon	7,3	7,1		-	-	B
Snelheid inhoudelijke afdoening brief	6,7	6,8		-	-	B
Wachttijd balies in de publiekshal	7,8	7,7		-	-	B
Behandeling in het stadhuis	8,2	8,3		-	-	B
De huidige dagopenstelling van de balies in de publiekshal zijn voldoende.	8,0	-		-	-	B
De huidige avondopenstelling van de balies in de publiekshal is voldoende.	9,0	9,0		-	-	B
Volgt lokale ontwikkelingen via social media (zoals Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat)	72,00%	60,00%		-	-	B
Behandeling aan de balie / het loket	7,4	7,9		-	-	B
Beoordeling gemeentelijke regels	7,4	7,4		-	-	B

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Waardering aanbod en kwaliteit van gemeentelijke info	7,5	8,4		-	-	B
Waardering website gemeente	7,5	7,6		-	-	B

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.7.1.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Dienstverleningsconcept	De servicebeloften en de gedachte daarachter borgen in de werkwijze van medewerkers	Jaarlijks de Oosterhoutse versie Week van de dienstverlening	2023 2024	BA
Dienstverlening in het nieuwe gemeentehuis	Dienstverleningsconcept borgen in publiekshal	1 Bezoekers-ervaringsonderzoek uitvoeren 2 Evalueren, monitoren en eventuele vervolgacties	2024 2025	BA

* Bron: BA (bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.7.2 Stadhuis

5.7.2.1 Wat willen we bereiken

De doelstelling van de Opgave stadhuis is het realiseren van een toekomstbestendig gemeentehuis voor Oosterhout. Het stadhuis faciliteert de gemeente en de gemeentelijke organisatie en is een voorbeeld voor Oosterhout op het gebied van duurzaamheid. Het stadhuis is een centraal gelegen en laagdrempelige ontmoetingsplek voor inwoners, ondernemers, bestuur, organisaties en ambtenaren waarin gezamenlijk wordt gewerkt aan de kwaliteit van Oosterhout en haar omgeving zoals onder andere verwoord in Oosterhout 2030.

5.7.2.2 Wat gaan we hiervoor doen

Stadhuis

In 2023 zal het feitelijke ontwerp van de nieuwe huisvesting van het stadhuis in Arendshof 2 worden afgerond, inclusief aanvraag omgevingsvergunning. Basis voor het ontwerp is het door de raad vastgestelde en door college geactualiseerde Programma van Eisen. Tijdens de ontwerpfase zal nadere afstemming plaatsvinden op de dienstverlening, zowel extern naar de klant/inwoner als intern naar de medewerkers en het bestuur. Het stadhuis moet de organisatie faciliteren in de doorontwikkeling van de organisatie ten einde de dienstverlening blijvend hoog te houden.

5.7.2.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Niet van toepassing						

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.7.2.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.7.3 Regionale samenwerking

5.7.3.1 Wat willen we bereiken

Door bepaalde gemeentelijke taken in gezamenlijkheid op te pakken, kunnen deze taken efficiënter en/of effectiever worden uitgevoerd. Daarnaast is regionale samenwerking een middel om het belang van Oosterhout bij andere overheden beter over het voetlicht te krijgen.

5.7.3.2 Wat gaan we hiervoor doen

Lobby

Voor het draagvlak voor onze ambities is het van belang dat 'het verhaal van Oosterhout' ook extern herkend en erkend wordt. Daarom zetten wij een stap vooruit en investeren wij extra in het versterken van onze strategische communicatie en lobby. Hiervoor gaan wij aanvullende formatie inzetten.

5.7.3.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Niet van toepassing						

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.7.4 Relatie burger en bestuur

5.7.4.1 Wat willen we bereiken

Wij willen de vorming en uitvoering van gemeentelijk beleid zoveel als mogelijk in samenspraak met burgers, ondernemers, organisaties en verenigingen vormgeven. Daarbij willen wij optimaal gebruik maken van de kennis en kunde die in de Oosterhoutse samenleving aanwezig is. Ook willen we ruim baan bieden voor initiatieven vanuit de samenleving. Het doel: vergroting van draagvlak voor (uitvoering van) gemeentelijk beleid en meer ruimte voor nieuwe plannen en ideeën.

Met de Toekomstvisie Oosterhout 2030 hebben wij de beschikking over een werkend en inspirerend toekomstperspectief. De Opgave Strategie en Externe Oriëntatie heeft, tegen die achtergrond, als doel het realiseren van de uitvoeringsagenda van de Toekomstvisie en het vergroten van het strategisch vermogen van de organisatie. Onderdelen zijn onder andere het verder versterken van samenwerking met maatschappelijke partners, het door ontwikkelen van de regionale samenwerking en het verstevigen van het externe netwerk (lobby).

5.7.4.2 Wat gaan we hiervoor doen

Geen specifieke doelen.

5.7.4.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Vertrouwen in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd (in %)	75,00%	80,00%	-	-	-	B

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.7.4.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

5.7.5 Wijkgericht werken

5.7.5.1 Wat willen we bereiken

Met de invoering van wijk- en buurtgericht maken wij in belangrijke mate de verbinding met de Oosterhoutse samenleving. Iedere wijk en ieder dorp in Oosterhout heeft een eigen wijkmakelaar, een eigen wijkwethouder en een of meerdere wijkboa's. Wijkmakelaars gaan actief het gesprek aan met de buurten, de wijken en de kerkdorpen. Ze stimuleren nieuwe initiatieven, verbinden organisaties met elkaar en – wellicht nog het allerbelangrijkste – halen “de stad” (en uiteraard ook de kerkdorpen) “het stadhuis” binnen. Elke wijk en elk dorp heeft een eigen wijkwethouder. De wijkwethouder is bestuurlijk contactpersoon van een wijk of dorp. Buurt- en wijkgericht werken weet inwoners van onze gemeente ervan te overtuigen dat hun eigen inbreng ertoe doet en dat die wordt gewaardeerd.

5.7.5.2 Wat gaan we hiervoor doen

Bewonersinitiatieven

Een onderdeel uit de werkzaamheden zijn de bewonersinitiatieven. Verschillende initiatieven van de bewoners die (samen met andere bewoners, soms partners en de gemeente) een mooi initiatief in hun buurt realiseren. Waarbij het proces om te komen tot een initiatief vaak (nog) waardevoller is, dan de realisatie van het initiatief. Het levert mooie gesprekken, verbazing, herkenning en uiteindelijk verbindingen op.

Initiatieven die leiden tot verbinding, successen (groot en klein) die een belangrijke basis leggen voor samenwerking. Zo lopen er op het moment van schrijven vele nieuwe initiatieven. Een deel daarvan komt binnen via de nieuwe website <https://doemee.oosterhout.nl>. Sommigen zitten nog helemaal in de beginfase en andere zijn bijna afgerond. Variërend van verschillende groene initiatieven (Oosterhout Bloeit) tot mozaïek banken, hondenspeelplaatsen, verbeteren speelplekken, gezamenlijke aanpak voortuinen en geveltuinen. Prachtig om te zien hoe de samenwerking ontstaat. Zowel onze inwoners, partners maar ook de collega's ervaren een positief effect van deze samenwerking.

Het platform Dorst is het afgelopen jaar druk bezig geweest met het realiseren van een Masterplan 2030 voor het dorp. De komende tijd wordt door een gezamenlijke aanpak tussen de wijkmakelaar, het platform en de projectmanager onderzoeken gedaan met betrekking tot de haalbaarheid en daaropvolgende uitvoeringsagenda opgesteld. De kleinere projecten uit de visie worden in 2023 voortvarend opgepakt door inwoners en wijkpartners.

Aandachtspunt voor de komende periode is de balans tussen initiatieven en de andere werkzaamheden van de organisatie en het creëren van (financiële) ruimte om in te spelen op initiatieven vanuit de volledige organisatie.

Voor 2023 verwachten we wat dat er wat grotere projecten gerealiseerd gaan worden, zoals verbetering van speelplekken en het creëren van nieuwe ontmoetingsplekken. Daarnaast wordt de ingezette weg gecontinueerd.

5.7.5.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Niet van toepassing						

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.7.5.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

Wat mag het programma kosten

In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de lasten en baten per type voor het programma.

Nr	Omschrijving	x € 1.000				
		Rekening 2021	Begroting 2022	Lasten	Baten	Begroting 2023
1	Salarissen en sociale lasten	3.959	4.037	3.926	-	3.926
2	Ingeleend/Uitgeleend personeel	144	195	64	-	64
3	Belastingen leges en andere rechten	-1.169	-980	-	1.099	-1.099
4	Grond, huren en pachten	-	-	-	-	-
5	Goederen en diensten	489	535	476	6	470
6	Overdrachten en subsidies	683	682	1.048	-	1.048
7	Kapitaallasten	13	41	41	-	41
8	Verrekeningen	101	-	-	-	-
9	Rente	-	-	-	-	-
	Totaal	4.220	4.510	5.555	1.105	4.450

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten	5.542	5.497	5.555	5.525	5.503	5.536
Baten	-1.322	-987	-1.105	-1.105	-1.105	-1.105
Resultaat voor reserves	4.220	4.510	4.450	4.420	4.398	4.431

In de volgende tabel wordt inzicht gegeven in de thema's binnen het programma en activiteiten die daar binnen worden uitgevoerd.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Dienstverlening	1.583	1.904	1.889	1.859	1.837	1.870
Publieke dienstverlening	644	735	604	574	552	588
Kland contact centrum	526	611	686	686	686	686
Geo-informatie	413	558	599	599	599	596
Regionale samenwerking	463	454	470	470	470	470
Regionale samenwerking	463	454	470	470	470	470
Relatie bestuur en burger	2.174	2.152	2.091	2.091	2.091	2.091
Gemeenteraad	1.144	1.172	1.287	1.287	1.287	1.287
College	1.030	980	804	804	804	804

Investeringen

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Nieuwbouw stadhuis	22.820	5.000	-	-
Totaal	22.820	5.000	-	-

Welke externe partijen zijn betrokken bij het programma

De volgende externe partijen zijn betrokken bij het programma, voor de verbonden partijen vindt uitwerking plaats in paragraaf 6.6 Verbonden partijen.

- Regio West-Brabant gevestigd te Etten-Leur

Beleidskaders

De volgende kader stellende beleidsnota's zijn van toepassing voor het programma.

Naam document	Jaar
Dienstverlening	
Zelfevaluatie BRP (basisregistratie personen)	
Zelfevaluatie paspoortwet	
Reglement Basisregistratie personen 2017	2018
Reglement Burgerlijke stand 2020	2020
Relatie burger en bestuur	
Nota voorzieningen politieke ambtsdragers	2010
Nota representatiebeleid gemeente Oosterhout	2010
Verordening onderscheidingen gemeente Oosterhout 2012	2011
Beleidsnota Verbindend bestuur "Van meedenken tot meedoen"	2016
Toekomstvisie Oosterhout 2030	2018
Visie wijkgericht werken	2020
Regionale samenwerking	
Nota verbonden partijen	2015

5.8 Financieel solide

Portefeuillehouder(s) D. Melsen

Het programma bestaat uit vijf thema's die in de volgende paragrafen worden uitgewerkt. In eerste instantie wordt aangegeven aan welke global goal(s) het thema een bijdrage levert. In bijlage 8.6 wordt een inzicht gegeven in de global goals en wat belangrijke taken voor de gemeente zijn. Daarnaast worden per thema de volgende elementen behandeld:

- wat willen we bereiken;
- wat gaan we hiervoor doen;
- indicatoren;
- meerjarenbeleid 2024-2026.

Vervolgens wordt voor het programma inzicht gegeven in de kosten, extern betrokken partijen en de beleidskaders.

5.8.1 Algemene lasten en baten

Binnen de algemene baten en lasten zijn stelposten en overige posten opgenomen die nog niet nader toegedeeld kunnen worden naar de programma's. Indien toekenning hiervan gedaan wordt, zullen hiervoor begrotingswijzigingen voorgelegd worden aan de gemeenteraad.

5.8.2 Beleggingen

Onder de beleggingen wordt de bespaarde rente verantwoord. Dit betreft de intern aan de financiering toegerekende rente over het eigen vermogen. Dit is de rente die bespaard wordt door het inzetten van eigen vermogen ter financiering van de activa. Het rentepercentage wordt berekend door de gemiddeld verwachte rente op de externe financiering te delen door het totaal van de verwachte financieringsmiddelen.

Om op korte- en middellange termijn het eigen vermogen "vrij" besteedbaar te houden wordt niet de totale bespaarde rente meegenomen als voordeel binnen de exploitatie.

5.8.3 Belastingen en heffingen

Hieronder worden belastingen en lokale heffingen verantwoord. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

5.8.3.1 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Gemiddelde WOZ –waarde (x € 1.000)	243	262	285	-	-	L
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens (€)	674	690	692	-	-	L
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens (€)	749	769	770	-	-	L

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(uger)

5.8.4 Algemene uitkering

De algemene uitkering is de uitkering die de gemeente ontvangt uit het gemeentefonds, het betreft hier met name het algemene deel, de specifieke uitkeringen worden opgenomen binnen de programma's waarvoor deze uitkeringen worden verstrekt. Voor een nadere toelichting en specificatie wordt verwezen naar paragraaf 6.11 Algemene uitkering.

5.8.5 Onvoorzien

Het budget wordt ingezet voor uitgaven die als onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdbaar worden aangemerkt en waarvoor in de begroting verder geen raming is opgenomen.

Wat mag het programma kosten

In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de lasten en baten per type voor het programma.

x € 1.000

Nr	Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Lasten	Baten	Begroting 2023
1	Salarissen en sociale lasten	-	-750	-357	-	-357
2	Ingeleend/Uitgeleend personeel	-1	-	-	-	-
3	Belastingen leges en andere rechten	-25.672	-24.886	-	-26.458	-26.458
4	Grond, huren en pachten	-	-	-	-	-
5	Goederen en diensten	-261	1.312	1.884	-	1.884
6	Overdrachten en subsidies	-94.435	-103.780	1.200	-104.608	-103.408
7	Kapitaallasten	-1.798	1	-	-2.085	-2.085
8	Verrekeningen	433	46	-	-	-
9	Rente	-31	-1.412	-	-	-
	Totaal	-121.765	-129.469	2.726	-133.151	-130.424

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten	765	2.374	2.727	2.685	2.539	2.361
Baten	-122.530	-131.843	-133.151	-134.380	-136.317	-127.861
Resultaat voor reserves	-121.765	-129.469	-130.424	-131.695	-133.778	-125.500

In de volgende tabel wordt inzicht gegeven in de thema's binnen het programma en activiteiten die daar binnen worden uitgevoerd.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Algemene baten en lasten	-944	-250	357	351	352	352
Stelposten (alleen begroot)	-	500	1.107	1.101	1.102	1.102
Activering personele lasten	-	-750	-750	-750	-750	-750
Algemene baten en lasten	-944	-	-	-	-	-
Beleggingen	-1.835	-638	-1.027	-973	-937	-898
Beleggingen	-1.835	-638	-1.027	-973	-937	-898
Belastingen en heffingen	-23.552	-23.825	-25.246	-25.547	-25.940	-26.058
Onroerende zaakbelastingen	-11.848	-11.281	-11.664	-11.658	-11.659	-11.659
Hondenbelasting	-178	-168	-166	-166	-166	-166
Toeristenbelasting	-403	-400	-400	-400	-400	-400
Rioolheffing	-5.431	-5.369	-5.644	-5.823	-6.036	-6.133
Afvalstoffenheffing	-5.692	-6.607	-7.372	-7.500	-7.679	-7.700
Algemene uitkering	-95.434	-104.795	-104.608	-105.626	-107.353	-98.996
Algemene uitkeringen	-95.434	-96.873	-99.091	-100.165	-102.087	-93.997
Integratie-uitkeringen	-	-7.922	-5.517	-5.461	-5.266	-4.999
Onvoorzien	-	39	100	100	100	100
Onvoorzien	-	39	100	100	100	100

Investeringsen

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Niet van toepassing				
Totaal	-	-	-	-

Welke externe partijen zijn betrokken bij het programma

De volgende externe partijen zijn betrokken bij het programma, voor de verbonden partijen vindt uitwerking plaats in paragraaf 6.6 Verbonden partijen.

- Belasting samenwerking West-Brabant (BWB) gevestigd te Etten-Leur

Beleidskaders

De volgende kader stellende beleidsnota's zijn van toepassing voor het programma.

Naam document	Jaar
Nota Investerings- en afschrijvingsbeleid 2021-2024	2020
Nota reserves en voorzieningen 2020 – 2023	2019
Treasurystatuut 2020 – 2023	2019
Gemeentelijke belastingverordeningen 2023	2022

5.9 Gemeentelijke organisatie

Portefeuillehouder(s) *M. Buijs, C. Piena, D. Melsen, A. Kastelijns*

Het programma bestaat uit één thema die in de volgende paragrafen worden uitgewerkt. In eerste instantie wordt aangegeven aan welke global goals het thema een bijdrage levert. In bijlage 8.6 wordt een inzicht gegeven in de global goals en wat belangrijke taken voor de gemeente zijn. Daarnaast worden per thema de volgende elementen behandeld:

- wat willen we bereiken;
- wat gaan we hiervoor doen;
- indicatoren;
- meerjarenbeleid 2024-2026.

Vervolgens wordt voor het programma inzicht gegeven in de kosten, extern betrokken partijen en de beleidskaders.

5.9.1 Gemeentelijke organisatie

5.9.1.1 *Wat willen we bereiken*

In de toekomstvisie 2030 wordt een beeld geschetst van Oosterhout in 2030. Dat beeld is niet bedacht in het stadhuis, maar samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners ontwikkeld door het voeren van gesprekken, ontmoetingen en workshops, door het invullen van enquêtes en door te reageren op de gemeentelijke website. De maatschappij is steeds meer netwerk georiënteerd en vraagt van ons dat ook te zijn. Netwerken en participeren bepalen steeds meer het bestaansrecht van de gemeente.

Het creëren van breed draagvlak is van groot belang. Want in de komende jaren staat de gemeente Oosterhout nog voor grote opgaven op gebied van bijvoorbeeld duurzaamheid, woningbouw, arbeidsmarkt en onderwijs. Voor deze opgaven staat de gemeente niet alleen aan de lat, maar moet zij samen optrekken met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Een goede informatievoorziening is ondersteunend aan het succesvol uitvoeren van deze opgaven.

Samen met inwoners en ondernemers werken we aan de realisatie van de Toekomstvisie Oosterhout 2030. Dat doen we door de 'klant' als uitgangspunt te nemen, open te staan voor ideeën en initiatieven van inwoners en ondernemers en mensen met elkaar te verbinden binnen en buiten de organisatie. Onze medewerkers hebben de ruimte om vanuit hun professionaliteit, deskundigheid en betrokkenheid kansen te pakken. Dat doen ze met vertrouwen in elkaar en waardering voor elkaar. Als organisatie ondersteunen we onze medewerkers om zich daarin te blijven ontwikkelen in balans met hun privéleven. Zo krijgen we meer voor elkaar.

Het gemeentelijk vastgoed zetten we in als strategisch middel om beleidsdoelstellingen te bereiken en (ruimtelijke) opgaven in te vullen. Het hebben van vastgoed is hierbij geen doel op zich. De voorzieningen zijn toekomstbestendig en duurzaam, passen bij wensen en behoeften van inwoners, en voldoen aan de eisen van deze tijd. De gemeente Oosterhout wil graag haar voorbeeldrol pakken bij het verduurzamen van vastgoed.

De gemeente Oosterhout groeit qua omvang maar ook met haar ambities. Door haar groei in omvang is meerjarig meer uitvoerend personeel en materieel nodig. Denk bijvoorbeeld aan de reguliere onderhoudswerkzaamheden, de afvalinzameling/milieustraat, calamiteitendienst, evenementen en de gladheidsbestrijding. De ondersteuning zal mee moeten groeien met de stad.

5.9.1.2 *Wat gaan we hiervoor doen*

In 2030 werken inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners steeds meer samen aan plannen door middel van co-creatie. Dit gebeurt plaats en tijd onafhankelijk via online platforms. Daarnaast hebben wijkbewoners een directere invloed op hun eigen leefomgeving doordat het eenvoudiger is geworden voor inwoners om een initiatiefvoorstel in te dienen bij de gemeenteraad.

De gemeente is in 2030 verder gedigitaliseerd. Dit betekent bijvoorbeeld dat het aanvragen van gemeentelijke diensten door een inwoner of ondernemer op het door hem of haar gewenste apparaat kan gebeuren. Hierbij is het motto: "Digitaal is praktisch, ontmoeten is prettig". Daarnaast maken we alle relevante informatie en data over de gemeente Oosterhout beschikbaar voor de stad. Op deze manier is de stad optimaal geïnformeerd bij het maken van een beslissing en zijn we als gemeente transparant over de resultaten van het gevoerde beleid. De menselijke maat verliezen we daarbij niet uit het oog.

De gemeente heeft de verplichting naar haar inwoners en zichzelf om zorgvuldig om te gaan met haar informatie. Voor de informatievoorziening betekent dit onder andere dat de gemeente werkt aan de duurzame opslag en beschikbaarheid van informatie. Een gemoderniseerde Archiefwet is hiervoor in de maak.

Om dit te kunnen bereiken zijn een zestal beleidssporen geïdentificeerd waarlangs de informatievoorziening wordt doorontwikkeld. Onderstaand wordt elk spoor toegelicht.

Doorontwikkeling dienstverlening

De meeste vormen van gemeentelijke dienstverlening worden ondersteund vanuit de informatievoorziening. Uit oogpunt van informatiemanagement is team IIB proactief adviserend bij strategische vraagstukken met een i-component. Binnen dit spoor hanteren we het perspectief van 'buiten naar binnen', we bekijken dit vanuit het perspectief van de externe klant. Denk hierbij aan thema's als:

- digitale Inwoner- en Overheidsparticipatie;
- kanaalstrategie: Social media, webchat en webcare;
- integraal klantbeeld voor een betere dienstverlening;
- data op de juiste plek en de kwaliteit op orde.

Informatiegestuurd werken

Het slimmer en beter gebruikmaken van gegevens binnen onze gemeente stelt ons in staat om betere beslissingen te nemen en effectiever en efficiënter te handelen. Als gemeente bezitten we een grote hoeveelheid gegevens waar waardevolle informatie in besloten ligt. Met behulp van business intelligence, data analytics en data science kan deze informatie worden ontsloten. Het kunnen herkennen van patronen en trends leidt tot meer inzicht waardoor betere sturing door politiek en organisatie mogelijk is. De menselijke maat verliezen we daarbij niet uit het oog. Denk binnen dit spoor aan thema's als:

- informatiegestuurde beleidscyclus;
- ontsluiten open data;
- datakwaliteit;
- datafundament.

I-bewustzijn

De digitale transformatie is in volle gang. Hoe kunnen we als medewerker mee met de ontwikkelingen en hoe ondersteunen we onze medewerkers middels gebruiksvriendelijke ICT? Dit spoor omvat thema's als:

- gebruiksvriendelijke ICT & Digivaardigheden medewerkers;
- werkplekkenbeleid (plaats-, tijd en apparaat onafhankelijk werken en communiceren).

Beschikbaarheid, Integriteit en Vertrouwelijkheid

Uit oogpunt van beheer en doorontwikkeling van de informatievoorziening zijn er diverse maatregelen nodig om grip te houden op de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van gegevens die we registreren en muteren als gemeente. Dit spoor omvat de thema's:

- beveiliging (Informatiebeveiliging en Privacy);
- informatiebeheer;
- duurzaam digitaal archief borgen (o.a. zaaksysteem en e-depot).

Modernisering ICT-infrastructuur

Onder ICT-infrastructuur verstaan we de combinatie van hardware, software, netwerken en andere faciliteiten die invulling geven aan de technische infrastructuur. Zonder een stabiele en beschikbare ICT-infrastructuur kan er niet voldaan worden aan de informatiebehoefte van de gemeente. Binnen dit thema werken we samen met Equalit. Thema's die binnen dit spoor vallen zijn:

- architectuur;
- cloud computing;
- common Ground;
- low code / no code platforms.

Bedrijfsvoering

Naast de externe dienstverlening, is er ook aandacht nodig voor de interne dienstverlening. Denk hierbij aan het ondersteunen van procesoptimalisaties door middel van nieuw technieken of het digitaliseren en/of automatiseren van processen. Een efficiënte, digitale, interne bedrijfsvoering met zoveel mogelijk geautomatiseerd werk en digitale processen, bij voorkeur in de cloud, heeft direct een positief effect op de verhouding tussen kosten en baten. Dit automatiseren en optimaliseren wordt mogelijk door het inzetten van technieken als 'Robotic Process Automation' (RPA), 'Artificial Intelligence' (AI) en 'Process Mining'. Dit geeft medewerkers van gemeente Oosterhout extra tijd en ruimte om te focussen op het efficiënt en effectief uitvoeren van de meest belangrijke taken en het verbeteren van de dienstverlening. Gezamenlijk met teams als advies, administratie en control draagt team IIB op deze manier bij het ondersteunen van de reguliere bedrijfsvoering van de gemeente.

Wet open overheid

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Deze wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De Woo bepaalt in artikel 3.5 dat bestuursorganen jaarlijks in de begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo.

In 2022 zijn de eerste stappen gezet om per 1 mei 2022 te voldoen aan de Woo. Daarnaast wordt een implementatieplan Woo opgesteld. Vanaf 2023 wordt invulling gegeven aan het implementatieplan. Dit gebeurt stapsgewijs, in de komende jaren maken we steeds meer soorten gemeentelijke informatie actief openbaar.

Goede toegankelijke voorzieningen

In het bestuursakkoord is opgenomen dat een goede toegankelijkheid een basisvoorwaarde is voor een inclusieve samenleving. Deze goede toegankelijkheid geldt ook voor het gemeentelijk vastgoed. In 2021 is een onderzoek uitgevoerd naar welke maatregelen genomen kunnen worden om de toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen te verbeteren. Op basis van dit onderzoek worden in diverse gemeentelijke panden werkzaamheden uitgevoerd om de toegankelijkheid te verbeteren. Hiervoor wordt samengewerkt met de Klankbordgroep Ongehinderd Oosterhout (KOO).

Pannehoef

De Pannehoef is gebouwd in 1964 en is verouderd. Daarom wordt geïnvesteerd in het pand om de duurzaamheidsprestaties te verhogen, de esthetische uitstraling te verbeteren en multifunctioneel en gelijktijdig gebruik mogelijk te maken. Na de investering in het gebouw functioneert het gebouw als een laagdrempelige en toegankelijke accommodatie die culturele en sociaal maatschappelijke activiteiten huisvest. In de planuitwerking wordt samengewerkt met het bestuur van de Pannehoef en de gebruikers van het pand. In 2022 worden de renovatieplannen definitief gemaakt en in 2023 wordt gestart met de uitvoer van de werkzaamheden.

Openbare toiletvoorziening

In 2022 wordt onderzoek uitgevoerd naar een geschikte locatie van een openbare toiletvoorziening. Afhankelijk van de locatie en door te lopen procedures wordt de toiletvoorziening in 2023 gerealiseerd.

Electrische voertuigen

Geleidelijk vervangen van de tractiemiddelen waaronder vuilniswagens en kleinere voertuigen aangedreven door een duurzame energiebron. Ook de benodigde laadinfrastructuur is een onderdeel van de vervanging

Verduurzaming vastgoed

De gemeente Oosterhout wil graag haar voorbeeldrol pakken bij het verduurzamen van vastgoed. In 2022 wordt een plan van aanpak opgesteld voor het planmatig verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed. Hierbij wordt gewerkt volgens het principe van het beperken van de energievraag door bijvoorbeeld isoleren en het toepassen van energiezuinige installaties. Daarna wordt het resterende energieverbruik op een duurzame manier opgewekt. Concreet zal dit vorm en inhoud krijgen in de plannen rondom de renovatie van de Pannehoef en de nieuwbouw van het stadhuis.

Oosterhout ontwikkelt

In 2023 blijven we ons ontwikkelen op de ingeslagen weg: flexibel, wendbaar, zelforganiserend en vooral met de stad en haar kerkdorpen als leidend principe in alles wat we doen. In 2023 blijven we aandacht geven aan de 'zachte' kant van de organisatieontwikkeling. Teamleiders blijven verantwoordelijk om hier samen met hun team invulling aan te geven. Er komt een ruim aanbod van (digitale) opleidingen, leerlabs en dialoogsessies om deze ontwikkelingen te ondersteunen. Ook leiderschapsontwikkeling en teamontwikkeling blijft een belangrijk aandachtspunt. We verbinden de organisatie en de medewerkers door de strategische doelen te vertalen naar de dagelijkse praktijk. Dat doen we o.a. met leerlabs, werkbezoeken, uitwisseling en andere manieren om buiten met binnen te verbinden. In 2023 gaan we concreet aan de slag met strategische personeelsplanning. Dit alles is ook voor de buitenwereld niet ongezien gebleven. De gemeente Oosterhout is genomineerd voor 'Beste overheidsorganisatie 2022'. Ten tijde van het drukken van deze begroting, zijn we doorgedrongen tot de laatste 20 organisaties voor deze award.

5.9.1.3 Indicatoren

Omschrijving indicator	Score 2019	Score 2020	Score 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	*
Formatie (aantal fte per 1.000 inwoners)	7,3	7,1	7,8	-	-	L
Bezetting (aantal fte per 1.000 inwoners)	6,5	6,7	7,1	-	-	L
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	€ 514	€ 526	€ 862	-	-	L
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom+ totale kosten inhuur externen/kosten per inwoner)	19,20%	19,70%	18,50%	-	-	L
Overhead (% van de totale kosten)	11,60%	11,20%	13,20%	-	-	L
Ziekteverzuim gemeente Oosterhout	4,80%	5,90%	4,34%	5,50%	5,00%	G
Percentage bezwaarschriften dat binnen 18 weken na afloop van de termijn voor het indienen van bezwaar is afgedaan (binnen wettelijke termijn)*	49,80%	60,40%	51,20%	90,00%	90,00%	G
% gegronde bezwaar- en beroepschriften Awb: het aantal zaken dat echt dit dictum heeft gekregen	19,30%	8,80%	10,40%	10,00%	10,00%	G
het aantal zaken dat in bezwaar en beroep vóór het eindoordeel 'gegrond' door het college is hersteld (gereviseerd, maar waarin de bezwaarmaker dus wel gewoon gelijk had) wordt meegeteld.	26,10%	25,20%	25,60%	20,00%	20,00%	G
Toetsen en evalueren kwaliteitssysteem voor het bewaren van archiefbescheiden, voor het laatst uitgevoerd in het jaar (verantwoording wordt tweejaarlijks opgesteld).	2019	2021	2022	2022	2022	G
% van de te bewaren archiefbescheiden dat is opgenomen in het overzicht:						G
- Papier	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	
- Digitaal	100,00%	100,00%	80,00%	80,00%	80,00%	
% van de archiefbescheiden dat is geregistreerd op basis van het metadatasysteem:						G
- Papier	100,00%	100,00%	90,00%	90,00%	90,00%	
- Digitaal	80,00%	90,00%	80,00%	90,00%	90,00%	
Aanwezigheid veilige opslag:						G
- Papier	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	
- Digitaal	80,00%	90,00%	80,00%	90,00%	90,00%	
% van alle archiefbescheiden waarvan de bewaartermijn is geregistreerd obv Selectielijst gemeentelijke en intergemeentelijke organen	98,00%	100,00%	90,00%	98,00%	90,00%	G
Toepassing van vervangingsbesluit van papieren door digitale archiefbescheiden:						G
- is het besluit (college) aanwezig	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	
- is de werkwijze conform besluit	Deels	Deels	Ja	Ja	Ja	
% van archiefbescheiden dat tijdig is overgebracht naar de archiefdienst	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	G
Aanwijzing archief bewaarplaats die aan de eisen voldoet van de Archiefbesluit- en regeling	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	G
In hoeverre voldoet de aangewezen archief bewaarplaats aan de eisen van Archiefbesluit- en regeling (%)	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	G
Correcte toepassing van openbaarheidsbeperkingen door gemeente-archivaris (ja/nee)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	G

* L(andelijk), G(emeentelijk), B(urger)

5.9.1.4 Meerjarenbeleid 2024-2026

Onderwerp	Doel	Actie	Jaar	Bron*
Niet van toepassing				

* Bron: BA (Bestuursakkoord 2022-2026), WR (wet- en regelgeving)

Wat mag het programma kosten

In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de lasten en baten per type voor het programma.

x € 1.000

Nr	Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Lasten	Baten	Begroting 2023
1	Salarissen en sociale lasten	10.944	11.801	12.743	-	12.743
2	Ingeleend/Uitgeleend personeel	2.381	356	598	139	459
3	Belastingen leges en andere rechten	-178	64	87	108	-21
4	Grond, huren en pachten	-97	-84	-	84	-84
5	Goederen en diensten	5.920	6.474	9.240	2.140	7.100
6	Overdrachten en subsidies	24	77	80	-	80
7	Kapitaallasten	2.774	3.277	3.326	-107	3.433
8	Verrekeningen	-402	-110	-	-	-
9	Rente	-64	-40	-	80	-80
	Totaal	21.302	21.815	26.074	2.444	23.630

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten	26.832	24.311	26.074	26.370	26.432	27.135
Baten	-5.530	-2.496	-2.444	-2.494	-2.424	-2.498
Resultaat voor reserves	21.302	21.815	23.630	23.876	24.008	24.637

In de volgende tabel wordt inzicht gegeven in de thema's binnen het programma en activiteiten die daar binnen worden uitgevoerd.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Gemeentelijke organisatie	21.302	21.815	23.630	23.876	24.008	24.637
Bestuurs- en managementondersteuning	2.115	1.707	2.290	2.290	2.290	2.290
Directie en management	2.598	2.256	2.389	2.389	2.389	2.389
Staf Ondersteuning	848	789	895	895	895	895
Afdelingskosten	3.079	1.240	964	964	964	964
Bestuur, Control & Advies	1.840	2.310	2.497	2.497	2.497	2.497
Financiële ondersteuning en uitvoering	940	1.088	1.191	1.043	1.043	1.043
Personeel en organisatie	1.823	1.473	2.009	1.936	1.835	1.795
Statistiek	924	1.242	1.314	1.314	1.314	1.314
Inkoop	199	294	280	280	280	280
Automatisering	4.891	4.999	5.458	5.215	5.186	5.072
Consolidatie Equalit	-937	-	-	-	-	-
Accommodatiebeheer	1.909	2.278	2.407	3.170	3.359	4.222
Facility Management	843	886	685	685	684	674
DIV	849	1.418	1.356	1.356	1.356	1.356
Telefonie	135	408	298	298	298	298
Saldo kostenplaatsen	-407	-38	94	44	115	41
Doorbelaste concernoverhead	-347	-535	-497	-500	-497	-493

Investerings

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Gemeentelijke accommodaties	1.700	450	450	450
Tractiemiddelen	1.270	1.295	625	2.075
ICT	415	340	340	315
Overig (dienstverleningsconcept, inventarisatie verkeerborden en vervangen trakakasten)	186			
Totaal	3.571	2.085	1.415	2.840

Beleidskaders

De volgende kader stellende beleidsnota's zijn van toepassing voor het programma.

Naam document	Jaar
Beleidsnota risicomangement 2020 – 2023	2019
Verordeningen 212 / 213 / 213a	2020
Organisatievisie	2019
Dienstverleningsvisie	2020

6 Paragrafen

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting gezien vanuit een bepaald perspectief. Het gaat hierbij om onderdelen van de financiële functie die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Gezien het belang van de betrokken onderwerpen en vanwege het feit dat de raad in het duale stelsel kaders stelt en controleert, is het van belang dat de raad een overzicht heeft van de betrokken onderwerpen en voor die onderwerpen een instrument heeft om de kader stellende en controlerende taak uit te voeren.

6.1 Lokale heffingen

6.1.1 Financiële uitgangspunten

Over de onroerende zaakbelasting en overige belastingen en heffingen is het volgende opgenomen in het bestuursakkoord 2022-2026. Dit betreffen de beleidsmatige uitgangspunten voor de komende periode.

6.1.1.1 Belastingcapaciteit OZB

Als de tarieven voor de onroerendezaakbelasting worden verhoogd, dan gebeurt dit met maximaal het inflatiepercentage. Met het oog op de lastendruk van onze inwoners en bedrijven zullen wij terughoudend zijn in het toepassen van dit instrument.

6.1.1.2 Overige belastingen en heffingen

Het algemene uitgangspunt is dat alle overige belastingen en heffingen kostendekkend zijn.

6.1.2 Overzicht gemeentelijke heffingen

Er zijn diverse gemeentelijke heffingen. In de onderstaande tabel zijn de belangrijkste gemeentelijke heffingen weergegeven.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Onroerende zaakbelasting	12.627	12.056	12.595	12.590	12.590	12.590
Afvalstoffenheffing	5.846	6.761	7.552	7.679	7.859	7.880
Rioolheffing	5.606	5.479	5.729	5.908	6.121	6.217
Hondenbelasting	178	168	166	166	166	166
Toeristenbelasting	403	400	400	400	400	400
Precario	141	51	91	91	91	91
Leges vergunningen openbare orde	12	19	19	19	19	19
Leges burgerzaken	1.059	873	1.099	1.099	1.099	1.099
Leges bouwvergunningen	2.051	1.763	1.249	1.249	1.249	1.249
Marktgeden	34	47	47	47	47	47
Parkeeropbrengsten	1.598	1.882	1.896	1.893	1.893	1.893
Totaal	29.555	29.499	30.843	31.141	31.534	31.651

6.1.3 Onroerende zaakbelasting

De herwaardering van de onroerende zaken vindt jaarlijks plaats, waarbij voor het jaar 2023 de waard peildatum ligt op 1 januari 2022. De WOZ-waarden en tarieven waarmee gerekend is om tot in de begroting 2023 opgenomen opbrengst te komen, zijn nog gebaseerd op de waarde per 1 januari 2021. Dit betekent dat op basis van de nieuwe waardering de tarieven worden herrekend op basis van de in de begroting opgenomen totale opbrengst. Dit kan echter pas plaatsvinden nadat alle objecten in Oosterhout gewaardeerd zijn.

Ten behoeve van de begroting 2023 is een raming gemaakt voor de verwachte opbrengst onroerende zaakbelasting. Op basis van de huidige inzichten wordt een opbrengst verwacht van € 12.594.848. De opbrengst is verhoogd met met 3,3% inflatiecorrectie. Daarnaast is rekening gehouden met een areaaluitbreiding op basis van de huidige meerjarige woningbouwprognoses.

De tarieven onroerende zaakbelasting zijn aangepast conform de beleidsuitgangspunten opgenomen in het bestuursakkoord 2022-2026. Alle tarieven zijn berekend op basis van een percentage van de WOZ-waarde. De werkelijke percentages zijn nog afhankelijk van de herwaarderingen en worden in de raad van december vastgesteld in de belastingverordening 2023. Onderstaand zijn de OZB-tarieven voor de jaren 2017 t/m 2021 opgenomen. De tarieven worden berekend bij het opstellen van de belastingverordeningen 2023, die in december 2022 in de gemeenteraad worden behandeld en vastgesteld.

Omschrijving	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Eigendom woning	0,1214%	0,1156%	0,1156%	0,1049%	0,0942%	0,0906%
Eigendom niet-woning	0,1978%	0,2016%	0,2016%	0,2111%	0,2100%	0,2124%
Gebruik niet-woning	0,1553%	0,1762%	0,1762%	0,1845%	0,1881%	0,1790%

6.1.4 Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt berekend op basis van gedifferentieerde tarieven (diftar). De tarieven zijn daarbij opgebouwd uit een vast en variabel gedeelte. In de onderstaande tabel zijn de kosten opgenomen die via de afvalstoffenheffing verhaald worden. Uitgangspunt hierbij is dat de tarieven kostendekkend worden vastgesteld. In december zullen de tarieven ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden. Het college kiest ervoor om een deel van de aanwezige voorziening afvalstoffenheffing in te zetten om de tarieven te matigen.

X € 1.000

Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
(Meer) jarenplan afvalverwijdering	39.675	42.177	42.177
Inzamelen Huisvuil	2.340.649	2.268.653	2.471.760
Inzameling via Milieustraat	1.103.019	1.148.436	1.166.244
Inkomsten droge component, milieustraat en bedrijfsafval	-1.659.638	-1.086.473	-1.512.895
Subtotaal beïnvloedbare kosten	1.823.704	2.372.793	2.167.286
Kapitaallasten	397.817	344.111	367.709
Tractie	844.989	867.721	1.271.540
Veegkosten	280.002	294.367	351.395
Kosten van aanslagoplegging en -inning	154.050	153.672	179.793
Kwijtschelding	331.620	304.000	279.000
Subtotaal kosten activiteiten	3.832.183	4.336.664	4.616.723
Concernoverhead	1.629.630	1.476.753	1.501.323
Kosten van oninbaarheid	1.487	25.000	25.000
Compensabele BTW	384.324	747.173	864.376
Totale kosten te verhalen via tarieven	5.847.624	6.585.590	7.007.422
<i>Netto opbrengst</i>	-6.172.216	-6.585.590	-7.304.710
Mutatie voorziening (=onttrekking)	324.592	-	-297.288

6.1.5 Rioolheffing

De Wet gemeentelijke watertaken voorziet in de mogelijkheid om gemeentelijke rioolheffing te heffen en regelt ook 3 gemeentelijke zorgplichten ten aanzien van hemelwater, afvalwater en grondwater. De begroting 2023 is gebaseerd op het Water- en Rioleringsplan (WRP).

In de onderstaande tabel zijn de kosten opgenomen die via de rioolheffing verhaald worden. In december zullen de tarieven ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden. Het college kiest ervoor om een deel van de aanwezige voorziening rioolheffing in te zetten om de tarieven te matigen.

X € 1.000

Welke activiteiten worden uitgevoerd?	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Jaarplan riolering en water	503.413	197.915	257.722
Verzamelen rioolbeheergegevens	27.441	37.000	42.000
Monitoring en telemetrie	17.039	30.000	12.000
Onderhoud pompen en gemalen	333.044	220.000	367.000
Onderhoud riolering	199.708	608.299	717.788
Reiniging riolering	122.732	199.470	188.140
Zakelijke lasten CWA	20.938	19.500	19.500
Subtotaal beïnvloedbare kosten	1.224.314	1.312.184	1.604.150
Kapitaallasten	1.950.858	1.724.778	1.834.294
Tractie	11.311	12.094	14.243
Veegkosten	280.002	294.367	351.395
Kosten van water	296.267	330.279	312.365
Kosten van aanslagoplegging en -inning	66.300	72.257	84.539
Kosten van kwijtschelding	302.917	375.000	350.000
Subtotaal kosten activiteiten	4.131.969	4.120.959	4.550.986
Concernoverhead	800.960	797.438	785.773
Kosten van oninbaarheid	982	25.000	25.000
Compensabele BTW	564.702	497.868	614.528
Totale kosten te verhalen via tarieven	5.498.613	5.441.265	5.976.287
<i>Netto opbrengst</i>	-5.606.947	-5.441.265	-5.584.532
Mutatie voorziening (- = onttrekking)	108.334	-	-391.755

6.1.6 Hondenbelasting

Voor het houden van honden zijn inwoners van Oosterhout hondenbelasting verschuldigd voor het aantal maanden dat de honden gehouden worden. In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de tarieven vanaf 2018 opgenomen.

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1 ^e hond	63,36	34,08	34,08	34,08	34,08	34,08
elke volgende hond	126,72	68,18	68,18	68,18	68,18	68,18
Kennel	404,40	217,68	217,68	217,68	217,68	217,68

6.1.7 Toeristenbelasting

Voor het houden van verblijf door personen in Oosterhout die niet in de gemeentelijke bevolkingsadministratie staan ingeschreven wordt toeristenbelasting geheven. Deze belasting wordt geheven aan campings, bungalowparken, hotels en bed & breakfast's, die gevestigd zijn in Oosterhout. In de onderstaande tabel is de tariefsontwikkeling vanaf 2018 opgenomen.

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Per overnachting	0,70	0,70	0,70	0,70	0,85	1,00

Naast het berekenen van een vast bedrag per persoon / per nacht, zijn er een aantal toeristische bedrijven die gebruik maken van een forfaitaire regeling. Met de sector is afgesproken dat het tarief per 1 januari 2023 verhoogd wordt naar € 1,00 per persoon per nacht, voor personen van 3 jaar en ouder.

6.1.8 Leges burgerzaken

De leges burgerzaken is een (veelal gedeeltelijke) vergoeding voor bepaalde diensten/producten die door de gemeente aan de burger worden verleend. De leges Burgerzaken zijn gesplitst in een drietal leges:

- Burgerlijke Stand,
- Basis Registratie Personen (BRP)
- Overige stukken Publieksdiensten (waaronder de reisdocumenten en rijbewijzen)

De hoogte van de gemeentelijke leges Burgerzaken kan voor de meeste producten door de gemeente zelf worden bepaald. Voor een aantal producten / diensten heeft het Rijk een maximum vastgesteld. Dit zijn voornamelijk producten die in feite door het Rijk worden geleverd maar via de gemeente, waar men woonachtig is, kunnen worden aangevraagd. Voorbeelden hiervan zijn onder andere reisdocumenten, verklaringen omtrent het gedrag, naturalisaties en documenten ingevolge de Vreemdelingenwetgeving (verblijfs- en vestigingsvergunningen).

Overigens staan de totale inkomsten vanuit deze leges onder druk omdat steeds meer (semi) overheidsinstanties en door de overheid aangewezen personen (pensioenfondsen, notarissen, gerechtsdeurwaarders etc.) rechtstreeks de BRP kunnen raadplegen. Hierdoor hoeven de inwoners zelf steeds minder bewijsstukken / uittreksels uit de BRP aan te vragen.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Baten gemeentelijke basisadministratie	22.609	31.404	31.652
Leges verklaring omtrent gedrag	11.495	14.472	18.424
Leges burgerlijke stand	92.006	77.788	75.866
Leges paspoorten	137.252	80.402	409.645
Leges identiteitskaarten	115.962	60.611	94.097
Leges rijbewijzen	269.282	254.686	244.782
Leges naturalisaties	86.298	56.699	57.422
Baten beheer GEO-basisbestanden	-	7.389	7.389
Baten kabels en leidingen	323.775	290.000	160.000
Netto opbrengst	1.058.679	873.451	1.099.297

6.1.9 Leges bouwvergunningen

Voor het (ver)bouwen van een object worden bouwleges opgelegd. Deze leges worden berekend op basis van een percentage van de bouwkosten boven een minimum.

6.1.10 Kwijtschelding

Voor mensen uit de lagere inkomensgroepen, die te maken hebben met bijzondere omstandigheden, bestaat de mogelijkheid om gehele of gedeeltelijke kwijtschelding aan te vragen van riool- en afvalstoffenheffing. De gemeenteraad heeft besloten dat bij de beoordeling de 100%-bijstandsnorm wordt gehanteerd. Dit in afwijking van de landelijke norm van 90%. Hierdoor kan iemand met nagenoeg geen vermogen en een inkomen op bijstandsniveau volledige kwijtschelding krijgen van de gemeentelijke heffingen. Heffingen van inwoners die bekend zijn bij het team Sociaal Domein Uitvoering via de uitkeringsadministratie worden automatisch kwijtscheldend, zij ontvangen dan ook geen aanslagbiljet.

De volgende bedragen zijn in de begroting 2023 opgenomen ten behoeve van de kwijtscheldingen.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Afvalstoffenheffing	331.620	279.000	279.000
Rioolheffing	302.917	375.000	375.000
Hondenbelasting	7.019	6.000	6.000
Totaal	641.556	756.000	756.000

6.1.11 Gemeentelijke belastingcapaciteit in %

Met ingang van de begroting 2016 dienen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de begroting en het jaarverslag een aantal kengetallen opgenomen te worden. Deze kengetallen maken het de leden van de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun gemeente. Eén van deze kengetallen betreft de belastingcapaciteit van de gemeente. Onderstaande berekening hiervan is gebaseerd op de in de begroting opgenomen bedragen en huidige aantallen.

Nr.	Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	268,47	262,74	271,47
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	203,00	202,00	204,00
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	259,00	277,00	296,00
D	Eventuele heffingskorting voor een gezin	-	-	-
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	730,47	741,74	771,47
F	Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in T-1 ¹⁰	777,00	811,00	904,00
	Belastingcapaciteit (E/F) x 100%	94,0%	91,5%	85,3%

6.1.12 Kostendekking leges

In de onderstaande paragrafen is de kostendekking van de leges opgenomen per titel opgenomen.

6.1.12.1 Titel 1 Algemene dienstverlening

x € 1

Hfst	Omschrijving	Netto taakveld	Overhead	Totale kosten	Opbrengst leges	% dekking
1	Burgerlijke stand	67.814	37.588	105.402	75.886	72,0%
2	Reisdocumenten	501.321	57.772	559.093	503.742	90,1%
3	Rijbewijzen	388.610	235.526	624.136	244.782	39,2%
4	Verstrekingen basisregistratie personen	174.174	115.542	289.716	31.652	10,9%
8	Vastgoedinformatie	52.138	1.866	54.004	639	1,2%
9	Overige publiekszaken	100.185	35.551	135.736	75.846	55,9%
10	Gemeentearchief	60.000	-	60.000	-	0,0%
11	Huisvestingswet	2.310	1.709	4.019	3.150	78,4%
12	Leegstandwet	2.310	1.709	4.019	2.625	65,3%
16	Kansspelen	-	-	-	-	-
17	Telecommunicatie	49.344	32.997	82.341	130.000	157,9%

¹⁰ Bron: COELO Atlas van de lokale lasten 2022; woonlasten eigenaar-bewoner

x € 1

Hfst	Omschrijving	Netto taakveld	Overhead	Totale kosten	Opbrengst leges	% dekking
19	Verkeer en vervoer	5.000	-	5.000	23.555	471,1%
	Totaal titel 1	1.403.206	520.260	1.923.466	1.091.877	56,8%

6.1.12.2 Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning

x € 1

Hfst	Omschrijving	Netto taakveld	Overhead	Totale kosten	Opbrengst leges	% dekking
2	Vooroverleg, beoordelen conceptaanvraag	-	-	-	-	-
3	Omgevingsvergunning	679.725	500.951	1.180.676	1.250.750	105,9%
5	Afwijkende tarieven	-	-	-	-	-
7	Wijziging omgevingsvergunning	-	-	-	-	-
8	Bestemmingswijziging zonder activiteit	57.750	42.718	100.468	-	0,0%
10	In deze titel niet benoemde beschikking	-	-	-	4.500	-
	Totaal titel 2	737.475	543.669	1.281.144	1.255.250	98,0%

6.1.12.3 Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

x € 1

Hfst	Omschrijving	Netto taakveld	Overhead	Totale kosten	Opbrengst leges	% dekking
1	Horeca	45.137	33.388	78.525	-	0,0%
2	Organiseren evenementen	148.960	72.790	221.750	3.000	1,4%
3	Prostitutiebedrijven	-	-	-	-	-
7	Archeologie	15.400	11.392	26.792	21.105	78,8%
8	Diversen	16.438	12.159	28.597	-	0,0%
	Totaal titel 3	225.935	129.729	355.664	24.105	6,8%

6.1.12.4 Marktgeden

x € 1

	Omschrijving	Netto taakveld	Overhead	Totale kosten	Opbrengst leges	% dekking
	Marktgeden	32.761	-	32.761	46.605	142,3%

6.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf weerstandsvermogen wordt de financiële robuustheid weergegeven. Onder weerstandsvermogen wordt in algemene zin verstaan de mogelijkheid om tegenvallers op te vangen. De paragraaf weerstandsvermogen dient volgens artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) ten minste de volgende inhoud te bevatten:

- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- Een inventarisatie van risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis zijn in relatie tot de financiële positie;
- Het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's en de realisatie daarvan.

6.2.1 Weerstandscapaciteit

Met de weerstandscapaciteit wordt bedoeld de aanwezige middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken. De beleidslijn voor het bepalen van de weerstandscapaciteit is vastgelegd in de nota risicomanagementbeleid. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele weerstandscapaciteit. Met het eerste worden de middelen bedoeld die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's. Met de incidentele weerstandscapaciteit wordt bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau.

6.2.1.1 Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit:

- De post onvoorzien. Deze bedraagt € 100.000;
- De onbenutte belastingcapaciteit.

6.2.1.2 Incidentele weerstandscapaciteit

De Incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de volgende onderdelen:

- Het vrije deel van de algemene reserve, de vrije reserve en de bestemmingsreserves;
- Eventuele stille reserves.

6.2.1.3 De post onvoorzien

In de begroting is jaarlijks een post onvoorzien opgenomen van € 100.000.

6.2.1.4 Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit geeft een indicatie van de mogelijkheden, die een gemeente heeft om haar inkomsten via extra belastingopbrengsten te verhogen. De belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente Oosterhout zijn OZB-inkomsten, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

De afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn beiden begroot op een kostendekkend niveau. Dit betekent dat hierin geen onbenutte capaciteit aanwezig is.

De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door de verwachte taxatiewaarde van het totale areaal woningen te vermenigvuldigen met het verschil tussen het gemiddeld OZB-tarief woningen en niet-woningen in Oosterhout en het landelijk normtarief OZB voor beroep op artikel 12 van de Financiële verhoudingswet. Het normtarief is door het Rijk in de meicirculaire 2022, voor het jaar 2023, bepaald op 0,1729%. Dit tarief is hoger dan ons gemiddeld tarief. Onderstaand is berekend dat er een onbenutte belastingcapaciteit is van circa € 4,8 miljoen. Dit is de ruimte ten opzichte van de tarieven die landelijk vastgesteld zijn om te kunnen worden toegelaten als artikel 12 gemeente.

X € 1.000

Omschrijving	Waarde 2022	Tarief 2022	Tarief artikel 12 (2023)	Bruto opbrengst 2023	Bruto opbrengst artikel 12	Onbenutte capaciteit
Eigendom woning	7.265.128	0,0906%	0,1729%	6.939	12.561	5.622
Eigendom niet-woning	1.501.917	0,2124%	0,1729%	3.295	2.597	-698
Gebruik niet-woning	1.276.630	0,1790%	0,1729%	2.361	2.207	-154
Totaal				12.595	17.365	4.770

Uiteraard is het goed om te beseffen dat het gebruiken van de onbenutte belastingcapaciteit echt een noodmaatregel is in geval de gemeente in financieel zwaar weer terecht komt. Het gebruik van deze onbenutte belastingcapaciteit betekent namelijk een zeer forse verhoging van de huidige OZB voor woningen.

6.2.1.5 Het vrije deel van de algemene reserve, de vrije reserve en de bestemmingsreserves

Algemene reserve

De doelstelling van de algemene reserve is:

- Het tijdelijk opvangen van negatieve exploitatieresultaten. De benodigde omvang is sterk afhankelijk van de interne beheersing van de bedrijfsprocessen. Als de planning- en controlcyclus goed functioneert dan zullen via bijsturing tekorten/overschotten in de uitvoering van de begroting met behulp van een aanpassingsproces in uiterlijk 2 à 3 jaar weer worden gecorrigeerd.
- Onvoorzienbare externe ontwikkelingen op te vangen.

Vrije reserve / bestemmingsreserves

De vrije reserves en bestemmingsreserves (m.u.v. reserve investeringsprojecten) zijn allen vrij te besteden voor de diverse doeleinden. De bestemmingsreserves zijn wel gelabeld voor bepaalde doeleinden, maar de raad kan te allen tijde besluiten hier een ander doel aan te geven. De ontwikkeling van de vrije reserve is beschreven in het hoofdstuk investeringen van de financiële begroting. De reserves hebben zich als volgt ontwikkeld c.q. gaan zich naar verwachting als volgt ontwikkelen:

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Algemene reserves	5.283	5.283	5.283	5.283	5.283	5.283
Vrije reserve ¹¹	38.749	42.931	29.364	14.097	7.016	5.516
Reserves grondexploitatie	14.777	17.226	22.156	16.731	10.914	10.914
Overige bestemmingsreserves ¹²	3.245	2.598	1.048	1.037	1.027	837
Totaal	62.054	63.038	57.851	37.148	24.240	22.550

In bovenstaande berekening van de weerstandscapaciteit worden vrijwel alle reserves meegenomen. Dit is ook toegestaan bij het bepalen van het weerstandsvermogen; de raad kan immers bepalen de reserves voor een andere doel in te zetten. Het is echter zo dat er reeds bestedingsdoelen aan de bestemmingsreserves hangen en dat geldt ook voor een groot deel van de vrije reserve. Als de incidentele weerstandscapaciteit wordt gezuiverd van deze 'claims' ontstaat het volgende beeld:

x € 1.000

Omschrijving	Zonder claims
Algemene reserves	5.283
Vrije reserve ¹³	5.516
Reserve grondexploitatie ¹⁴	10.914
Totaal	21.713

6.2.1.6 Conclusie weerstandscapaciteit

x € 1.000

Omschrijving	Ultimo 2023
Structurele weerstandscapaciteit	4.770
Incidentele weerstandscapaciteit	21.713
Totaal weerstandscapaciteit	26.483

De gemeente Oosterhout beschikt hiermee over een weerstandscapaciteit van € 26,5 miljoen.

¹¹ Inclusief saldobestemming 2020.

¹² De reserve investeringsprojecten en SSC/ICT worden bij de bepaling van het weerstandsvermogen buiten beschouwing gelaten.

¹³ Binnen de vrije reserve is alleen het gedeelte waar nog geen claim op ligt meegenomen. In de begroting 2022 is € 4 miljoen toegevoegd aan de vrije reserve, waardoor dit (tijdelijk) hoger is dan andere jaren.

¹⁴ Betreft de algemene bedrijfsreserve van de GREX en het niet-geclaimde deel van reserve infrastructurele werken.

6.2.2 Risico's

Tegenover de hierboven geïnventariseerde weerstandscapaciteit staan de risico's die de gemeente loopt. Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van deze paragraaf. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten of voorzieningen gevormd. De risicoparagraaf geeft een inventarisatie van de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Mogelijke voor- of nadelen op exploitatieposten worden hier niet als risico gedefinieerd.

De onderstaande risico-inschatting is gestoeld op diverse aannames. De globale inschatting van kans en omvang is tijdsgebonden, waarbij het (voortschrijdend) inzicht sterk afhankelijk is van vele onzekere toekomstige factoren. Onder dergelijke risico's verstaan wij derhalve: alle redelijk voorzienbare onzekerheden die niet direct vooraf kwantificeerbaar zijn. Daarom kunnen er geen voorzieningen voor worden gevormd.

Covid-19 (Coronacrisis)	
Omschrijving:	Het coronavirus is nog niet weg, maar de aandacht hiervoor verslapt. Juist in goede tijden is het belangrijk om de slechte tijden te doordenken. De Wetenschappelijke Raad voor Regeringsbeleid (WRR) adviseert blijvende aandacht en heeft scenario's ontwikkeld.
Impact:	In het worstcasescenario worden de mutaties van het coronavirus dodelijker en loopt iedereen jarenlang, voordat het virus 'uitdooft', risico op 'een ernstig of zelfs dodelijk ziekteverloop'. Alle maatregelen, inclusief zeer strenge lockdowns, liggen op tafel. In dit scenario moet het openbaar bestuur veel zaken snel en doortastend oplossen om een leefbare samenleving te garanderen. In het lichtste scenario, waarin het virus weinig meer is dan een soort verkoudheid, moeten overheden zorgen voor herstel van vorige golven. In het sociaal domein gaat dat bijvoorbeeld over het mentale herstel van jongeren en mogelijk komt er een groter beroep op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De fysieke gezondheid van inwoners bevorderen kan door sport en beweging te stimuleren en provincies en gemeenten zijn medeverantwoordelijk voor het herstel van de culturele sector.
Financiële impact:	De financiële impact is afhankelijk van de scenario's die gaan spelen. Binnen onze begroting beschikken we niet langer over het Coronaherstelfonds. Deze is geïntegreerd binnen het crisisherstelfonds.
Maatregelen:	We beschikken over een robuuste weerstandscapaciteit en financiële positie, maar wat deze crisis in termen van extra kosten en risico's voor onze gemeente uiteindelijk gaat betekenen, o.a. ook vanuit de genomen kabinetsmaatregelen en steun vanuit het Rijk, blijft onzeker en afhankelijk van welke scenario's verder gaan spelen.

Oekraïne crisis / Vluchtelingenopvang	
Omschrijving:	De oorlog in Oekraïne heeft ook gevolgen voor Nederlandse gemeenten. Dat kan gaan om opvang van vluchtelingen door gemeenten en particulieren, ondersteuning van Oekraïners en Russen die momenteel in Nederland verblijven, risico's voor digitale veiligheid en economische sancties voor Russische bedrijven.
Impact:	Het uitgangspunt is dat het kabinet van rijkswege de kosten die gemaakt zullen worden door gemeenten zal vergoeden en dat gemeenten er financieel niet op achteruit mogen gaan.
Financiële impact:	In de ministerraad is besloten dat gewerkt wordt met een hybride financieringssysteem voor gemeenten. Er wordt gewerkt aan een regeling voor de financiering van de opvanglocaties en bijhorende kosten in gemeenten. Het uitgangspunt is dat het kabinet van rijkswege de kosten die gemaakt zullen worden door gemeenten zal vergoeden en dat gemeenten er financieel niet op achteruit mogen gaan.

Oekraïne crisis / Vluchtelingenopvang	
Maatregelen:	Om gemeenten zoveel mogelijk te helpen bij het opzetten en beheren van opvanglocaties hebben de betrokken ministeries, de VNG en andere partners een voorlopige "Handreiking Gemeentelijke Opvang Oekraïners" opgesteld. Deze handreiking is geen blauwdruk, maar biedt handvatten die gemeenten ondersteunen bij de organisatie en uitvoering van de opvang. Daarnaast is de gemeente Oosterhout vertegenwoordigd in een landelijke werkgroep om de verschillende kosten voor de opvang te duiden en hiervoor passende compensaties uit te werken.

Energiecrisis	
Omschrijving:	De fors gestegen energieprijzen, de hoge inflatie, het zwakke ondernemers- en consumentenvertrouwen zorgt voor een situatie van grote onzekerheid en een financieel krappere positie voor onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en onze eigen begroting.
Impact:	De hoge inflatie en de gestegen energieprijzen kunnen een groot effect op de begroting van de gemeente Oosterhout hebben. Niet alleen in onze eigen directe kosten, maar ook subsidierelaties, uitvoeringpartners en inwoners krijgen hiermee te maken, wat weer een indirect effect op onze begroting heeft.
Financiële impact:	De inflatie (voor huishoudens) is inmiddels opgelopen tot 12%. Dit effect kan niet één-op-één worden doorvertaald naar het effect op onze eigen begroting. Wel is duidelijk dat we op tal van punten de effecten hiervan kunnen gaan merken (CAO, subsidies, minima, aanbestedingen, etc).
Maatregelen:	Diverse budgetten en ramingen binnen de begroting zijn reeds verhoogd. Daarnaast is een crisisfonds opgericht waarin zo'n € 920.000 is gestort. Tot slot is in de begroting ook nog een stelpost prijscompensatie aanwezig van bijna € 750.000 welke gedurende 2023 ingezet kan worden om prijsstijgingen op te vangen.

Algemene uitkering	
Omschrijving:	De berekeningen van het gemeentefonds zijn voor een groot deel gebaseerd op prognoses en inschattingen. Ondanks het feit dat de berekeningen zo zorgvuldig mogelijk worden gedaan met medewerking van verschillende disciplines in de organisatie, bestaat er altijd een risico op afwijkingen ten opzichte van de werkelijke cijfers. Ook de uitgaven van het Rijk kunnen anders verlopen dan begroot, hetgeen ook direct gevolgen heeft voor de gelden uit het gemeentefonds voor de gemeente Oosterhout. Het Rijk, de VNG en het IPO zijn overeengekomen dat het volume-acces voor de jaren 2022-2025 wordt bevroren. De VNG is geen voorstander van het vastzetten van het reële acces op het niveau van de meicirculaire 2022, omdat geen overeenstemming was tussen het Rijk en de VNG over de wijze van berekening van de accessen. Het grootste probleem dat de gemeenten met de stabiliteit van de accesoraming hebben, is het 'ravijn' in 2026. Dat wordt niet opgelost door de accessen vast te zetten op de stand van de meicirculaire 2022.
Impact:	De raming van het (structureel) acces is voor het jaar 2026 afgerond € 1,4 miljard negatief, doordat in het regeerakkoord het extra cumulatief acces 2022-2025 van het regeerakkoord na afloop van de huidige kabinetsperiode voor een groot deel weer aan het gemeentefonds wordt onttrokken. Daar bovenop wordt in 2026 een opschalingskorting van structureel € 675 miljoen ingeboekt zonder dat sprake is van een taakwijziging. Door het negatieve acces leiden gemeenten aanvullend een koopkrachtverlies, omdat de prijzen en lonen ook in 2026 blijven stijgen. Dit tezamen vormt in 2026 een bezuiniging op het gemeentefonds van meer dan € 3 miljard structureel. Ook wordt op grond van het regeerakkoord in de ramingen van het acces 2026-2029 gemeenten een volume-acces voor elk van deze jaren onthouden. Dit is naar schatting eveneens ombuiging op het gemeentefonds van ruim € 3 miljard structureel.
Financiële impact:	De daling van de algemene uitkering in het jaar 2026 ten opzichte van het jaar 2025 is € 7 mln.
Maatregelen:	De beheersing rondom de algemene uitkering is een onderdeel van onze P&C- cyclus. Hiervoor maken we periodiek (na elke circulaire) een analyse op van de gevolgen voor de gemeente Oosterhout. Eventuele tekorten of overschotten als gevolg van een lagere of hogere algemene uitkering worden in het financiële beeld van het eerstvolgend P&C-product meegenomen.

Kostenontwikkeling jeugdzorg	
Omschrijving:	Per 1 januari 2015 zijn er taken op het gebied van jeugdzorg, AWBZ en de participatiewet overgeheveld van het Rijk naar de gemeenten. Deze overheveling zijn gepaard gegaan met gelijktijdige budgetverlagingen vanuit het Rijk. In 2017 zijn grote tekorten op gebied van jeugd en Wmo zichtbaar geworden. Deze lijn zet zich door naar toekomstige jaren. Sinds de begroting 2019 is het uitgangspunt van budgetteren op basis van het Rijksbudget losgelaten en is er op basis van de verwachte kosten gebudgetteerd.
Impact:	Ondanks dat we realistisch zijn gaan begroten zijn de kosten Jeugdzorg moeilijk te voorspellen en te beheersen. Zo zien we de kosten verder oplopen. Deze trend zet zich voort in 2023. Ondanks dat er geen directe correlatie te maken is, lijkt deze stijging (deels) verband te houden met COVID-19. We weten dat de coronacrisis met name een grote impact heeft op de mentale gezondheid van jongeren. Door de lockdowns is zorg deels uitgesteld geweest wat heeft geleid tot inhaalzorg, wachtlijsten en daardoor ook een verzwarende van problematiek. Onduidelijk is hoe lang de gevolgen van COVID-19 nog effect hebben op jeugdigen en dus de kosten voor Jeugdzorg. Zonder maatregelen komt de houdbaarheid van ons zorgstelsel en onze financiële positie als gemeente in het gedrang. Om te voorkomen dat de kosten nog verder zullen stijgen sturen we op de transformatie en het nemen van beheersmaatregelen bij de nieuwe inkoop en de toegang. De integrale visie op het Sociale domein en de monitor van het Sociale domein bieden hiervoor de basis. Risico blijft echter dat door het geheel aan wet- en regelgeving, de ontwikkelingen in de samenleving en de vraag/noodzaak naar inzet van hulp, een tekort onvermijdbaar blijft.
Financiële impact:	€ 1.000.000
Maatregelen:	Met ingang van de begroting 2019 is de jeugdzorg niet meer budgetneutraal opgenomen, maar is hier reëel geraamd conform de verwachte kosten. Er vinden maandelijks voortgangsgesprekken en –rapportages plaats op de ombuigingen, waardoor snel bijgestuurd kan worden.

Liquidatie Juzt	
Omschrijving:	Per einde 2020 was de liquidatie van Juzt grotendeels gerealiseerd. Hiermee zijn ook de risico's voor Oosterhout beter inzichtelijk geworden en kleiner geworden. In de jaarrekening 2019 was een voorziening voor de liquidatie van Juzt gevormd van € 1,2 miljoen. In de jaarrekening 2020 is deze voorziening verlaagd naar € 500.000 en in 2021 naar € 358.000. De laatste resterende vastgoedlocatie van Juzt, zijnde Krabbebossen, is in 2022 verkocht. In 2022 wordt de eindbalans opgemaakt en zal de resterende schuld verevend worden tussen de deelnemers.
Impact:	De resterende voorziening is € 358.000. Momenteel is de inschatting dat dit voldoende is om het restantverlies te dekken.
Financiële impact:	€ 0
Maatregelen:	Zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau wordt deze ontwikkeling gemonitord.

Verbonden partijen / Gemeenschappelijke regelingen	
Omschrijving:	In de paragraaf verbonden partijen wordt inzicht gegeven in de aard, omvang en betekenis van de privaatrechtelijke en publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente Oosterhout een bestuurlijk en/of financieel belang heeft en daarmee ook risico's loopt.
Impact:	Verbonden partijen zijn verplicht om in hun begroting en jaarstukken een risicoparagraaf op te nemen waarin de door de verbonden partij onderkende risico's zijn opgenomen. Over het algemeen is de afspraak gemaakt dat verbonden partijen er geen eigen reserves op na houden, maar dat men zich, in geval een risico zich daadwerkelijk voor doet, wendt tot de deelnemende gemeenten om dit op te vangen. Hiermee loopt de gemeente Oosterhout een direct financieel risico.

Verbonden partijen / Gemeenschappelijke regelingen	
Financiële impact:	Voor een overzicht van de verbonden partij wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen (paragraaf 6.6). De verbonden partijen hebben in hun begroting weliswaar risico's benoemd, maar deze zijn veelal niet gekwantificeerd. Hierdoor is het niet mogelijk voor de gemeente Oosterhout om te bepalen hoe hoog het financiële risico is dat wij vanuit de verbonden partijen lopen. De totale bijdrage van de gemeente Oosterhout in 202 aan de verbonden partijen bedraagt zo'n € 10,5 miljoen. Omdat de GR'en de risico's veelal nog niet hebben gekwantificeerd wordt nu 5% (€ 525.000) van dit begrotingstotaal als risicopost opgenomen.
Maatregelen:	De ontwikkeling van de risicoparagraaf van alle verbonden partijen zal worden gemonitord via vertegenwoordiging in het AB/DB. Gedurende het kalenderjaar zijn er verschillende momenten (bestuursrapportage) om (bij) te sturen op een verbonden partij.

Risico aansprakelijkheid brand Moerdijk	
Omschrijving:	Gemeente Moerdijk en de Veiligheidsregio MWB worden door omliggende bedrijven van Chemie Pack in Moerdijk verantwoordelijk gehouden voor de schade die ze zeggen te hebben geleden als gevolg van de brand op 5 januari 2011. Er is nog steeds geen dagvaarding inzake aansprakelijkstelling uitgebracht, maar de mogelijkheid is nog steeds aanwezig; er is nog geen sprake van de verjaringstermijn. Het kan hier gaan om een claim die in de (tientallen) miljoenen loopt.
Impact:	Het risico van de brand in Moerdijk is niet financieel vertaald in het weerstandsvermogen van de veiligheidsregio. Daarom worden de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling geadviseerd met dit risico zelf rekening te houden.
Financiële impact:	Voor Oosterhout kan dit neerkomen op een risico van ruim € 300.000. (aandeel 4,8 %).
Maatregelen:	Niet van toepassing.

Ontwikkeling WSW bedrijf WAVA / MidZuid	
Omschrijving:	Het budget dat wij van het Rijk ontvangen voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) maakt vanaf 2015 onderdeel uit van de integratie-uitkering sociaal domein. De middelen die hierin zitten voor uitvoering van de Wsw zijn onvoldoende om de uitvoering hiervan door WAVA te dekken. Dit betekent dat er sprake is van een aanvullende gemeentelijke bijdrage. We hebben enkele jaren gehad waarbij er sprake was van een lichte daling van de gemeentelijke bijdrage. Op dit moment zijn de vooruitzichten echter minder gunstig en zien we een ontwikkeling waarin de gemeentelijke bijdrage weer toeneemt. De in WAVA deelnemende gemeenten beraden zich op de toekomstige rol en positie van WAVA. Een van de onderdelen die hierbij aan de orde komt is de huisvestingssituatie. De keuzes die hierin gemaakt moeten worden hebben waarschijnlijk ook invloed op de gemeentelijke bijdrage. De Participatiewet kent de participatievoorziening beschut werk. Op dit moment is WAVA hiervoor onze belangrijkste uitvoerder. Via het BUIG-budget en het participatiebudget ontvangen wij hiervoor middelen van het Rijk die voor de uitvoering aan WAVA beschikbaar gesteld worden. Het Rijk bepaalt jaarlijks een aantal plaatsen beschut werk dat de gemeente moet realiseren voor zover er personen een indicatie hebben. Evenals bij de Wsw laat de praktijk zien dat deze rijksmiddelen niet voldoende zijn om de kosten te dekken. Dit betekent dat we ook hierbij te maken krijgen met de noodzaak van een aanvullende gemeentelijke bijdrage. Er staan de nodige wijzigingen van de Participatiewet op stapel. Enkele van de wijzigingen zullen ook van invloed zijn op taken die MidZuid voor de gemeente uitvoert. Op dit moment is echter nog niet duidelijk welke financiële consequenties dit zal hebben. In het verleden is de WAVA leningen aangegaan. Het huidige leningsniveau is € 5,6 miljoen. Daarop kan volgens de huidige richtlijnen niet op worden afgelost; eventuele positieve resultaten worden uitbetaald aan de gemeenten. Voor 2023 staan grote uitgaven gepland voor groot onderhoud, waardoor de schuldpositie van de WAVA zal stijgen naar € 6,6 miljoen. Tegenover deze schulden staan slechts beperkte activa op de balans van de WAVA (+/- € 4,6 miljoen aan vastgoed).
Impact:	Groot.

Ontwikkeling WSW bedrijf WAVA / MidZuid	
Financiële impact:	Definitieve gemeentelijke bijdrage 2021 € 458.048 (inclusief verrekening 2020) Gemeentelijke bijdrage 2023 volgens begroting WAVA: € 911.193
Maatregelen:	De ontwikkelingen bij WAVA krijgen continu aandacht. Hierbij blijft er aandacht voor de vraag welke taken weggelegd dienen te worden bij WAVA. Ook de bedrijfsvoering binnen WAVA heeft blijvende aandacht. In 2021 en 2022 is binnen MidZuid een transformatieproces doorlopen. Hierbij is de nadruk gelegd op de verbetering van de processen en de samenwerking tussen MidZuid en de gemeenten. Er doen zich de nodige ontwikkelingen voor op het gebied van de arbeidsparticipatie van personen met en arbeidsbeperking en mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Deze ontwikkelingen zullen ook invloed hebben op MidZuid. De deelnemende gemeenten voeren dan ook gesprekken over de toekomstige rol en positie van MidZuid. De vraag hierbij is onder andere op welke wijze we de noodzakelijke ondersteuning kunnen bieden aan de doelgroep en welke kosten hiermee gemoeid zijn.

Afval algemeen	
Omschrijving:	De afvalbegroting is geen statische begroting. Veel is afhankelijk van niet of moeilijk beïnvloedbare factoren zoals de afvalverbrandingsbelasting, kwantitatieve en kwalitatieve afvalscheiding door bewoners (afvalgedrag), marktwerking van verwerkingstarieven of prijzen voor de inname van waardevolle recyclebare producten (papier, blik, textiel, etc.). Doorlopend zullen nieuwe contracten afgesloten moeten worden voor de verwerking van verschillende afvalstromen. De verwerkingstarieven zijn aan marktwerking onderhevig. Er kan dus moeilijk een betrouwbare inschatting worden gegeven over de daadwerkelijke toekomstige tarieven. De huidige tendens is dat de marktwerking erg grillig verloopt. De inkomsten uit grondstoffen fluctueren en de kosten voor afvoer/verwerking zullen fors stijgen.
Impact:	Het risico is interen op de egalisatievoorziening en een hogere afvalstoffenheffing. Onverwachtse prijswijzigingen zetten de egalisatievoorziening verder onder druk. De voorziening mag niet negatief zijn, in dat geval moet worden bijgestort uit de algemene middelen.
Financiële impact:	Aan inkomsten uit recyclebare stromen is in de begroting 2023 zo'n € 1,473 miljoen opgenomen. Het totale risico van deze post wordt ingeschat op zo'n 10% hiervan. Daarnaast zijn de afgelopen jaren de kosten voor kwijtschelding en oninbaar fors gestegen, en kunnen ook niet alle ledigingen daadwerkelijk opgelegd worden bij inwoners. Hierin bestaat echter momenteel nog weinig inzicht, maar de inschatting is dat het percentage oninbaar stijgt. Deze effecten worden totaal ingeschat op zo'n € 200.000 per jaar.
Maatregelen:	• Meedoen aan grote (regionale) aanbestedingen om gunstige tarieven in contracten vast te leggen • Geen eenmalige tariefsmatiging • Blijven investeren voor verdere reductie van restafval en het voorkomen van afval • Afvalscheiding zowel kwalitatief als kwantitatief bevorderen • Grip op bedrijfsvoering houden (efficiency-verbetering continue opgave)

Attero	
Omschrijving:	De gewesten in de provincie Noord-Brabant hadden met Attero Zuid B.V. aanbiedingscontracten afgesloten die liepen tot 1 februari 2017 voor wat betreft het brandbaar huishoudelijk restafval. Attero dient aan de verwerker een minimale hoeveelheid restafval van 510 kTon aan te leveren. Vanaf 2011 is deze hoeveelheid niet meer in totaal aangeleverd door de gewesten. De rekeningen over de jaren 2011 tot en met 2014 zijn na gerechtelijke uitspraken definitief van tafel. Attero heeft in 2016 een nieuwe arbitrageaanvraag opgestart. Het geschil dat Attero aan arbiters heeft voorgelegd, is opnieuw de vraag of Attero aan de gewesten en gemeenten een (suppletie)vergoeding in rekening mag brengen voor het verwerven van extra brandbaar afval, dit keer met betrekking tot de jaren 2015, 2016 en januari 2017. Uit het eindvonnis blijkt dat Attero in het gelijk is gesteld en zijn de gewesten en gemeenten tot betaling overgegaan. Tevens is een vernietigingsprocedure opgestart. Deze procedure is onlangs geëindigd. Het arrest luidt dat het eerdere arbitrale vonnis wordt vernietigd. Attero heeft de eerder ontvangen bedragen inmiddels teruggestort op de rekening van de gewesten en via de gewesten teruggestort op de rekening van de gemeenten. Echter Attero is inmiddels weer in cassatie gegaan bij de Hoge Raad tegen dit arrest. Het risico blijft voorlopig dus bestaan dat we als gemeente (het inmiddels terugontvangen bedrag) alsnog moeten betalen.
Impact:	Na dit arrest van het hof bestaat voor alle procespartijen de mogelijkheid om tegen dit arrest in cassatie te gaan bij de Hoge Raad. Dit zal moeten worden afgewacht en zodra duidelijk is dat er cassatie komt, zal in die procedure verweer gevoerd moeten worden. De looptijd van een eventuele cassatieprocedure zal ongeveer 1,5 jaar zijn. Wanneer de Hoge Raad het arrest van het hof in stand laat, is daarmee de vernietigingsprocedure definitief geëindigd. Als de Hoge Raad zou oordelen dat het hof het arrest onvoldoende heeft gemotiveerd of een beslissing heeft genomen in strijd met het geldende recht, kan het hof de opdracht krijgen een nieuwe beslissing te nemen of kan de Hoge Raad deze beslissing zelf nemen.
Financiële impact:	Oosterhout heeft het eerder betaalde bedrag inclusief rente teruggestort gekregen. Deze betaling (ruim € 660.000) is verwerkt in het resultaat van de jaarrekening 2021.
Maatregelen:	De Brabantse gewesten blijven gezamenlijk handelen richting Attero in deze zaak. In de nieuwe contracten per 1 februari 2017 is geen aanlever- of volumeplicht opgenomen.

Rente / Treasury	
Omschrijving:	De gemeente Oosterhout heeft geld vanuit de markt aangetrokken om de gewenste investeringen te kunnen realiseren. Momenteel is deze rente erg laag. Hier wordt in de begroting rekening mee gehouden en hierdoor ontstaat ieder jaar extra financiële ruimte binnen de exploitatie. Indien de rente stijgt dan kan dit tot meerjarige budgettaire consequenties (lees extra bezuinigingen) leiden. Per 31 december 2021 is er totaal € 73,6 miljoen aan vreemd vermogen aanwezig. Een rentestijging van 1% betekent dus al een extra rentebetaling van € 736.000 op jaarbasis.
Impact:	Jaarlijks wordt in de begroting een inschatting gemaakt van het budgettair effect van de rente. Voor de beeldvorming: een rentewijziging van 0,1% heeft al direct een budgettair effect van € 73.600. In september 2022 is door de Europees Centrale Bank (ECB) reeds een renteverhoging van 0,75% doorgevoerd. De verwachting is dat er nog meer verhogingen doorgevoerd gaan worden. Omdat de gemeente Oosterhout de komende jaren veel extra investeringen gepland heeft, betekent dit dat de rentekosten de komende jaren fors zullen gaan oplopen, waardoor er nadelen ontstaat in de exploitatie.
Financiële impact:	€ 550.000

Rente / Treasury	
Maatregelen:	Er zijn intern maatregelen genomen om deze risico's te beheersen en te mitigeren. Deze zijn veelal vastgelegd in het treasurystatuut. Deze risico's worden beperkt door de renteontwikkeling voortdurend te volgen en verschillende rentevisies naast elkaar te leggen. Daarnaast zorgen we in de leningenportefeuille voor een goede spreiding in looptijd van de leningen.

Achtervang gewaarborgde geldleningen	
Omschrijving:	De gemeente staat – via een achtervangconstructie – samen met het rijk borg / garant voor de betaling van rente en aflossing van een afgesloten geldlening voor woningbouw die aan corporaties zijn verstrekt via het waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Daarnaast staan gemeente en Rijk garant voor hypotheekleningen die aan particulieren zijn verstrekt via het Nationaal Hypotheek Garantiefonds (NHG). Het primaire risico ligt bij de betreffende corporaties c.q. de particulieren zelf. Met betrekking tot de WSW betreft het een getrappt systeem waarbij de eerste lijn is: als een corporatie niet langer beschikt over voldoende geld, en dus niet meer aan rente- en aflossingsverplichting kan voldoen, kan deze een beroep doen op het saneringsfonds van Autoriteit Woningcorporaties al dan niet met extra geborgde financiering via WSW. Daarna (tweede lijn) kan de corporatie een beroep doen op aanvullende steun vanuit de buffers van het WSW en de gezamenlijke corporaties. Als deze tweede lijn ook niet toereikend is, kunnen rijk en de gezamenlijke gemeenten worden aangesproken op hun achtervangfunctie (derde lijn). Deze achtervangfunctie bestaat uit het verstrekken van renteloze leningen aan het WSW. Het WSW zal deze leningen te zijner tijd terugbetalen. Daarbij geldt de volgende verdeelsleutel: 50% voor rekening van het rijk, 25% voor rekening van de schadegemeenten en 25% voor rekening van de gezamenlijke Nederlandse Gemeenten. Het verlies blijft door deze constructie beperkt tot een klein aandeel in de rente van de extra geldleningen. Ten aanzien van per 1 januari 2011 afgegeven borgtochten wordt de volledige achtervangfunctie door het Rijk vervuld. Bij dreigende liquiditeitstekorten in verband met tot en met 31 december 2010 afgegeven borgtochten kan het WSW een beroep doen op achtergestelde, renteloze leningen van het Rijk (50%) en van de gemeenten (50%).
Impact:	Het totaal aan gewaarborgde geldleningen met achtervangconstructie bedraagt € 491,4 miljoen (per 31 december 2021). Dit bestaat uit leningen geborgd door Waarborgfonds Sociale Woningbouw en waarbij de gemeente een achtervangfunctie vervuld. Over dit bedrag staat de gemeente voor 50% (€ 245,7miljoen) borg.
Financiële impact:	€ 2.457.000
Maatregelen:	Het WSW heeft ten doel woningbouwcorporaties tegen een zo laag mogelijke rente geld te laten lenen op de kapitaalmarkt, om zo de kosten van sociale woningbouw te kunnen drukken. Door het risico met andere gemeenten te delen, wordt hierbij het risico van individuele gemeenten beperkt. Bij opzegging van de overeenkomst met WSW zal de gemeente Oosterhout of zelf leningen moeten gaan verstrekken of zelf direct garant moeten gaan staan in de richting van (vooral) Thuisvester dat het risico vergroot. De claim op WSW dient nauwlettend te worden gemonitord. Gezien het feit dat er sprake is van een getrappt systeem is het risico niet theoretisch, maar ook niet groot.

Garantstellingen	
Omschrijving:	De gemeente staat garant voor de betaling van rente en aflossing van geldleningen aan instellingen, stichtingen of verenigingen die een doel nastreven met een maatschappelijk belang. In alle gevallen geldt dat er sprake moet zijn van bijzondere omstandigheden. Die bijzondere omstandigheid bestaat veelal daarin dat de instelling geen of onvoldoende zekerheid aan de bank kan verstrekken. Daar waar mogelijk vestigt de gemeente zekerheidsrechten. Veel van onze garantstellingen betreft sportinstellingen. Zij missen door de Coronacrisis een groot deel van hun inkomsten. De kans dat de gemeente wordt aangesproken op haar rol als borgsteller is daardoor groter geworden.

Garantstellingen	
Impact:	Samenstelling van de gewaarborgde geldleningen bestaat uit de volgende hoofdposten: • zorgsector; • volkshuisvesting particulieren (door langdurige aflossing op geldleningen en stijging huizenprijzen risico nagenoeg nihil) • volkshuisvesting Thuisvester; • milieu; • sport en welzijn. Tezamen vertegenwoordigen deze (31 december 2021) een waarde van € 7,9 miljoen.
Financiële impact:	€ 79.000
Maatregelen:	Aan elke garantstelling gaat een draagkrachtoets vooraf en worden waar mogelijk zekerheidsrechten gevestigd. Voorts wordt bedongen dat op leningen wordt afgelost waardoor het risico voor de gemeente geleidelijk afneemt.

Starters-, blijvers-, duurzaamheids- en stimuleringsleningen via SVn	
Omschrijving:	Wanneer de partij die een starters-, blijvers- en duurzaamheidslening via de SVn (stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten) heeft opgenomen niet in staat is om deze terug te betalen, dan zal deze direct afgeboekt moeten worden van de vordering. Hierdoor treedt er een direct verlies op voor Oosterhout. Bij de starterslening kan men na drie jaar een hertoets aanvragen indien men op basis van het inkomen na de maandelijkse aflossing niet kan voldoen. Bij de stimuleringsregeling is de gemeente drager van het risico als een vereniging/stichting niet aan terugbetaling kan voldoen.
Impact:	De totale omvang van de door Oosterhout weggezette leningen bedraagt € 6,7 miljoen. Dit bedrag is uitgesplitst over de vier leningen: • starterslening: €3.950.000; • duurzaamheidslening: €2.000.000; • blijverslening: € 250.000; • stimuleringslening: €500.000. De leningen zijn revolverend, dat wil zeggen dat terugbetaalde leningen opnieuw worden ingezet om nieuwe leningen van te verstrekken.
Financiële impact:	De startersleningen zijn NHG geborgd. De overige leningen zijn dat niet. De omvang hiervan begraagt momenteel € 2.750.000.
Maatregelen:	Door SVn wordt bij de starters-, duurzaamheids- en blijverslening een toets naar kredietwaardigheid uitgevoerd op de gevraagde lening. Daarnaast liggen er voor de starters- en blijversleningen veelal hypothecaire zekerheden aan ten grondslag. De starterslening wordt met NHG (Nationale hypotheek garantie) verstrekt. Bij het onderdeel Stimuleringslening toetst de SVn de meerjarenbegroting en de meest recente jaarrekening van de stichting/vereniging die in aanmerking wil komen voor de lening; in geval van wanbetaling kan SVn via een betaalregeling met de gemeente het verlies op de betreffende lening beperken.

Informatiebeveiliging en privacy	
Omschrijving:	Als gemeente werken we veel met waardevolle en privacygevoelige informatie. Informatiebeveiliging en dus ook het nemen van allerlei beveiligingsmaatregelen om de risico's te beperken, wordt daarom steeds belangrijker. Per 1 januari 2020 zijn de normenkaders van het rijk, de waterschappen, de gemeenten en de provincies gebundeld in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De baseline is het normenkader voor alle overheden geworden en dus ook voor de gemeente Oosterhout. Naast beschikbaarheid en integriteit speelt ook de vertrouwelijkheid van gegevens een rol. Binnen de gemeente Oosterhout maken we veelvuldig gebruik van gewone en bijzondere persoonsgegevens. Het zorgvuldig omgaan met deze persoonsgegevens staat hoog in het vaandel bij zowel de organisatie als de medewerkers. Met de komst van de AVG is het nog duidelijker omschreven welke plichten wij hebben als gemeente en welke rechten onze burgers hebben. Daarnaast biedt de AVG een omschrijving van een set aan maatregelen om onrechtmatig verwerken van persoonsgegevens te voorkomen, of in ieder geval te verkleinen.

Informatiebeveiliging en privacy

Impact:	Het neerzetten van een betrouwbare informatievoorziening is noodzakelijk voor het goed functioneren van de gemeente en is de basis voor het beschermen van rechten van burgers en bedrijven. Als er inbreuk plaatsvindt op de beschikbaarheid, integriteit of vertrouwelijkheid van informatie kan de continuïteit van de bedrijfsvoering in gevaar komen en bedrijfsprocessen kunnen uitvallen. Zo kan een beveiligingsincident grote impact hebben op de diensten die de gemeente levert aan inwoners en bedrijven. Ook kan de veiligheid en privacy van burgers in gevaar komen op het moment dat de gemeente geen betrouwbare informatievoorziening kan neerzetten. Als gemeente verwerken wij veelal gevoelige informatie (zoals de verwerkingen in het kader van het Sociaal Domein en/of Veiligheid). Als zich een incident voordoet waarbij (persoons)gegevens onrechtmatig worden verwerkt (bv gelekt of verloren) kan dit lijden tot imago schade van de gemeente. Een incident kan ook leiden tot meer inzage verzoeken, schadevergoeding claims door betrokkenen of een boete door de Autoriteit Persoonsgegevens. Daarnaast kan een incident ernstige nadelige gevolgen hebben voor de privacy van een inwoner.
Financiële impact:	Wanneer de gemeente aantoonbaar onvoldoende oog heeft voor informatieveiligheid en privacy kan de Autoriteit Persoonsgegevens een maximale boete opleggen van € 10.000.000 bij een inbreuk op de privacy van een betrokkene (bv bij een datalek). Bij aanwijsbaar niet naleven van de eisen uit de AVG kan de boete zelfs oplopen tot € 20.000.000. Hiernaast kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld voor schade die is opgelopen door individuen als gegevens onrechtmatig verwerkt worden. Tevens kunnen technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen, die nodig zijn om risico af te dekken of incidenten op te lossen, onverwachte kosten met zich meebrengen. Tenslotte zijn er ook structurele kosten zoals personeelskosten voor beveiligingsbeheerders en kosten voor bewustwording en concernbrede technische en fysieke maatregelen. Het risico op een cyberincident is helaas niet helemaal uit te sluiten. De financiële gevolgen van een dergelijk incident kunnen heel groot zijn. De kosten voor schade en herstel bij een grootschalig incident zoals bij de gemeente Hof van Twente, kunnen tot in de miljoenen oplopen.
Maatregelen:	Als gemeente werken we veel met waardevolle en privacygevoelige informatie. Informatiebeveiliging en dus ook het nemen van allerlei beveiligingsmaatregelen om de risico's te beperken, wordt daarom steeds belangrijker. Per 1 januari 2020 zijn de normenkaders van het rijk, de waterschappen, de gemeenten en de provincies gebundeld in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De baseline is het normenkader voor alle overheden geworden en dus ook voor de gemeente Oosterhout. Naast beschikbaarheid en integriteit speelt ook de vertrouwelijkheid van gegevens een rol. Binnen de gemeente Oosterhout maken we veelvuldig gebruik van gewone en bijzondere persoonsgegevens. Het zorgvuldig omgaan met deze persoonsgegevens staat hoog in het vaandel bij zowel de organisatie als de medewerkers. Met de komst van de AVG is het nog duidelijker omschreven welke plichten wij hebben als gemeente en welke rechten onze burgers hebben. Daarnaast biedt de AVG een omschrijving van een set aan maatregelen om onrechtmatig verwerken van persoonsgegevens te voorkomen, of in ieder geval te verkleinen.

Conjuncturele ontwikkelingen bouwkosten

Omschrijving:	Door de Corona pandemie en vervolgens de spanningen vanuit Rusland en de oorlog die hieruit voort kwam, is er sprake van een forse schaarste aan producten en forse stijging van productie kosten. Daarnaast is in bijna alle sectoren sprake van grote personeelstekorten, want de prijs van arbeid verder doet opdrijven. Ook in de bouwwereld wordt hier flink hinder van ondervonden. Kostenstijgingen op onderdelen van 20-30% leidt tot meer gedwongen keuzes op welke wijze bouw en verbouwprojecten opgestart kunnen worden.
Impact:	De komende jaren heeft de gemeente Oosterhout tal van investeringen op het gebied van mobiliteit, onderwijshuisvesting, sport en het nieuwe stadhuis op de planning staan. Enkele van de geplande investeringen zijn nog gebaseerd op oude' kostenramingen. Daarnaast blijft de prijsstijging op bepaalde onderdelen momenteel nog steeds oplopen.
Financiële impact:	Een kostenstijging van zo'n 20% - 30% de afgelopen jaren betekent een stevig aanvullend benodigd krediet.
Maatregelen:	De kostenontwikkelingen scherp blijven monitoren aan de hand van aanbestedingen in het land. Aan de hand daarvan zullen de komende jaren inhoudelijke keuzes gemaakt moeten worden qua fasering en temporisering van de geplande en gewenst ontwikkelingen.

Omgevingswet	
Omschrijving:	Doordat de invoeringstermijn opnieuw is uitgesteld, zou de omgevingswet op het vroegst 1 januari 2023 intreding werken. De Omgevingswet heeft gevolgen voor de heffing van de leges voor omgevingsvergunningen. De huidige omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten wordt gesplitst in een 'technisch deel en een 'ruimtelijk deel' en gemeenten mogen milieuleges gaan heffen. Gelijktijdig met de Omgevingswet treedt de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen in werking. Deze wet bewaakt de kwaliteit van ontwerp en uitvoering van bouwplannen. Een groot deel van het werk dat gemeenten nu uitvoeren, moet na inwerkingtreding van deze wet door aanvragers van omgevingsvergunningen worden gedaan.
Impact:	Om te kunnen voldoen aan de Omgevingswet zal legesverordening zal anders worden opgebouwd. De mutaties zijn beperkt, veel van de huidige producten komen terug, een enkeling vervalt. Omdat de procedures nagenoeg gelijk zijn aan de huidige procedures, zal de hoogte van de leges onderhevig zijn inflatiecorrecties. De extra uren die gepaard gaan met het wennen aan de aangepaste procedures en problemen met de ict.
Financiële impact:	In de meerjarenbegroting (vanaf 2023) is momenteel € 1.248.750 aan legesinkomsten bouwvergunningen meegenomen. Het betreft ten opzichte van 2022 een verlaging van €514.500.
Maatregelen:	De financiële gevolgen voor de te ontvangen leges zijn in beeld gebracht en deze zijn genomen in de begroting 2023. Ook kan een nieuwe legesverordening worden voorbereid die rekening houdt met de Omgevingswet.

Grondexploitaties algemeen	
Omschrijving:	Via scenarioanalyses en het periodiek doorrekenen van alle grondexploitaties projecten ontstaat er goed inzicht in de risico's. Daarnaast wordt in het MPG per project en totaal specifieke berekeningen gemaakt inzake risico's en weerstandsvermogen. Everdenberg Oost is financieel het grootste project binnen onze gemeente met een boekwaarde (geïnvesteed bedrag per 31-12-2021) van € 11,145 miljoen. Van de overige projecten zijn de risico's in de projecten Santrijn, de Contreie en Zwaaiikom fors afgenomen door de verkoop van de gronden. Wel zijn de stijgende kosten voor de infrastructuur een groter risico geworden, en dit is met name bij het project de Contreie nog een aanzienlijk risico. Tenslotte is er ook voor Slotjes Midden een toelichting opgenomen. In dit project zijn alle inkomsten ontvangen maar moeten de komende jaren nog grote investeringen worden gedaan in het openbaar gebied. Het risico dat de inkomsten uit grondverkoop onder druk komen te staan is nu met name voor het project Everdenberg Oost relevant. Alle projecten worden hieronder specifiek toegelicht.
Impact:	Het benodigde weerstandsvermogen is berekend op basis van de zogenoemde IFLO-methode. Op basis van de actualisatie ten behoeve van de jaarrekening blijkt de volgende marges van het benodigde weerstandsvermogen: IFLO methode :€ 2,1 miljoen. In het MPG 2022 (onderdeel van de 2e concernrapportage 2022) is deze geactualiseerd.
Financiële impact:	€ 2,1 miljoen (risico grondexploitaties totaal)
Maatregelen:	De plannen worden periodiek doorgerekend op basis van actuele inzichten, waarbij zonodig meerdere scenario's in beeld worden gebracht. Thans is niet de afzet van gronden het meest kritieke in de totale grondexploitatie, maar de planning. Binnen de vrije reserve worden de bedragen binnen de P&C cyclus steeds geactualiseerd, wat zorgt voor het periodiek afstemmingsmoment tussen de uitgaven en inkomsten. Daarnaast is er binnen de grondexploitatie een algemene bedrijfsreserve beschikbaar ter hoogte van circa € 10,9 miljoen (prognose per 1-1-2023).

De Contreie	
Omschrijving:	Alleen de woningen aan de Lanspunt nog worden gerealiseerd, de overige woningen zijn gereed of in aanbouw. Voor de realisatie van de Lanspunt is een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk. Naar verwachting zal de wijziging in de loop van 2023 definitief worden vastgesteld. Pas daarna kan een omgevingsvergunning worden verleend en kan worden gestart met de bouw van deze woningen. Eventuele vertraging heeft zowel consequenties voor financiën als voor de planning. Er moeten nog een aantal werken woonrijpmaken worden aanbesteed/uitgevoerd (Zuidwest locatie, Vrachelsplein, Bronstijd, Lanspunt). Al in 2022 werd duidelijk dat er sprake is van enorme prijsstijgingen in de uitvoering. Dit zal zich doorvertalen in de werkzaamheden die nog moeten worden uitgevoerd in 2023 (en verder).
Impact:	Het risico is groot dat prijzen als gevolg van de algehele stijging in de bouwkosten verder stijgen ten opzichte van wat eerder is geraamd in de grondexploitatie. Door het uitvoeren van extra werkzaamheden in de buitenruimte, stijgen de kosten in de grondexploitatie. Hierbij gaat het om het verzoeken van bewoners.
Financiële impact:	Onderdeel van de impact grondexploitaties totaal
Maatregelen:	De gemeente heeft geen invloed op de kostenstijging van materialen. Gekeken wordt waar eventueel kostenbesparing mogelijk is, maar aangezien het in het geval van de Contreie gaat om een afronding van werkzaamheden, is dit in de praktijk lastig aangezien ook eenheid in de wijk wordt nagestreefd.

Everdenberg Oost	
Omschrijving:	De aansluiting van Everdenberg Oost op N629 zal plaatsvinden via het PIP traject van de provincie door middel van een rotonde in plaats van een kruising zoals eerder de bedoeling was. Het realiseren van een rotonde voldoet aan alle eisen (zowel bestemmingsplan als milieucriteria). Omwonenden willen geen rotonde. Tegen het besluit op de ontheffing Wet natuurbescherming, wat de provincie Noord-Brabant heeft afgegeven, is beroep ingesteld. Dit houdt in dat de rechtbank de zaak in behandeling neemt. Iets wat zich ook voordoet is het aansluiten van bedrijven op het energienetwerk. TenneT en Enexis hebben aangegeven voorlopig geen grote zakelijke aansluitingen te realiseren en op het net aan te sluiten. Ondanks dat er meerdere keren is verzocht om capaciteit voor Everdenberg Oost te reserveren, is hierin niet meegegaan. Dit houdt in dat er tot een nog onbekend moment geen aansluitingen met een netcapaciteit groter dan 3 x 80 ampère worden verstrekt.
Impact:	Uit gesprekken met omwonenden is gebleken dat ze tegen een rotonde zijn in de tijdelijke situatie. Voor de aanleg ervan dient nog een verkeersbesluit genomen te worden waartegen bezwaar en beroep ingesteld kan worden. Dit kan tot vertraging leiden wat betreft de uitvoering wat ook weer consequenties kan hebben voor het operationeel worden van het bedrijventerrein. Het beroep van de milieuvereniging wordt waarschijnlijk in het 4^e kwartaal van 2022 door de Rechtbank behandeld. De uitspraak kan gevolgen hebben voor het operationeel worden van het bedrijventerrein bij behandeling door uiteindelijk de Raad van State. Met Enexis worden gesprekken gevoerd om te beoordelen of in gezamenlijkheid verder gekomen kan worden om het traditionele energienetwerk om te zetten naar een lokaal energienetwerk op Everdenberg Oost. Diverse factoren maken dat het tijdspad onzeker wordt. Bovenstaande onzekerheden hebben ertoe geleid dat de opties die momenteel op de kavels zijn genomen, niet worden verlengd. Er kan richting de nabije toekomst geen garantie geven worden met betrekking tot de ontwikkeling van en bedrijfsvoering op deze kavels. Op het moment dat er meer zekerheid is over wanneer er daadwerkelijk gebouwd kan worden, worden de opties weer verstrekt. De verwachting is in het 3^e kwartaal van 2023. De bedrijven die nu een optie hebben krijgen dan de voorkeur om wederom een keus te maken. Dit betekent een langere afzetperiode van de kavels met financiële gevolgen. De grondexploitatie biedt ruimte voor enige uitloop, maar dit komt de opbrengst niet ten goede.
Financiële impact:	Onderdeel van de impact grondexploitaties totaal.
Maatregelen:	Nauw overleg met alle betrokkenen in het kader van het draagvlak voor het project.

Ontwikkeling Santrijgebied exclusief parkeergarage	
Omschrijving:	Gronden voor bebouwing zijn geleverd. De woningen zijn allemaal opgeleverd in het Santrijpark. Voor het openbaar gebied geldt, verwachte risico kan met name zijn de hogere kosten voor aanleg openbaar gebied.
Impact:	Voor het openbaar gebied geldt dat onder andere door bodemverontreiniging, extra werkzaamheden (bijv. tijdelijke weg voordat het Santrijpark is ingericht) en stijgende kosten voor aanleg van openbaar gebied hoger zullen kunnen worden.
Financiële impact:	Onderdeel van de impact grondexploitaties totaal.
Maatregelen:	De grond voor de parkappartementen is geleverd. Voor de aanleg openbaar gebied, vindt een aanbesteding plaats voor de aanleg van de 2e fase van het Santrijpark, zodat er concurrerend wordt ingeschreven.

Zwaaiikom	
Omschrijving:	De belangrijkste risico's binnen het project Zwaaiikom zijn: • subsidie: vervallen van provinciale subsidie; • verplaatsen handboogvereniging De handboog is verplaatst. Hiervoor dient het bestemmingsplan nog aangepast te worden en de geldlening terugbetaald aan de gemeente.; • verkoop woningen; • looptijd totale project; • voor diverse onderdelen dient nader onderzoek plaats te vinden, hetgeen afhankelijk van de bevindingen kan leiden tot andere kosten.
Impact:	• Mogelijke planschadeclaims en vertragingsprocedures. • Het niet tijdig verplaatsen kan zorgen voor extra kosten voor de gemeente vanwege de vertraging die wordt opgelopen door de ontwikkelaar. Indien de handboog geen lening kan aangaan, duurt het langer voordat de gemeente het geld terugbetaald krijgt. • Binnen het project de Laverie (vaste wal) gaat ging de verkoop minder snel dan in eerste instantie verwacht. Naar aanleiding hiervan wordt is het stedenbouwkundig plan per fase opnieuw bekeken of het voldoende aansluit bij de huidige vraag en zo nodig aangepast. • De totale looptijd van het project loopt langer door, waardoor de totale kosten hoger zullen zijn. • Er dienen extra onderzoeken plaats te vinden voor de Pfas, dit werkt vertragend en kostenverhogend.
Financiële impact:	Onderdeel van de impact grondexploitaties totaal.
Maatregelen:	Algemeen: Intensief overleg met alle betrokken partijen (onder meer ontwikkelaars, provincie, organisaties, belanghebbenden, verenigingen en bewoners). De voorziening is verhoogd, gezien feit dat de eindwaarde negatiever is geworden, doordat er enkele nieuwe onderdelen zijn opgenomen. • De provinciale subsidie is volledig toegekend. • De Handboog is verhuisd. Het bestemmingsplan wordt opgesteld en de Handboog heeft een aanvraag gedaan voor een lening en een borgstelling. • De verkoop van de woningen gaat momenteel goed.

Herontwikkeling Slotjes Midden	
Omschrijving:	De herontwikkeling van Slotjes Midden is in volle gang. Er wordt een deel van het bestaande woningbestand gesloopt, er worden nieuwe woningen gebouwd en het openbaar gebied wordt heringericht en gerevitaliseerd. Met de herstructurering, die in nauwe samenwerking met woningbouwcorporatie Thuisvester wordt vormgegeven, wordt de toekomstwaarde van het gebied voor de (toekomstige) bewoners veiliggesteld.

Herontwikkeling Slotjes Midden	
Impact:	Hogere prijzen inrichting kanaalzone door te kiezen voor invulling hiervan met projecten rondom klimaatadaptatie. Hogere prijzen bouwproducten door toenemende vraag en tekorten aan aanbodkant. Dit kan de planning van het bouwproces vertragen. Inrichten openbare ruimte is (met name voor deelplan 5 t/m 7) nog niet concreet. De kostenraming hiervan is nog redelijk abstract door stijging van de bouwkosten is nog te bezien of het uitgevoerd kan worden binnen de kostenraming. Door de oorlog in Oekraïne, de energiecrisis, leverproblemen materialen en personeelstekorten hebben we te maken met prijsstijgingen voor het inrichten van de openbare ruimte.
Financiële impact:	Onderdeel van de impact grondexploitaties totaal.
Maatregelen:	Regelmatig overleg en afstemming met Thuisvester en ontwikkelaar ten aanzien van de planning en de gemaakte afspraken vastleggen. Goed inzicht in en zo nodig bijstellen van hoogte en moment van uitgaven voor herinrichting openbaar gebied. In nauw overleg met de wijkmakelaar de leefbaarheid van de wijk blijven volgen en zo nodig aanvullende maatregelen treffen. Zoeken naar subsidiemogelijkheden, bijvoorbeeld via de provincie, om de kosten van projecten rondom klimaatadaptatie te verlagen.

6.2.3 Totaaloverzicht van onderkende risico's:

Het risico wordt bepaald door de risico's te kwantificeren op basis van de kans dat het risico zich voordoet. Voor de beoordeling is de onderstaande schaalindeling gehanteerd.

Kans	Omschreven als	Geschatte kans dat het risico zich werkelijk zal voordoen
Zeër klein	Zeër onwaarschijnlijk	1%
Klein	Onwaarschijnlijk	10%
Gemiddeld	Aannemelijk	50%
Groot	Waarschijnlijk	80%

In onderstaande tabel zijn de onderkende risico's zoveel mogelijk gekwantificeerd en ingedeeld per type risico.

X € 1

Nr	Omschrijving	Maximaal risico	Kans	I/S	Impact
1	Covid-19 (Corona)	500.000	Gemiddeld	S/I	250.000
2	Oekraïne crisis	500.000	Klein	I	50.000
3	Energiecrisis	3.000.000	Groot	S	2.400.000
4	Algemene uitkering	3.500.000	Groot	S	2.800.000
5	Jeugdzorg	1.000.000	Groot	S	800.000
6	Liquidatie Just	0	-	-	0
7	Verbonden partijen	525.000	Gemiddeld	S/I	262.500
8	Brand Moerdijk	300.000	Klein	I	30.000
9	MidZuid	1.000.000	Groot	S/I	800.000
10	Afvalverwijdering	200.000	Groot	S	160.000
11	Attero	660.000	Klein	I	66.000
12	Rente / treasury	550.000	Groot	S	440.000
13	Achtervang gewaarborgde geldleningen	245.700.000	Zeër klein	I	245.700
14	Garantstellingen	7.900.000	Klein	I	790.000
15	Starters-, blijvers- en duurzaamheidsleningen	2.750.000	Klein	I	275.000
16	Informatiebeveiliging & privacy	500.000	Gemiddeld	I	250.000
17	Conjuncturele ontwikkelingen bouwkosten	6.000.000	Groot	I	4.800.000
18	Omgevingswet	1.000.000	Gemiddeld	S	500.000
	Benodigde weerstandscapaciteit exclusief grondexploitaties				14.919.200
	Risico grondexploitaties				2.100.000
	Totaal benodigde weerstandscapaciteit				17.019.200

Wanneer de risico's maal de kans berekend wordt ontstaat er een benodigd weerstandsvermogen van € 17,0 miljoen om de onderkende risico's af te dekken.

6.2.4 Confrontatie weerstandsvermogen en risico's

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, leggen we de relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde weerstandscapaciteit enerzijds en de beschikbare weerstandscapaciteit anderzijds. De relatie wordt weergegeven in onderstaand figuur.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortkomt, zetten we af tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen. Bij de vaststelling van de beleidsnota risicomanagement 2020 – 2023 is vastgesteld dat deze zogenoemde ratio weerstandsvermogen minimaal 1,5 moet zijn.

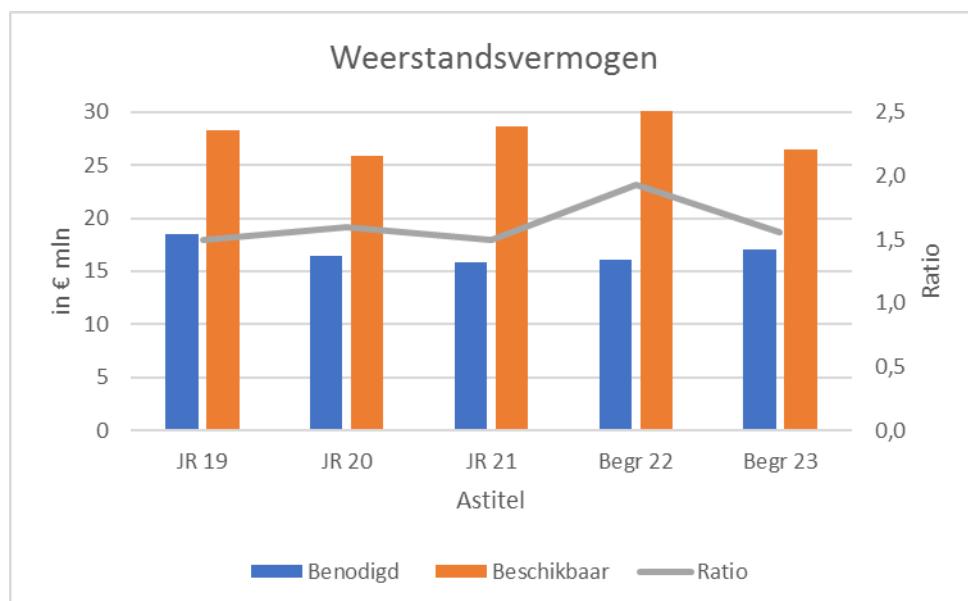
X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Beschikbare weerstandscapaciteit	28.639	31.100	26.483
Benodigde weerstandscapaciteit	15.791	15.800	17.019
Netto weerstandsvermogen	12.848	15.300	9.464

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Weerstandsratio	1,8	1,9	1,6

We kunnen concluderen dat we momenteel met dit ratio over voldoende weerstandscapaciteit beschikken. Het is echter wel zo dat er een aantal risico's benoemd zijn welke een structurele doorwerking hebben en ook is er sprake van risico welke nog niet is doorgerekend in financiële zin. Wanneer we er, indien deze risico's zich voordoen, niet in slagen deze snel genoeg door te vertalen in beleid drukken de structurele risico's langer op het weerstandsvermogen.

Het moge ook duidelijk zijn dat de keuze om geld vanuit de reserves in te zetten om te investeren in de stad op termijn leidt tot een kleinere reservepositie en dus een lagere weerstandscapaciteit.

6.2.5 Kengetallen

Onderstaande kengetallen behoren tot een set die landelijk verplicht is gesteld in het BBV. Deze set maakt het de leden van de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun gemeente (zowel in ontwikkeling over de tijd, alsook – zij het beperkter – in vergelijking met andere gemeenten). In de tabel is tevens aangegeven in welke paragraaf een nadere berekening van deze kengetallen is opgenomen.

Omschrijving	Para- graaf	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Netto schuldquote	6.4.	31,7%	34,4%	47,2%	77,8%	86,6%	107,4%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	6.4.	33,3%	36,0%	49,0%	79,8%	88,8%	109,8%
Solvabiliteitsratio	6.4.	59,6%	59,2%	54,1%	45,2%	42,6%	39,3%
Structurele exploitatieruimte	7.3.6	0,11%	2,35%	0,31%	0,39%	1,17%	-3,98%
Grondexploitatie	6.7.	5,4%	7,5%	9,8%	10,7%	11,1%	12,9%
Belastingcapaciteit	6.1.	94,0%	90,6%	85,3%	85,3%	85,3%	85,3%

Aan de kengetallen zijn geen normen verbonden door de toezichthouder, maar ze hebben wel een signaleringswaarde. Deze zijn als volgt:

Kengetal	Minste risico	Gemiddeld risico	Meeste risico
Netto schuldquote	<90%	90%-130%	>130%
Solvabiliteit	>50%	20%-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Grondexploitatie	<20%	20%-35%	>35%
Belastingcapaciteit	<95%	95%-105%	>105%

- De **netto schuldquote** wordt berekend door het vreemd vermogen te delen door het begrotingstotaal. In de VNG-publicatie 'Houdbare gemeentefinanciën' is aangegeven dat wanneer een schuld lager is dan het begrotingstotaal (<100%) dit als 'normaal' kan worden beschouwd en boven de 100% is voorzichtigheid geboden.
- De **solvabiliteitsratio** wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Dit geeft de mate aan waarmee het bezit van de gemeente is gefinancierd met eigen vermogen. In de VNG-publicatie 'Houdbare gemeentefinanciën' is aangegeven dat wanneer een solvabiliteitsratio tussen 20 en 50% ligt wordt dit als normaal beschouwd. Bij een ratio onder de 20% is voorzichtigheid geboden.
- De **structurele exploitatieruimte** is een maatstaf voor het verschil tussen structurele baten en lasten met inachtneming de dotaties aan de reserves. Dit kengetal geeft aan hoeveel structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Er is geen norm aanwezig voor het niveau van dit kengetal.
- **Grondexploitatie**. Dit percentage geeft informatie over de boekwaarde van de GREX in verhouding tot de totale gemeentelijke inkomsten. Er is geen norm voor de hoogte van deze ratio. Hoe lager de ratio hoe minder de relevantie van negatieve waardeontwikkeling van de GREX voor de begroting en daarmee een lager risico voor de gemeente.
- De **belastingcapaciteit** geeft de gemiddelde lasten uit hoofde van OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing weer ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Hier is geen norm voor. Een ratio hoger dan 100% betekent dat de lasten hoger zijn dan landelijk gemiddeld.

De financiële kengetallen m.b.t. de schuldquote en de solvabiliteit liggen binnen de norm van het GTK. De komende jaren zal er, vanwege de geplande investeringen, meer vreemd vermogen aangetrokken moeten worden. Hierdoor zie je wel een verslechtering (stijging van de netto schuldquote en daling van de solvabiliteit) van deze kengetallen optreden.

De beoordeling van de structurele exploitatieruimte heeft vooral waarde in meerjarig perspectief. Hier is nadat dit kengetal enkele jaren een negatief was, nu (ook in meerjarenperspectief) een positief percentage zichtbaar. Voorzichtigheid hier blijft echter geboden.

Het kengetal grondexploitatie kent in meerjarenperspectief een dalende trend. Dit is een positieve ontwikkeling, omdat dit betekent dat de totale boekwaarde van de grondexploitatie verder afneemt, waardoor de risico's voor de gemeente lager worden. Nieuwe grondexploitaties zullen echter weer voor een stijgende lijn gaan zorgen.

Op basis van de huidige cijfers kan geconcludeerd worden dat de gemeente Oosterhout een robuuste financiële positie heeft. Echter kengetallen kunnen vooral in onderlinge samenhang waardevolle informatie geven. Van belang is om te kijken naar de ontwikkelingen van deze kengetallen onderling en over de jaren heen.

6.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf gaat in op de onderhoudstoestand en de kosten van groen, wegen, riolering, gebouwen, kunstwerken, etc. Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting. Een goed overzicht is daarom van belang voor een juist inzicht in de financiële consequenties ervan. De hieronder genoemde bedragen zijn de in de exploitatie opgenomen bedragen exclusief investeringen.

6.3.1 Groen

Groenvoorzieningen zorgen voor een levendige aankleding van de openbare ruimte, dragen bij aan klimaatadaptatie en bieden ruimte voor recreatie en natuur. Het draagt bij aan de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van Oosterhout, maar heeft ook invloed op de gezondheid van inwoners in de woonwijken.

6.3.1.1 Areeal

Omschrijving	Begroting 2021*	Begroting 2022*	Begroting 2023
Cultuurlijke beplanting	-	-	297.344m ²
Natuurlijke beplanting	-	-	803.648m ²
Hagen	-	-	74.873m ²
Gazon (met bollen)	-	-	735.982m ²
Bermen en natuurlijke gras	-	-	1.889.131m ²
Dierenweide	-	-	10.916m ²
Hondenuitlaatplaats	-	-	29.066m ²
Bomen	-	-	32.676

* Dit wordt m.i.v. begroting 2023 voor het eerst zo gemeten.

6.3.1.2 Begroting onderhoud

In de begroting is € 2.418.000 opgenomen voor onderhoud.

6.3.1.3 Beleidskader

- Kwaliteitsimpuls Openbare Ruimte
- Kwaliteitsvisie Openbare Ruimte
- Groenbeheerplan c.q. groenbeheersysteem
- Groenstructuurplan
- Ecologische visies GroenBlauw en GroenGoud
- Landschapsbeleidsplan
- Richtlijn Bomencompensatie
- Prioriteit voor de Renovatie van de Inrichting van de Openbare ruimte in de directe woonomgeving (PRIO)
- Rapport "Bezuinigingsmogelijkheden door verlaging onderhoudsniveau"
- Meerjarenperspectief Openbare Ruimte 2016-2026
- Nota 'beheer kruidachtige beplating' (raadsbesluit januari 2021)

6.3.1.4 Financiële consequenties beleidskader

Voor het onderhoud van groen beschikken we over de volgende exploitatiebudgetten:

- € 1.300.000 onderhoud openbaar groen
- € 240.000 onderhoud gras binnen bebouwde kom en bermen buiten bebouwde kom
- € 258.000 onderhoud bomen
- € 230.000 reconstructies groen
- € 152.000 inboet groen
- € 127.000 onderhoud gazons en trapvelden
- € 25.000 onderhoud recreatieve fiets-/wandelpaden
- € 83.000 beleid
- € 3.000 onderhoud hertenkamp

Onvermijdelijk zijn de prijsstijgingen voor eerstejaars groenonderhoud. Hiervoor is structureel € 20.000 extra budget opgenomen. Verder is het onderhoudscontract voor gras en bomen geïndexeerd met 8% (€ 17.000). Het percentage is gebaseerd op het gemiddelde van de indexaties op de aannemerscontracten in 2021 en eerste half jaar van 2022. Contracten worden telkens voor 1 jaar in de markt gezet. Verder zijn de

waterschapsbelastingen structureel hoger dan begroot (€ 10.000) en zijn de kosten voor de vervanging van bomen geïndexeerd met 8% vanwege de gestegen prijzen bij de kwekers (€ 11.000).

Het bestek van Midzuid is de afgelopen jaren met een onjuiste verdeling in de boekhouding verantwoord. Dit is met de tweede corap 2021 gecorrigeerd van het budget groen naar andere posten binnen de openbare ruimte. Het gaat hier om een administratieve correctie € 286.000. Het onderhoudscontract met MidZuid voor het onderhoud van groen en bomen is geïndexeerd met 8% op basis van het CPI indexcijfer zoals contractueel is vastgelegd (€ 65.000).

In Oosterhout is kennis over ecologie grotendeels aanwezig. Daar waar een situatie meer kennis vereist, zal extern ondersteuning gevraagd worden. Deels vindt dat plaats door overleg met of raadpleging van de stadsecologen in Breda. Voor complexere of grote vragen worden met een concrete onderzoeksvraag externe bureaus ingezet. Voor financiële dekking is structureel € 50.000 aan onderzoeksbudget opgenomen met ingang van de begroting 2022.

6.3.1.5 *Stand van zaken*

Binnen de gemeente Oosterhout geldt een eenduidig onderhoudsregime, namelijk onderhoudsniveau B. Het beheer van bomen is gericht op duurzame instandhouding van het areaal en veiligheid. Beheerachterstand en daarmee kapitaalvernietiging wordt zoveel mogelijk voorkomen. Daarnaast wordt er voldaan aan de wettelijke zorgplicht door het planmatig onderhoud.

Het bestaande groen wordt zoveel mogelijk behouden en waar mogelijk versterkt. Alleen snippergroen wordt bij aanvraag afgestoten indien dit mogelijk is en in eigendom wordt gebracht bij bijvoorbeeld inwoners. Inwoners worden betrokken bij de inrichting van het openbaar groen. Het is belangrijk om private partijen te betrekken om zo ook niet-openbaar terrein mee te nemen in de klimaatadaptie opgave. Initiatieven met betrekking tot beheer van de openbare ruimte door inwoners worden gefaciliteerd, denk hierbij aan het realiseren van geveltuintjes.

6.3.2 **Wegen**

Oosterhout zet in op een duurzame ontwikkeling en instandhouding van wegen, paden en pleinen voor een veilige en comfortabele bereikbaarheid van woningen en voorzieningen. Hiermee wordt bijgedragen aan een functionele en aantrekkelijke leefomgeving.

6.3.2.1 *Areaal*

Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Verharde rijbanen	361 km	361 km	361 km
Fietspaden	104 km	104 km	104 km
Andere verharde oppervlakken zoals pleinen, bushavens, voetpaden et cetera	394.841 m ²	394.841 m ²	394.841 m ²

6.3.2.2 *Begroting onderhoud 2023*

In de begroting is € 2.193.000 opgenomen voor onderhoud.

6.3.2.3 *Beleidskader*

Gemeente Oosterhout streeft een duurzame ontwikkeling en instandhouding van wegen en paden na, zodat een veilige en comfortabele bereikbaarheid van woningen en voorzieningen wordt gegarandeerd, die bijdraagt aan een aantrekkelijke en functionele leefomgeving.

De marges voor beleid op dit product worden bepaald door de volgende nota's, wetten en regelingen:

- Beheerplan Wegen;
- Gladheidbestrijdingsplan;
- Kwaliteitsvisie Openbare Ruimte;
- Prioriteit voor de Renovatie van de Inrichting van de Openbare ruimte in de directe woonomgeving (PRIO);
- Meerjarenperspectief Openbare Ruimte 2016-2026.

6.3.2.4 *Financiële consequenties beleidskader*

Op basis van de vastgestelde schadebeelden tijdens de inspectieronden en de kennis en ervaring van de beheerder zijn de noodzakelijke groot onderhoudsmaatregelen gepland. Aanvullend op het groot onderhoud heeft de gemeente waar nodig tussentijds kleine herstelwerkzaamheden uitgevoerd, zoals het verhelpen van plaatselijke verzakkingen en problemen met wortelopdruk. Dit is zoveel mogelijk gedaan door de eigen

gemeentelijke onderhoudsploeg. Uitvoering van de deze werkzaamheden heeft plaats gevonden op basis van inspecties, eigen waarnemingen en meldingen van burgers.

Diverse bezuinigingsmaatregelen hebben de kwaliteit van de openbare ruimte onder druk gezet. Om het onderhoudsniveau van de openbare ruimte te bewaken, is het nodig de eerdere bezuinigingsmaatregelen terug te draaien (€ 300.000). De beschikbare budgetten voor onderhoud aan wegen zijn:

- € 985.000 groot onderhoud wegen (was begrotingsjaar 2022 € 685.000)
- € 420.000 klein onderhoud wegen
- € 458.000 onkruidbestrijding verharding
- € 175.000 straatreiniging
- € 60.000 gladheidsbestrijding
- € 27.000 onderhoud van en toezicht op de havens
- € 14.000 beleid

De waterschapsbelastingen zijn structureel hoger dan begroot (€ 40.000), daarom is het budget opgehoogd. Het onderhoudscontract met MidZuid voor de onkruidbestrijding van de verhardingen en de machinale straatreiniging is geïndexeerd met 8% op basis van het CPI indexcijfer zoals contractueel is vastgelegd. Tevens is rekening gehouden met areaaluitbreiding, hogere storkosten en hogere kosten voor materialen en brandstof (€ 45.000).

6.3.2.5 *Stand van zaken*

Als gemiddeld onderhoudsniveau wordt het kwaliteitsniveau B gehanteerd, het zogeheten basisniveau (heel en veilig). Bij de uitvoering van het onderhoud houdt Oosterhout zich aan specifiekere wetgeving en richtlijnen, zoals de Wet Milieubeheer, het Bouwstoffenbesluit, de Wet Geluidhinder en de Richtlijn Bebakening en Markering. Vervanging/reconstructie van wegen vindt planmatig plaats en wordt zo veel mogelijk gecombineerd tot integrale projecten, waarbij afstemming wordt gezocht met andere disciplines en rekening wordt gehouden met stedelijke ontwikkelingen en algemene bereikbaarheid. In toenemende mate wordt aandacht besteed aan duurzaamheid binnen het wegbeheer.

De wijze waarop onze openbare ruimte wordt ingericht en onderhouden is bepalend voor het gebruik en beleving van de dagelijkse leefomgeving. Onderhoud richt zich niet alleen op de technische en praktische kwaliteit. Van belang is om ook te kijken naar het effect van de leefomgeving op veiligheid en gezondheid van inwoners, effect op klimaatverandering, verkoeling, vergroening en duurzaamheid. De inrichting van de openbare ruimte en het beheer en onderhoud hiervan moet meer aansluiten op al deze opgaves.

In 2021 is de gemeente Oosterhout gestart met het proces om te komen tot een Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK), de bouwsteen voor het Omgevingsprogramma Fysieke Leefomgeving. Dit IMBK beschrijft de bestuurlijke ambities en toekomstige opgaven voor het beheer van de openbare ruimte. Bestuurlijke ambities en maatschappelijke thema's als bruisende binnenstad, klimaatadaptatie, duurzaamheid en circulariteit, sociale wijkgerichte leefomgeving en woningbouwstrategie worden vertaald naar concrete beheeropgaven. Dit IMBK legt de verbinding tussen het reguliere beheer van de assets in de openbare ruimte en de strategische opgaven en ambities. In de assetsheets van het IMBK wordt per asset inzicht gegeven in de onderhouds- en vervangingsbehoefte.

Om het integraal strategisch beleidskader te implementeren en te beheersen, is een beheerregisseur onmisbaar. Een beheerregisseur stimuleert de integrale koppeling tussen de verschillende assets enerzijds en anderzijds de koppeling met de acties die volgen uit de ambities en opgaven. Zodoende wordt een integrale benadering van het beheer van de fysieke buitenruimte bereikt. De Beheerregisseur stuurt op het voorbereiden van projecten en houdt grip op de realisatie. Ook houdt de beheerregisseur grip en sturing op de integrale kwaliteit, inspecties en tevredenheid van inwoners en belanghebbenden in Oosterhout.

6.3.3 **Riolering**

De gemeente Oosterhout streeft een duurzame, doelmatige en toekomstgerichte invulling van de rioleringszorg na, waarin bescherming van de volksgezondheid, behoud van droge voeten en een goede kwaliteit van grond- en oppervlaktewater gewaarborgd zijn.

6.3.3.1 Areeal

Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Vrijvervalriolering			
Gemengde riolering	206 km	206 km	206 km
Vuilwaterriool	59 km	59 km	59 km
Regenwaterriool	93 km	93 km	93 km
Infiltratieriool	9 km	9 km	9 km
Vuilwater overstorten naar oppervlakte water	19	19	19
Regenwater overstorten naar oppervlakte water	71	71	71
Bergbezinkbassins	6	6	6
Bergingsbak	-	-	1
Mechanische riolering			
Drukrioleringspompen	223	223	223
Gemalen vuilwater	-	-	32
Gemalen hemelwater	-	-	26
Drukriolering	53 km	53 km	53 km
Persleiding	22 km	22 km	20 km
Overige voorzieningen			
Hydraulische schuiven	-	-	3
Straat- en trottoirkolken – kolkenzuiger	-	-	20.674
Straat- en trottoirkolken – handmatig	-	-	1.274

6.3.3.2 Begroting onderhoud

In de begroting is € 650.000 opgenomen voor onderhoud.

6.3.3.3 Beleidskader

In oktober 2016 is het water- en rioleringsplan 2017-2021 (WRP) vastgesteld. Daarin is de ambitie vastgesteld waarmee de wettelijke gemeentelijke zorgplichten wordt ingevuld. Betrof het voorheen slechts de zorg voor afvalwater (afvalwaterzorgplicht), tegenwoordig dient de gemeente, vanwege de verbrede watertaken, tevens zorg te dragen voor afvloeiend hemelwater (hemelwaterzorgplicht) en grondwater (grondwaterzorgplicht). In het WRP wordt per waterstroom aandacht gegeven aan thema's als techniek, overlast, veiligheid en imago. Een toekomstgerichte aanpak bij de verwerking van regenwater blijft de belangrijkste ambitie binnen dit WRP. In verband met de invoering van de Omgevingswet is de termijn van het water en rioleringsplan 2017-2021 door de raad in oktober 2021 verlengd tot en met eind 2023. In het jaar 2023 wordt een nieuw water en rioleringsplan aan de raad voorgelegd waarin de uitkomsten van de lokale klimaatadaptiestrategie zijn verwerkt.

6.3.3.4 Financiële consequenties beleidskader

Het verlengde water- en rioleringsplan 2017-2021 (WRP) is financieel vertaald naar de volgende exploitatiebudgetten:

- € 187.000 inspectie/ reiniging riolering
- € 265.000 onderhoud riolering
- € 70.000 beleid riolering
- € 128.000 kleine reparatie

De budgetten in het Water- en rioleringsplan (WRP) zijn geactualiseerd op basis van de laatste ontwikkelingen. De taken voor het beheer van gemalen worden uitbesteed aan het Waterschap Brabantse Delta (€ 75.000). Dit omdat de taken bij riolering groeien ook door de ambities op het gebied van klimaatvisie en de ruimtelijke plannen. Het bedrag is gebaseerd op 1 fte schaal 9. Door ontstane vacatureruimte, langdurige ziekte en deelname aan het vitaliteitspact moet worden ingehuurd om de huidige werkachterstand niet te laten oplopen (€ 25.000). Voor het implementeren van een beheertool is eenmalig € 5.000 benodigd.

Het budget voor monitoring is verlaagd met € 18.000 in 2023 en 2024, omdat deze zaken een lagere prioriteit krijgen gezien de werkvoorraad. Dit geldt ook voor de reiniging en onderhoud van putten (€ 13.000 structureel). De groeiende schaarste van grondstoffen (tekort aan chips, metaal en kunststoffen) en personeelstekort (de arbeidsmarkt binnen riolering en water is krap) leidt naar verwachting tot verdere prijsverhogingen in 2023 (€ 17.000). Verder is het contract voor kleine reparaties riolen en kolkaansluitingen geïndexeerd met 8% (€ 8.000). Het percentage is gebaseerd op het gemiddelde van de indexaties op de aannemerscontracten in 2021 en eerste half jaar van 2022. Contracten worden telkens voor 1 jaar in de markt gezet.

6.3.3.5 Stand van zaken

De kwaliteit van de vrijverval riolering wordt bepaald op basis van inspecties. Ieder jaar wordt zo'n 8 procent van het areaal geïnspecteerd, wat neerkomt op een 12-jarige cyclus. Inspectiegegevens zijn hiermee maximaal 12 jaar oud. Deze beelden laten zien dat de toestand van de vrijvervalriolering acceptabel te noemen is. Het reinigen van de riolering, randvoorzieningen en de kolken wordt uitbesteed. Het reinigingsbedrijf draagt zorg voor de afvoer van het vrijkomende rioolslib of kolkafval naar een gecertificeerd verwerkingsbedrijf.

Bij renovatie en vervanging wordt onderscheid gemaakt tussen levensduur verlengende maatregelen (renovatie) en het volledig nieuw aanleggen van voorzieningen (vervanging). Renovatie houdt in veel gevallen in dat een leiding (of rioolput) wordt bekleed met een kunststof bekleding (relining) die beschadigde of lekke riolen herstelt. Vanaf 2023 gelden de Omgevingswet, de klimaatstrategie en de woningbouwstrategie als basis voor de meeste activiteiten.

6.3.4 Water

Gemeente Oosterhout beschouwt oppervlaktewater als belangrijke pijler om de klimaatsverandering te kunnen ondergaan. Het waarborgen van een goede afwatering en doorstroming en het handhaven van een minimum waterkwaliteit is van groot belang. Daarnaast is water een drager van de kwaliteit van de openbare ruimte omdat water bijdraagt aan de identiteit en sfeer van parken, straten en wijken. Samen met de waterpartners wordt gewerkt aan schoon en veilig oppervlaktewater met genoeg bergend vermogen voor de toenemende regenval.

6.3.4.1 Areal

Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Watergangen stedelijk gebied	22 km	22 km	22 km
Watergangen buitengebied	53 km	53 km	53 km
Waterlopen (niet watervoerend) in gemeentelijk beheer	76,5 ha	76,5 ha	77,5 ha
Waterlopen in beheer Waterschap	83,3 ha	83,3 ha	83,3 ha
Waterlopen (watervoerend) in gemeentelijk beheer	7,8 km	7,8 km	7,8 km

6.3.4.2 Begroting onderhoud

In de begroting is € 207.000 opgenomen voor onderhoud.

6.3.4.3 Beleidskader

Water(management) heeft op de verschillende bestuursniveaus de laatste jaren steeds meer aandacht gekregen. Het taakveld is op alle niveaus nog volop in ontwikkeling. De gemeente Oosterhout benadert het watersysteem en de waterketen vanuit Europese en nationale wet- en regelgeving steeds integraler.

Gemeente Oosterhout beschikt over een water- en rioleringsplan 2017-2021 (WRP) waarin de gemeentelijke wettelijke zorgplichten zijn uitgewerkt. Oppervlaktewater is hieraan toegevoegd omdat dit een belangrijke rol speelt in de gehele waterhuishouding. In het WRP is de wijze waarop de gemeente Oosterhout met water om zou willen gaan aangegeven. Hierin speelt ook "waterkwaliteit" een belangrijke rol. Door de bezuinigingsopgave is de ambitie van de afvalwaterzorgplicht en het beheer van oppervlaktewater bijgesteld naar de minimale variant waarin de wettelijke verplichtingen grotendeels leidend zijn. In het jaar 2023 wordt een nieuw water en rioleringsplan aan de raad voorgelegd waarin de uitkomsten van de lokale klimaatadaptiestrategie zijn verwerkt.

Binnen de gemeentegrenzen van Oosterhout liggen twee grondwaterwinningen ten behoeve van de drinkwaterproductie. Hier omheen zijn grondwaterbeschermingsgebieden aangewezen waarvoor regels zijn vastgelegd in de Interim omgevingsverordening (IOV)

Ten aanzien van de klimaatverandering en de daaraan gekoppelde Deltawet zijn de eerste denkrichtingen geformuleerd om klimaatadaptatie vorm te geven. Water speelt een belangrijke rol bij de bestrijding van droogte, hittestress en regenwateroverlast en overstroming.

6.3.4.4 Financiële consequenties beleidskader

De raad heeft in 2021 besloten om het Water en rioleringsplan te verlengen tot uiterlijk 2023. Daarna worden de regels en normen van het in ontwikkeling zijnde klimaatbeleid goed ingepast in het waterbeleid. Het waterbeleid moet dan nog verder worden vormgegeven binnen de omgevingswet.

Het verlengde water- en rioleringsplan 2017-2021 (WRP) is financieel vertaald naar het exploitatiebudget voor € 207.000 onderhoud en beheer waterhuishouding

Klimaatadaptatie staat hoog op de agenda en deze lasten zijn grotendeels gedekt uit de ontvangen tranches van het Rijk. Alle onderzoeken zijn actueel en hoeven niet meer uitgevoerd te worden in deze periode van het Water- en rioleringsplan, waardoor het budget hiervoor verlaagd is met € 25.000. Daarnaast is het onderhoudsbestek geïndexeerd op basis van het gemiddelde van de indexaties op de aannemerscontracten in 2021 en 1e helft 2022. Contracten worden telkens voor 1 jaar in de markt gezet. De indexatie van het bestek MidZuid is gebaseerd op de contractuele indexatie. In totaal een verhoging van € 10.000.

6.3.4.5 Stand van zaken

De komende planperiode zal het beheer van gegevens naar een hoger plan getild worden. Voor een gedetailleerder inzicht in de omvang van het gemeentelijk areaal wordt samenwerking gezocht met het waterschap. Dit is nodig om adequate maatregelen te kunnen treffen met betrekking tot droogte en wateroverlast. Na inventarisatie van het watersysteem en het in kaart brengen van alle assets met onderhoudsmaatregelen zal het onderhoudsbudget aangepast moeten worden.

6.3.5 Speelvoorzieningen

(Buiten)spelen is goed voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Maar een voldoende en aantrekkelijke speelruimte draagt ook bij aan de positieve beleving en leefbaarheid van een wijk en de sociale integratie van haar bewoners. Hiermee krijgen sport- en speelplekken ook een belangrijke ontmoetingsfunctie. Hoe beter deze ontmoetingsfunctie wordt gefaciliteerd en gestimuleerd, hoe beter de sport- en speelplekken worden gebruikt. Het beheer en onderhoud aan deze ontmoetingsplekken draagt hieraan bij.

6.3.5.1 Areaal

Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Speel- en sportplekken	139	140	142
Speeltoestellen	-	-	502
Spel – en speelaanleiding objecten	-	-	82
Sporttoestellen	-	-	138
Ballenvangers	-	-	22
Ondergronden	-	-	32.867m ²

6.3.5.2 Begroting onderhoud

In de begroting is € 196.000 opgenomen voor onderhoud.

6.3.5.3 Beleidskader

In september 2016 is de beleidsnota Buiten spelen in Oosterhout, actualisatie 2016 vastgesteld. Gestreefd wordt overal in de stad een voldoende gevarieerd en gespreid aanbod in stand te houden. Daarnaast worden verbeteringen en kwaliteitsimpulsen doorgevoerd.

6.3.5.4 Financiële consequenties beleidskader

Het college heeft het standpunt dat de speeltoestellen pas worden vervangen na het bereiken van de technische levensduur en niet de economische levensduur. De beschikbare budgetten 2023 voor spelen zijn:

- € 83.000 beheer speelvoorzieningen
- € 113.000 onderhoud speelvoorzieningen

De onderhoudscontracten voor de speelvoorzieningen zijn geïndexeerd met 8% op basis van het CPI indexcijfer zoals contractueel is vastgelegd (€ 8.000).

6.3.5.5 *Stand van zaken*

Bij de vervolgstap richting het Omgevingsprogramma Fysieke Leefomgeving wordt een verdere koppeling gelegd tussen het fysieke en sociale domein waarbij extra aandacht wordt besteed aan het belevings- en inrichtingsaspect.

De kwaliteit van het speelareaal wordt jaarlijks doormiddel van vier inspecties bepaald. Deze inspecties worden geregistreerd in het beheersysteem GBI waarin ook een historie is opgebouwd van inspecties die in het verleden zijn uitgevoerd. De huidige kwaliteit van het beheerareaal is goed en voldoet aan de kwaliteitsambitie van de gemeente Oosterhout. Daarnaast zijn de benodigde (kleine) reparaties en vervangingen in beeld en ingepland.

6.3.6 Openbare verlichting

Openbare verlichting heeft als belangrijkste doel het openbare leven bij duisternis zo goed mogelijk te laten functioneren. Het moet bijdragen aan de algehele veiligheid, verkeersveiligheid, sociale veiligheid en de leefbaarheid. Daarnaast kan openbare verlichting sfeer verhogend werken door het bijzondere karakter van een gebouw of plek te benadrukken.

6.3.6.1 *Areaal*

Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Masten	12.700	13.057	13.500

6.3.6.2 *Begroting onderhoud*

In de begroting is € 291.000 opgenomen voor onderhoud, inclusief verhaal van schade bij verzekeringsmaatschappijen.

6.3.6.3 *Beleidskader*

- NPR13201-A1 Openbare verlichting- Kwaliteitscriteria(opgesteld door Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde.
- Beleidsplan Veilige Elektrotechnische Bedrijfsvoering gemeente Oosterhout.
- Doelstellingen van het SER- energieakkoord van 2013 om tot een besparing van energie te komen van 20% in 2020 ten opzichte van 2013.
- Uitvoerings- en beheerplan openbare verlichting periode 2017-2021 (vastgesteld door het college in juli 2017)

6.3.6.4 *Financiële consequenties beleidskader*

Uitvoering verloopt conform Uitvoerings- en beheerplan openbare verlichting periode 2017-2021. De stuksprijs voor LED armaturen daalt ten opzichte van voorgaande jaren, maar daar staat een stijging in de prijzen van elektra tegenover. Per saldo is het huidige budget (onderhoud + elektra) van € 516.000 toereikend.

6.3.6.5 *Stand van zaken*

Het uitvoeringsplan 2023 – 2026 is opgesteld en wordt eind 2022 vastgesteld door het college. We zijn bezig met het invullen van de taakstelling uit het Energieakkoord dat in 2013 is vastgesteld door ruim veertig organisaties, waaronder Rijksoverheid, IPO, VNG en Unie van Waterschappen. Hierin zijn afspraken vastgelegd betreffende het energieverbruik van openbare verlichting (OVL) en verkeersregelinstallaties (VRI) in Nederland. De doelstellingen voor OVL en VRI's luiden 50% energiezuinige OVL in 2030. Alle verlichting die sinds 2012 is vervangen in Oosterhout is LED. Dit heeft als gevolg dat er nu zo'n 8.000 energiezuinige LED-armaturen zijn geplaatst. Hiermee ligt Oosterhout dus ruim voor op koers om de doelstelling van 2030 te halen.

6.3.7 Verkeerstechnische installaties

Een duurzame ontwikkeling en instandhouding van verkeerstechnische installaties voor een veilige en comfortabele bereikbaarheid van woningen en voorzieningen.

6.3.7.1 Areaal

Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
parkeerautomaten in functie in de openbare ruimte	47	33	33
Parkeerautomaten op voorraad op de gemeentewerf	3	3	3
Verkeersregelininstallaties in eigendom en beheer van de gemeente	24	21	21
Verkeersregelininstallaties in beheer van de provincie waaraan de gemeente een financiële bijdrage levert voor verbruiks-en onderhoudskosten	3	4	3
geregelde oversteekplaatsen (GOP) waarvan 1 in beheer is bij de provincie	5	5	5
LED lights/ dynamische markering bij fietsoversteken	2	2	2
LED lights/ dynamische markering bij rotonde	1	1	1
Dynamische Route Informatie Displays (DRIS) bij de bushaltes	14	14	14
Dynamische Route Informatie Displays ten behoeve van routewijzing als de sluisen open staan	3	3	3
Dynamisch parkeerverwijssysteem met 10 dynamische displays	1	1	1
camera's voor kentekenregistratie	-	9	9

6.3.7.2 Begroting onderhoud

In de begroting is € 305.000 opgenomen voor onderhoud.

6.3.7.3 Beleidskader

- Verkeersregelininstallaties: Mobiliteitsvisie "Oosterhout Vooruit" Sturingsstrategie Oosterhout.
- Openbaar vervoer: Kwaliteitsslag openbaar vervoer (Provinciaal beleid)
- Parkeerverordening en bijbehorende aanwijzingsbesluiten 2021

6.3.7.4 Financiële consequenties beleidskader

De beschikbare budgetten zijn:

- € 51.000 VRI's
- € 68.000 palenplan
- € 46.000 parkeerautomaten
- € 60.000 wegmarkeringen
- € 80.000 verkeersmaatregelen en straatmeubilair

6.3.7.5 Stand van zaken

De uitvoeringsagenda mobiliteit vormt de doorvertaling van de mobiliteitsvisie en het bestuursakkoord 2022 – 2026 naar concrete maatregelen en activiteiten op het gebied van verkeer en mobiliteit voor de komende jaren. De belangrijkste onderwerpen die voor 2023 voorzien zijn, betreffen:

- reconstructie Burgemeester Holtroplaan;
- reconstructie Koningsdijk/ Mauritsstraat / Julianalaan / Pottebakkerstraat (oud west);
- reconstructie Edisonlaan/Lorentzlaan/Buys Ballotlaan/Kamerlingh Onneslaan;
- onderzoek naar verkeerscirculatie Paterserf/Wilhelminakanaal Zuid/Meerpaal/Eikdijk;
- besluitvorming over de verplaatsing van het busstation naar het Amphia terrein.

Een en ander onder voorbehoud van de besluitvorming door de gemeenteraad die in 2022 nog moet plaatsvinden over de uitvoeringsagenda. Naast de projecten en onderzoeken die in 2023 worden uitgevoerd, bevat de uitvoeringsagenda mobiliteit ook een doorkijk voor de komende jaren, waarin ook de overige projecten en onderzoeken die in het bestuursakkoord benoemd zijn, een plaats krijgen. Deze meerjarige doorkijk zal vanaf 2023 jaarlijks worden geactualiseerd op basis van actuele ontwikkelingen en de beschikbaarheid van financiële middelen.

6.3.8 Civieltechnische kunstwerken

Een duurzame ontwikkeling en instandhouding van civieltechnische kunstwerken voor een veilige en comfortabele bereikbaarheid van woningen en voorzieningen.

6.3.8.1 Areaal

Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Tunnels	3	3	3
Kleine bruggen	39	39	39
Bruggen	8	8	8
Viaducten	2	2	2
Geluidschermen	3	3	3

6.3.8.2 Begroting onderhoud

In de begroting is € 73.500 opgenomen voor onderhoud.

6.3.8.3 Beleidskader

De openbare ruimte van Oosterhout moet voldoen aan beeldkwaliteit B. Deze ambitie geldt ook voor het verzorgend onderhoud aan civieltechnische kunstwerken.

6.3.8.4 Financiële consequenties beleidskader

De kosten voor onderhoud bestaan grotendeels uit klein herstel (oorzaak vandalisme en slijtage), schilderen en graffiti-bestrijding. Het beschikbare budget is € 73.500.

6.3.8.5 Stand van zaken

De visuele inspecties van de civieltechnische kunstwerken vinden 1x per 5 jaar plaats. Hierbij wordt er gelet op duidelijk zichtbare schades en gebreken aan de kunstwerken. Wanneer er bij een visuele inspectie blijkt dat er dusdanige schades en/of gebreken zichtbaar zijn dat er behoefte is aan een nader onderzoek, dan wordt dit door de inspecteur aan de gemeente doorgegeven.

6.3.9 Gebouwen

Het beheren en onderhouden van accommodaties gemeentelijk vastgoed.

6.3.9.1 Areaal

Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Vastgoedobjecten ¹⁵	200	200	200

6.3.9.2 Begroting onderhoud 2022

In de begroting is € 900.000 opgenomen voor onderhoud.

6.3.9.3 Beleidskader

Sinds 2010 wordt gewerkt volgens het plan van aanpak "Vastgoed ge(re)organiseerd".

Het beleidskader is uitgewerkt in een stappenplan. Onder regie van de stuurgroep is met de invulling van het stappenplan begonnen. Onder het gemeentelijk vastgoed vallen de gebouwen voor de eigen dienst, kunst- en cultuur, monumenten, binnen- en buitensport, zwembaden en kunstwerken. Het gemeentelijk vastgoed raakt veel afdelingen. Trekker is Team Vastgoed.

¹⁵ Het hier genoemde areaal en de onderhoudsbegroting hebben betrekking op de panden die onder de centrale budgetten vallen. Dit betreft zo'n 200 objecten met een verzekerde waarde van 300 miljoen euro. De gebouwen van buitensport, grondexploitatie, onderwijs en asielwoningen zijn separaat begroot op betreffende programma's, zo'n 112 objecten.

6.3.9.4 Financiële consequenties beleidskader

De gebouwen worden zowel op bouwkundig als installatietechnisch gebied onderhouden op basis van meer jaren onderhoudsplanningen. Hieronder vallen ook vervangingen en renovatie van gebouwonderdelen en/of installatiecomponenten. Daar waar vervanging mogelijk is door een duurzame oplossing wordt deze toegepast. Kunstwerken worden op basis van schouwingen onderhouden.

De diverse gebouwbudgetten worden jaarlijks geactualiseerd en worden op een goede manier beheerd. Aan de opbrengstenkant wordt steeds gestreefd naar een kostprijs dekkende huur.

6.3.9.5 Stand van zaken

Het team Vastgoed wil zich ontwikkelen naar een meer strategisch team waarbij met name de ontwikkeling van een meer strategische visie op maatschappelijk vastgoed een plek krijgt naast het beheer & onderhoud van ons vastgoed. Voor de onderwijshuisvesting is een IHP (Integraal HuisvestingsPlan) opgesteld.

De volgende opgave voor het team ligt bij de verduurzaming van de gemeentelijke accommodaties.

6.4 Treasury (financiering)

De uitgaven en de inkomsten van de gemeente lopen niet in synchronie in de tijd. De gemeente leent soms geld om tijdig betalingen te kunnen verrichten en soms heeft ze (tijdelijk) overtollige liquide middelen.

6.4.1 Omslagrente

De gemeente Oosterhout hanteert een systeem van centrale financiering. In dit systeem bestaat er geen direct verband tussen een bepaalde investering en het aantrekken van financieringsmiddelen. Alle rentelasten en rentebaten worden verzameld en daarna toegekend aan de gemeentelijke producten op basis van een zogenoemde omslagrente. Voor 2023 bedraagt de omslagrente 1,0%. Alle geldstromen van de gemeente lopen via de centrale treasuryfunctie. Deze werkwijze zorgt ervoor dat de gemeentelijke rentelasten zo laag mogelijk blijven.

6.4.2 Rentebeeld 2023

De afgelopen jaren is de rente historisch laag geweest. Onderstaand de ontwikkeling van de rente de afgelopen periode. Deze is de afgelopen periode gestegen. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft met ingang van 15 september 2022 de rente verder verhoogd om de opgelopen inflatie te beteugelen.

Looptijd	01-01-2021	01-01-2022	01-09-2022
één maand	-/- 0,50%	-/- 0,50%	0,10%
drie maanden	-/- 0,50%	-/- 0,50%	0,20%
zes maanden	-/- 0,50%	-/- 0,50%	0,60%
vijf jaar	-/- 0,20%	-/- 0,40%	1,50%
tien jaar	0,00%	-/- 0,00%	1,80%
vijftien jaar	0,10%	0,10%	2,00%

6.4.3 Rentetoerekening

In de paragraaf financiering (treasury) dient inzicht gegeven te worden in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Door onderstaand schema in de begroting op te nemen wordt invulling gegeven aan dit inzicht.

Nr.	Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
a.	Externe rentelasten over de korte en lange financiering	920	684	973
b.	Externe rentebaten	-414	-208	-198
	<i>Totaal door te rekenen externe rente</i>	506	476	775
c.	Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-87	-32	-52
	Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend	-	-	-
	<i>Saldo door te rekenen rente</i>	419	444	723
d.1.	Rente over eigen vermogen	1.836	1.025	1.557
d.2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	-	-	-
	De aan taakvelden toe te rekenen rente	2.255	1.469	2.280
e.	Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-2.498	-1.569	-2.227
	Resultaat	-243	-100	53
	<i>Rekenrente</i>	1,06%	0,70%	1,00%

6.4.4 Financieringsrisico's

Bij het risicobeheer op de gemeentelijke financiering wordt onderscheid gemaakt in kortlopende financiering en langlopende financiering. Kortlopende financiering (ook wel vlottende schuld genoemd) heeft betrekking op leningen met een looptijd korter dan één jaar. Leningen met een looptijd van langer dan één jaar vallen onder de langlopende financiering.

6.4.4.1 Renterisico's op korte financiering (kasgeldlimiet)

Het renterisico op kortlopende financiering wordt beperkt door de kasgeldlimiet. De totale omvang van de kortlopende schuld mag maximaal 8,5% van het begrotingstotaal bedragen. De kasgeldlimiet voor Oosterhout bedraagt voor 2023 € 14,5 miljoen (8,5% van € 171,3 miljoen). Gemiddeld per kwartaal mag de gemeente geen grotere kortlopende schuld hebben dan deze kasgeldlimiet.

Artikel 4.2. van de wet Fido schrijft voor dat bij het derde achtereenvolgende kwartaal overschrijding van de kasgeldlimiet de toezichthouder op de hoogte wordt gesteld. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet dient de kortlopende schuld omgezet te worden in een langlopende financiering.

6.4.4.2 Renterisico's op lange financiering (renterisiconorm)

De maximale toegestane omvang van langlopende financiering is gekoppeld aan de renterisiconorm. De renterisiconorm geeft het maximale geleende bedrag aan dat per jaar onderhevig mag zijn aan rentewijzigingen. De renterisiconorm bevordert de spreiding van de afloop van aangegane leningen en daarmee de renterisico's over de jaren. De renterisiconorm is 20% van het begrotingstotaal. Voor 2023 bedraagt de renterisiconorm voor Oosterhout € 34,2 miljoen.

Nr.	Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
1	Begrotingstotaal	164,1	165,8	171,3
2	Percentage	20%	20%	20%
3	Renterisiconorm (1 x 2 /100)	32,8	33,2	34,2
4	Renteherziening	-	-	-
5	Aflossing	12,0	8,0	8,0
6	Bedrag waarover renterisico wordt gelopen (4 + 5)	12,0	8,0	8,0
7	Ruimte onder de renterisiconorm (3 -/ 6)	20,8	25,1	26,2

6.4.4.3 Lening portefeuille

Onderstaand overzicht laat het verwachte verloop zien van de aangetrokken lange financieringen. Dit verloop is mede gebaseerd op de investeringen welke zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026. Vanwege deze geplande investeringen zal de hoeveelheid geleend geld de komende jaren fors toenemen.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Saldo 1 januari	70,6	73,6	70,6	83,6	93,6	103,6
Aflossing	-12,0	-8,0	-8,0	-10,0	-10,0	-15,0
Nieuwe leningen	15,0	12	35	76	83	104
Saldo 31 december	73,6	77,6	97,6	149,6	166,6	192,6

6.4.4.4 Verantwoord schuldenniveau

Om te sturen op een verantwoord schuldenniveau kan het kengetal schuld ratio gehanteerd worden. Dit kengetal geeft de netto schuld weer als aandeel van de exploitatie. Bij het bepalen van de exploitatie zijn de baten exclusief de inzet van reserves het uitgangspunt. Een schuld ratio kleiner dan 90% is wenselijk.

X € 1.000

	Omschrijving	Rek 2021	Begr 2022	Begr 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
A	Vaste schulden	73,7	77,6	97,6	149,6	166,6	192,6
B	Vlottende schulden	14,7	14	14	14	14	14
C	Overlopende passiva	13,4	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5
D1	Financiële vaste activa	12,1	15,3	15,6	15,9	16,2	16,5
D2	Financiële vaste activa m.u.v.	9,3	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5
E	Kortlopende uitzettingen	14,9	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5
F	Liquide middelen	1,7	1	1	1	1	1
G	Overlopende activa	17,3	15,5	15,5	15,5	15,5	15,5
H	Baten	176,1	173,9	168,4	168,7	170,7	161,7
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H*100%	31,7%	34,4%	47,2%	77,8%	86,6%	107,4%
	Netto schuldquote gecorrigeerd voor kapitaalverstrekingen (A+B+C-D-E-F-G)/H*100%	33,3%	36,0%	49,0%	79,8%	88,8%	109,8%

6.4.4.5 Solvabiliteitsratio

Een ander verplicht kengetal betreft de solvabiliteitsratio. Dit kengetal geeft de mate aan waarin het bezit van de gemeente gefinancierd is met eigen vermogen. In de VNG-publicatie 'Houdbare gemeentefinanciën' is aangegeven wanneer deze ratio hoger is dan 50% dit als voldoende kan worden bestempeld. Lager dan 20% is onvoldoende. De gemeente Oosterhout scoort voldoende op dit vlak. Er is echter wel een daling in het solvabiliteitsratio te zien de komende jaren.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
(A) Eigen vermogen	162.557	161.938	155.810	150.987	148.131	145.386
(B) Passiva (balanstotaal)	272.791	273.413	287.778	333.708	347.354	369.998
Solvabiliteitsratio A / B * 100%	59,6%	59,2%	54,1%	45,2%	42,6%	39,3%

6.4.4.6 Kredietrisico's

De gemeente heeft in het verleden leningen en garanties aan derden verstrekt.

Verstreckte leningen

Het saldo aan verstrekte leningen bestaat voor een groot deel aan leningen verstrekt aan woningbouwcorporatie Thuisvester. Het saldo van deze leningen is in 2021 sterk afgenomen vanwege versnelde aflossing door Thuisvester. Nieuwe leningen worden niet verstrekt.

De overige langlopende leningen zijn leningen verstrekt via Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn), dit betreft onder andere Duurzaamheidsleningen en startersleningen. Saldo hiervan zal komende jaren toenemen naar verwachting.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Woningbouwcorporaties	5.600	5.400	5.100	4.800	4.500	4.300
Overige langlopende leningen	3.623	4.000	4.500	4.500	4.500	4.500
Overig	20	20	20	20	20	20
Totaal	9.243	9.420	9.620	9.320	9.020	8.820

Gegarandeerde leningen

De gemeente heeft in het verleden – onder voorwaarden – geldleningen gegarandeerd van derden, met name voor woningbouw door corporaties of het kopen van woningen door particulieren. De leningen van woningcorporaties worden gegarandeerd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De leningen van particulieren worden gegarandeerd door het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Samen met het Rijk en andere gemeenten zit Oosterhout in de zogenoemde achtervang. Dit betekent dat de gemeente pas wordt aangesproken als de genoemde waarborgfondsen hun verplichtingen niet kunnen nakomen. In de praktijk is dit nog niet voorgekomen. Een overzicht van de gewaarborgde geldleningen is opgenomen in de toelichting op de balans.

6.4.4.7 Schatkistbankieren

Tijdelijke overschoten aan liquide middelen worden verplicht gestort op een rekening bij de Nederlandse schatkist. Momenteel (september 2022) is er sprake van een positief saldo bij de schatkist. Dit saldo zal gebruikt gaan worden voor het voldoen van lopende aflossingsverplichtingen op onze lening portefeuille.

6.5 Bedrijfsvoering

In 2019 hebben we onze organisatievisie vastgesteld. In deze visie zitten bouwstenen die zijn doorvertaald in onze HR visie 2021. Onze manier van werken verschuift van werken en bepalen vóór inwoners en bedrijven naar samenwerken mét de inwoners, bedrijven en met elkaar. Dit vraagt ook om een verschuiving in onze houding en ons gedrag. Immers, 'zo buiten, zo binnen'. Als de samenleving meer divers, dynamischer en meer participatief wordt, zal ook onze organisatie daar op moeten lijken om daar goed mee om te kunnen gaan. We hebben pijlers vastgesteld die richting moeten geven aan deze verschuiving. Bijvoorbeeld:

- ruimte voor de professional
- onze houding is open en netwerkgericht
- samen verbeteren
- balans tussen sturing en ruimte

In 2023 gaan we (verder) bouwen aan deze ontwikkeling van onze organisatie en onze medewerkers. Hiervoor is een meerjarig strategisch Hr-plan uitgewerkt. Dit zal verder uitgewerkt worden. Zwaartepunt zal de komende periode liggen op strategische personeelsplanning (SPP), ook gezien de huidige en te verwachten arbeidsmarkt.

Verder blijft het thema duurzame inzetbaarheid een speerpunt.

De gemeente is genomineerd voor de titel overheidsorganisatie van het jaar, hier zijn we trots op, maar op het goede niveau blijven vraagt wel continue de aandacht, ook in 2023.

6.6 Verbonden partijen

6.6.1 Algemeen

De gemeente Oosterhout participeert in verschillende verbonden partijen. Een verbonden partij is een partij waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en/of waarin zij een financieel belang heeft. Het uitgangspunt hierbij is dat de samenwerking moet resulteren in het opstellen en/of uitvoeren van beleid wat voor een individuele gemeente als de gemeente Oosterhout niet zelfstandig mogelijk is (vanwege financiën, kwaliteitsniveau, expertise etc.). Hier staat tegenover dat bepaalde vormen van samenwerking ook risico's met zich brengen. Over het algemeen betreft het hier financiële en/of bestuurlijk/politieke risico's.

6.6.2 Kerncijfers

In een samenvattend overzicht staan de bijdragen aan de samenwerkingsverbanden in de vorm van een rechtspersoon en gemeenschappelijke regelingen weergegeven, zodat in één oogopslag inzichtelijk is welke opbrengsten worden verkregen uit de deelnemingen (gemeente als aandeelhouder) en wat de jaarlijkse bijdragen zijn voor taken die door derden worden uitgevoerd (mede) namens de gemeente Oosterhout.

6.6.2.1 Rechtspersonen

Brabant Water NV	
Doel (openbaar belang)	De levering van drinkwater van hoge kwaliteit, water op maat en watergerelateerde producten en diensten.
Wijziging belang in begrotingsjaar	n.v.t.
Betrokkenen	Vrijwel alle gemeenten in Noord-Brabant.
Bestuurlijke betrokkenheid	Medeaandeelhouder en woont in die hoedanigheid de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders bij (portefeuillehouder financiën).
Financieel belang	De gemeente Oosterhout bezit 77.295 aandelen, wat overeenkomt met 2,78%.
Dividend 2021	€ 0
Dividend 2023	€ 0
Ontwikkelingen 2023	Het beleid van de gemeente is er op gericht om tot een dividenduitkering bij Brabant Water te komen. De kwestie rondom de overnamesom van de Tilburgse Waterleidingmaatschappij is inmiddels afgerond. Brabant Water zelf ziet vanuit haar toekomstperspectief en noodzakelijke maatregelen rondom klimaatadaptatie grote noodzakelijke investeringen in de toekomst, waardoor een uitkering van dividend niet mogelijk wordt geacht.

Bank Nederlandse Gemeenten te 's-Gravenhage	
Doel (openbaar belang)	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecificeerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandeelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (AAA). Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders.
Wijziging belang in begrotingsjaar	n.v.t.
Betrokkenen	Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeente Oosterhout heeft geen zetel in het bestuur of in de raad van commissarissen van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Bank Nederlandse Gemeenten te 's-Gravenhage	
Financieel belang	De Nederlandse staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Oosterhout heeft 35.100 aandelen.
Dividend 2021	€ 80.028 (€ 2,28 per aandeel)
Dividend 2023	€ 80.029 (opgenomen in begroting 2023)
Risico's	Het eerste halfjaar van 2022 was turbulent. De impact van de Russische inval in Oekraïne en de nasleep van de Covid-19-pandemie hadden aanzienlijke economische gevolgen, die ook onze klanten raakten. Vanwege de hoge inflatie heeft de ECB haar monetaire beleid verkrappt en is sprake van substantieel hogere rentes.
Ontwikkelingen 2023	Financieel staat BNG Bank er gezond voor. We hebben over het eerste halfjaar van 2022 een renteresultaat gerealiseerd van EUR 220 miljoen en boekten over deze periode een nettowinst van EUR 206 miljoen. De voornaamste redenen voor de hogere nettowinst (eerste halfjaar 2021: EUR 187 miljoen) een daling van de kredietvoorzieningen en een hoger resultaat financiële transacties. De kapitaalpositie van BNG Bank blijft goed.

Rewin NV	
Doel (openbaar belang)	Versterken van de regionale economie door bedrijven te stimuleren in West-Brabant te investeren.
Wijziging belang in begrotingsjaar	n.v.t.
Betrokkenen	De aandeelhouders zijn de 16 gemeenten in West-Brabant te weten: Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.
Bestuurlijke betrokkenheid	Aandeelhouder
Financieel belang	Boekwaarde van de aandelen is € 9.000
Dividend 2021	n.v.t.
Dividend 2023	n.v.t.
Procedure begroting	De gemeentelijke bijdragen verlopen via de GR RWB

6.6.2.2 *Gemeenschappelijke regelingen*

Regio West-Brabant gevestigd te Etten-Leur	
Doel (openbaar belang)	Het doel van de West-Brabantse samenwerking is om bij bovengemeentelijke beleidsmatige en strategische vraagstukken een bijdrage te leveren aan het realiseren van gemeentelijke en regionale doelstellingen. Daarnaast heeft de RWB uitvoeringsgericht opgaven op gebied van Regionaal mobiliteitscentrum, Kleinschalig collectief vervoer, regioarcheologie en cultuurhistorie en Gebiedsgerichte aanpak verkeer & vervoer.
Wijziging belang in begrotingsjaar	Niet van toepassing
Betrokkenen	Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tholen, Woensdrecht en Zundert
Bestuurlijke betrokkenheid	Portefeuillehoudersoverleggen op de genoemde (bestuurs)commissies. De Oosterhoutse vertegenwoordiging op de beleidsterreinen is gebaseerd op de portefeuilledeling.
Financieel belang	Niet van toepassing
Betaalde bijdrage 2021	€ 1.445.108
Financiële bijdrage 2023	€ 1.633.000

Regio West-Brabant gevestigd te Etten-Leur	
Eigen vermogen	1-1-2023 : € 754 31-12-2023: € 722
Vreemd vermogen	1-1-2023 : € 7.669 31-12-2023: € 7.669
Procedure begroting	Standaard procedure.
Uittredingsbepalingen	De RWB regelt na overleg met de betrokken gemeenten, onder mededeling aan Gedeputeerde Staten, de financiële verplichtingen, alsmede de overige gevolgen van de uittreding
Risico's	Kleinschalig collectief vervoer: In de begroting van de RWB is conform de richtlijnen gerekend met de NEA index. De verwachting is dat deze index in de aanloop naar 2023 richting de 10% gaat stijgen als compensatie voor het nu lopende jaar (onder meer door de gestegen brandstofprijzen). Mogelijk wordt deze index 8% hoger (nu 2%). Het is zaak dat de deelnemende gemeenten in een zo vroeg mogelijk stadium door RWB worden geïnformeerd over de daadwerkelijk verwachte verhoging.
Ontwikkelingen 2023	Het algemeen bestuur stelde in 2019 na consultatie van de raden het Actieprogramma RWB 2019- 2023 vast: "Werken aan een krachtige regio". Hierin staan de opgaven beschreven die we gezamenlijk in West-Brabant op het gebied van Economie, Arbeidsmarkt, Mobiliteit en Ruimte onderkennen. Met het raamwerk Circulaire Economie, de regionale aanpak Bedrijventerreinen, het raamwerk Vrijetijdseconomie, het afsprakenkader Arbeidsmigranten, het meerjarig uitvoeringsprogramma arbeidsmarkt 'West-Brabant werkt met Talent', het uitvoeringsprogramma Mobiliteit, het position paper Sterke Steden en de gebiedsagenda Vitaal Platteland wordt het actieprogramma uitgevoerd. In 2022/2023 bereidt RWB het Actieprogramma 2023-2028 voor, dat voortbouwt op het huidige programma. RWB betreft de raden bij het gesprek hierover.

Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord gevestigd te Tilburg	
Doel (openbaar belang)	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg.
Wijziging belang in begrotingsjaar	Niet van toepassing
Betrokkenen	Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, 's Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Land van Cuijk, Loon op Zand, Maashorst, Meierijstad, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Rucphen, Sint Antonis, Sint-Michielsgestel, Steenbergen, Tilburg, Vught, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.
Bestuurlijke betrokkenheid	Het Algemeen Bestuur bestaat uit zoveel leden als het aantal deelnemende gemeenten. Ieder lid heeft een plaatsvervanger. De gemeenteraad heeft als lid de portefeuillehouder gezondheidszorg aangewezen.
Financieel belang	De deelnemende gemeenten dragen bij in het nadelig saldo, vanaf 2012 is de jaarlijkse bijdrage komen te vervallen.
Betaalde bijdrage 2021	€ 0
Financiële bijdrage 2023	€ 0
Eigen vermogen	1-1-2023 : € 14.260.000 31-12-2023: € 14.260.000
Vreemd vermogen	1-1-2023 : € 31.336.000 31-12-2023: € 36.566.000
Procedure begroting	Standaard procedure
Uittredingsbepalingen	Elke gemeente kan bij eensluidende besluiten van raad en college de deelname aan deze regeling opzeggen met ingang van twee kalenderjaren na het jaar waarin deze besluiten zijn genomen. De gemeente brengt deze besluiten terstond ter kennis van het dagelijks bestuur. Het Algemeen bestuur regelt de financiële verplichtingen en de overige gevolgen van de uittreding.

Risico's	1. Het toegereikte budget van de NZA zou lager kunnen zijn dan de daadwerkelijke kosten. Dit risico is nihil. 2. Het RAV zou mogelijk niet kunnen voldoen aan lokale prestatiecontracten. De kans dat het RAV afspraken niet behaalt is zeer klein. Tevens is er voor kortingen een bedrag in de begroting opgenomen. 3. ICT kan continuïteit van bedrijfsvoering constant in gevaar brengen. Er zijn risico's die bestaan bij het werk met privacy gevoelige data. Echter, het informatiebeveiligingsmanagementsysteem van HSC is ingericht en gecertificeerd. Tevens wordt continuïteit van het bedrijfsproces omtrent ICT gewaarborgd. 4. Persoonlijk levensfase budget uren: Uren die meer worden gebruikt dan als normaal volume gezien (10.000 uur), moeten verplicht op de balans worden geplaatst. Dit risico is zeer klein. Tijdsparregeling: Er wordt nog onderzocht of de verplichting die hier gaat ontstaan opgenomen wordt door de landelijke RAV, of door afzonderlijke RAV's
Ontwikkelingen 2023	<i>Wet Ambulancezorgvoorzieningen</i> Sinds 2021 is de Wet ambulancezorgvoorzieningen van kracht. Hiermee is de vergunning tot ambulancezorg verleend aan de bestaande aanbieders onder strakke overheidsregulering. De samenleving en de zorg veranderen in snel tempo. Ook het acute zorglandschap verandert door technologische en zorginhoudelijke ontwikkelingen. Een nieuwe inrichting is wenselijk om kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van acute zorg in de toekomst voor iedereen te garanderen. Belangrijke speerpunten voor de ambulancesector hierbij zijn: acute zorg thuis, samenwerking tussen ketenpartners (zorgcoördinatie), samenwerking tussen ketenpartners bij het bestrijden van het personeelstekort en verbetering van (digitale) informatieoverdracht. De toekomstvisie van de RAV, zoals vastgelegd in het Meerjarenplan 2022-2025, sluit aan bij deze landelijke ontwikkelingen. <i>Landelijk Kwaliteitskader Ambulancezorg 1.0</i> De ambulancesector heeft een kwaliteitskader ontwikkeld dat 26 indicatoren bevat waarmee daadwerkelijk het niveau van de geleverde zorg gemeten kan worden. Tijdigheid in het spoedvervoer is hier één van. De indicatoren zijn onderverdeeld in zeven segmenten: Bereikbare en beschikbare zorg, Patiënt centraal, Veilige zorg, Professionaliteit, Samenwerken, Continu verbeteren en Basis op orde. In het Meerjarenplan 2022-2025 staat beschreven hoe de RAV voldoet aan het nieuwe kwaliteitskader. Naast deelname aan een landelijk klanttevredenheidsonderzoek door NIVEL zal de RAV in 2023 de klanttevredenheid onderzoeken door middel van direct contact met de patiënt. Hiervoor is in 2022 een evaluatie-instrument ontwikkeld. <i>Zorgdifferentiatie</i> De RAV ziet zorgdifferentiatie als de oplossing om ambulancezorg optimaal aan te laten sluiten bij de zorgvraag van de patiënt. In 2023 biedt de RAV een breed aanbod in ambulancezorg, waarbij de patiënt wordt vervoerd of ter plaatse wordt geholpen. In het vervoersegment verzorgt de RAV spoedvervoer (hoog complex) en planbaar vervoer (laag- en middencomplex). <i>Paraatheid en prestaties</i> De Covid-crisis had de afgelopen twee jaar veel effect op de productie, paraatheid en prestaties van de RAV. De ritduur nam toe, vanwege het aan- en uittrekken van beschermende middelen, het schoonmaken en luchten van de ambulance, wachttijden bij de ziekenhuizen, pieken in het ziekteverzuim en het stoppen van DIA (Directe Inzet Ambulance) vanwege het pandemieprotocol op de meldkamer. Met als gevolg dat de prestaties in de crisisperiode fors verslechterden. Inmiddels is er weer sprake van een lichte verbetering. De krapte op de arbeidsmarkt voor acute zorg is de laatste jaren een enorm probleem. De RAV onderneemt actie door met een eigen opleiding HBO-V-afgestudeerden in circa 18 maanden op te leiden tot ambulanceverpleegkundigen. In 2023 hoopt de RAV de paraatheid conform het referentiekader in te vullen. Als dat volgens planning verloopt, en onder normale omstandigheden, kan de 95% dekking bereikt worden. In de begroting is geen informatie opgenomen over de meest geschikte rechtsvorm voor de RAV. Eerder besloot het Algemeen Bestuur de besluitvorming hierover op te schorten totdat er duidelijkheid was over de nieuwe wet ambulancezorgvoorziening. Die wet is inmiddels per 2021 in werking getreden.

GGD West Brabant gevestigd te Breda	
Doel (openbaar belang)	Inhoud geven aan de voor de deelnemende gemeenten noodzakelijke en de door de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van de openbare gezondheidszorg en de preventieve gezondheidszorg
Wijziging belang in begrotingsjaar	Niet van toepassing.
Betrokkenen	Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert
Bestuurlijke betrokkenheid	De portefeuillehouder volksgezondheid is lid van het Algemeen bestuur.
Financieel belang	De deelnemende gemeenten dragen bij in het nadelig saldo naar rato van het aantal inwoners.
Betaalde bijdrage 2021	€ 1.895.758 € -16.474 correctie BTW
Financiële bijdrage 2023	€ 2.118.594
Eigen vermogen	1-1-2023 : € 5.317.000 31-12-2023: € 5.400.000
Vreemd vermogen	1-1-2023 : € 10.000.000 31-12-2023: € 10.000.000
Procedure begroting	Standaard procedure
Uittredingsbepalingen	Voor uittreding geldt een opzegtermijn van een kalenderjaar. De uittredende gemeente is gedurende 3 achtereenvolgende jaren na afloop van het begrotingsjaar waarin de uittreding plaatsvindt een bijdrage ter grootte van resp. 100%, 66% en 33% verschuldigd.
Risico's	1. Nieuw systeem infectieziektebestrijding. De kosten van gebruik en ontwikkeling worden vrijwel geheel gedragen door het ministerie van VWS. Voor de uitvoer zal die voor iedere afzonderlijke GGD gevolgen hebben voor de begroting, maar bedragen zijn hier nog niet aan te koppelen. 2. Prenataal huisbezoek bij kwetsbare zwangeren. Dit programma is gestart in juli 2022. In de cijfers van 2023 is rekening gehouden met deze verplichting. 3. Uitbreiding rijksvaccinatieprogramma. In 2022 wordt het Rijksvaccinatieprogramma uitgebreid met de HPV vaccinatie. De VNG heeft de benodigde financiële middelen hiervoor toegevoegd aan het Gemeentefonds. Deze ontwikkeling is in de cijfers van 2023 e.v. verwerkt. 4. Impact nieuwe CAO. De CAO-stijging wordt gecorrigeerd met de loonvoet opgenomen als structurele stijging van de kosten vanaf 2023. Het totale bedrag van de CAO-impact vanaf 2023 betreft 487K. 5. Informatieveiligheid. Voor 2023 en 2024 is een bedrag van 300k aan informatiebeveiliging opgenomen in de gemeentelijke bijdragen. Vanaf 2025 gaat het afbouwen met 50k naar 250k. Vanaf 2026 komt er een structurele bijdrage van 200k voor informatiebeveiliging. Huisvesting Doornboslaan. De GGD dient structurele middelen te vinden om huisvesting te dekken. Dit zal naar verwachting gerealiseerd kunnen worden door gemeentelijke bijdragen. Tevens zal de veiligheidsregio de huur voor het pand in de Doornboslaan op gaan zeggen per 31-3-2023. Dit betekent een financieel nadeel van €189.000,00. De GGD is nog in gesprek met de veiligheidsregio om de huur toch door te laten lopen.

GGD West Brabant gevestigd te Breda

Ontwikkelingen 2023	1. Gezonde en veilige leefomgeving De GGD pleit voor een integraal beleid ten aanzien van de leefomgeving, vanuit meerdere beleids invalshoeken zoals milieu, groen, wonen, sociaal domein. De ambitie van de GGD op het gebied van gezonde leefomgeving reikt verder dan de Omgevingswet. De gezonde leefomgeving wordt gezien als een randvoorwaarde en als een interventie voor het maken van de gezonde keuzes. De GGD beschouwt het als hun verantwoordelijkheid om te waarborgen dat de publieke gezondheid een wezenlijke plaats krijgt in het integrale afwegingskader rond ruimtelijke ontwikkel- en beheervraagstukken. En dat dan vooral aan de voorkant van het proces. 2. Preventie verbreden en verdiepen De GGD richt zich op gezondheidsbevordering in de breedte waarbij de focus vooral ligt op gezondheidsbevordering en vroegsignalering. Dit doen ze door te werken aan een gezonde leefstijl en te focussen op de thema's uit het Nationale Preventieakkoord (roken, alcohol, overgewicht en mentale gezondheid). Ze ondersteunen de gemeenten bij de uitvoering van de lokale en regionale preventie- en sportakkoorden en verbinden die nog meer met de gezonde school aanpak. Er wordt aangesloten bij de 'life-events' van de inwoners van West-Brabant en samen met partners gaan ze het kader Positieve Gezondheid ontwikkelen en implementeren. Met behulp van een integrale en planmatige aanpak wordt ingezet op effectieve preventie. 3. Gelijke gezondheidskansen voor iedereen In 2023 gaat de GGD domeinoverstijgend aan de slag met in elk geval die beleidsterreinen die zich richten op bestaansvoorwaarden: wonen, werken, schuldhulpverlening en veiligheid. Er wordt gewerkt aan het bevorderen van gezondheidsvaardigheden waarbij het besef is dat het hebben van bestaanszekerheid een belangrijke voorwaarde is hiertoe te komen. Waar mogelijk worden de inwoners betrokken bij de activiteiten die gericht zijn op gelijke gezondheidskansen. Er wordt ingezet op veilig, gezond en veerkrachtig opgroeien (vanaf - 9 maanden). Daarnaast wordt ingezet op het gezondheidspotentieel en probeert de GGD de achterstanden te verkleinen. In het laatste AB van 2022 vindt een evaluatie plaats van het project Nu Niet Zwanger. Indien de evaluatie van de implementatie positief uitpakt, wordt dit een basisproduct binnen de begroting vanaf 2023. Voor nu is het budget voor 2023 al wel opgenomen in de begroting.

MidZuid gevestigd te Oosterhout

Doel (openbaar belang)	MidZuid heeft tot doel in haar rechtsgebied de Wet sociale werkvoorziening uit te voeren door op zo doelmatige mogelijke wijze de taken en bevoegdheden op het terrein van de gesubsidieerde arbeid en arbeidsintegratie te behartigen.
Wijziging belang in begrotingsjaar	Niet van toepassing.
Betrokkenen	Altena, Drimmelen, Geertruidenberg, Oosterhout
Bestuurlijke betrokkenheid	Het Algemeen Bestuur vergadert gelijktijdig met het Dagelijks Bestuur en jaarlijks tenminste tweemaal. Voorts vergadert het Algemeen Bestuur zo dikwijls als de voorzitter of het Dagelijks Bestuur dit nodig oordeelt of tenminste drie leden dit schriftelijk, onder opgave van de te behandelen onderwerpen, verzoeken. Gemeentelijke vertegenwoordiging door portefeuillehouder participatiewet (DB en AB) en de portefeuillehouder financiën (AB).
Financieel belang	De gemeente ontvangt als onderdeel van de integratie-uitkering sociaal domein een participatiebudget van het Rijk. Het participatiebudget bestaat uit een deel voor de uitvoering van re-integratietaken en een deel voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Het deel voor de uitvoering van de Wsw wordt volledig doorbetaald aan MidZuid.

MidZuid gevestigd te Oosterhout	
Betaalde bijdrage 2021	€ 692.493 € - 234.445 verrekening 2020
Financiële bijdrage 2023	€ 911.193
Eigen vermogen	1-1-2023 : € 1.452.000 31-12-2023: € 1.380.000
Vreemd vermogen	1-1-2023 : € 7.892.000 31-12-2023: € 8.063.000
Procedure begroting	Standaard procedure
Uittredingsbepalingen	Elk van de gemeenten kan besluiten dat de deelneming aan deze regeling wordt opgezegd ingaande twee kalenderjaren na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot opzegging is genomen (termijn kan worden verkort). Bedoelde besluiten worden direct ter kennis gebracht van het Dagelijks Bestuur. Er worden door het Algemeen Bestuur financiële verplichtingen gesteld als gevolg van de uittreding.
Risico's	Op het gebied van wetgeving zijn er verschillende ontwikkelingen. De wetgever wil het voor werkgevers eenvoudiger maken om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen. Daarnaast moet het voor de doelgroep makkelijker worden om een stap te maken zonder oude rechten te verliezen. Aan de ene kant kan deze ontwikkeling betekenen dat er meer doelgroepmedewerkers de overstap maken naar reguliere werkgevers en dus niet aangewezen zijn op een dienstverband bij MidZuid. Aan de andere kant betekent dit dat deze medewerkers wel de mogelijkheid moeten houden om terug te vallen op MidZuid. Op dit moment is nog niet goed duidelijk welke effecten dit zal hebben.
Ontwikkelingen 2023	Al enige jaren speelt de problematiek van de huisvesting van MidZuid. Op basis van de rol die de deelnemende gemeenten zien voor MidZuid zal een definitieve keuze gemaakt worden over de toekomstige huisvesting van MidZuid.

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant gevestigd te Tilburg	
Doel (openbaar belang)	De Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (Veiligheidsregio MWB) is een samenwerkingsverband tussen de 26 gemeenten in de regio en de hulpdiensten. Om de fysieke veiligheid in de regio Midden- en West-Brabant te vergroten en beter voorbereid te zijn op rampen en crises, werken de 26 gemeenten, de GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen), de brandweer en de politie intensief samen op het gebied van crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid. Het centrale doel van de Veiligheidsregio Midden en West-Brabant is de fysieke veiligheid te vergroten en de kwaliteit van de rampenbestrijding /crisisbeheersing te verbeteren. Dit gebeurt door een goede samenwerking tussen alle betrokken hulpverleningsdiensten en gemeenten en een integrale bestuurlijke aansturing. Op deze manier wordt samengewerkt om het niveau van de rampenbestrijding/ crisisbeheersing (zowel preventief, preparatief als repressief) te vergroten.
Wijziging belang in begrotingsjaar	Niet van toepassing.
Betrokkenen	Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.
Bestuurlijke betrokkenheid	Het betreft regulier overleg in de vorm van AB vergaderingen met alle 26 burgemeesters. Burgemeester Buijs is lid van het AB en ph brandweezaken.
Financieel belang	Bijdrage bestaat uit een bedrag per inwoner.
Betaalde bijdrage 2021	€ 3.148.663
Financiële bijdrage 2023	€ 3.264.605
Eigen vermogen	1-1-2023 : € 5.659.000 31-12-2023: € 5.276.000

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant gevestigd te Tilburg	
Vreemd vermogen	1-1-2023 : € 59.576.000 31-12-2023: € 55.277.000
Procedure begroting	Standaard procedure
Uittredingsbepalingen	Toe- en uittreding van gemeenten tot deze regeling is slechts mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's als bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's. Het Algemeen Bestuur regelt de gevolgen van de toetreding of de uittreding en kan hieraan voorwaarden verbinden.
Risico's	Op basis van de gekwantificeerde actuele risico's is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald op € 5.050.000. De financiële risico's en de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit wordt weergegeven in de paragraaf 2.3 "weerstandsvermogen en risicobeheersing.
Ontwikkelingen 2023	In 2023 wordt verder uitvoering gegeven aan het beleidsplan 2019-2023 waarbij vanuit een wendbare en duurzame organisatie, ingezet wordt op en gewerkt wordt aan de volgende 3 pijlers: 1. <u>Stimuleren van een redzame samenleving</u>. In 2023 wordt hierbij meer aandacht besteed aan gedragsverandering waar er eerder meer sprake was van bewustzijnsverhoging. Kennis van wat er leeft bij de inwoners en waar veiligheidsrisico's zich bevinden zijn hierbij essentieel. 2. <u>Bijdragen aan een veilige leefomgeving</u>. Dit is voor een groot deel going concern op het gebied van adviseringen op bouwen, evenementen, vergunningen, brandveilig gebruik, milieu en ruimtelijke ordening en bijvoorbeeld ook toezicht en BRZO1-inspecties. 3. <u>Hulpvaardige en slagvaardige inzet</u>. Ook hier is sprake van een groot deel uitvoeren van going concern waarbij te denken is aan: 4. repressie, (multi)operationele voorbereiding en planvorming, techniek facilitair en logistiek, informatie gestuurd werken, multidisciplinair opleiden trainen en oefenen, crisiscommunicatie, meldkamer/Operationeel Centrum Brandweer, Bevolkingszorg, grensoverschrijdende/internationale samenwerking en GHOR-taken.

Regionaal Bureau Leren te Breda	
Doel (openbaar belang)	De samenwerking tussen de West-Brabantse gemeenten in het RBL West-Brabant zal de kwaliteit van dienstverlening verbeteren. De bundeling van mensen en middelen zal leiden tot een verdere verhoging van de deskundigheid van leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders en tot meer continuïteit in de dienstverlening naar kinderen, jongeren, ouders en scholen. Het hogere doel is duidelijk: een impuls voor het voorkomen en terugdringen van verzuim en schooluitval; een ambitie waar gemeenten, onderwijs en andere ketenpartners samen voor staan.
Wijziging belang in begrotingsjaar	Niet van toepassing.
Betrokkenen	Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, en Zundert.
Bestuurlijke betrokkenheid	Wethouder Onderwijs is als portefeuillehouder lid van het AB.
Financieel belang	12,66% op basis van het aantal jongeren 5 t/m 22 jaar.
Betaalde bijdrage 2021	€ 203.225
Financiële bijdrage 2023	€ 217.336
Eigen vermogen	1-1-2023 : € 0 31-12-2023: € 0
Vreemd vermogen	1-1-2023 : € 750.000 31-12-2023: € 750.000

Regionaal Bureau Leren te Breda	
Procedure begroting	Standaardprocedure.
Uittredingsbepalingen	Tussentijdse ontbinding kan uitsluitend als alle gemeenten daartoe instemmen.
Risico's	Een theoretisch risico is het uittreden van een of meerdere gemeenten. Einde 2021 is een traject gestart waarin de GR wordt geëvalueerd. De evaluatie en het ophalen van ambities bij de samenwerkende gemeenten leiden mogelijk tot een aanpassing van (de samenwerking binnen) de GR.
Ontwikkelingen 2023	De volgende beleidsontwikkelingen & speerpunten staan, naast de nasleep van de Corona centraal in 2023. 1. Thuiszitters. Er zijn veel uiteenlopende redenen waarom kinderen (tijdelijk) niet meer naar school gaan en thuis komen te zitten. De 16 West-Brabantse gemeenten en de zes samenwerkingsverbanden passend onderwijs hebben zich via het 'thuiszitterspact' verbonden aan de ambitie dat geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder een passend aanbod van onderwijs en/of zorg. Aandachtsgebieden zijn onderwijszorgarrangementen bij complexe problematiek en de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). 2. Sluitend regionaal vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie Het creëren van een sluitend regionaal vangnet heeft prioriteit in de aanpak van voortijdig schoolverlaten. De vangnet coördinator legt de verbinding tussen onderwijs, zorg en arbeid. Door het afstandsonderwijs in de coronacrisis is er de voorbije schooljaren minder persoonlijk contact geweest tussen school en leerlingen. Daarmee is onze preventieve inzet nóg belangrijker geworden. 3. Overstap onderwijs (aansluiting PO en VO, aansluiting VO en MBO) De overstap van de ene vorm van onderwijs naar het andere is een risico-moment in de schoolloopbaan van veel leerlingen. Gezamenlijk met worden de leerlingen in beeld gehouden zodat geen leerlingen tussen wal en schip verdwijnen. In 2023 wordt extra ingezet op het digitaal volgen van leerlingen en structureel aansluiten bij exit gesprekken bij het startcollege. 4. Specifieke doelgroepen Oud VSV-ers zijn jongeren die eerder dan in het lopende schooljaar met een opleiding zijn gestopt, zonder het behalen van een startkwalificatie. Door actieve benadering en samenwerking met de partners onderwijs, zorg en arbeidsmarktbeleid willen we het aantal oud-voortijdig schoolverlaters zonder werk verminderen en daarmee jeugdwerkloosheid voorkomen. In 2023 wordt net als in 2022 extra ingezet op de zogenaamde jongeren die geen inkomen of werk hebben of geen opleiding volgen en de groepsaanpak OnMyWay voor jongeren tussen de 18 en 23 zonder startkwalificatie die aan hun eigen ontwikkeling willen werken.

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant te Tilburg	
Doel (openbaar belang)	De Omgevingsdienst Midden- en West Brabant voert een deel van de VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) op het gebied van milieu uit. Het doel van de omgevingsdienst is het investeren in de kwaliteit van de processen die van belang zijn voor de veiligheid van de leefomgeving. Overige doelstellingen zijn: - Verminderen van versnippering in de uitvoering van de VTH-taken om eenduidiger en effectiever op te kunnen treden tegen slecht naleefgedrag; - Versterken van de kritische massa, expertise en deskundigheid voor de taakuitvoering door het bundelen van personeel in één organisatie; - Creëren van een 'level playing field' voor burgers en bedrijven met een gelijke benadering en behandeling; - Een centraal punt met milieu-informatie die uitwisseling en afstemming verzorgt tussen bestuursrecht en strafrecht (politie, OM).
Wijziging belang in begrotingsjaar	Niet van toepassing.
Betrokkenen	Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Heusden, Hilvarenbeek, Loop op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout,

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant te Tilburg	
	Roosendaal, Rucphen, Steenberg, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht, Zundert en de provincie Noord-Brabant
Bestuurlijke betrokkenheid	Het betreft regulier overleg in de vorm van AB vergaderingen met alle 27 portefeuillehouders. De burgemeester van Oosterhout is lid van het AB.
Financieel belang	1. De gemeenten hebben een Dienstverleningsovereenkomst met de OMWB, waarin een contractmaat met het aantal af te nemen uren is opgenomen en stellen jaarlijks een werkprogramma op voor de uit te voeren werkzaamheden. 2. De gemeenten hebben een startkapitaal gestort.
Betaalde bijdrage 2021	€ 1.026.931 (inclusief verrekening resultaat 2021 € 14.779)
Financiële bijdrage 2023	€ 1.017.918
Eigen vermogen	1-1-2023 : € 2.829.000 31-12-2023: € 3.163.000
Vreemd vermogen	1-1-2023 : € 3.004.000 31-12-2023: € 2.560.000
Procedure begroting	Standaard procedure
Uittredingsbepalingen	Een deelnemer kan uit de regeling treden tenzij landelijke wetgeving of anderszins de mogelijkheid tot uittreding beperkt. Als het gaat om het "Landelijk Basistakenpakket" kan een deelnemer de facto niet uittreden.
Risico's	1. Niet betalen facturen door verschillen van inzicht tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. 2. Transitie organisatie: Door de organisatie wordt nog steeds gewerkt aan efficiency en hier komen oplossingen uit die soms enige uitwerking tijd vergen voordat er resultaat zichtbaar en merkbaar is. 3. Scheef lopen van de uitvoering t.o.v. de opdrachten en verzoeken: De spanning zit hier in de verschillen per jaar van de opdrachten, zoals vorig jaar en dit jaar in een toename van opdrachten en een nog niet voldoende ingerichte organisatie met benodigde personele inzet. 4. In kaart brengen van de wijzigingen als gevolg van de Omgevingswet gedurende de transitiefase. Het betreft hier met name het bepalen van de impact als gevolg van de omslag in de wetgeving van het begrip inrichtingen naar MBA's, het mogelijk maken van gebiedsgericht werken en het inrichten van monitoringsfunctie t.a.v. leefomgevingswaarden.
Ontwikkelingen 2023	Omgevingswet De invoeringsdatum van de Omgevingswet is door het Rijk uitgesteld naar 1 januari 2023. De invoering van de wet betekent een enorme verandering voor de taakuitvoering en werkwijze van de OMWB. Ondanks het feit dat de OMWB daarop goed voorbereid is, begint het feitelijke veranderingsproces pas na de inwerkingtredingsdatum in 2023 en daarna. Overige beleidsmatige thema's Naast de Omgevingswet vraagt een aantal andere beleidsmatige thema's in 2023 intensieve aandacht. Nieuw is de normerende regeling werkgebonden personenmobiliteit, bedoeld om de negatieve klimaateffecten van zakelijk en woon-werkverkeer terug te dringen. De omgevingsdienst krijgt een toezichthoudende taak in deze. De inwerkingtreding was aanvankelijk gepland op 1 januari 2022, maar de uiteindelijke besluitvorming wordt overgelaten aan het nieuwe kabinet. Het kan daarom zijn dat de regeling in de toekomst nog wordt aangepast. Het programma 'Van goed naar beter' in het kader van verdere professionalisering wordt in meerdere fasen uitgewerkt. Dit programma behelst het effectueren van het

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant te Tilburg	
	(financieel) potentieel van het onderzoek naar kosteneffectiviteit. In het faseplan van 2023 worden de activiteiten en hun effecten in detail uitgewerkt. Andere ontwikkelingen die in 2023 op onze deelnemers en de dienst afkomen, zijn energie, klimaat en stikstof en risicogericht en informatiegestuurd werken., et cetera. Deze en andere ontwikkelingen volgen we op de voet en pakken we in constructieve samenwerking met onze deelnemers en (keten)partners gezamenlijk op.

Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen	
Doel (openbaar belang)	Deze gemeenschappelijke regeling (GR) betreft de nazorg van de gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen.
Wijziging belang in begrotingsjaar	Niet van toepassing.
Betrokkenen	Alphen Chaam, Altena, Baarle Nassau, Etten Leur, Geertruidenberg, Moerdijk, Zundert, Breda, Drimmelen, Oosterhout.
Bestuurlijke betrokkenheid	De portefeuillehouder Afval neemt deel aan het AB.
Financieel belang	11,85% (op basis van aantal inwoners)
Betaalde bijdrage 2021	€ 79.349
Financiële bijdrage 2023	€ 79.349
Eigen vermogen	1-1-2023 : € 1.015.309 31-12-2023: € 997.672
Vreemd vermogen	1-1-2023 : € 25.855.321 31-12-2023: € 25.017.959
Procedure begroting	Standaardprocedure
Uittredingsbepalingen	Niet mogelijk.
Risico's	Risico voor gevolgen van verontreiniging grond- en oppervlaktewater en lucht, indien er bij een calamiteit gevaarlijke chemische stoffen vrij komen.
Ontwikkelingen 2023	De rente- en egalisatiereserves zijn in 2021 opgebruikt. Daarnaast staat in 2022 en 2023 voor de stortplaats Bavel-Dorst de vervanging van het percolaatsysteem op de planning. De vervanging hiervan zal volgens een eerste raming tussen de € 600.000 en € 900.000 gaan kosten. Ondanks bovenstaande ontwikkelingen wordt er voorgesteld om de bijdrage in de meerjarenbegroting 2022-2025 gelijk te houden. Dit is mogelijk omdat het onderzoek naar de kwaliteit van de bovenafdichting van stortplaats Bavel-Dorst voor fase 1 positief is uitgevallen. De gehanteerde levensduur kan verlengd worden van 50 naar 100 jaar. Eenzelfde onderzoek wordt in 2022 uitgevoerd voor fase 2 en 3 van de afdeklaag. De verwachting is dat ook hier de levensduur kan worden verlengd naar 100 jaar. De betreffende ontwikkelingen bieden voldoende vertrouwen en ruimte om de bijdrage niet te laten stijgen. Uitgaande van de begrote nazorgkosten voor stortplaats Bavel-Dorst en begrote pre-nazorgkosten voor stortplaats Zevenbergen, betekent dat bij een gelijkblijvende bijdrage dat de GR in de komende twee jaar totaal zo'n € 1.200.000 inteert op de voorziening. Vanwege de omvang van de jaarlijkse kosten en het vervangen van het percolaatsysteem, wordt vooralsnog geen verlaging van de bijdrage voorgesteld. Wanneer de volledige resultaten van de afdeklaag bekend zijn kan er overwogen worden om de bijdrage te verlagen.

Belastingensamenwerking West-Brabant (BWB) gevestigd te Etten-Leur	
Doel (openbaar belang)	De BWB verzorgt voor burgers en deelnemers de heffing en inning van gemeentelijke en waterschapsbelastingen en de uitvoering van de Wet WOZ. Tevens worden onder andere bezwaar- en beroepschriften behandeld en wordt de informatieverstrekking aan de betreffende burgers/bedrijven verzorgd.
Wijziging belang in begrotingsjaar	Niet van toepassing.
Betrokkenen	Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Woensdrecht, Zundert en het waterschap Brabantse Delta.
Bestuurlijke betrokkenheid	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (AB).
Financieel belang	Het algemeen bestuur stelt de berekeningswijze van de bijdrage van de deelnemers aan de begroting van de BWB vast met een versterkte meerderheid van tenminste tweederde van het maximaal aantal in dit bestuur uit te brengen stemmen. De deelnemers staan gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door het BWB af te sluiten langlopende leningen, kasgeldleningen en in rekening courant op te nemen gelden, naar verhouding van voornoemde bijdrage aan de begroting.
Betaalde bijdrage 2021	€ 1.019.700 (incl. verrekening 2020 € - 24.000 en compensabele BTW € 65.500) € 35.000 project Transitie waarderen naar grondoppervlak
Financiële bijdrage 2023	€ 1.309.000 incl. BTW
Eigen vermogen	1-1-2023 : € 0 31-12-2023: € 0
Vreemd vermogen	1-1-2023 : € 5.018.500 31-12-2023: € 4.868.500
Procedure begroting	Standaard procedure
Uittredingsbepalingen	Gedurende drie jaar na de datum van toetreding tot de regeling is het niet mogelijk om uit de regeling uit te treden. Voor uittreding wordt een opzegtermijn van tenminste één jaar in acht genomen. Een onafhankelijke deskundige stelt, na ontvangst van een aangetekend schrijven met hierin het –door de gemeenteraad goedgekeurde- besluit tot uittreding een liquidatieplan op met daarin de financiële en personele gevolgen van de uittreding. De kosten van het opstellen van dit liquidatieplan komen voor rekening van de deelnemer die het voornemen heeft om uit te treden.
Risico's	<i>Primaire proces:</i> Een van de risicovolle ontwikkelingen binnen het primaire proces is de invloed en opkomst van de no cure no pay bureaus. Dit zorgt voor een substantiële verhoging van het aantal objecten onder waardebezwaren en de proceskosten. De BWB zet op alle fronten in op verbetering van het product. De kwaliteit van de data is verbeterd. In de methode van de herwaardering worden machine learning en kunstmatig intelligentie toegepast en ook de communicatie met burgers en bedrijven wordt sterk verbeterd. <i>Bedrijfsvoering:</i> De veranderde werkzaamheden binnen de BWB (door interne en externe ontwikkelingen) vragen om andersoortige functies en flexibele invulling van het personeelsbestand in de toekomst. Dit vraagt om een opleidings- en ontwikkelplan en flexibiliteit bij medewerkers om nieuwe taken uit te voeren. Als er geen match bestaat tussen beschikbare taken en capaciteit is budget nodig voor flankerende beleid. <i>Automatisering:</i> Het item dataveiligheid is een blijvend punt van aandacht. <i>Corona:</i>

Belasting samenwerking West-Brabant (BWB) gevestigd te Etten-Leur

	Zolang de coronacrisis voortduurt kan dit gevolgen hebben voor het opleggen van verschillende belastingopbrengsten, zoals toeristenbelasting. Ook is het de vraag wat de coronacrisis voor gevolgen gaat hebben voor de financiële situatie van bedrijven. Op langere termijn kan dit een nadelig effect hebben op de inbaarheid van belastingopbrengsten.
Ontwikkelingen 2023	Na jaren van grootschalige projecten is de BWB een fase ingegaan van consolidatie. In elk geval tijdelijk want de samenhangende objectregistratie dient zich aan. Samen met de deelnemers wordt onderzocht hoe dit ingebed gaat worden in de samenwerkende organisaties. De toepassing van kunstmatige intelligentie, machine learning en robotisering zal zich naar verwachting verder uitbreiden. De communicatie met de burgers en de bedrijven moet verder geprofessionaliseerd worden met het doel hogere tevredenheid en minder klachten en bezwaren. Verder zal in 2023 de gemeente Loon op Zand toetreden bij de BWB. De BWB blijft werken aan het beheersen van de kosten voor de deelnemers. Daar waar gesneden kan worden in de kosten wordt dat gedaan. De middelen die vrijvallen zijn nodig om kosten elders op te vangen bv voor opleidingen van het personeel, het inhuren van personeel voor de invulling van vacatures, voor de hogere eisen aan de AO/IB, de implementatie van de BIO en voor de modernisering van de bedrijfsvoering.

6.7 Grondbeleid

De paragraaf betreffende het grondbeleid bevat op basis van artikel 16 van het BBV-besluit van 17 januari 2003 (nog steeds van toepassing zijnde) ten minste:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

6.7.1 Algemeen

Grondbeleid is in zowel juridisch als financieel opzicht instrumenteel van aard. Het grondbeleid is volgend ten aanzien van de doelstelling die de gemeente heeft gesteld met betrekking tot de beleidsvelden, zoals ruimtelijke ontwikkeling en wonen, verkeer en vervoer, werkgelegenheid en groen. Gezien ons dichtbevolkt land is grond in principe een kapitaalsintensief schaarse product. Gronden zijn onder andere bestemd voor woningbouw en bedrijfstreinen.

Het sterk toegenomen economisch vertrouwen en de lage rente zorgen ervoor dat druk op de woningmarkt steeds verder toeneemt. Was enkele jaren geleden nog sprake van een voorzichtig ingezet herstel, nu is een verhitte woningmarkt aan de orde.

Bovendien kampt de bouwsector met capaciteitsgebrek vanwege de grote vraag naar nieuwbouwwoningen. Een dalend aanbod aan woningen betekent oplevende woningprijzen en korter verkooptijden. Dit leidt binnen de grondexploitatie voor een versnelling van de afzet.

6.7.2 Kadern grondbeleid

Grond vormt de basis voor de ontwikkeling van ruimtelijke plannen en geeft zeggenschap. Grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om het ruimtelijk beleid op een bestuurlijk en economisch verantwoorde wijze te realiseren.

Samengevat zijn de doelen van het gemeentelijk grondbeleid de volgende:

- het bevorderen van maatschappelijk gewenst ruimtegebruik;
- het verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik, de zeggenschap van de burgers en de marktwerking op de grondmarkt;
- het bevorderen van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten van gebruikers, eigenaren, ontwikkelaars en de gemeente;
- het genereren van inkomsten ten algemeen nut.

De gemeenteraad heeft bij besluit van 26 maart 2013 de Nota Grondbeleid 2013-2017 vastgesteld. De nota is kaderstellend. Dat wil zeggen, zij geeft de uitgangspunten voor het te voeren grondbeleid weer. Tevens biedt zij structuur bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen. Met de invoering van de nieuwe Omgevingswet in 2022 zal er een nieuwe Nota Grondbeleid aan de raad ter besluitvorming worden vastgelegd..

Belangrijke punten uit de huidige Nota Grondbeleid zijn:

- Maatwerk; per project of plan wordt bekeken welke vorm van grondbeleid het meest passend of gewenst is. Voor de reeds lopende projecten blijft de gemeente actief grondbeleid voeren, bij nieuwe projecten wordt in beginsel faciliterend grondbeleid gehanteerd.
- Bij actief grondbeleid wordt er een verwervingsstrategie vastgesteld. Uitgangspunt is dat de gemeente altijd zal trachten om minnelijke overeenstemming te bereiken met als ultimum remedium een onteigening.
- De gemeente stelt zich terughoudend op ten aanzien van strategische en anticiperende grondverwerving vanwege de grote financiële risico's die de gemeente daarbij kan lopen.
- Bij faciliterend grondbeleid verhaalt de gemeente haar kosten. Het heeft de voorkeur om een anterieure overeenkomst met de grondeigenaar te sluiten. Indien er geen zicht is op anterieur contracteren stelt de gemeente gelijktijdig met de vaststelling van het bestemmingsplan een exploitatieplan vast.
- De gemeente continueert het beleid van aanbesteden van een locatie, waarbij door marktpartijen een bod gedaan wordt op de grond en eventueel de aanleg van het openbaar gebied. Hierbij worden kwaliteit en duurzaamheid als sub-gunningscriteria opgenomen waarbij gegund wordt op basis van economisch meest voordelige inschrijving (EMVI).

- Indien er geen aanbesteding plaatsvindt dan zal de verkoopprijs van gronden welke verkocht worden aan een onderneming door middel van taxatie worden bepaald.
- In geval van projectbouw hanteert de gemeente het grondquote- systeem voor de koopsector en huursector bij complex(woning)bouw. De gemeente heeft goede ervaringen met dit systeem en blijft dit hanteren.
- Het college stelt jaarlijks de gronduitgifteprijs vast, uitgangspunt is dat deze prijzen marktconform zijn.
- In het kader van het budgetrecht stelt de raad zolang er nog geen grondexploitatie is vastgesteld het krediet beschikbaar voor grondaankopen. Het college is bevoegd tot aankopen passend binnen een door de raad vastgestelde grondexploitatie.

In 2017 is de “nota kostenverhaal” vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin is het beleid ten aanzien van toepassing van kostenverhaal conform de wet ruimtelijke ordening vastgelegd.

De gemeente heeft apart beleid ten aanzien van het kostenverhaal bij kleine plannen (faciliterend grondbeleid). In de praktijk is gebleken dat de kosten die op grond van de wet verhaald kunnen worden bij kleine plannen disproportioneel zijn. Het kostenverhaal bij kleine plannen ligt tussen de € 6.000 en € 9.500, afhankelijk van bestemming.

Tenslotte heeft de gemeente in 2016 de ‘Nota Uitgifte Snippergroen 2016-2021’ vastgesteld. Hierin is het beleid ten aanzien van de uitgifte van grondstroken met een oppervlakte van maximaal 150 m² vastgelegd.

6.7.3 Begroting grondexploitaties 2023

In 2023 zullen naar verwachting de volgende 7 grondexploitaties geopend zijn:

Complex	Woningbouw	Industrieterrein
1	Santrijn	
33	Slotjes Midden	
79	Zwaaikom	
92	De Contreie	
	Arendsplein herontwikkeling	
	Locatie Bunthoef herontwikkeling	
63		Everdenberg Oost

Onderstaand is de begroting van deze complexen (gebaseerd op de actualisatie van de grondexploitaties in maart 2022) verwerkt. Hiertoe is de jaarschijf 2023 van alle afzonderlijke grondexploitaties opgenomen en vervolgens samengevoegd. De ambtelijke kosten zijn op de urenplannen van de betreffende afdelingen gebaseerd. De rentekosten zijn begroot op 1% van de boekwaarde per 1-1 van het betreffende boekjaar.

X € 1.000

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
Grondverwerving en sloopkosten	-		-
Kosten bodemonderzoeken	-		-
Civieltechnische werken	2.022		2.022
Groen, water en spelen	365		365
Openbare verlichting	36		36
Archeologie	22		22
Milieu	-		-
Nutsvoorzieningen	-		-
Overige kosten bouw- en woonrijp maken	868		868
Financieringskosten	97		97
Ambtelijke uren	1.180		1.180
Administratie en beheerkosten	130		130
Zakelijke lasten onroerende zaken	20		20
Opbrengsten grondverkoop en bijdragen derden per project:			
• Santrijngebied		-	-
• Slotjes Midden		-900	-900
• Zwaaikom		-294	-294
• De Contreie		-	-
• Everdenberg Oost		-	-
Subtotaal	4.740	-1.194	3.546
Saldo mutatie voorraad	-	-3.546	-3.546
Totaal	4.740	-4.740	-

Hieruit blijkt dat de boekwaarde in 2023 naar verwachting circa € 3,55 miljoen zal toenemen.

6.7.4 Actualisatie van grondexploitaties

Alle grondexploitaties worden minimaal twee keer per jaar geactualiseerd, te weten bij de jaarrekening en bij het opstellen van het Meerjarig Perspectief Grondexploitaties (MPG), tenzij er gedurende het jaar sprake is van een significante wijziging in het programma of resultaat. Dan wordt de raad hiervan tussentijds geïnformeerd. In de jaarlijks actualisatie wordt gerapporteerd over het programma en de planning. Relevante ontwikkelingen worden benoemd. Na verloop van een kalenderjaar wordt de boekwaarde bijgewerkt. Dat is het moment om per project de balans op te maken.

Bij de actualisaties wordt per project de risicoanalyse vernieuwd. Deze jaarlijkse herziening die verwerkt wordt in het Meerjarenperspectief grondexploitaties (MPG) wordt ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad. Na vaststelling vormen de geactualiseerde grondexploitaties het financiële kader voor de verdere uitvoering van elk project. Gronden die de gemeente in bezit heeft maar nog niet in ontwikkeling zijn en of worden genomen, worden beheerd in het zogenaamde MVA (Materiële Vaste Activa).

6.7.5 Reserves

6.7.5.1 Algemene Bedrijfsreserve

De Algemene Bedrijfsreserve (ABR) is een algemene reserve binnen de grondexploitaties. Deze is te vergelijken met de Algemene Reserve op concernniveau. De inzetbaarheid van de algemene bedrijfsreserve beperkt zich tot zaken die een duidelijk raakvlak hebben met het taakgebied grondexploitatie. Deze reserve kan worden aangewend voor het voeren van een actief grondbeleid, maar dient tevens als buffer voor het afdekken van mogelijke verliezen en risico's. Ook de afdracht van vennootschapsbelasting over de grondexploitaties ('het grondbedrijf') worden ten laste van de ABR gebracht.

De thans geldende maximale hoogte van de Algemene reserve grondbedrijf (ABR) is bepaald op € 12,5 miljoen, en de minimale omvang van de ABR is vastgesteld op € 9 miljoen (raadsbesluit 2020).

Overzicht van de algemene bedrijfsreserve:

Omschrijving	Bedrag
Stand 1 januari 2022	10.155
Dekking haalbaarheidsonderzoek zuid(oost)elijke dorpsuitbreiding van Oosteind	-100
Winstneming 2022	n.n.b.
Geprognoseerde stand 31 december 2022	10.055

x € 1.000

6.7.5.2 Reserve Infrastructurele Werken

Deze reserve is vanaf de jaren 90 gevormd voor de geraamde investeringen voor met name de aanpassingen aan de infrastructuur zoals opgenomen in de structuurvisie Vrachelen.

Deze reserve wordt gevoed door bij de meeste positieve grondexploitatie een bedrag van € 10 per m² uitteefbare grond in deze reserve te storten. Daarnaast wordt deze reserve beperkt gevoed door ontvangsten vanuit kostenverhaal bij een particuliere ontwikkeling.

Voor de wenselijke omvang van het weerstandsvermogen zijn een groot aantal factoren van belang, zoals de omvang van de geïnvesteerde bedragen (de boekwaarden), de looptijd van de exploitaties, de risico's van prijs- en rentestijgingen voor de exploitatiekosten, prijsdalingen voor de grondverkoop, tegenvallende subsidies en afzetstagnaties. Ingeval van samenwerking met projectontwikkelaars is ook de soliditeit van de betreffende ontwikkelaar een risicofactor. Tenslotte is de mate waarin voornoemde risico's zijn afgedekt een belangrijk element. Kortom er is een groot aantal factoren van belang bij het bepalen van het benodigd weerstandsvermogen. Deze factoren laten zich niet in alle gevallen vastleggen in concrete cijfers. Beide hier opgenomen reserves kunnen voor zover deze vrij inzetbaar zijn, onderdeel zijn van het weerstandsvermogen.

Overzicht van de algemene reserve infrastructurele werken:

x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Stand 1 januari 2022 ¹⁶	7.871
Reeds besloten:	
Aanpassing infra particuliere ontwikkelingen (Statendam)	155
Ontsluiting N282 Dorst West	620
Aanpassing/herinrichting Koningsdijk	435
Reconstructie en aansluiting Kruising N629 restant	474
Resteert:	6.187
Toevoeging begroting 2023	5.500
Resteert voor uitvoering projecten mobiliteitsvisie	11.687
Saldo	-

6.7.5.3 Groenfonds

x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
Stand 1 januari 2022	708
Reeds besloten:	
Bijdrage groenstructuur N629 (besluit 2017)	300
Saldo	408

6.7.6 Voorziening grondexploitatie

De voorschriften in de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) geven aan wanneer er een voorziening dient te worden gevormd, onder andere als uit de financiële verkenning of grondexploitatie blijkt dat er een negatief resultaat te verwachten is. In het geval dat er een nadelig saldo wordt verwacht, maar het niet uit te sluiten is dat dit nog omgebogen wordt in een sluitend geheel, dan kan volstaan worden met het vormen van een voorziening voor de afdekking van het verwacht verlies. Indien blijkt dat het verlies lager uitvalt, valt de gevormde voorziening weer ten dele vrij. De gevormde voorziening die op dat moment nog niet feitelijk is ingezet kan gezien worden als een correctie op de boekwaarde, en derhalve als een vermindering van de voorraad grondexploitatie (onderdeel van de vlottende activa).

Omdat voor de grondexploitatie de Zwaaihoek een negatieve eindwaarde wordt verwacht, is hier een voorziening van € 4 miljoen voor gevormd. Ook dit is ten laste gebracht van de ABR. Deze gelden worden jaarlijks benut om de boekwaarde van het project Zwaaihoek te corrigeren naar nul. Hierdoor is er nu van deze 4 miljoen een bedrag van € 1,545 miljoen ingezet.

6.7.7 Rentebeleid

Naar aanleiding van de gewijzigde voorschriften van de BBV is de toerekening van rente aan grondexploitaties gewijzigd. Dit is mede ingegeven door de feitelijke rente-ontwikkeling, en door het feit dat er over eigen vermogen geen rente meer mag worden toegerekend, hetgeen voor onze gemeente een groot effect heeft. We maken onderscheid in de rente die daadwerkelijk wordt toegerekend (nacalculatorisch) en de rente die voorcalculatorisch bij herijkingen (looptijd van soms 8 tot 10 jaar vooruit) wordt toegepast.

Voor 2022 en verder is de volgende berekenwijze binnen de functie grondexploitaties afgesproken:

- rekenrente voor de reguliere begroting bedraagt 1,0%
- voorcalculatorische rekenrente bedraagt voor alle prognoses ongeacht de looptijd 1,0%

De hoogte van de nacalculatorische rente is gebaseerd op de feitelijke rente van het vreemd vermogen binnen de totale financieringsportefeuille.

¹⁶ Op basis van de PPN 2022 is in 2022 3 miljoen gestort vanuit resultaat 2020 en 250 voor snel fietsroute

6.7.8 Kengetal grondexploitatie

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
(A) Niet in exploitatie genomen bouwgronden	-	-	-	-	-	-
(B) Bouwgronden in exploitatie	9.465	13.000	16.500	18.000	19.000	21.000
(C) Totale baten exclusief mutaties reserves	176.010	173.860	168.393	168.712	170.663	161.673
Grondexploitatie (A + B) / C x 100%	5,4%	7,5%	9,8%	10,7%	11,1%	12,9%

Hieruit blijkt een duidelijk dalende trend in het kengetal grondexploitatie. Hoe dit te interpreteren is uitgewerkt in paragraaf 5.2. Weerstandsvermogen, onder de kengetallen.

6.8 Informatiebeveiliging en privacy

6.8.1 Informatieveiligheid 2023

Als gemeente hebben we de wettelijke taak om een groot aantal diensten te leveren aan inwoners en bedrijven. Diensten die, waar mogelijk, steeds meer digitaal afgehandeld worden. Juiste, volledige en beschikbare informatie vormt een belangrijke randvoorwaarde van deze dienstverlening. Informatiebeveiliging is essentieel voor de beschikbaarheid en integriteit van deze gegevens en de systemen waarmee het werk wordt uitgevoerd. Naast beschikbaarheid en integriteit speelt ook de vertrouwelijkheid van gegevens een rol. Persoonlijke gegevens van inwoners over werk, inkomen, zorg en welzijn mogen niet zomaar op straat komen te liggen.

Sinds 1 januari 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van toepassing. De BIO is het basisnormenkader voor informatiebeveiliging binnen alle overheidslagen (Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen). Waar voorheen iedere overheidslaag zijn eigen normenkader had, geldt sinds 1 januari 2020 één BIO voor de gehele overheid. Om aan de BIO te voldoen zijn in 2022 beleidstukken waar nodig opgesteld of aangepast en zijn maatregelen geïmplementeerd. Het Beveiligingsbeleid (informatiebeveiliging en privacy) is vastgesteld.

In het vierde kwartaal van 2022 wordt op basis van de BIO, een GAP-analyse gemaakt. Een GAP-analyse is een methode om een vergelijking te maken tussen een bestaande en een gewenste situatie. Voor de bevindingen die voortkomen uit deze analyse worden de risico's bepaald en geprioriteerd. De maatregelen om de risico's te beperken worden opgenomen in het jaarplan informatiebeveiliging 2023.

Bewustwording omtrent informatiebeveiliging heeft ook in 2022 veel aandacht gehad, met name de risico's met betrekking tot phishing-mails en waaraan een phishing-mail herkenbaar is. De mens is namelijk de cruciale schakel in de informatiebeveiliging, zonder bewuste medewerkers zijn genomen maatregelen beperkt effectief. In het Ontwikkelplein -het online leerplatform van de gemeente Oosterhout- zijn diverse trainingen en e-learningen opgenomen voor (nieuwe) medewerkers. In 2022 zijn per team workshops rondom informatiebeveiliging en privacy georganiseerd.

6.8.2 Privacy 2023

Gemeenten verzamelen en gebruiken veel persoonsgegevens. Deze gegevens hebben we onder meer nodig om onze taken uit te voeren. Vaak zijn inwoners ook verplicht om hun persoonsgegevens aan de gemeente af te geven. Daarom moet iedereen erop kunnen vertrouwen dat gemeenten zorgvuldig met deze gegevens omgaan. De (U)AVG, die in 2018 van kracht werd, stelt wettelijke eisen aan het verwerken van persoonsgegevens en het realiseren van waarborgen.

In 2017 is het eerste privacy beleid vastgesteld en is er een register van verwerkingen opgesteld. Dit register bevat alle processen binnen gemeente Oosterhout waarbij persoonsgegevens verwerkt worden. In 2018 hebben we geïnitieerd om de privacy governance goed weg te zetten. Het jaar 2019 was er op gericht om meer 'privacy bewustzijn' te creëren en medewerkers en privacybeheerders op te leiden. In 2020 zijn we van start gegaan met de verbeterpunten n.a.v. de gap-analyse Privacy (de volwassenheidsladder). Om echt te groeien op de volwassenheidsladder en daarmee aantonen dat we in control zijn op privacy gebied zijn achterstallige DPIA/PIA's verricht. De jaren 2021 en 2022 stonden in het teken van het wegwerken van deze achterstand. Hierbij ging het om 100 DPIA/PIA's die uitgevoerd zijn. Bij een DPIA wordt een privacy check uitgevoerd op alle processen, waarbij persoonsgegevens verwerkt worden om zo de risico's in kaart te brengen en te mitigeren.

Een DPIA uitvoeren is geen eenmalige opdracht, maar een continu proces. De gemeente dient altijd te blijven monitoren of haar gegevensverwerking verandert. Bijvoorbeeld als nieuwe technologie gebruikt gaat worden. Of als de gemeente persoonsgegevens voor een ander doel gaat gebruiken. In deze situatie verandert de gegevensverwerking feitelijk in een nieuwe gegevensverwerking, en kan een DPIA verplicht zijn. Vanwege deze veranderingen wordt periodiek (1 keer per 3 jaar) een DPIA uitgevoerd. 2023 zal daarom mede in het teken staan van het actualiseren van DPIA's uit 2019.

In 2022 is het volwassenheidsniveau 3 bereikt. Dit biedt de mogelijkheid om te kijken naar de thema's van de toekomst op het gebied van privacy en die van de gemeente Oosterhout. De gemeente heeft de ambitie uitgesproken om in ieder geval niveau drie van het volwassenheidsniveau 3 te borgen en de komende jaren door te groeien naar niveau 4.

In 2022 is een taakverdeling opgesteld van de Functionaris Gegevensbescherming (FG-er), Privacy Officer (PO-er) en van Privacy Beheerders (PB-ers), met een duidelijk werkproces. Ook het Privacy Management Systeem (PMS) is uitgerold. Het PMS geeft structuur en houvast voor een juiste omgang met persoonsgegevens, het verduidelijkt de rollen en verantwoordelijkheden binnen de gemeente en ondersteunt

in grote lijnen de naleving van de gegevensbeschermingswetgeving. Door de introductie van het PMS, de verdere invulling van dit systeem én de ingevoerde taakverdeling tussen FG, PO en PB kan de privacy-organisatie en dus ook de gemeente een (digitale) professionaliseringslag maken om door te kunnen groeien naar het volwassenheidsniveau 4.

Uit de GAP-analyse privacy van 2021 zijn een aantal actiepunten voortgekomen. 2022 en 2023 staan in het teken van het oppakken en borgen van deze actiepunten.

In 2022 heeft een 0-meting/externe audit Wet politiegegevens over de periode 2019-2021 plaatsgevonden. Gemeenten moeten bij het verwerken van persoonsgegevens door boa's rekening houden met de verschillende privacyreglementen. Dit kan namelijk zowel de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) als de Wet politiegegevens (Wpg) zijn. Een gemeente moet volgens de Wpg aan een aantal vereisten voldoen bij de verwerking van gegevens. Door de 0-meting heeft de gemeente Oosterhout een duidelijk beeld gekregen van de benodigde acties in het kader van de nieuwe Wpg verplichtingen. In 2023 zullen de verbeterpunten, voortkomend uit deze meting, worden opgepakt. Zo zorgt de gemeente ervoor dat zij in control is. Tevens zal de Wpg opgenomen worden in de privacyverklaring van de gemeente en wordt een procedure opgesteld omtrent de uit te voeren rechten van betrokkene conform de Wpg.

6.9 Subsidies

6.9.1 Wat willen we bereiken

Met subsidies faciliteert en stimuleert de gemeente burgers en organisaties om eigen ideeën uit te voeren. Zij krijgen subsidie om initiatieven te nemen die bijdragen aan het voorzieningenniveau in de gemeente of die de gemeentelijke beleidsdoelen ondersteunen. Uitgangspunten hierbij zijn een transparant proces van subsidieverlening en minder regeldruk.

6.9.2 Accenten uit het bestuursakkoord

- Een aantrekkelijk Oosterhout voor jong en oud. De voorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en evenementen die wij met elkaar hebben ontwikkeld zijn bepalend voor deze aantrekkelijkheid. Hier dienen we zuinig op te zijn.
- Er is de komende vier jaar ruimte voor nieuwe initiatieven, met dien verstande dat dit budgettair neutraal gebeurt. Met andere woorden: nieuw voor oud is de leidraad. Uitgangspunt is dat daarbij in eerste instantie gezocht wordt binnen hetzelfde beleidsterrein.
- Aan doelen waarvoor de gemeente van het rijk een doeluitkering ontvangt, wordt in beginsel niet meer uitgegeven dan het bedrag van de doeluitkering. Bezuinigingen vanuit het rijk zullen daarbij in principe niet gecompenseerd worden door de gemeente.

In de begroting 2023 zijn de onderstaande bedragen als subsidie aangemerkt en opgenomen in de begroting.

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Waarderingsubsidie	144.392	118.113	126.226	126.226	126.226	126.226
Exploitatiesubsidie	1.759.593	713.656	850.397	850.397	850.397	850.397
Doelsubsidie	6.565.378	5.848.800	6.197.443	6.197.443	6.197.443	6.197.443
Activiteitsubsidie	190.160	234.223	238.435	238.435	238.435	238.435
Impulssubsidie	733.994	-	-	-	-	-
Totaal subsidies	9.393.517	6.914.792	7.412.501	7.412.501	7.412.501	7.412.501

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Waarde-ring	Exploi-tatie	Doel	Activiteit	Begroting 2023
Zorg en welzijn	3.810.633	2.275.639	24.936	192.531	2.149.864	31.040	2.398.371
Trajecten schuldhulpverlening	16.666	37.250	-	-	37.250	-	37.250
Voorschool	-	-	-	-	-	-	-
Activiteiten in centra/dorpshuizen	881.229	896.959	-	121.035	779.677	-	900.712
Jongerenwerk	229.484	242.302	-	-	242.302	-	242.302
Informele zorg en mantelzorg	185.479	266.365	-	-	266.365	-	266.365
Innovatieve voorzieningen	6.000	-	-	-	-	-	-
Algemeen Maatschappelijk Werk	625.024	750	-	-	750	-	750
Algemene voorzieningen	23.158	38.000	8.256	160	-	31.040	39.456
Automaatje	44.158	45.000	-	-	45.000	-	45.000
Oosterhout voor elkaar	122.846	124.689	-	-	124.689	-	124.689
Vrij toegankelijke jeugdzorg	-	2.309	-	-	-	-	-
Algemeen SenS	19.600	-	-	-	79.378	-	79.378
Jeugdbeleid	9.100	10.000	11.520	-	-	-	11.520
Cliëntondersteuning	-	-	-	-	-	-	-
Advies en ondersteuning algemeen	194.406	199.735	-	-	199.735	-	199.735
toezicht/contractbeheer WMO	-	1.781	-	-	1.781	-	1.781
Minimaregelingen	38.000	-	-	-	-	-	-
Goederenbank	-	48.390	-	49.606	-	-	49.606
Stichting Leergeld	251.100	235.783	-	-	243.281	-	243.281
Inburgeringsvoorzieningen	15.168	-	-	-	-	-	-
Dagbesteding - vrij toegankelijk	-	-	-	2.922	-	-	2.922
WWB-WD Re-integratie trajecten	500	-	-	-	-	-	-
Maatschappelijke begeleiding	-	702	-	-	702	-	702
Jeugdzorg	-	-	-	-	-	-	-
Onderwijsachterstandenbeleid	994.000	-	-	-	-	-	-
Subsidie gezondheidszorg	11.290	13.208	5.160	8.471	-	-	13.631

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Waarde-ring	Exploi-tatie	Doel	Activiteit	Begroting 2023
Overig gezondheidszorg	17.400	237	-	10.337	-	-	10.337
MEK	126.024	112.180	-	-	128.955	-	128.955
Arbeidsmarkt, economie en onderwijs	379.472	93.489	5.000	985	128.238	82.000	216.223
Middenstandszaken	143.640	5.795	-	-	120.460	-	120.460
BIZ binnenstad	82.000	82.000	-	-	-	82.000	82.000
Economisch actieplan Oosterhout	-	-	-	-	-	-	-
Promotie en acquisitie bedrijfsvestingen	-	-	-	-	-	-	-
Beheer en revitalisering bedrijventerreinen	5.000	3.500	5.000	-	-	-	5.000
Nationaal Programma Onderwijs	25.000	-	-	-	-	-	-
Project brede school	-	2.194	-	-	6.945	-	6.945
Subsidie instellingen	2.039	-	-	-	-	-	-
Uitv plan toerisme en recreatie	121.793	-	-	985	833	-	1.818
Sport en cultuur	4.586.581	4.465.961	41.280	628.081	3.919.251	125.395	4.714.007
Oosterhout week	-	5.227	-	5.394	-	-	5.394
Bevordering sport en recreatie	85.584	83.558	-	86.232	-	-	86.232
Culturele projectsubsidie	110.482	122.223	-	-	-	125.395	125.395
Beleid cultuur	237.664	1.298	-	-	4.114	-	4.114
H19 Centrum voor de kunsten	585.774	594.561	-	-	613.587	-	613.587
Subsidies Cultuur	297.148	336.981	41.280	403.963	2.976	-	448.219
Theater de Bussel - organisatie	1.684.359	1.709.358	-	-	1.764.066	-	1.764.066
Musea - subsidieverstrekking	121.525	126.449	-	132.492	-	-	132.492
Bibliotheek	1.464.045	1.486.306	-	-	1.534.508	-	1.534.508
Duurzaamheid en klimaat	13.851	-	-	-	-	-	-
Duurzaam bouwen	13.851	-	-	-	-	-	-
Wonen en mobiliteit	272.322	67.613	42.498	28.800	-	-	71.298
Verkeersveiligheid	42.510	26.750	1.806	25.800	-	-	27.606
Openbaar vervoer	3.668	8.534	8.807	-	-	-	8.807
Monumentenzorg	3.078	3.250	250	3.000	-	-	3.250
Voorschriften bestemmings-plannen	50.566	-	-	-	-	-	-
Buurtbeheer	172.500	29.079	31.635	-	-	-	31.635
Veiligheid	112.777	12.090	12.512	-	90	-	12.602
Integrale veiligheid en criminaliteitsbestrijding	22.000	12.090	12.512	-	90	-	12.602
Handhaving Corona	90.777	-	-	-	-	-	-
Financieel solide	-14.871	-	-	-	-	-	-
Algemene Inkomsten / Uitgaven	-14.871	-	-	-	-	-	-
Gemeentelijke organisatie (overhead)	32.752	-	-	-	-	-	-
Promotionele activiteiten	32.752	-	-	-	-	-	-
Subsidies binnen exploitatie	9.193.517	6.914.792	126.226	850.397	6.197.443	238.435	7.412.501
Bijdrage inrichting Cultuurplaats Galvanitas	200.000	-	-	-	-	-	-
Totaal subsidies	9.393.517	6.914.792	126.226	850.397	6.197.443	238.435	7.412.501

Ter dekking van de jaarlijkse loon-, huur- en prijsstijgingen bij de gesubsidieerde instellingen zijn alle doelsubsidies geïndexeerd met 3,2%. Hetzelfde geldt voor alle exploitatiesubsidies waarbij sprake is van huur van een gemeentelijk pand. De huur wordt namelijk ook jaarlijks structureel geïndexeerd.

6.10 EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de totale overheid; de Rijksoverheid, provincies, gemeenten, waterschappen en de sociale fondsen. In het Besluit Begroting en Verantwoording is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken.

De begroting van gemeenten is opgesteld conform een stelsel van baten en lasten. Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente. Het verschil tussen het exploitatiesaldo en het EMU-saldo is bijvoorbeeld dat in het EMU-saldo de investeringsbedragen zijn opgenomen en geen afschrijvingen. Daardoor kan het voorkomen dat de gemeente bij een sluitende begroting toch een negatief EMU-saldo kan hebben.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel.

De onderstaande tabel geeft aan op welke wijze vanuit het exploitatieresultaat het EMU-saldo wordt berekend.

X € 1.000

Omschrijving		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Resultaat na reserves		-11.536	-633	-10	-309	-1.905	6.480
(Per saldo) onttrekkingen aan reserves	-	3443	-4.936	2.916	2.767	2.836	3.476
Resultaat voor bestemming		-8.093	-5.569	2.906	2.458	931	9.956
Onttrekkingen aan voorzieningen	-	256	1855	247	741	679	455
Toevoegingen aan voorzieningen	+	1.251	0	0	0	0	0
Afschrijvingen op activa	+	13.250	14.947	15.301	15.901	16.110	16.925
Investeringsplafond	-	13.783	3.403	20.622	42.039	14.429	37.569
Investeringsplafond via reserves	-	1.156	12.515	3.919	18.302	14.317	0
Bijdragen Rijk, provincie, EU t.b.v. investeringen	+	97	0	75	100		
Opbrengsten uit desinvesteringen in activa	+	0	0	0	0	0	0
Boekwinst op desinvesteringen in activa	-	0	0	0	0	0	0
Aankoop gronden, bouw- en woonrijp maken e.d.	-	716	3.220	3.540	1.100	855	1.200
Opbrengsten uit verkopen	+	5.200	6.463	300	250	100	45
Boekwinst op grondverkoop	-	250	-600	0	0	0	0
Betalingen GREX ten laste van voorzieningen	-	0	0	0	0	1.000	455
Betalingen GREX direct ten laste van reserves	-	0	0	900	640	0	0
Berekend EMU-saldo		-4.456	-4.552	-10.646	-44.113	-14.139	-12.753

Hieruit volgt voor de begroting 2023 een verwacht EMU-tekort van zo'n € 10,6 miljoen. Ook in meerjarig perspectief wordt een EMU-tekort verwacht tot en met 2026. Dit meerjarige tekort wordt vooral veroorzaakt door de geplande investering in het kader van de mobiliteitsvisie, de (ver)nieuwbouw stadhuis en de onderwijshuisvesting in de komende jaren. Of dit ook daadwerkelijk tot een EMU-tekort gaat leiden in die jaren is uiteraard afhankelijk van de daadwerkelijke realisatie hiervan. Hoe dit tekort te interpreteren wordt vastgelegd in de Wet Hof.

6.10.1 Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF)

Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel.

Wat is er dan anders aan de EMU-systematiek dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren?

Investerings tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de jaarlijkse kapitaallasten van de investeringen. Investerings in een bepaald jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het tekort voor Oosterhout wordt vooral veroorzaakt doordat wij veel meer investeren in activa dan het bedrag aan kapitaallasten i.v.m. in het verleden gedane investeringen.

Het jaarlijkse aandeel in het EMU-saldo van de decentrale overheden gesteld op -0,4% van het BBP. Het aandeel van de gemeenten is gesteld op -0.27% van het BBP. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

6.10.2 Geprognosticeerde balans 2022-2026

Het BBV vereist ook dat er met een geprognosticeerde meerjarige balans van het betreffende begrotingsjaren wordt gegeven. Deze is hieronder weergegeven. De weergegeven balansen betreffen prognoses op basis van de bij het opstellen van de begroting 2023 bekende omstandigheden en uitgangspunten.

X € 1.000

ACTIVA	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
Totaal vaste activa	229.442	230.413	241.278	285.718	298.354	318.998
Voorraden	9.474	13.000	16.500	18.000	19.000	21.000
Uitzettingen	14.940	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500
Liquide middelen	1.707	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Overlopende activa	17.228	15.500	15.500	15.500	15.500	15.500
Totaal vlottende activa	43.349	43.000	46.500	48.000	49.000	51.000
Totaal activa	272.791	273.413	287.778	333.718	347.354	369.998

x € 1.000

PASSIVA	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
Algemene reserves	80.032	82.214	70.647	55.380	48.299	46.799
Reserves grondexploitatie	14.777	17.226	22.156	16.731	10.914	10.914
Overige bestemmings-reserves	56.212	60.862	63.185	79.046	90.092	88.833
Gerealiseerd resultaat	11.536	*846	**19	**318	**1.898	** -6.895
Eigen vermogen	162.557	160.302	155.988	151.157	149.305	146.546
Voorzieningen	8.458	6.734	5.798	4.738	3.814	3.192
Vaste schulden	73.660	78.877	98.492	150.323	166.735	192.760
Kortlopende schulden	14.728	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
Overlopende passiva	13.388	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500
Totaal passiva	272.791	273.413	287.778	333.718	347.354	369.998

* gebaseerd op 1° corap 2022

** gebaseerd op de saldi van de meerjarenbegroting 2023-2026

6.11 Algemene uitkering

De Rijksoverheid informeert de gemeenten via circulaire in mei, september en december over de omvang en de verdeling van het gemeentefonds. Voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2023-2026 wordt de meicirculaire 2022 gehanteerd. De effecten van de decembercirculaire 2021 op het jaar 2022 zijn toegelicht en gemeld in de eerste concernrapportage 2022.

6.11.1 Accressen

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkelingen van Rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen trap op samen trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toe- en afname van de Rijksuitgaven wordt het accres genoemd. In het accres worden ook de mutaties in de loon- en prijsmutaties meegenomen.

6.11.2 Financieel totaaloverzicht meicirculaire 2022

De meicirculaire 2022 is volgens planning verschenen. Deze circulaire bevat informatie over de invoering per 1 januari 2023 van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds en de actualisatie van het accres op basis van de Voorjaarsnota 2022. De VNG heeft op 9 augustus een bericht "Afspraken jeugdmiddelen in meerjarenraming" gepubliceerd. Hieruit blijkt dat het Rijk, de VNG en het IPO voor de jaren 2024, 2025 en 2026 zijn overeengekomen dat gemeenten zowel de extra rijksbijdragen voor de jeugdzorg als de geplande bezuinigingen voor 100% in de begroting 2023 mogen.

In onderstaande tabel zijn de financiële ontwikkelingen vanuit de meicirculaire 2022 en de afspraken jeugdmiddelen afgezet tegen de gewijzigde meerjarenbegroting 2022.

X € 1.000

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Berekende beginstand	96.426	93.472	93.443	93.459	93.705
Accressen, hoeveelheidsverschillen, WOZ-mutaties etc	5.607	12.701	10.295	14.181	5.124
Herverdeeffect	0	421	1.265	1.618	1.618
Algemene mutaties	5.607	13.122	11.560	15.799	6.742
Energietoeslag	2.211	0	0	0	0
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	354	0	0	0	0
Diverse kleine taakmutaties	63	41	26	-242	-250
Taakmutaties	2.628	41	26	-242	-250
Accressen en onderuitputting (20%)	0	-1.545	-2.495	-3.150	-1.692
Stelpost BCF	0	353	0	0	0
Overige stelposten	0	-835	-757	-820	-626
Correctie maatstaven door Rijk energietoelage lage inkomens	73	-	-	-	-
Verhoging energietoelage	1.594	-	-	-	-
Aanvulling WOZ-waarden	540	-	-	-	-
Afspraken jeugdmiddelen in meerjarenraming	0	-	3.849	2.307	1.117
Stelposten	0	-2.027	597	-1.663	-1.201
Berekende eindstand	104.661	104.608	105.626	107.353	98.996
Mutatie	8.235	11.136	12.183	13.894	5.291

Uit bovenstaande tabel is op te maken dat de gemeente Oosterhout in 2023 totaal ruim € 11,1 miljoen meer aan Algemene Uitkering mag verwachten ten opzichte van de vorige begroting. Het coalitie-akkoord Rutte IV is verwerkt in de startnota en de maartbrief. Dat gaf al flinke accressen te zien tot en met 2025. Helaas ook een ravijn in 2026, mede door het ontdoien van de opschalingskorting. In de meicirculaire 2022 komt daar bovenop de effecten van de Voorjaarsnota.

Daar zitten hogere rijksuitgaven in als gevolg van defensie, opvang vluchtelingen, inflatie, koppeling AOW. De berekeningen van het gemeentefonds zijn voor een groot deel gebaseerd op prognoses en inschattingen. Ondanks het feit dat de berekeningen zo zorgvuldig mogelijk worden gedaan met medewerking van verschillende disciplines in de organisatie, bestaat er altijd een risico op afwijkingen ten opzichte van de werkelijke cijfers. Ook de uitgaven van het Rijk kunnen anders verlopen dan begroot, hetgeen ook direct gevolgen heeft voor de gelden uit het gemeentefonds voor de gemeente Oosterhout.

7 Financiële begroting

7.1 Financiële uitgangspunten

Voor de samenstelling van de begroting 2023 en de meerjarenramingen 2024-2026 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Algemeen begrotingsuitgangspunt

Algemeen uitgangspunt voor de begroting is dat er sprake dient te zijn van een structureel sluitende begroting.

Algemene uitkering

Bij de berekening van de algemene uitkering voor de meerjarenraming is uitgegaan van de uitkeringsfactor op basis van constante prijzen. De algemene uitkering is gebaseerd op de meicirculaire van 2022.

Tarieven en leges

Zoals gebruikelijk zullen de tarieven in de raad van december 2022 worden voorgelegd ter besluitvorming. Waarbij de tarieven waarvoor landelijk een maximum is vastgesteld uiteraard in ogenschouw worden genomen.

- De inkomsttarieven van de OZB zijn in de begroting 2023 geïndexeerd met 3,3% inflatiecorrectie.
- De inkomsttarieven voor de overige belastingen stijgen met de inflatie van 2,3%.
- De leges worden niet in algemene zin verhoogd met de prijsinflatie, tenzij blijkt dat op basis van kostendekkendheid de tarieven verhoogd c.q. verlaagd moeten worden.
- De opbrengsten uit hoofde van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn berekend op basis van een kostendekkend tarief. Zie hiervoor paragraaf 6.1 lokale heffingen.

Prijs- en loonstijging

- In de begroting 2023 is rekening gehouden met een stijging van de loonkosten lasten van 3,6%. Op basis van de loonvoet sector overheid (CEP maart 2022). Daarnaast is nog een stelpost voor een nieuwe CAO aanwezig van € 396.500.
- Actualisaties vanwege hoeveelhedsverschillen zijn verwerkt in de begroting 2023.
- Voor wat betreft prijsverschillen zijn op een aantal posten de budgetten verhoogd. Zie hiervoor de paragraaf 7.3 Actualisatie begroting 2023. Voor mogelijke overige prijsstijgingen in 2023 is een stelpost van € 713.000 opgenomen om prijscompensatie gedurende het jaar op te vangen
- De subsidies zijn geïndexeerd met 3,2%.

Rente

Bij het bepalen van de kapitaallasten op investeringen wordt een interne rekenrente van 1,0% gehanteerd. Dit percentage is met 0,3% gestegen gezien de herfinanciering op dit moment plaatsvindt tegen hogere markttrentes. De gemiddeld betaalde externe rente is na de dalingen van de afgelopen jaren inmiddels weer stijgende. De interne rekening zal onder druk van enerzijds de verwachte doorlopende stijging van de marktrente de komende jaren en anderzijds de grote financieringsbehoefte vanwege de ambities, de komende jaren sterk stijgen.

In 2023 wordt er geen rente bijgeschreven op de aanwezige reserves, met uitzondering van de reserve investeringsprojecten. Conform voorschriften uit het besluit Begroting en Verantwoording wordt ook aan voorzieningen geen rente toegevoegd.

Rente GREX

Naar aanleiding van de gewijzigde voorschriften van de BBV is de toerekening van rente aan grondexploitaties gewijzigd. Dit is mede ingegeven door de feitelijke renteontwikkeling, en door het feit dat er over eigen vermogen geen rente meer mag worden toegerekend, hetgeen voor onze gemeente een groot effect heeft. Derhalve hebben wij intern ook het rentebeleid moeten aanpassen.

Hierbij maken we onderscheid in de rente die daadwerkelijk wordt toegerekend (nacalculatorisch) en de rente die voorcalculatorisch bij herijkingen (looptijd van soms 8 tot 10 jaar vooruit) wordt toegepast. Voor de begroting 2023 is de voorcalculatorische rekenrente bedraagt voor alle prognoses ongeacht de looptijd 1,0%. De hoogte van de nacalculatorische rente is gebaseerd op de feitelijk betaalde rente van het vreemd vermogen binnen de totale financieringsportefeuille.

Ruimte voor nieuw beleid

In financiële zin is er geen extra ruimte voor nieuw beleid in jaren 2023 tot en met 2026 opgenomen.

Post onvoorzien

In de begroting en meerjarenramingen wordt jaarlijks ruimte opgenomen voor "onvoorzien". Voor 2023 bedraagt dit een bedrag van € 100.000. Hier wordt de structurele doorwerking niet automatisch vertaald, maar vormt onderdeel van de discussie over nieuw beleid bij de eerstkomende begroting. Voorstellen waarbij een beroep wordt gedaan op onvoorzien worden getoetst aan de criteria onvoorzienbaar, onuitstelbaar en onontkoombaar. Het college is bevoegd om, onafhankelijk van de hoogte van het bedrag, te beschikken over de post mits voldaan wordt aan bovenstaande criteria. Hierover zal achteraf via de concernrapportage worden gerapporteerd.

Investerings

- Het structurele investeringsniveau ligt in de begroting 2023 op € 5,5 miljoen. Dit is exclusief investeringen op het gebied van riolering en afvalverwijdering. Deze laatste investeringen worden afzonderlijk beschouwd en worden gedekt via een kostendekkend tarief. Het investeringsniveau is exclusief specifieke investeringen ten laste van de vrije reserve.
- Het investeringsplan wordt jaarlijks opgesteld in de vorm van een uitvoeringsplanning, waarbij aangegeven wordt wanneer investeringen daadwerkelijk worden uitgevoerd.
- Met het activeren van de eigen apparaatskosten wordt rekening gehouden met een absoluut bedrag van € 750.000. Deze activering vindt plaats via een standaardopslag op het investeringsbedrag.
- In het investeringsplan worden de investeringen in principe bruto verantwoord, dat wil zeggen exclusief inkomsten (bijdragen derden en/of inzet reserves).

Toerekening overhead

Op basis van de BBV wordt overhead op een apart product inzichtelijk worden gemaakt. Er is een landelijke definitie van het begrip overhead, welke gemeenten moeten hanteren voor het bepalen van de overheadkosten.

Voor producten waar een kostendekkend tarief voor geldt, dient de overhead extracomptabel te worden toegerekend om de mate van kostendekkendheid te bepalen. Hiervoor verwijzen we u naar de paragraaf 6.1 Lokale heffingen.

De kosten van overhead worden (extracomptabel) verdeeld op basis van de (directe) personele kosten (inclusief inhuur) per product. De directe personele kosten worden verdeeld over de producten op basis van een inschatting van de benodigde capaciteit. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar paragraaf 7.5 Gesloten systemen.

7.2 Resultaat financiële begroting

In dit hoofdstuk worden de cijfers op gemeentelijk niveau toegelicht. Samengevat geeft de begroting 2023 en de meerjarenramingen 2024-2026 het volgende beeld.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten	168.676	168.287	171.299	171.170	171.594	171.629
Baten	-176.010	-173.860	-168.393	-168.712	-170.663	-161.673
Resultaat voor reserves	-7.334	-5.573	2.906	2.458	931	9.956
Vennootschapsbelasting	-759	2	2	2	2	2
Mutaties in de reserves	-3.443	4.938	-2.918	-2.769	-2.838	-3.478
Resultaat na reserves	-11.536	-633	-10	-309	-1.905	6.480

x € 1.000

Nr	Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Lasten	Baten	Begroting 2023
1	Zorg en welzijn	49.512	55.654	77.144	-19.434	57.710
2	Arbeidsmarkt, economie en onderwijs	4.484	4.843	6.579	-390	6.189
3	Sport en cultuur	7.999	7.999	13.495	-4.235	9.260
4	Duurzaamheid en klimaat	9.364	10.552	13.135	-1.668	11.467
5	Wonen en mobiliteit	12.762	13.826	21.491	-5.853	15.638
6	Veiligheid	4.788	4.697	5.096	-110	4.986
7	Meer voor elkaar	4.220	4.510	5.555	-1.105	4.450
A	Financieel solide	-121.765	-129.469	2.727	-133.151	-130.424
B	Gemeentelijke organisatie	21.302	21.815	26.074	-2.444	23.630
	Resultaat voor bestemming	-7.334	-5.573	171.296	-168.390	2.906
C	Vennootschapsbelasting	-759	2	2	-	2
D	Mutaties in de reserves	-3.443	4.938	498	-3.416	-2.918
	Resultaat na reserves	-11.536	-633	171.796	-171.806	-10

x € 1.000

Nr	Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Lasten	Baten	Begroting 2023
1	Salarissen en sociale lasten	31.169	35.041	38.738	-	38.738
2	Ingeleend/Uitgeleend personeel	6.724	2.054	3.045	241	2.804
3	Belastingen leges en andere rechten	-28.632	-27.652	2.189	31.202	-29.013
4	Grond, huren en pachten	-9.424	-8.690	-	4.949	-4.949
5	Goederen en diensten	52.830	59.784	63.777	4.060	59.717
6	Overdrachten en subsidies	-78.584	-82.000	45.216	125.847	-80.631
7	Kapitaallasten	14.036	16.561	17.623	1.978	15.645
8	Verrekeningen	3.994	56	-	-	-
9	Rente	553	-727	708	113	595
	Resultaat voor reserves	-7.334	-5.573	171.296	168.390	2.906
10	Vennootschapsbelasting	-759	2	2	-	2
11	Mutaties in de reserves	-3.443	4.938	498	3.416	-2.918
	Resultaat na reserves	-11.536	-633	171.796	171.806	-10

7.3 Actualisatie begroting 2023

Bij het vaststellen van het Bestuursakkoord 2022-2026 zijn de uitgangspunten voor de begroting 2023 vastgesteld en tevens ook beleidsvoornemens. Daarnaast hebben we te maken met overige ontwikkelingen die op ons afkomen. Deze onderdelen zijn verder uitgewerkt en financieel vertaald in de begroting 2023.

Tevens zijn er actualiseringen doorgevoerd. Deze actualiseringen kunnen het gevolg zijn van:

- budgettaire effecten van wijzigingen in het financiële beleid;
- mutaties in volume, waardoor het beroep op een aantal regelingen autonoom wijzigt;
- volumemutaties die van invloed zijn op de opbrengsten;
- contractueel c.q. wettelijk onvermijdbare mutaties in de lasten.

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de mutaties ten opzichte van de begroting 2022

X € 1.000

Para-graaf	Programma	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Voor-/nadeel
	Geactualiseerde begroting 2022	-1.329	-995	-1.073	-1.112	V
7.3.1	Zorg en welzijn	4.665	4.353	4.285	3.968	N
7.3.2	Arbeidsmarkt, economie en onderwijs	259	189	133	133	N
7.3.3	Sport en cultuur	499	444	444	444	N
7.3.4	Duurzaamheid en klimaat	17	87	55	55	N
7.3.5	Wonen en mobiliteit	1.641	1.628	1.631	1.631	N
7.3.6	Veiligheid	-47	-47	-47	-47	V
7.3.7	Meer voor elkaar	45	45	45	82	N
7.3.8	Financieel solide	-10.631	-11.678	-13.389	-5.033	V
7.3.9	Gemeentelijke organisatie (overhead)	1.493	1.372	1.271	1.271	N
7.4	Personele kosten	3.934	3.934	3.931	3.931	N
7.5	Gesloten systemen	-1.012	-1.270	-1.572	-1.685	V
7.6	Kapitaallasten	901	1.973	2.462	2.910	N
7.7	Treasury	-354	-219	-35	-22	V
7.8	Mutaties reserves	-91	-124	-46	-46	V
	Begroting 2023	-10	-309	-1.905	6.480	V/N

De mutaties zijn toegelicht in de paragrafen 7.3.1. t/m 7.8. Bij de toelichtingen in de programma's (paragrafen 7.3.1 t/m 7.3.9.) is een onderscheid gemaakt in de soort mutatie:

- B: Bestuursakkoord 2022-2026;
- N: Nieuw beleid;
- A: Actualisaties bestaand beleid;
- C: Administratieve correctie.

7.3.1 Zorg en welzijn

x € 1.000

Nr.	Omschrijving		2023	2024	2025	2026	Voor-/nadeel
Jeugd							
1	GR Jeugdzorg en nieuwe inkoop	N	350	100	100	100	N
2	Kostenontwikkeling Jeugd	A	1.300	1.300	1.300	1.300	N
3	Verbetertraject toegang jeugd	A	150	100	50	-	N
4	Voorkomen jeugdproblematiek	A	200	200	200	200	N
5	Ambulante Zorg	A	555	555	555	555	N
6	Jeugdzorgvervoer	A	50	50	50	50	N
7	Veilig Thuis (deel Jeugd)	A	4	4	4	4	N
8	Flexibele schil (deel jeugd)	A	38	38	38	38	N
9	Indexatie subsidies jeugd	A	2	2	2	2	N
10	JONG	A	15	5	5	5	N
11	Maatschappelijke stages	N	10	10	10	10	N
Wet maatschappelijke ondersteuning							
12	Hulp bij huishouden (HbH)	A	600	600	600	600	N
13	Indexatie contracten Buurtkamer, aanlopen GGZ en Floralia	A	20	20	20	20	N

Nr.	Omschrijving		2023	2024	2025	2026	Voor-/nadeel
14	Veilig Thuis (deel WMO)	A	5	5	5	5	N
15	Flexibele schil (onderdeel WMO)	A	38	38	38	38	N
16	Dorpshuizen	A	-38	-38	-38	-38	V
17	GR Regio West-Brabant, onderdeel KCV	A	130	130	130	130	N
18	Extra zorg recreatieterreinen	A	75	75	75	75	N
19	Floralia onderhoud	A	20	-	-	-	N
20	Oostkwartier onderhoud	A	-20	-	-	-	V
21	Indexatie diverse subsidies	A	8	8	8	8	N
22	Huuropbrengsten activiteitencentra	A	-11	-11	-11	-11	V
Sociaal beleid							
23	GR Midzuid	A	209	209	209	209	N
24	Sociale uitkeringen	A	484	484	484	484	N
25	WSW	A	51	74	56	-211	N/V
26	Schuldhelpverlening: dekking formatie-uitbreiding	A	-81	-81	-81	-81	V
27	Inburgering: dekking formatie-uitbreiding	A	-242	-242	-242	-242	V
28	Indexatie subsidies sociaal beleid	A	9	9	9	9	N
Volksgezondheid							
29	GR GGD	A	203	203	203	203	N
30	Project Animo	A	30	30	30	30	N
31	MEK	A/C	129	129	129	129	N
32	Stichting Begraafplaatsen Oosterhout	A	5	5	5	5	N
33	Indexaties subsidies volksgezondheid	A	13	13	13	1	N
Beheerskosten sociaal domein							
34	Opdracht Brede Welvaart	B	125	250	250	250	N
35	Innovatiebudget WMO/Welzijn	A	150	-	-	-	N
36	Indexatie subsidie Surplus	A	79	79	79	79	N
	Totaal Zorg en welzijn		4.665	4.353	4.285	3.968	N

Toelichting:**Jeugd**

- GR Jeugdzorg en nieuwe inkoop € 350.000;
Vanwege de nieuwe inkoop en de nieuw te vormen GR Jeugdzorg verwachten we extra kosten te gaan maken in 2023. Alle systemen zullen hier opnieuw op ingericht moeten gaan worden en ook zal er een nieuwe structuur moeten worden opgezet. Daarnaast is er extra ruimte nodig om invulling te kunnen geven aan de (regionale) ontwikkelopgaven (innovatiegelden). De Norm voor Opdrachtgeverschap, aangenomen tijdens een VNG resolutie, verplicht jeugdhulpregio West Brabant Oost tot een minder vrijblijvende vorm van samenwerken (Gemeenschappelijke Regeling). Het jaar 2023 zal in het teken staan van het kiezen van een GR, vaststellen (raad) van deze GR en de inrichting ervan. De kosten betreffen inhuur voor specialistische kennis, capaciteit voor projecten bedrijfsvoering, inkoop en toegang etc. Duidelijk is ook dat de inkoop getemporiseerd is, waardoor 2023 een tussenjaar is, vanaf 2024 gaan we werken volgens een nieuwe inkoopssystematiek.
- Kostenontwikkeling jeugd € 1.300.000:
Feitelijk zien we een stijging van de kosten ten opzichte van 2021 van € 2,2 miljoen. Met een deel van deze stijging zoals bijvoorbeeld de indexering van prijzen is in de begroting 2022 ook rekening gehouden. Ook zien we een aantal andere lokale kosten ook dalen (bijvoorbeeld PGB's) en is er in de begroting 2022 al rekening gehouden met actualisaties (voor o.a. indexering van tarieven). Op basis van de realisatie tot op heden van de kosten Jeugdzorg is het noodzakelijk om voor de begroting 2023 nog een aanvullende actualisatie op te nemen van € 1,3 miljoen.
- Verbetertraject toegang jeugd € 150.000:
Voor het verbetertraject toegang is een budget noodzakelijk. Aangezien we werken aan

- verbeteropgaven die uiteindelijk ook zichzelf terug moeten gaan betalen is het budget in 3 jaar afgebouwd van € 150.000 in 2023, € 100.000 in 2024 naar € 50.000 in 2025.
4. Voorkomen jeugdproblematiek € 200.000:
Als gevolg van de toegenomen problematiek onder jongeren en om de beweging naar de voorkant verder te maken zijn er in 2022 vanuit de coronamiddelen een aantal extra acties uitgezet die na 2022 voortgezet worden. Het gaat onder andere over de uitbreiding praktijkondersteuning huisarts Jeugd, de uitbreiding van het jongerenwerk, surplus en de Inloop GGZ.
 5. Ambulante zorg € 555.000:
De prijzen voor jeugdzorg zijn geïndexeerd met 4,28 % gebaseerd op het Ova percentage (Overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling).
 6. Jeugdzorgvervoer € 50.000:
Vanwege de structureel oplopende aantallen is het budget verhoogd met € 50.000.
 7. Veilig Thuis € 4.000:
In het plenair overleg Geweld in Afhankelijkheidsrelaties is besloten de gemeentelijke bijdrage met 2,09% te verhogen (onderdeel Jeugd).
 8. Flexibele schil (deel Jeugd) € 38.000:
Om onverwachte omstandigheden binnen de domeinen WMO en Jeugd op te vangen is behoefte aan een allround medewerker die op naar behoefte kan worden ingezet voor de stabiliteit (flexibele schil). Dit betreft inhuur van personeel.
 9. Indexatie subsidies jeugd € 2.000:
De subsidies voor jeugdactiviteiten zijn geïndexeerd met 3,2 % conform de financiële uitgangspunten van de begroting 2023.
 10. JONG € 15.000:
In 2023 is budget opgenomen voor het ontwikkelen (€ 15.000 incidenteel) en uitvoeren (€ 5.000 structureel) van een passend vervolg op Democracy voor scholieren en studenten. Het doel is het (op jonge leeftijd) stimuleren van actief burgerschap, onder meer via het programma JONG.
 11. Maatschappelijke stages € 10.000:
Voor de evaluatie van bestaande initiatieven en onderzoek naar wensen, kansen en haalbaarheid van de invoering van maatschappelijke stages is € 10.000 opgenomen.

Wet maatschappelijke ondersteuning

12. Hulp bij Huishouden € 600.000:
De toename van cliënten die hulp bij het huishouden (HbH) ontvangen is, na de jaren van plotselinge forse stijging door het abonnementstarief, op een vlakker niveau beland. Sinds april 2022 werken we met het nieuwe normenkader wat over het geheel een lichte daling in het aantal uur per week betekent. Maar inmiddels is er een akkoord bereikt over nieuwe cao voor Verpleeg- en Verzorgingshuizen en Thuiszorg (VVT). Deze cao is ook van toepassing op onze aanbieders van de HbH. In de nieuwe cao gaan de salarissen tot 6,5 procent omhoog.
13. Indexatie contracten Buurtkamer, aanlopen GGZ en Floralia € 20.000:
De contracten voor de Buurtkamer en aanlopen GGZ en Floralia zijn met 1,5 % geïndexeerd zoals contractueel is vastgelegd.
14. Veilig Thuis € 5.000:
In het plenair overleg Geweld in Afhankelijkheidsrelaties is besloten de gemeentelijke bijdrage met 2,09% te verhogen (onderdeel WMO).
15. Flexibele schil (onderdeel WMO) € 38.000:
Om onverwachte omstandigheden binnen de domeinen WMO en jeugd op te vangen is behoefte aan een allround medewerker die op naar behoefte kan worden ingezet voor de stabiliteit (flexibele schil). Betreft inhuur van personeel.
16. Wijziging beheer dorpshuizen € -38.000:
Per 1 juli 2022 is het beheer van de dorpshuizen gewijzigd. Het schoonmaken is anders ingericht waardoor er extra subsidie naar Surplus gaat. De dorpshuizen regelen zelf de schoonmaak en er blijft een locatiebeheerder vanuit Surplus bij dorpshuis De Klip (€ 50.000). Verder is € 88.000 van het exploitatiebudget ingezet ter dekking van de formatieuitbreiding met 1,55 fte voor het beheer van de dorpshuizen. Dit budget is overgeheveld naar het PBS (zie paragraaf Personele lasten).

17. GR Regio West-Brabant (RWB) onderdeel Klein Collectief Vervoer (KCV) € 130.000:
De bijdrage voor het KCV is geactualiseerd op basis van de begroting 2023 van de RWB (april 2022).
18. Extra zorg recreatieterreinen € 75.000:
Vanaf 2018 zijn onze zorg- en welzijnsorganisaties betrokken bij de integrale aanpak recreatieterreinen. Hierbij is in 2022 de focus gericht op camping De Eekhoorn, waarvan het vitaliseringsplan toewerkt naar 100% recreatie. Dit betekent dat permanente bewoners op termijn een passende woonplek elders moeten vinden. Doordat in de praktijk is gebleken dat dit veelal burgers zijn in een kwetsbare positie, is hierbij zorg en ondersteuning nodig vanuit de domeinen sociaal en wonen. Surplus, GGD West-Brabant en MEE Plus leveren daarom extra zorginzet binnen dit project. De bijbehorende kosten betreffen zo'n € 75.000 per jaar en zijn in 2022 bekostigd vanuit de bestaande structurele budgetten Wmo. De verwachting is dat een dergelijke inzet op Oosterhoutse recreatieparken langjarig nodig zal zijn.
19. Floralia onderhoud € 20.000:
Voor het renoveren van het houtwerk van het theehuis Floralia is € 20.000 opgenomen. Het onderhoud is noodzakelijk omdat het theehuis een culturele waarde heeft en om renovatie te voorkomen.
20. Oostquartier onderhoud € -20.000:
Op basis van de actualisatie van het onderhoudsprogramma is er minder budget genodigd. Dit budget is ingezet voor het onderhoud van het theehuis van Floralia.
21. Indexatie diverse subsidies € 8.000:
De subsidies in het kader van WMO zijn geïndexeerd met 3,2 % conform de financiële uitgangspunten van de begroting 2023.
22. Huuropbrengsten activiteitencentra € -11.000:
De in rekening gebrachte huren voor de activiteitencentra zijn afgelopen jaren geïndexeerd, echter de begroting was hier niet op aangepast.

Sociaal beleid

23. GR Midzuid € 209.000:
De gemeentelijke bijdrage is geactualiseerd op basis van de begroting 2023 van MidZuid (april 2022).
24. Sociale uitkeringen € 484.000:
De budgetten voor de uitkeringen zijn geactualiseerd op basis van de prognose van het CPB. De verwachting is dat het Buigbudget wordt verlaagd met € 1.400.000. Hier staan lagere uitgaven tegenover voor de uitkeringen < 65 jaar (€- 672.750), IOAW uitkeringen (€ - 247.500) en IOAZ uitkeringen (€ -54.750). Het budget voor de BBz-uitkeringen wordt verhoogd met € 4.000 en de loonkostensubsidies stijgen met € 55.000.
25. WSW € 51.000:
Op basis van de meicirculaire 2022 is vanuit de algemene uitkering budget toegevoegd voor de WSW. De omvang van de integratie-uitkering Participatie is gewijzigd als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2022. De verdeling van de bedragen per gemeente wijzigt in de eerste plaats door actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen. Deze is gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie (gemeten in standardeenheden (SE) per betalende gemeente) zoals die bekend is uit het voorgaande jaar en een inschatting van de blijfkansen in de sociale werkplaats. De Wsw-verdeling vanaf 2022 is geactualiseerd met de realisaties van het gemiddeld aantal SE in 2021 en de blijfkansen voor de jaren 2022 en verder.
26. Schuldhulpverlening € -81.000:
Er is een bedrag van € 81.000 ingezet ter dekking van de formatieuitbreiding met 1,0 fte voor de beleidsuitvoering. Dit bedrag is overgeheveld naar het PBS (zie paragraaf Personele kosten).
27. Inburgering € -242.000:
Er is een bedrag van € 242.000 ingezet ter dekking van de formatieuitbreiding met 3,0 fte voor consulenten inburgering. Dit bedrag is overgeheveld naar het PBS (zie paragraaf Personele kosten).
28. Indexatie subsidies sociaal beleid € 9.000:
De subsidies zijn geïndexeerd met 3,2% conform de financiële uitgangspunten van de begroting 2023.

Volksgezondheid

29. GR GGD € 203.000:
De gemeentelijke bijdrage is geactualiseerd op basis van de begroting 2023 van de GGD (april 2022).
30. Project Animo € 30.000;
Het project Animo was een pilot en wordt structureel doorgezet. Animo is sinds 2016 een gezamenlijk project tussen Amphia, Surplus Welzijn, GGD West-Brabant, Zorroo en gemeente Oosterhout. Zij bundelen hun kennis en ervaring om op basis van positieve gezondheid nieuwe zorg- en ondersteuningsconcepten te ontwikkelen die aansluiten bij de behoeften van de inwoners van gemeente Oosterhout. We willen de deelname aan het project voortzetten met een gemeentelijke bijdrage van 30.000 euro per jaar. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan doelen en resultaten uit de ontwikkel- en werkagenda Gezondheid.
31. Subsidie MEK € 129.000:
Over de bedrijfsvoering van het MEK zijn op grote zorgen omdat er veel mutaties zijn bij zowel personeel als bestuur. We streven naar een haalbare lange termijn aanpak waarbij welzijn van mens en dier prioriteit heeft. Verder is subsidie geïndexeerd met 3,2% conform de uitgangspunten van de begroting 2023. Het budget voor het MEK is overgeheveld van programma 4 Duurzaamheid naar programma (€ 77.000).
32. Stichting Begraafplaatsen Oosterhout € 5.000:
De overeenkomst met Stichting Begraafplaatsen Oosterhout is in de jaren geïndexeerd, maar de indexatie was niet meegenomen in de begroting.
33. Indexatie subsidies volksgezondheid € 12.000:
De subsidies in het kader van volksgezondheid zijn geïndexeerd met 3,2% conform de financiële uitgangspunten van de begroting 2023. Tevens is extra subsidie opgenomen voor Oosterhout Hartveilig in het kader van aanschaf/vervanging van AED's.

Beheerskosten sociaal domein

34. Opdracht Brede welvaart € 125.000:
Voor de uitvoering van de raadsopdracht Brede Welvaart is vanaf 2024 een stelpost van € 250.000 opgenomen. De definitieve opdrachtomschrijving is in de loop van 2022 opgepakt en de eerste activiteiten in het kader van deze opdracht worden in de loop van 2023 ontplooid. Om die reden wordt voor dat jaar een bedrag van 125.000 euro opgenomen.
35. Innovatiebudget WMO/Welzijn € 150.000:
Met de visie Sociaal Domein zetten we stevig in op de 'beweging naar de voorkant' en preventie. Op deze wijze vermindert de druk op de niet vrij toegankelijke voorzieningen. Veel van deze initiatieven worden bekostigd uit incidentele middelen (veelal betreft het de extra middelen vanuit het compensatiepakket corona uit de meicirculaire 2021). Voor elk pilot/initiatief wordt voor het einde van het eerste jaar een evaluatie uitgevoerd om na te gaan of het initiatief succesvol is en (structureel) kan worden voortgezet. Gezien de looptijd van de meeste pilots/initiatieven kan hier nog geen rekening mee worden gehouden bij het opstellen van de begroting 2023. Pas bij het opstellen van de begroting 2024 is het mogelijk om gefundeerd keuzes te maken en eventueel budgetten structureel op te hogen om voortzetting van initiatieven mogelijk te maken. Om de continuïteit van succesvolle pilots in het jaar 2023 toch mogelijk te maken zonder dat dit drukt op de bestaande budgetten Wmo, is ter overbrugging richting het jaar 2024 een innovatiebudget van € 150.000 in 2023 opgenomen
36. Indexatie subsidie Surplus € 79.000:
De subsidie is geïndexeerd met 3,2% conform de financiële uitgangspunten van de begroting 2023.

7.3.2 Arbeidsmarkt, economie en onderwijs

x € 1.000

Nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	Voor-/nadeel
Arbeidsmarkt						

Nr.	Omschrijving		2023	2024	2025	2026	Voor-/nadeel
1	Agenda economie en arbeidsmarkt	B	100	100	100	100	N
Ruimte om te ondernemen							
2	Onderzoek bedrijventerreinen	B	70	-	-	-	N
3	Subsidies	A	6	6	6	6	N
Onderwijs							
4	Educatieve agenda	B	56	56	-	-	-
5	GR Regionaal Bureau Leerplicht	A	4	4	4	4	N
6	Bewegingsonderwijs	A	3	3	3	3	N
7	Indexatie subsidie onderwijs	A	5	5	5	5	N
Toerisme en recreatie							
8	Onderhoud route-activiteiten	A	13	13	13	13	N
9	Indexatie subsidies toerisme en recreatie	A	2	2	2	2	N
	Totaal Arbeidsmarkt, economie en onderwijs		259	189	133	133	N

Toelichting:**Arbeidsmarkt**

- Agenda economie en arbeidsmarkt € 100.000:
De raad behandelt in het najaar 2022 de Agenda economie en arbeidsmarkt. In dit plan zitten concrete plannen opgenomen om de lokale economie en arbeidsmarkt van Oosterhout te versterken. Dit is ook in het bestuursakkoord opgenomen. De agenda wordt vormgegeven langs drie lijnen: iedereen doet mee, sterke lokale economie en regionaal krachtig. In het bestuursakkoord is opgenomen dat er naast de investering hierin, extra geïnvesteerd wordt om de kwaliteit van onze bedrijventerreinen te behouden en zo nodig te verbeteren. Dit heeft niet alleen te maken met de openbare ruimte, maar ook bijvoorbeeld met veiligheid (cameratoezicht e.d.) en bereikbaarheid (ook via lokaal openbaar vervoer). Daarnaast heeft de raad in november 2020 een motie aangenomen om bij het programma Economie en arbeidsmarkt benodigde middelen voor te leggen. Voor vier jaar is € 100.000 opgenomen ter invulling van deze motie.

Ruimte om te ondernemen

- Onderzoek bedrijventerrein € 70.000:
Voor het onderzoek op de grote bedrijventerreinen naar toekomstige scenario's is eenmalig budget opgenomen in 2023. Waar ligt de kracht van Oosterhout, welke mensen en innovaties zijn nodig inclusief de relatie tot grondstoffen, wonen en mobiliteit. De uitkomsten worden verbonden aan de verstedelijkingsstrategie (SBRT) en onderzoek vitale bedrijven. Vanuit deze analyse wordt, samen met ondernemers via ondernemer tafels, een toekomstvisie met actieplan gemaakt. Betreft € 50.000 voor de opdracht en € 20.000 werkbudget.
- Subsidies € 6.000:
De subsidie aan het Multimodaal Coördinatie en Adviescentrum is per 2019 structureel verhoogd, maar was nog niet in de begroting opgenomen. De subsidie Bruisende Binnenstad is geïndexeerd met 3,2% conform de financiële uitgangspunten van de begroting 2023.

Onderwijs

- Educatieve agenda € 56.000:
Voor het opstellen van de Lokale Educatieve Agenda is in 2023 en 2024 budget opgenomen. Voor de lasten wordt uitgegaan van € 1 per inwoner. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de wettelijke eis dat jaarlijks overleg moet worden gehouden met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties over het bevorderen van integratie, het voorkomen van segregatie, het bestrijden van onderwijsachterstanden en de inschrijving en toelating.
- GR Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) € 4.000:
De gemeentelijke bijdrage is geactualiseerd op basis van de begroting 2023 van de RBL (april 2022).

6. Bewegingsonderwijs € 3.000:
Het totale budget vervoer voor bewegingsonderwijs bestaat voor € 76.000 uit gymvervoer met bussen. Het contract loopt tot en met 2023. En moet in 2023 worden aanbesteed. De prijzen van benzine zijn gestegen en kunnen niet worden opgevangen binnen de huidige budgetten. De actualisatie betreft de indexering van de brandstofkosten conform NEA indexatie met 3,5%.
7. Indexatie subsidie onderwijs € 5.000:
De subsidie in het kader van de brede buurt aan Theek 5/H19 is geïndexeerd met 3,2% conform de financiële uitgangspunten van de begroting 2023.

Toerisme en recreatie

8. Onderhoud route-activiteiten € 13.000:
De actualisatie betreft de jaarlijkse kosten voor onderhoud route-activiteiten en bewegwijzeringsmaterialen, die vanaf medio 2022 aan de gemeenten zijn overgedragen en waarbij het onderhoud vanaf dat moment door de deelnemende gemeenten moeten worden betaald terwijl dit tot die tijd door RWB werd uitgevoerd. Dit wordt in toekomst door VisitBrabant uitgevoerd.
9. Indexatie subsidies toerisme en recreatie € 2.000.
De subsidies voor toerisme en recreatie zijn geïndexeerd met 3,2 % conform de financiële uitgangspunten van de begroting 2023.

7.3.3 Sport en cultuur

x € 1.000

Nr.	Omschrijving		2023	2024	2025	2026	Voor-/nadeel
1	Sportparken	A	60	50	50	50	N
Sport							
1	Sportparken	A	60	50	50	50	N
2	Binnensportaccommodaties	A	68	68	68	68	N
3	SPUK	A	-44	-44	-44	-44	V
4	Indexatie subsidies sport	A	3	3	3	3	N
5	Zwembad De Warande	N/A	92	92	92	92	N
Cultuur							
6	Realisatie nieuwe kunstwerken	B	25	25	25	25	N
7	Makersregeling	N	30	30	30	30	N
8	Online platform monumenten en kunstobjecten	N	35	5	5	5	N
9	Verhalen vertellen middels films	N	20	20	20	20	N
10	Ruimte voor andere ontwikkelingen/H19	B	25	-	-	-	N
11	Onderhoud culturele gebouwen	A	-10	-	-	-	V
12	Uitbreiding subsidies	A	52	52	52	52	N
13	Indexatie subsidies culturele instellingen	A	143	143	143	143	N
	Totaal Sport en cultuur		499	444	444	444	N

Toelichting:

Sport

1. Sportparken € 60.000:
Het budget voor het onderhoud van de hekwerken is met € 15.000 verhoogd vanwege hogere kosten als gevolg van stormschades. Vanwege de aanschaf van 13 robotmaaiers is voor het onderhoud voor deze maaiers € 13.000 opgenomen. De doorberekening naar sportverenigingen van de zakelijke lasten is niet begroot, maar wordt sinds 2020 wel belast aan diverse sportparken (€ - 12.000). Voor de infill van de 8 kunstgrasvelden is het budget verhoogd met € 12.000. De infill betreft kunststofkorrels die benodigd zijn voor de sporttechnische laag. Door jaarlijkse verspreiding wordt een piek voorkomen. Voor de wettelijke en naadzakelijke zorgplicht aan de bomen in het kader van de veiligheid is € 10.000 benodigd. Verder is het budget voor de meststoffen en

- graszaden verhoogd met € 12.000 als gevolg van prijsstijgingen. Op basis van de actualisatie van het meerjarenonderhoudsplan wordt in 2023 de boiler vervangen bij sportpark SCO (€ 10.000).
2. Binnensportaccommodaties € 68.000:
De OZB-lasten zijn verhoogd met € 7.000 en ook de kosten voor verzekering voor brand- en stormschade met € 5.000. De stijgingen van deze lasten vanaf 2019 waren niet in de begroting opgenomen. De kosten van de inhuur van MidZuid zijn geïndexeerd met 2,3% op basis van het tarief van het CPB (€ 1.000). Op basis van de CAO is het uurtarief van het minimumloon voor inhuur van personeel verhoogd naar € 14 per uur waardoor de inhuurkosten stijgen met € 18.000. En verder is het budget voor de energiekosten verhoogd met € 37.000 vanwege hogere energieprijzen.
 3. Specifieke uitkering Sport (SPUK) € -44.000:
De inkomsten vanuit de SPUK zijn geactualiseerd op basis van de ingediende aanvraag van 2022.
 4. Indexatie subsidies sport € 3.000:
De subsidies voor de sportverenigingen en het sportgala zijn geïndexeerd met 3,2% conform de uitgangspunten van de begroting 2023.
 5. Zwembad De Warande € 92.000:
Door de wijziging in het beleid van de horeca waardoor de horeca in eigen beheer wordt uitgevoerd zijn de huurinkomsten komen te vervallen (€ 35.000). Het budget voor materialen is verhoogd met € 10.000 op basis van de gestegen prijzen met 2,3%. Voor de wettelijke en noodzakelijke zorgplicht aan de bomen in het kader van de veiligheid is € 10.000 benodigd. De kosten van de inhuur van MidZuid zijn geïndexeerd met 2,3% op basis van het tarief van het CPB (€ 1.000). Op basis van de CAO is het uurtarief van het minimumloon voor inhuur van personeel verhoogd naar € 14 per uur waardoor de inhuurkosten stijgen met € 54.000. In 2014 is het onderhoudscontract afgesloten en de indexering is gebaseerd op jaar 2014 en wordt geïndexeerd via bouw indexering dat is afwijkend is van de uitgangspunten in de begroting maar is contractueel afgesproken. Dat leidt tot een verhoging van € 11.000. Het budget voor de energiekosten is verhoogd met € 12.000 vanwege extra verwarming in verband met de verbetering van de ventilatie als gevolg van de covid-norm. Door het beter inzichtelijk maken van de budgetten op soort kosten, heeft er een herverdeling plaatsgevonden van de afzonderlijke budgetten waardoor het budget verlaagd is met € 35.000. Verder zijn de inkomsten van recreatief zomer verhoogd met 2% op basis van de tarieven nota van het sportbedrijf (€ - 6.000).

Cultuur

6. Realisatie nieuwe kunstwerken € 25.000:
We zien steeds vaker dat er initiatieven vanuit de samenleving ontstaan voor het toevoegen van kunst aan de openbare ruimte. Daarnaast is er nu ook geen vastgesteld beleid voor het toevoegen van kunst bij grootschalige stedelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat hier soms wel en soms niet kunst wordt toegepast.
7. Makersregeling € 30.000:
Voor de stimulering van lokale kunst- en cultuurproducties is € 30.000 opgenomen.
8. Online platform monumenten en kunstobjecten € 35.000:
Voor het opzetten van het platform is eenmalig € 30.000 benodigd in 2023. De jaarlijkse beheerskosten bedragen € 5.000.
9. Verhalen vertellen middels films € 20.000:
Voor het verhalen vertellen middels films is € 20.000. Het betreft 4 films per jaar.
10. Ruimte aan andere ontwikkelingen/H19 € 25.000:
Voor het onderzoek naar het ruimte bieden aan andere ontwikkelingen op de Heuvel en het op peil houden van culturele voorzieningen en activiteiten is in 2023 eenmalig € 25.000 opgenomen.
11. Onderhoud culturele gebouwen € -10.000:
Op basis van de actualisatie van het meerjarenonderhoudsprogramma is eenmalig in 2023 € 15.000 nodig voor het Speelgoedmuseum en structureel vanaf 2024 € 25.000 voor de Pannehoef. Voor het onderhoud van de Heilig Hart Facade en de St. Janstoren is in totaal € 25.000 structureel minder benodigd.
12. Uitbreiding subsidies € 52.000:
De subsidie aan de Broedplaats voor (amateur)podiumkunst is verhoogd met € 50.000 als gevolg

van de uitbreiding van beheer en activiteiten. En de subsidie aan het Lokaal (cultureel) erfgoed is verhoogd met € 2.000 in verband met de Heemkundekring in de Pannehoef.

13. Subsidies culturele instellingen € 143.000:

De subsidies voor de culturele instellingen zijn geïndexeerd met 3,2% conform de uitgangspunten van de begroting 2023.

7.3.4 Duurzaamheid en klimaat

x € 1.000

Nr.	Omschrijving		2023	2024	2025	2026	Voor-/nadeel
Duurzaam							
1	Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie	B	25	100	100	100	N
2	Klimaatakkoord	A	262	262	262	262	N
3	Bestrijding hittestress	B	50	50	-	-	N
4	GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant	A	21	21	21	21	N
5	MEK	C	-77	-77	-77	-77	V
Water en riolering							
6	Riolering	N/A	99	94	112	112	N
7	Waterhuishouding	A	-15	-15	-15	-15	V
Afval							
8	Afvalinzameling	A	-348	-348	-348	-348	V
Totaal Duurzaamheid en klimaat			17	87	55	55	N

Toelichting:

Duurzaam

- Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie € 25.000 en € 100.000:
Om de raadsbrede opdracht klimaatadaptatie uit te kunnen voeren wordt structureel € 100.000 opgenomen in de begroting. Voor 2023 betekent dit een ophoging van € 25.000. Er is namelijk al budget van € 75.000 opgenomen in 2023. Er is daarmee vanaf 2023 structureel € 100.000 per jaar beschikbaar.
- Klimaatakkoord € 262.000:
De klimaatgelden voor 2023 zijn nu berekend voor totaal € 745.000. Dit is gebaseerd op ons verwacht aandeel in het landelijk gereserveerde budget. De overige lasten naast de ondergenoemde FTE's wordt ingezet op onderzoeken en adviezen derden. De uitbreiding van de formatie is opgenomen in het PBS (zie de paragraaf Personele lasten).
- Bestrijding hittestress € 50.000:
Voor het bestrijden van hittestress door bomen toe te voegen, en voor het investeren in groene gevels is in 2023 en 2024 € 50.000 opgenomen in de begroting.
- GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) € 21.000:
De gemeentelijke bijdrage aan de OMWB is geactualiseerd op basis van de begroting 2023 van de OMWB (april 2022).
- MEK € -77.000:
Het budget van het MEK is administratief overgeheveld naar programma 1 onderdeel Volksgezondheid.

Water en riolering

- Riolering € 99.000:
De budgetten in het Water- en rioleringsplan (WRP) zijn geactualiseerd op basis van de laatste ontwikkelingen. De taken voor het beheer van gemalen worden uitbesteed aan het waterschap (€ 75.000). Dit omdat de taken bij riolering groeien ook door de ambities op het gebied van klimaatvisie en de ruimtelijke plannen. Het bedrag is gebaseerd op 1 fte schaal 9.
Door ontstane vacatureruimte, langdurige ziekte en deelname aan het vitaliteitspact moet worden ingehuurd om de huidige werkachterstand niet te laten oplopen (€ 25.000).
Voor het implementeren van een beheertool is eenmalig € 5.000 benodigd.

Het budget voor monitoring is verlaagd met € 18.000 in 2023 en 2024, omdat deze zaken een lagere prioriteit krijgen gezien de werkvoorraad. Dit geldt ook voor de reiniging en onderhoud van putten (€ 13.000 structureel).

De groeiende schaarste van grondstoffen (tekort aan chips, metaal en kunststoffen) en personeelstekort (de arbeidsmarkt binnen riolering en water is krap) leidt naar verwachting tot verdere prijsverhogingen in 2023 (€ 17.000).

Verder is het contract voor kleine reparaties riolen en kolkaansluitingen geïndexeerd met 8% (€ 8.000). Het percentage is gebaseerd op het gemiddelde van de indexaties op de aannemerscontracten in 2021 en eerste half jaar van 2022. Contracten worden telkens voor 1 jaar in de markt gezet.

7. Waterhuishouding € -15.000:

Alle onderzoeken zijn actueel en hoeven niet meer uitgevoerd te worden in deze periode van het Water- en rioleringsplan, waardoor het budget hiervoor verlaagd is met € 25.000. Daarnaast is het onderhoudsbestek geïndexeerd op basis van het gemiddelde van de indexaties op de aannemerscontracten in 2021 en 1e helft 2022. Contracten worden telkens voor 1 jaar in de markt gezet. De indexatie van het bestek Mid Zuid is gebaseerd op de contractuele indexatie. In totaal een verhoging van € 10.000.

Afvalinzameling

8. Afvalinzameling € -348.000:

De budgetten voor de afvalinzameling zijn geactualiseerd op basis van aantallen tonnages, tarieven en overige ontwikkelingen. Het betreft in hoofdlijnen de volgende onderdelen:

- Het tarief voor restafval is verlaagd (- € 55.000);
- Door de uitvoering in eigen beheer zijn de kosten lager voor het ledigen van de glasbollen (- € 65.000). De inkomsten zijn lager vanwege een lager tarief en hoger tonnage (€ 14.000).
- Door de uitvoering in eigen beheer zijn de kosten voor de papierinzameling lager (-€ 17.000). De inkomsten uit papier zijn verhoogd vanwege aanpassing van de tarieven op basis van de verwachte marktprijzen in 2022 (-€ 255.000).
- Het aantal tonnages en het tarief voor de inzameling van het GFT zijn verhoogd (€ 20.000);
- De kosten van de inhuur van personeel zijn hoger vanwege de CAO- stijging (€ 57.000);
- Het aantal tonnages en tarieven van diverse afvalsoorten op de milieustraat zijn aangepast (€ 88.000). Het betreft met name B-hout, matrassen en luiers.
- De inkomsten voor kunststof zijn verhoogd omdat met name de verwachte daling vanwege de invoering van statiegeld minder groot is dan verwacht (- € 179.000).
- De nieuwe aanbesteding van de afvalfracties volgt later in 2022. Naar verwachting gaat dit een nadeel opleveren op inzameling huisvuil en op de milieustraat. In de begroting is rekening gehouden met € 80.000.
- De overige kosten zijn in totaal verlaagd met € 36.000. Het betreft met name lagere kosten voor datacommunicatie als gevolg van een nieuw contract, hogere kosten voor de pdm-zakken en de aanpassing van de afvalstoffenbelasting.

7.3.5 Wonen en mobiliteit

x € 1.000

Nr.	Omschrijving		2023	2024	2025	2026	Voor-/nadeel
Openbare ruimte							
1	Onderhoudsniveau openbare ruimte	B	300	300	300	300	N
2	Wegen	A	85	85	85	85	N
3	Openbaar groen	A	123	123	123	123	N
4	Speelvoorzieningen	A	8	8	8	8	N
Verkeer en mobiliteit							
5	Parkeren licentiekosten	A	32	32	32	32	N
6	Verkeer	A	44	45	48	48	N

x € 1.000

Nr.	Omschrijving		2023	2024	2025	2026	Voor-/nadeel
7	Palenplan	A	-18	-18	-18	-18	V
8	Camerahandhaving	A	23	23	23	23	N
Wonen							
9	Gebiedsontwikkeling oostzijde A27	B	500	500	500	500	N
10	Bouwvergunningen	A	515	515	515	515	N
11	Arendshof 2	A	14	-	-	-	N
12	GR Regio West-Brabant: archeologie	A	14	14	14	14	N
13	Indexatie subsidie wonen	A	1	1	1	1	N
	Totaal Wonen en mobiliteit		1.641	1.628	1.631	1.631	N

Toelichting:**Openbare ruimte**

- Onderhoudsniveau openbare ruimte € 300.000:
Diverse bezuinigingsmaatregelen hebben de kwaliteit van de openbare ruimte onder druk gezet. Om het onderhoudsniveau van de openbare ruimte te bewaken, is het nodig de eerdere bezuinigingsmaatregelen terug te draaien.
- Wegen € 85.000:
De waterschapsbelastingen zijn structureel hoger dan begroot (€ 40.000). Het onderhoudscontract met MidZuid voor de onkruidbestrijding van de verhardingen en de machinale straatreiniging is geïndexeerd met 8% op basis van het CPI indexcijfer zoals contractueel is vastgelegd. Tevens is rekenging gehouden met areaaluitbreiding, hogere storkosten en hogere kosten voor materialen en brandstof (€ 45.000).
- Openbaar groen € 123.000:
De prijzen voor het eerstjaars groenonderhoud zijn de afgelopen jaren gestegen door externe factoren. Hiervoor is structureel € 20.000 extra benodigd. Het onderhoudscontract met MidZuid voor het onderhoud van groen en bomen is geïndexeerd met 8% op basis van het CPI indexcijfer zoals contractueel is vastgelegd (€ 65.000). Verder is het onderhoudscontract voor gras en bomen geïndexeerd met 8% (€ 17.000). Het percentage is gebaseerd op het gemiddelde van de indexaties op de aannemerscontracten in 2021 en eerste half jaar van 2022. Contracten worden telkens voor 1 jaar in de markt gezet. Verder zijn de waterschapsbelastingen structureel hoger dan begroot (€ 10.000) en zijn de kosten voor de vervanging van bomen geïndexeerd met 8% vanwege de gestegen prijzen bij de kwekers (€ 11.000).
- Speelvoorzieningen € 8.000
De onderhoudscontracten voor de speelvoorzieningen zijn geïndexeerd met 8% op basis van het CPI indexcijfer zoals contractueel is vastgelegd (€ 8.000).

Verkeer en mobiliteit

- Parkeren licentiekosten € 32.000:
De jaarlijkse licentiekosten voor de parkeren tool en het jaarlijks gebruik maken van de porto telefoons van de politie zijn geïndexeerd vanaf 2021. Dit was nog niet meegenomen in de begroting.
- Verkeer € 44.000;
Door de enorme stijging van de staalprijzen is meer budget benodigd voor de aanschaf van verkeersborden en straatmeubilair (€ 15.000). Voor de verkeersregelinstallaties is het budget verhoogd vanwege de gestegen energieprijzen (€ 5.000) en voor de aansluiting op de beheercentrale (€ 3.000). De te ontvangen subsidie voor verkeersveiligheid vanuit het Rijk is verlaagd. Hierdoor zijn zowel de inkomsten als de uitgaven verlaagd met € 30.000. Vanwege steeds meer vraag naar verkeersonderzoeken bij nieuwbouwwontwikkelingen is € 20.000 opgenomen voor de uitvoering van deze onderzoeken. Door de ontwikkeling van het elektrisch rijden stijgen de aanvragen voor de aanleg van laadpalen (€ 30.000). Deze lasten worden gedekt door de te ontvangen legesopbrengsten (€ - 30.000). Verder zijn de subsidies in het kader van verkeer geïndexeerd met 3,2% conform de uitgangspunten van de begroting 2023 (€ 1.000).

7. Palenplan € -18.000:
Door automatisering en de inzet van de gemeentelijke handhavers is geen budget meer benodigd voor inhuur van personeel.
8. Camerahandhaving € 23.000:
De handhaving van toegang van het centrum is omgezet van fysiek naar camerahandhaving. Het budget is verhoogd vanwege het versturen van waarschuwingsbrieven (€ 13.000) en de hogere bijdrage in het uitlezen van foto's (€ 10.000).

Wonen

9. Gebiedsontwikkeling oostzijde A27 € 500.000:
Zoals in het bestuursakkoord is benoemd, wordt er ingezet op een gebiedsontwikkeling aan de oostzijde van de A27. De conceptvisie zal na akkoord door de raad verder uitgewerkt worden in een voorstel en een ontwikkelstrategie, inclusief de financiële consequenties. Feitelijk wordt er op dat moment gestart met een vooralsnog kleinschalige projectorganisatie, waarvoor een projectmanager nodig is en adviseurs uit diverse disciplines. Voor 2023 e.v. uitgaan van € 500.000 jaarlijks voor projectorganisatie.
10. Bouwvergunningen € 515.000:
Door de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2023 vervallen de legesinkomsten van bouwwerken in gevolgsklasse 1. Hieronder wordt verstaan onder andere grondgebonden eengezinswoningen en bedrijfspanden van maximaal twee bouwlagen.
11. Arendshof 2 € 14.000:
Door de aankoop van Arendshof 2 eind 2020 is de gemeente eigenaar geworden van dit complex waardoor de lasten, zoals onderhoud en beheerkosten, en de baten, zoals huuropbrengsten nu onderdeel zijn van de gemeentelijke exploitatie. In de begroting zijn voor het in stand te houden deel van Arendshof 2 de baten en lasten voor 2023 opgenomen. Door de geplande sloop betreft dit dat deel van Arendshof 2 dat niet gesloopt gaat worden. Na 2023 is de start van de verbouw tot gemeentehuis gepland en op dat moment zal er een grootschalige verbouw plaatsvinden. Op dat moment is er geen sprake meer van reguliere exploitatie waardoor deze voor de jaren vanaf 2023 op dit moment nog niet zijn opgenomen.
12. GR Regio West-Brabant (RWB) onderdeel regioarcheoloog € 14.000:
De bijdrage voor de regioarcheoloog is geactualiseerd op basis van de begroting 2023 van de RWB (april 2022).
13. Indexatie subsidie wonen € 1.000:
De subsidie in het kader van wonen is geïndexeerd met 3,2% conform de uitgangspunten van de begroting 2023.

7.3.6 Veiligheid

x € 1.000

Nr.	Omschrijving		2023	2024	2025	2026	Voor-/nadeel
Veiligheid							
1	GR Veiligheidsregio	A	34	34	34	34	N
2	Integrale veiligheid; dekking formatie-uitbreiding	A	-89	-89	-89	-89	V
3	Licentiekosten	A	7	7	7	7	N
4	Indexatie subsidie veiligheid	A	1	1	1	1	N
	Totaal Veiligheid		-47	-47	-47	-47	V

Toelichting:

1. GR Veiligheidsregio (VR) € 34.000:
De gemeentelijke bijdrage is geactualiseerd op basis van de begroting 2023 van de VR (april 2022).
2. Integrale veiligheid: dekking formatieuitbreiding € -89.000:
Er is een bedrag van € 89.000 ingezet ter dekking van de formatieuitbreiding met 1,0 fte voor de

uitvoering van integrale veiligheid. Dit bedrag is overgeheveld naar het PBS (zie paragraaf Personele kosten).

3. Licentiekosten € 7.000:
De jaarlijkse licentiekosten inzake SAAS waren niet meegenomen in de begroting.
4. Indexatie subsidie veiligheid € 1.000:
De subsidie in het kader van veiligheid is geïndexeerd met 3,2% conform de uitgangspunten van de begroting 2023.

7.3.7 Meer voor elkaar

x € 1.000

Nr.	Omschrijving		2023	2024	2025	2026	Voor-/nadeel
Dienstverlening							
1	Verkiezingen	A	-	-	-	37	N
2	Burgerlijke stand	A	2	2	2	2	N
3	Documenten	A	-8	-8	-8	-8	V
Regionale samenwerking							
4	GR Regio West-Brabant: apparaatskosten en regiofonds O&O	A	16	16	16	16	N
Relatie burger en bestuur							
5	Raads- en fractieondersteuning	A	12	12	12	12	N
6	Notulen raadsvergaderingen	A	3	3	3	3	N
7	Accountant	A	20	20	20	20	N
	Totaal Meer voor elkaar		45	45	45	82	N

Toelichting:

Dienstverlening

1. Verkiezingen € 37.000 in 2026:
Voor de gemeenteraadsverkiezingen is in 2026 het budget verhoogd met € 37.000.
2. Burgerlijke stand € 2.000:
De legesopbrengsten voor huwelijken zijn verlaagd op basis van de inschatting van de aantallen voor 2023.
3. Documenten € -8.000:
De legesinkomsten voor documenten zijn aangepast op basis van de inschatting van de aantallen voor 2023. Dit betreft paspoorten (€ -11.000), identiteitskaarten (€ -13.000), rijbewijzen (€ 16.000), naturalisaties (€ -1.000) en verklaringen omtrent gedrag (€ 1.000).

Regionale samenwerking

4. GR Regio West- Brabant (RWB) € 16.000:
De gemeentelijke bijdrage voor de apparaatskosten en regiofonds O&O is geactualiseerd op basis van de begroting 2023 van de RWB (april 2022).

Relatie burger en bestuur

5. Raads- en fractieondersteuning € 12.000:
De kosten van de Ipads voor raadsleden waren nog niet in de begroting opgenomen.
6. Notulen raadsvergadering € 2.000:
De kosten zijn gestegen vanwege de wettelijke verplichting om ondertiteling toe te voegen, naar aanleiding van het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid, a.s. Wet digitale overheid.
7. Accountant € 20.000:
De accountantskosten stijgen in 2023 met € 20.000 vanwege de controle van extra Sisa-regelingen en een hoger basiscontract als gevolg van de nieuwe aanbesteding.

7.3.8 Financieel solide

x € 1.000

Nr.	Omschrijving		2023	2024	2025	2026	Voor-/nadeel
Algemene lasten en baten							
1	Stelpost prijscompensatie	A	713	708	708	708	N
Belastingen en heffingen							
2	Onroerendezaakbelasting	A/C	-527	-522	-522	-522	V
Algemene uitkering							
3	Algemene uitkering (bruto)	A	-10.817	-11.864	-13.576	-5.219	V
	Totaal Financieel solide		-10.631	-11.678	-13.389	-5.033	V

Toelichting:

Algemene lasten en baten

1. Stelpost prijscompensatie € 713.000:

Gezien de sterk stijgende inflatie is het vrijwel een zekerheid dat we straks op diverse budgetten, maar ook zeker op de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen geld tekort gaan komen. Hoewel de begrotingen van de verbonden partijen voor 2023 net zijn vastgesteld, worden in de eerste coraps 2022 van veel partijen al extra nadelen verwacht vanwege hogere loon- en prijsindex. Om in de loop van 2023 deze nadelen te kunnen opvangen is een stelpost prijscompensatie opgenomen.

Belastingen en heffingen

2. Onroerendezaakbelasting (OZB) € -527.000:

De inkomsten uit de OZB zijn op basis van de inflatiecorrectie 2023 met 3,3 % geïndexeerd conform het Centraal Economisch Plan van het CPB. Conform de uitgangspunten van het Bestuursakkoord wordt de OZB met maximaal dit percentage verhoogd indien dit noodzakelijk is. Voor woningen betreft dit € 222.000, voor niet woningen € 180.000.

Daarnaast is de areaaluitbreiding op basis van de meerjarige woningbouwprognoses opgenomen voor een bedrag van € 136.000. Omdat de waarderingskamer de gemeente controleert en beoordeelt op de uitvoering van de Wet Waardering onroerende zaken is het budget hiervan overgeheveld vanuit programma 9 Gemeentelijke organisatie (€ 11.000).

Algemene uitkering

3. Algemene uitkering € 10.817.000:

Het bruto effect van de algemene uitkeringen op basis van de meicirculaire 2022 en de aanvullende informatie vanuit de VNG bedraagt € 10.817.000 voordelig. Het coalitie-akkoord Rutte IV is verwerkt in de startnota en de maartbrief. Dat gaf al flinke accessen te zien tot en met 2025. Helaas ook een ravijn in 2026, mede door het ontdooien van de opschalingskorting. In de meicirculaire 2022 komt daar bovenop de effecten van de Voorjaarsnota. Daar zitten hogere rijksuitgaven in als gevolg van defensie, opvang vluchtelingen, inflatie, koppeling OAW. Voor de verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Algemene uitkering.

7.3.9 Gemeentelijke organisatie (overhead)

x € 1.000

Nr.	Omschrijving		2023	2024	2025	2026	Voor-/nadeel
Gemeentelijke organisatie							
1	Project nieuwe merkpositionering	B	50	50	50	50	N
2	Bring Your Own Device	N	140	140	140	140	N
3	Wet Open overheid: dekking formatie-uitbreiding	A	-51	-51	-51	-51	V
4	Voorlichtingsblad	A	40	40	40	40	N
5	Financiële ondersteuning en uitvoering	A	108	-40	-40	-40	V

Nr.	Omschrijving		2023	2024	2025	2026	Voor-/nadeel
6	Dividend BNG	A	-40	-40	-40	-40	V
7	Bestuur, control en advies	C	-11	-11	-11	-11	V
8	Aansprakelijkheidsverzekering	A	5	5	5	5	N
9	GR Belastingssamenwerking West-Brabant	A	215	215	215	215	N
10	GR Regio West-Brabant: mobiliteit	A	4	4	4	4	N
11	Uitkeringen gewezen personeel	A	101	148	47	47	N
12	Aandeel in Equalit	A	396	396	396	396	N
13	Systeembeheer	A	100	100	100	100	N
14	Beheer gemeentelijke accommodaties	A	81	61	61	61	N
15	Tractie	A	355	355	355	355	N
	Totaal Gemeentelijke organisatie (overhead)		1.493	1.372	1.271	1.271	N

Toelichting:

1. Project nieuwe merkpositionering € 50.000:
De gemeente brengt de diverse merken van de gemeente Oosterhout in lijn met de visie op de organisatie en de manier waarop we willen samenwerken met inwoners en ondernemers. Dat betekent dat we de merken en de huisstijl afstemmen op elkaar. Dit vergt in 2023 een investering in onder andere de doorontwikkeling van de huisstijl en de huisstijldragers, fotografie en video. In de jaren daarna is er budget nodig voor materiaal om de zichtbaarheid in de stad en kerkdorpen te vergroten en inwoners te betrekken, bijvoorbeeld voor het zichtbaar maken van bewonersinitiatieven en het uitvoeren van diverse corporate campagnes.
2. Bring Your Own Device € 140.000:
Naar aanleiding van het onderzoek naar bereikbaarheid door toename in thuiswerken moet het budget worden aangepast om iedere medewerker te voorzien in de juiste instrumenten. De gemeente Oosterhout staat voor eigen verantwoordelijkheid, keuzevrijheid en duurzaamheid wanneer het gaat om het beleid op het gebied van mobiele telefonie. Verantwoordelijkheid en keuzevrijheid spreken voor zich. In het kader van duurzaamheid willen we het aantal apparaten graag beperken. Om dit beleid gestalte te geven zijn we al van start gegaan met het Bring Your Own Device principe (BYOD). Dit beleid biedt uniformiteit, keuzevrijheid, verantwoordelijkheid en duurzaamheid door het toekennen van een vergoeding voor de aanschaf van een mobiele telefoon met een looptijd van drie jaar en de uitgifte van simkaarten. De uitvoering van de regeling wordt gestart in 2022. Voor de jaren 2023 t/m 2026 wordt uitgegaan van de aanschaf van gemiddelds 200 telefoontoestellen.
3. Wet open overheid dekking formatieuitbreiding € -51.000:
Er is een bedrag van € 51.000 ingezet ter dekking van de formatieuitbreiding met 0,5 fte voor de coördinatie van de Wet open overheid. Dit bedrag is overgeheveld naar het PBS (zie paragraaf Personele kosten).
4. Voorlichtingsblad € 40.000:
Vanwege een prijsverhoging vanuit de leverancier in verband met de aanpassing naar een marktconform tarief is het budget verhoogd met € 40.000.
5. Financiële ondersteuning en uitvoering € 108.000:
In 2022 is het nieuwe financiële pakket geïmplementeerd. De licentiekosten zijn hoger dan de kosten van het oude pakket vanwege het feit dat dit pakket in de cloud staat (€ 137.000 in 2023). Voor de nazorg en de implementatie is in 2023 € 11.000 opgenomen. Verder is het budget verlaagd vanwege een structureel overschot in de afgelopen jaren van de overige kosten voor de financiële ondersteuning (€ -40.000).
6. Dividend Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) € -40.000:
De dividendinkomsten vanuit de BNG zijn verhoogd, hetgeen gebaseerd is op het ontvangen dividend van voor de corona periode.
7. Bestuur control en advies € -11.000:
Omdat de waarderingskamer de gemeente controleert en beoordeelt op de uitvoering van de Wet

Waardering onroerende zaken is het budget hiervan overgeheveld naar programma 8 Financieel solide.

8. Aansprakelijkheidsverzekering € 5.000:
In 2021 is de verzekering opnieuw aanbesteed waardoor de premie € 5.000 hoger is dan in de begroting was opgenomen.
9. GR Belasting samenwerking West-Brabant (BWB) € 215.000:
De gemeentelijke bijdrage is geactualiseerd op basis van de begroting 2023 van de BWB (april 2022) en de doorkijk naar 2023 in de 1^e bestuursrapportage 2022 van de BWB.
10. GR Regio West-Brabant (RWB) mobiliteit € 4.000:
De gemeentelijke bijdrage voor het mobiliteitscentrum is geactualiseerd op basis van de begroting 2023 van de RWB (april 2022).
11. Uitkeringen gewezen personeel € 101.000:
Voor de betaling van de WW-uitkeringen zijn voor de periode 2023 t/m 2027 budgetten opgenomen.
12. Aandeel in Equalit € 396.000
Het gemeentelijk aandeel in Equalit is verhoogd vanwege het gestegen aantal accounts, de omzetting van het gebruik van thin clients naar laptops en door prijsindexatie.
13. Systeembeheer € 100.000:
De verhoging is het gevolg van abonnementskosten van nieuwe systemen, hogere kosten van de vervanging van grote systemen en de hogere onderhoudskosten van SaaS applicaties.
14. Beheer gemeentelijke accommodaties € 81.000:
Met ingang van het 2021 is de vrijstelling van onroerende zaken bestemd voor de publieke dienst van de gemeente vervallen. Dit betekent dat voor OZB het budget moet worden opgenomen voor de gemeentewerf (€ 11.000) en de brandweerkazerne (€ 10.000). Daar staat een stijging in de opbrengsten OZB tegenover die is opgenomen in de post Onroerendezaakbelastingen. Verder heeft voor de gemeentewerf indexatie plaatsgevonden op de kosten van de leveranciers voor met name schoonmaak en kleine materialen (€ 15.000) en is eenmalig € 20.000 opgenomen in 2023 voor de nieuwe inrichting van de kantine. Verder is de verwachting is dat de stijging van de energieprijzen voor de gemeentelijke accommodaties niet meer opgevangen kan worden binnen de huidige budgetten. Hiervoor is het budget verhoogd met € 25.000.
15. Tractie € 355.000:
Het onderhoudscontract is geïndexeerd met 8% gebaseerd op het gemiddelde indexatiecijfer in 2021/2022 op basis van de CPI-index (€ 114.000). Tevens zijn voertuigen toegevoegd aan het contract (€ 40.000). En verder is vanwege de stijgende brandstofprijzen het budget voor de brandstof verhoogd met € 201.000.

7.4 Personele kosten

In de begroting is voor € 34.845.000 aan personele lasten opgenomen.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Gemeenteraad	518	561	631
College van Burgemeester en Wethouders	566	573	691
Pensioen politieke ambtsdragers en gewezen bestuur	257	353	353
Honorering buitengewoon ambtenaren burgerlijke stand	2	19	19
Ambtelijke organisatie	29.479	33.191	37.154
Subtotaal loonkosten	30.822	34.697	38.848
Overwerk	179	72	78
Onregelmatigheidstoeslag	155	158	167
Werkomstandighedentoeslag	97	95	109
Overige salariskosten	389	104	104
Ambtsjubilea	21	55	55
Salaris stagiairs	41	21	21
Feestdagen gratificatie Iris cheques	30	26	26
Werkgeversbijdrage ziektekosten	98	90	90
Totaal loonkosten in begroting	31.832	35.318	39.498

Gemeenteraad

De salariskosten voor de gemeenteraadsleden is toegenomen met € 70.000 ten opzichte van de raming 2023, dit wordt veroorzaakt door een verhoging van de salariskosten met 3,6% op basis van de loonvoet sector overheid.

College van Burgemeester en Wethouders

De loonkosten voor het college nemen met € 118.000 toe ten opzichte van de raming 2023, dit wordt veroorzaakt doordat de salarissen met 3,6% zijn verhoogd op basis van de loonvoet sector overheid (€ 10.000) en uitbreiding van 1,00 fte wethouder gedurende de komende bestuursperiode (€ 108.000).

Ambtelijke organisatie

In het vervolg van deze paragraaf zullen de formatie en loonkosten van de ambtelijke organisatie verder worden uitgewerkt.

Overwerk

Het overwerk is gebaseerd op het salaris en geïndexeerd met 3,6% loonvoet sector overheid (€3.000), en vanwege de herwaardering buitendienst (€ 3.000).

Onregelmatigheidstoeslag

Voorgesteld wordt om het budget voor onregelmatigheidstoeslag te verhogen met € 9.000. Deze toeslag wordt gebaseerd om het salaris en daarom geïndexeerd met 3,6% loonvoet sector overheid (€ 6.000) en vanwege de herwaardering buitendienst (€ 3.000).

Werkomstandighedentoeslag

Ook werkomstandighedentoeslag is gebaseerd op het salaris en zijn al vanaf 2019 niet meer geactualiseerd. Er wordt nu voorgeteld het budget met € 14.000 te verhogen, ten behoeve van de herwaardering bij de buitendienst (€ 4.000), achterstallige indexatie (€ 6.000) en met 3,6% loonvoet sector overheid (€ 4.000).

7.4.1 Formatie

De ontwikkeling van de toegestane formatie ten opzichte van de begroting 2022 is opgenomen in de onderstaande tabel. Hierbij is een vergelijking gemaakt tussen de raming 2023 uit de begroting 2022 en de begroting 2023.

Team	Begroting 2022	Raming 2023	Begroting 2023	Mutatie
Directie	23,36	23,36	22,36	-1,00
Buiten beleid	38,10	39,10	45,85	6,75
Buiten projecten	48,66	48,66	49,51	0,85
Vergunning, toezicht en handhaving	25,39	25,39	25,39	-
Eerste lijn en burgerzaken	23,09	23,09	23,09	-
Sociaal team beleid	23,25	23,25	24,45	1,20
Sociaal team uitvoering	68,25	66,25	73,25	7,00
Sport	27,07	27,07	29,12	2,05
Stadsbeheer	57,07	57,07	57,24	0,17
Administratie	15,11	15,11	15,11	-
Advies bedrijfsvoering	33,36	33,36	37,36	4,00
Control	13,13	13,13	13,45	0,32
Informatie, innovatie en beheer	34,45	34,45	36,45	2,00
Vastgoed, facility en wecretariaat	19,29	19,29	20,49	1,20
Raadsgriffie	4,00	4,00	4,00	-
Totaal	453,58	452,58	477,12	24,54

De totale formatie is uitgebreid met 20,34 fte ten opzichte van de raming 2023, waarbij 11,37 fte geheel gedekt wordt vanuit het verlagen van exploitatiebudgetten. De overige uitbreidingen zijn per saldo kostenverhogend.

Wijziging directie (Directie)

Met de wijziging op directie niveau is geëvalueerd op welke wijze de sturing van de organisatie het best verder vormgegeven kan worden. Hieruit is naar voren gekomen dat er een leemte binnen het huidige model is ten aanzien van strategisch advies voor de gemeente Oosterhout in zijn geheel, waar alle ontwikkeling op concern niveau hun invloed vinden en soms elkaar beïnvloeden. Vanuit deze visie is er in de huidige tijd meer behoefte aan een strategisch adviseur (primair voor Wonen) dan aan een directeur voor directe aansturing van teams.

- -1,00 fte Directeur I

Verkeerskundige (Buiten beleid)

Op het gebied van verkeer is al een aantal jaar sprake van meer werk dan handen, veroorzaakt door toename van het aantal projecten, de opgaven, beleidstaken en een toegenomen bestuurlijke ambitie. Door de verbeterde implementatie van het wijkgericht werken trekken we aan de voorkant meer op met inwoners, waarbij verkeerskundige adviezen gewenst zijn. Mede om deze reden is de afgelopen jaren steeds structureel sprake geweest van externe inhuur om alle werkzaamheden uit te voeren. De verwachting is niet dat de druk op het team zal gaan afnemen, waardoor uitbreiding van de eigen formatie een beter alternatief is.

- 1,00 fte medewerker beleidsuitvoering I

Recreatieparken (Buiten beleid)

In 2019 is gestart met het project "revitalisering recreatieparken". Gefaseerd wordt dit project over alle recreatieparken in Oosterhout uitgerold. Voor de huidige projectleider is tot juli 2023 binnen bestaande capaciteit ruimte gecreëerd. Oftewel; tot nu toe is hier een projectmatige aanpak gehanteerd met deels tijdelijke functies. Ervaring van de afgelopen 3 jaar leert dat structurele borging van het thema in de organisatie noodzakelijk is.

- 0,75 fte medewerker beleidsuitvoering I

Strategisch adviseur wonen en stedelijke ontwikkeling (Buiten beleid)

Met de wijziging op directie niveau is geëvalueerd op welke wijze de sturing van de organisatie het best verder vormgegeven kan worden. Hieruit is naar voren gekomen dat er een leemte binnen het huidige model is ten aanzien van strategisch advies voor de gemeente Oosterhout in zijn geheel, waar alle ontwikkeling op concern niveau hun invloed vinden en soms elkaar beïnvloeden. Vanuit deze visie is er in de huidige tijd meer behoefte aan een strategisch adviseur (primair voor wonen en stedelijke ontwikkeling) dan aan een directeur voor directe aansturing van teams.

- 1,00 fte Adviseur II

Strategisch adviseur fysiek domein (Buiten beleid)

In 2022 is een strategisch adviseur fysiek domein/mobiliteit tijdelijk aangenomen. Daarmee is voor het beleidsterrein de strategische slagkracht vergroot. Dekking is aanwezig tot april 2023. Voor de verdere jaren is structurele dekking nodig. Het betreft 1FTE schaal 12. De functie is gericht op het monitoren en doorvertalen van regionale naar lokale ontwikkelingen. Ook vormt de functie op strategisch niveau de verbinding tussen college/ raad en anderzijds de ambtelijke organisatie. Uiteindelijk zal deze functie ook ingezet worden op de opdracht mobiliteitstransitie.

- 1,00 fte Adviseur II

Projectleiding duurzaamheid (Buiten beleid)

Voor het realiseren van de doelstelling uit het klimaatakkoord is extra formatie benodigd, met namen op het gebied van projectleiding.

- 2,00 fte Projectleider III (gedekt vanuit de exploitatie)
- 1,00 fte Projectleider IV (gedekt vanuit de exploitatie)

Kabels en leidingen (Buiten projecten)

Door de aanleg van glasvezel, versnelling van woningbouw en de energietransitie heeft de gemeente de komende jaren veel extra werk op het gebied van kabels en leidingen. Dit betekent dat er behoefte is aan meer regie en coördinatie. In de begroting 2022 werd rekening gehouden met 0,60 fte, echter blijkt in de praktijk werving van 0,60 fte in de huidige arbeidsmarkt onhaalbaar en daarnaast ligt er nog meer werk dan aanvankelijk verwacht.

- 0,40 fte medewerker beleidsuitvoering II

Beheerregisseur (Buiten projecten)

Met de ontwikkelingen in de wereld van beheer is de invulling van een beheerregisseur binnen de organisatie een essentiële en onmisbare schakel. Een beheerregisseur is de integrale koppeling tussen de verschillende onderdelen van de openbare ruimte.

De Beheerregisseur stuurt op de programmering het voorbereiden van projecten, grip en stuur houden op de integrale kwaliteit, inspecties en de tevredenheid van inwoners en belanghebbende in Oosterhout. Daarnaast draagt de beheerregisseur actief bij aan de beschreven thema's en stimuleert bedrijven en inwoners om zelf ook actief bij te dragen aan de fysieke leefomgeving.

- 1,00 fte Medewerker ontwikkeling I

Wijkmakelaar (Buiten projecten)

In 2020 werd een raadsnota aan de gemeenteraad aangeboden voor de implementatie van Wijkgericht werken. In deze nota werd een ophoging van het PBS budget gevraagd van € 112.000 om 2,55 fte buurcoördinator (schaal 9) om te kunnen zetten naar 3,00 fte wijkmakelaar (schaal 11). Daarnaast werd € 21.000 exploitatie budget gevraagd voor de ondersteuning van de buurt groepen. De behandeling van deze raadsnota werd in de raadsvergadering van 21 april 2020 uitgesteld aangezien participatie vanwege Corona onvoldoende kon worden ingevuld. Daarop werd vanuit het team directie 1,00 fte (schaal 13) overgeheveld om toch uitvoer te kunnen geven. Deze wijziging wordt nu geformaliseerd.

- -2,55 fte Medewerker beleidsuitvoering II
- -1,00 fte Tactisch leidinggevende I
- 3,00 fte Medewerker ontwikkeling II

Herwaardering Klant contact centrum (Eerste lijn en burgerzaken)

De doorontwikkeling van de dienstverlening vraagt dat de (beoogde) functie/medewerker uitdrukkelijk (vanuit zijn spilfunctie en directe klantcontact) knelpunten in uitvoering en beleid signaleert, hier direct op handelt en verbetervoorstellen doet dan wel communiceert met en de tweede lijn adviseert over de wenselijkheid van verbeteringen. Niet alleen administratieve afhandeling, maar ook procesbewaking maakt meer deel uit van de voorziene functie. Geadviseerd wordt gericht op de specifieke situatie van de individuele burger, instelling of ondernemer, aanvrager. Maar ook worden praktijkervaringen vertaald naar algemene adviezen over de dienstverlening aan de klant.

- -10,39 fte medewerker Publiek III
- 10,39 fte medewerker Publiek II

Integrale veiligheid (Sociaal team beleid)

Vanuit het bestuursakkoord 2018-2022 werd extra formatie opgenomen voor de uitvoering van het meerjarenplan integrale veiligheid inclusief ondermijning. Bij de uitvoering in 2019 bleek er meer behoefte te zijn aan een werkbudget voor de uitvoering van het meerjarenplan. Het werkbudget wordt inmiddels voor het grootste gedeelte gebruikt voor personele ondersteuning.

- 1,00 fte medewerker beleidsuitvoering I (gedekt uit de exploitatie)

Stadsorganist (Sociaal team beleid)

Oosterhout beschikt over een aantal historische en bijzondere orgels. Door de secularisering en het feit dat (historische) pijporgels vaak staan opgesteld in kerken, komt een breder publiek steeds moeilijker in aanraking met dit boeiende, en oer-Nederlandse instrument, zodat in de toekomst extra inspanningen nodig zijn om de historische pijporgels toegankelijk te maken c.q. te laten blijven voor het brede publiek. Stichting Ludens heeft de afgelopen 15 jaar het tot haar missie gemaakt om het pijporgel bij een breed publiek binnen en buiten Oosterhout bekend te maken. Het vele werk door Ludens is tot op heden gedaan door vrijwilligers, ondersteund door enige professionele organisten/musici die dit in hun vrije tijd hebben opgepakt. Om de continuïteit van deze activiteiten en de noodzakelijke kwaliteit ook op de langere termijn te kunnen waarborgen, is de aanstelling van een professionele organist, die als stadsorganist ook naar zijn kwaliteiten wordt beloond, een noodzakelijke en logische vervolgstap.

- 0,20 fte medewerker beleidsuitvoering I

Schuldhelpverlening (Sociaal team uitvoering)

In 2021 werd het beleidsplan Schuldhelpverlening vastgesteld, het geheel benodigde budget is via de begroting 2022 geregeld en in de exploitatie opgenomen. Voor een goede uitvoering van het beleidsplan is ook intern capaciteit nodig. Deze uitbreiding wordt gedekt vanuit het voor dit beleid beschikbaar gestelde budget.

- 1,00 fte medewerker beleidsuitvoering II (gedekt uit de exploitatie)

Inburgering (Sociaal team uitvoering)

De invoering van de nieuwe wet inburgering is na eerder uitgesteld te zijn op 1 januari 2022 in werking getreden. Vanuit het Rijk worden gemeente aangemoedigd om alle mensen die vallen onder de oude regeling, zo veel mogelijk in lijn te behandelen met de nieuwe wetgeving. Voor de uitvoering van de wet inburgering is ook 'geoomerkt' geld toegevoegd aan de algemene uitkering. Voorgesteld wordt om de formatie met 3,00 fte consulent inburgering uit te breiden, om uitvoering te geven aan de nieuwe wet en het beleid.

- 3,00 fte medewerker beleidsuitvoering II (gedekt uit de exploitatie)

Contractmanagement (Sociaal team uitvoering)

Binnen het gehele sociale domein wordt veel van de uitvoering via contracten uitgevoerd door externe partijen. Sturing vanuit inkoop en beleid vindt op dit moment alleen plaats in de aanbestedingsfase, daarna wordt door de kwaliteitsadviseurs gestuurd op kwaliteit en proces. Afgelopen jaar is een medewerker gedeeltelijk vrijgemaakt voor contractmanagement op basis van proef. Hieruit is een duidelijke meerwaarde gebleken; meer grip en regie op de contracten, beter begrijpen en beheersen van de risico's, betere relaties met de leveranciers en minder meningsverschillen over resultaten en afspraken en de beleidsdoelstellingen worden beter bereikt. Met als doel door een goede inzet van contractmanagement geld terug te verdienen.

- 1,00 fte adviseur IV

Wet maatschappelijke ondersteuning (Sociaal team uitvoering)

We worden geconfronteerd met oplopende aantallen voor hulp bij de huishouding, op basis van een werklastmeting is hier een structurele uitbreiding nodig van WMO-consulenten.

- 2,00 fte medewerker beleidsuitvoering II

Beheer dorpshuizen (Sport)

De beheerders voor Den Brink en Oostquartier zijn op dit moment via Driessen werkzaam en vallen onder de aansturing van Team Sociaal Domein Beleid. Door de beheerders van de dorpshuizen te plaatsen bij Sportbedrijf, krijgen ze de aansturing die past bij hun werk. Vanuit Sportbedrijf zijn er meerdere beheerders van allerlei locaties werkzaam. Samen met de besturen van de dorpshuizen worden afspraken gemaakt over de gewenste werkwijzen en aansturing.

- 1,55 fte Medewerker facilitair II (gedekt uit de exploitatie)

Kwaliteit en veiligheid (van Stadsbeheer naar Sport)

Met de overheveling wordt de toegestane formatie aangesloten op de werkelijke behoefte en inzet van de twee teams.

- 0,50 fte medewerker beleidsuitvoering IV (Sport)
- -0,50 fte medewerker beleidsuitvoering IV (Stadsbeheer)

Herwaardering allround buitendienst (Stadsbeheer)

De taken en verantwoordelijkheden van de medewerkers van de buitendienst zijn opnieuw bekeken, dit heeft leidt tot een verhoging van de functieschaal.

- -33,89 fte medewerker technische uitvoering IV
- 27,89 fte medewerker technische uitvoering III
- 6,00 fte medewerker technische uitvoering II

Bedrijfsvoering (Stadsbeheer)

Er is behoefte aan meer capaciteit in de ondersteuning binnen de bedrijfsvoering, er is namelijk steeds meer werk door; meer projecten, hogere ambities, participatie binnen de opgaves en uitbreiding van taken in de reguliere bedrijfsvoering.

- 0,67 fte medewerker bedrijfsvoering II

Externe communicatie (Advies bedrijfsvoering)

Het betrekken en informeren van onze externe wereld wordt steeds belangrijker in het huidige tijdsgewricht. Open overheid is niet alleen hoe we omgaan met openheid over onze besluitvormingsprocessen. Misschien nog wel belangrijker is het informeren van onze inwoners en partners over onze (strategische) visies, beleid(voornemens) en uitvoering. In een tijd waarin meningen snel gevormd en beïnvloed worden door snelle communicatiekanalen via internet, wordt onze eigen communicatie steeds belangrijker. Hiervoor is binnen de bestaande formatie van communicatie geen ruimte voor.

- 1,00 fte adviseur IV

Interne communicatie (Advies bedrijfsvoering)

Onze organisatie is en blijft in ontwikkeling in de lijn met onze toekomstvisie, dienstverleningsvisie en organisatievisie. In combinatie met een krappe arbeidsmarkt en hybride werken nu en in de toekomst, is het vinden en verbinden van medewerkers van steeds groter belang geworden. Niet alleen om hen te informeren over onze inhoudelijke koers en resultaten, maar ook om onderlinge verbinding en trots te creëren. Interne communicatie helpt om medewerkers te inspireren en enthousiasmeren om te werken zoals we dat beloven aan de inwoner en ondernemer. En het helpt hen om te blijven leren en ontwikkelen. Zodat zij samen met inwoners en ondernemers vorm kunnen geven aan de toekomst van Oosterhout en de kerkdorpen.

- 1,00 fte adviseur IV

Communicatie duurzaamheid (Advies bedrijfsvoering)

Rondom de uitvoering van het klimaatakkoord is behoefte aan een adviseur communicatie. Naast algemene informatie verstrekking ten aanzien van de te maken stappen, beleid ten aanzien van klimaat is ook uitgebreide communicatie met de samenleving over de uit te voeren projecten nodig. Zeker de komende jaren is extra inzet nodig voor het creëren van onder andere draagvlak.

- 1,00 fte adviseur IV (gedekt vanuit de exploitatie)

WOO-coördinator (Advies bedrijfsvoering)

De Wet Open Overheid (WOO) heeft als doel overheden en semi-overheden transparanter te maken. Deze wet heeft grote gevolgen voor overheden, ook voor de gemeente Oosterhout. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De WOO treedt op 1 mei 2022 in werking. De WOO-coördinator is het aanspreekpunt voor de interne organisatie voor WOO-vragen en is de linking pin voor externe vragen. De WOO-coördinator heeft een adviserende, overkoepelende, toetsende, bewakende, rapporterende en ondersteunende rol en behandelt zelf ook WOO-verzoeken als dat nodig is.

- 0,5 fte Adviseur III

Ondersteuning directie (Advies bedrijfsvoering)

Door de gewijzigde invulling van de directie ligt er een hogere druk op de ondersteuning van de directie, de voorbereiding en uitwerking is nog belangrijker dan eerder al het geval was. Hiervoor is uitbreiding nodig van de functie van directie assistent.

- 0,50 fte Medewerker beleidsuitvoering III

Interne auditor (Control)

Vanuit Control werd interne controle uitgevoerd voor andere gemeenten, waarvoor onze formatie was uitgebreid gedekt vanuit de inkomsten hieruit. Het uitvoeren van de werkzaamheden voor de gemeenten Geertruidenberg en Altena zijn gestopt en daarmee zijn ook de inkomsten vervallen. Gezien de directe koppeling tussen de werkzaamheden en onze formatie vervalt de toegestane formatie.

- - 0,68 fte Adviseur IV

Subsidiecoördinator (Control)

In het bestuursakkoord is opgenomen: 'Onze strategische slagkracht neemt ook verder toe naarmate we er meer in slagen ook extern middelen voor onze ambities aan te trekken. Met het aanstellen van een subsidiespecialist verhogen we onze alertheid op kansen en mogelijkheden die provinciale, nationale en Europese subsidieprogramma's bieden'. Deze subsidie coördinator analyseert onze activiteiten, zoekt nieuwe / passende subsidies die onze slagkracht vergroten, ondersteunt en adviseert collega's in het aanvragen van deze subsidies, het voldoen aan de eisen van de subsidies, coördineert de voortgang en ondersteunt in de uitwerking van rapportages richting de subsidieverstrekkers. Ook onderhoudt de subsidiecoördinator contacten met diverse externe partijen.

- 1,00 fte Adviseur III

Procesgericht werken (Informatie, innovatie en beheer)

De motivatie voor de uitbreiding zijn gelegen in twee hoofdoorzaken:

- Uitbreiding en complexer worden beheerwerk
- Groeiende informatievragen zowel voor primaire processen als Informatiegestuurd werken

Functioneel beheerder hebben niet alleen werk om de applicatie goed in te richten, te beheren en door te ontwikkelen, maar steeds meer werk komt er bij vanwege de ketenafhankelijkheid van pakketten. Concreet betekent het dat functioneel beheerders meer werk krijgen door het koppelen van applicaties. Dit werk zal de komende jaren ook nog verder gaan groeien.

Uit oogpunt van beheer en doorontwikkeling van de informatievoorziening zijn er diverse maatregelen nodig om grip te houden op de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van gegevens die we registreren en muteren als gemeente. De ondersteuning van gebruikers groeit ook vanwege de digitale transformatie (bijvoorbeeld het bepalen van de gewenste kanaalstrategie burgerzaken). Het is noodzakelijk dat we medewerkers hierin kunnen blijven ondersteunen, zodat zij uiteindelijk beter, makkelijker en sneller hun werk kunnen doen.

De laatste tijd krijgen we ook steeds meer informatiekundige vragen om een bijdrage aan de interne dienstverlening (naast de externe dienstverlening) te leveren. Denk hierbij aan het ondersteunen van procesoptimalisaties door middel van nieuw technieken of het digitaliseren en/of automatiseren van processen. Dit automatiseren en optimaliseren wordt mogelijk door het inzetten van technieken als 'Robotic Process Automation' (RPA), 'Artificial Intelligence' (AI) en 'Process Mining'. Dit geeft medewerkers van gemeente Oosterhout extra tijd en ruimte om te focussen op het efficiënt en effectief uitvoeren van de meest belangrijke taken en het verbeteren van de dienstverlening.

Er is ook een groeiende vraag naar managementinformatie. Het gaat dan om de behoefte aan rapportages, dashboard en analyses. Niet alleen binnen het sociaal domein, maar ook bij het ruimtelijk domein en de dienstverlening.

- 2,00 fte Adviseur IV (IV-adviseur)

Verduurzamen vastgoed (Vastgoed, facility en secretariaat)

Ook voor de gemeente Oosterhout ligt er een aanzienlijke opdracht ten aanzien van de verduurzaming van het eigen vastgoed.

- -1,00 fte Projectleider III (gedekt vanuit de exploitatie)

Secretariaat bestuur (Vastgoed, facility en secretariaat)

Uit een beoordeling van de praktijk ten opzichte van de inhoudelijk beschreven HR21 functie is gebleken dat de taken en verantwoordelijkheden van de secretaresse behoren bij een functie categorie hoger dan ze nu zijn ingedeeld. Daarnaast is op basis van het nieuwe bestuursakkoord en de samenstelling van het college het aantal fte bekeken dat nodig is om op het juiste niveau te kunnen blijven ondersteunen. Hieruit is gebleken dat er een uitbreiding van 0,20 fte nodig is.

- - 2,36 fte Medewerker administratief en secretarieel II
- -0,67 fte Medewerker facilitair III
- 3,23 fte Medewerker administratief en secretarieel I

7.4.2 Lonen en salarissen

De **loonkosten** in de begroting **2023** zijn met **€ 3.963.000 gestegen** ten opzichte van de raming 2023 zoals opgenomen in de begroting 2022. Dit wordt veroorzaakt door loonontwikkeling, wijzigingen in de toegestane formatie en herwaarderingen.

Voor de personele kosten is per loonschaal een inschatting gemaakt van de loonkosten voor 2023. Hierbij is uitgegaan van de loonkosten bij het maximum van de functieschaal minus een trede per 1 april 2022, verhoogd met de loonvoet sector overheid (CEP maart 2022) van 3,6%. Aangezien het huidige CAO per 31 december 2022 afloopt, is in de begroting rekening gehouden met een stijging ten gevolge van een nieuw af te sluiten CAO. Het verschil tussen de verwachte CAO en doorgerekende loonvoet sector overheid is opgenomen als stelpost, waarmee totaal een **loonontwikkeling** is verwerkt van **€ 1.597.000**.

De toegestane formatie is uitgebreid met 24,54 fte voor € 2.206.000, hiervan is voor 12,05 dekking gevonden in de exploitatie voor € 983.000, daarnaast wordt 2,60 fte voor € 149.000 verhaald via de tarieven. Verder zijn de loonkosten verlaagd met € 56.000, echter hiertegenover staat een verlaging van de inkomsten. De **formatieve wijzigingen** resulteren in een **netto stijging** van de personeelskosten van **€ 1.087.000**.

Als laatste is een aantal functies bij de buitendienst en het klant contact centrum stijgen de opnieuw beoordeeld dat resulteert in **herwaarderingen** en een verhoging van de loonkosten met **€ 160.000**.

In de onderstaande tabel wordt een cijfermatig overzicht gegeven van de ontwikkeling van de netto loonkosten van de raming 2023 naar de begroting 2023.

X €
1.000

Toelichting	Salaris	IKB	Sociale lasten	Taakstelling	Loonkosten	Gedekt
Raming 2023	21.511	3.754	8.091	-165	33.191	
Afronding	-	-	-	-	-	
handhavingsbeleid huishoudelijk- en bedrijfsafval	96	17	36	-	149	149
Loonontwikkeling	1.661	196	-654	-	1.203	45
Restant stelpost loonontwikkeling	394	-	-	-	394	
Nieuwe raming 2023	23.662	3.967	7.473	-165	34.937	194
Wijziging directie	-98	-16	-27	-	-141	
Verkeerskundige	56	10	19	-	85	
Recreatieparken	42	7	14	-	63	
Strategisch adviseur wonen/stedelijke ontw	73	13	23	-	109	
Strategisch adviseur fysiek domein	73	13	23	-	109	
Projectleiding duurzaamheid	186	32	60	-	278	278
Kabels en leidingen	20	3	7	-	30	
Beheerregisseur	56	10	19	-	85	
Wijkmakelaar	-15	-3	-5	2	-21	
Herwaardering Klant contact centrum	36	6	14	-	56	
Integrale veiligheid	56	10	19	-	85	85
Stadsorganist	11	2	4	-	17	
Schuldhelpverlening	51	9	17	-	77	77
Inburgering	152	26	51	-	229	229
Contractmanagement	56	10	19	-	85	
Wet maatschappelijke ondersteuning	102	17	34	-	153	
Beheer dorpshuizen	56	10	18	-	84	84
Herwaardering buitendienst	67	11	26	-	104	
Bedrijfsvoering	30	5	10	-	45	
Externe communicatie	56	10	19	-	85	
Interne communicatie	56	10	19	-	85	

X €
1.000

Toelichting	Salaris	IKB	Sociale lasten	Taakstelling	Loonkosten	Gedekt
Communicatie duurzaamheid	56	10	19	-	85	85
Wet Open Overheid	32	6	10	-	48	48
Ondersteuning directie	23	4	7	-	34	
Interne auditor	-38	-7	-13	-	-58	-58
Subsidiecoördinator	65	11	21	-	97	
Procesgericht werken	113	19	37	-	169	
Verduurzamen vastgoed	65	11	21	-	97	97
Secretariaat bestuur	28	5	10	-	43	
Begroting 2023	25.128	4.221	7.968	-163	37.154	1.119

7.4.3 Uitgeleend personeel

Binnen een aantal teams worden inkomsten gegenereerd door het uitlenen van personeel of het uitvoeren van werkzaamheden voor andere gemeenten. De **inkomsten** zijn vanaf **2023 verlaagd** met **€ 108.000** door het wegvallen van werkzaamheden voor derden.

Dienstverlening aan Equalit

Equalit gaat haar HRM op een andere wijze vormgeven waardoor de inkomsten vanuit HRM advies binnen de gemeente vervallen. Binnen de formatie van de gemeente Oosterhout op HRM gebied komt dit goed uit, immers met het in huis nemen van het sociaal wijkteam en MOOVE is er meer behoefte aan advisering en ondersteuning.

Interne controle andere gemeenten

De interne controle voor de gemeente Geertruidenberg en Altena zijn gestopt en daarmee zijn ook de inkomsten vervallen en de toegestane formatie met 0,68 fte verlaagd.

X € 1.000

Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Dienstverlening aan Equalit	229	149	97
Interne controle andere gemeenten	87	87	31
Inkomsten medewerkers MOOVE	-	85	85
Technisch medewerker sportfondsen	20	20	20
Vermarkten van kennis	20	20	20
Totaal	356	361	253

7.4.4 Ontwikkeling bezetting

Bezetting per	Fte's ¹⁷
December 2011	389,2
Augustus 2012	384,1
Augustus 2013	372,4
Augustus 2014	354,5
Augustus 2015	352,1
Augustus 2016	348,9
Augustus 2017	350,5
Augustus 2018	351,5
Augustus 2019	356,4
Augustus 2020	362,4
Augustus 2021	399,7
Augustus 2022	423,1

¹⁷ Exclusief de formatie van Equalit

7.5 Gesloten systemen

Binnen onze gemeentelijke exploitatie is een aantal producten waarvan de lasten gedekt worden uit tarieven en/of opbrengsten. Dit houdt in dat het meer of minder doorbelasten naar deze producten een positief en/of negatief effect op deze exploitatie heeft. Deze producten en het effect op de begroting 2023 zijn in de onderstaande tabel opgenomen.

X € 1.000

Omschrijving	Begroting 2022 ¹⁸	Begroting 2023	Vershil
Lasten afvalstoffenheffing	6.784	7.304	-520
Lasten rioolheffing	5.428	5.976	-548
Grondexploitatie	1.271	1.215	56
Equalit	2.000	2.000	-
Totaal	15.483	16.495	-1.012

Op basis van dit overzicht kan geconcludeerd worden dat het effect van de gesloten systemen € 1.012.000 positief is. Dat wil zeggen dat er per saldo meer kosten worden doorberekend naar bovenstaande producten, wat een positief effect heeft op de exploitatie.

¹⁸ betreft de raming 2023 uit de begroting 2022

7.6 Kapitaallasten

In de onderstaande tabel wordt de raming van de kapitaallasten in de begroting 2023 vergeleken met de meerjarenraming bij de begroting 2022.

X € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Begroting 2023	14.111	15.327	16.011	16.459
Begroting 2022, meerjarenraming	13.210	13.354	13.549	13.549
Resultaat kapitaallasten	901	1.973	2.462	2.910
	nadeel	nadeel	Nadeel	Nadeel

Binnen de kapitaallasten is sprake van een nadeel van afgerond € 632.000 ten opzichte van 2022. De afschrijvingen zijn in 2023 lager dan verwacht in de begroting 2022 (€ 443.000 voordelig), dit voordeel wordt veroorzaakt door vertraging in het realiseren van de investeringen. Daarnaast is de rekenrente verhoogd van 0,7% naar 1,0% (€ 1.075.000 nadeel). Ten behoeve van dekking van de kapitaallasten wordt in 2023 minder onttrokken uit de reserve investeringsprojecten (€ 270.000 nadelig).

X € 1.000

Omschrijving	Begroting 2022 ¹⁹	Begroting 2023	Vershil
Kapitaallasten afgesloten kredieten jaarrekening	8.324	11.599	3.275
Kapitaallasten lopende kredieten jaarrekening	6.492	4.945	-1.545
Kapitaallasten investeringsplan (restant 2022 en 2023)	2.080	983	-1.097
Subtotaal	16.896	17.527	631
Dekking via de reserve investeringsprojecten	-3.686	-3.416	270
Totaal	13.210	14.111	901

Toelichting:

- Kapitaallasten afgesloten kredieten jaarrekening: dit betreft kredieten die reeds door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld en reeds afgerond in de laatst vastgestelde jaarrekening.
- Kapitaallasten lopende kredieten jaarrekening: dit betreft kredieten die reeds door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld en nog in uitvoeringen waren in de laatst vastgestelde jaarrekening (staat van restant kredieten).
- Kapitaallasten investeringsplan: dit betreft de kapitaallasten van het nieuwe investeringsplan voor de begroting 2023 en voor investeringen uit 2022 die nog niet gevoteerd zijn. Het plan voor 2023 omvat een totale investering van afgerond € 67,8 miljoen (exclusief activering van de personele kosten). Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 7.8. Investeringen.
- Dekking via de reserve investeringsprojecten. Een aantal investeringen wordt betaald uit de zogenaamde reserve investeringsprojecten. Dit betekent dat de jaarlijkse kapitaallasten verbonden aan deze investeringen uit deze reserve gehaald worden.

¹⁹ betreft de raming 2023 uit de begroting 2022

7.7 Bespaarde rente

Voor de financiering van activa wordt gebruikt gemaakt van eigen vermogen en vreemd vermogen. Het met eigen vermogen te financieren levert een voordeel op, aangezien er geen rente verschuldigd is. In de berekening van de kapitaallasten wordt veiligheidshalve echter wel gerekend met deze rentelasten. Aangezien deze lasten zich in werkelijkheid niet manifesteren, we betalen immers geen rente aan onszelf, levert dit in de exploitatie een voordeel op. Vanwege de hogere stand van het eigen vermogen (o.a. door positieve resultaat over het jaar 2021 en de minder snelle uitputting van de reserves) zien we hier een voordeel ontstaan.

X € 1.000

Omschrijving	Begroting 2022 ²⁰	Begroting 2023	Vershil
Bespaarde rentekosten eigen vermogen	-867	-1.557	690
Benodigd voor vrije besteding	487	529	-42
Resultaat kostenplaats rente	94	106	-12
Subtotaal	-286	-922	636
Rente toevoeging reserve investeringsprojecten	216	498	-282
Totaal	-70	-424	354

²⁰ betreft de raming 2023 uit de begroting 2022

7.8 Investerings

7.8.1 Structureel investeringsvolume

In het bestuursakkoord 2022-2026 is afgesproken dat het structurele investeringsvolume in principe is gemaximeerd op afgerond € 5,5 miljoen, exclusief investeringen op het gebied van riolering en afvalverwijdering (deze worden afzonderlijk beschouwd en worden gedekt via een kostendekkend tarief), het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) en de tractiemiddelen. Het investeringsniveau is tevens exclusief specifieke investeringen ten laste van reserves en exclusief de apparaatskosten.

7.8.2 Afwegingscriteria

Naast investeringen die voortvloeien uit het bestuursakkoord zijn de volgende criteria toegepast bij de afweging van investeringen:

- Noodzakelijke vervangingsinvesteringen;
- Noodzakelijke instandhouding van voorzieningen;
- Investerings voortkomend uit een beheerprogramma;
- Directe impact op burgers qua service en resultaat;
- Investerings die qua uitvoering doorlopen, maar waarvoor reeds eerder kredieten beschikbaar zijn gesteld.

7.8.3 Totaal investeringen 2023

De investeringen bestaan uit reguliere investeringen waarvan de kapitaallasten in de begroting zijn opgenomen en investeringen die ten laste van reserves worden gedaan.

X € 1.000

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Reguliere investeringen (uitvoeringsplanning)	11.726	14.438	11.415	6.702	8.127
Extra investeringen: mobiliteitsvisie	-	-	-	15.000	5.700
Extra investeringen: sport	1.200	5.897	100	200	1.200
Extra investeringen: accommodatiebeheer	-	950	150	150	150
Extra investeringen: incidenteel	-	300	-	-	-
Extra investeringen: IHP	-	26.635	8.565	11.194	-
Investerings ten laste van vrije reserve	5.451	16.770	377	-	-
Investerings ten laste van infrastructurele werken	1.730	4.625	5.886	-	-
Investerings ten laste van tarieven	2.633	3.601	3.361	2.126	2.126
Totaal investeringen	21.540	68.519	35.651	35.272	16.303

In 2023 bedraagt het totale investeringsvolume afgerond € 68,5 miljoen.

Een groot deel hiervan, zijnde € 29,1 miljoen, betreft investeringen die bovenop het reguliere investeringsplafond zijn opgenomen. Dit betreft investeringen in het kader van het mobiliteitsvisie, voor de sporthallen Arkendonk en Oosterheide, de Pannehoef, investeringen op het gebied van duurzaamheid en het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP).

Voor een bedrag van in totaal € 21,4 miljoen staan er investeringen op de planning die gedekt worden uit de reserves.

En verder wordt er voor € 3,6 miljoen aan investeringen gepland die worden gedekt via een kostendekkend tarief. Dit betreft investeringen op het gebied van riolering, afvalverwijdering en een deel van de tractiemiddelen.

7.8.4 Uitvoeringsplanning

De reguliere uitvoeringsplanning 2023 geeft het volgende beeld:

X € 1.000

Beleidssterrein	Vast plafond	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Openbare ruimte	3.740	8.482	9.626	18.740	9.440
Sport	847	2.497	7.114	947	1.047
Informatisering	245	295	245	245	245
Accommodatiebeheer	300	1.250	450	450	450
Incidentele (bijzondere) investeringen	385	23.806	5.195	195	170
Subtotaal	5.517	36.330	22.630	20.577	11.352
Afvalverwijdering	-	911	361	126	126
Riolering	-	2.050	2.050	2.000	2.000
Tractiemiddelen	-	1.270	1.295	625	2.075
Integraal huisvestingsplan (IHP)	-	27.208	8.565	11.194	-
Activering personele kosten	-	750	750	750	750
Totaal investeringen	5.517	68.519	35.651	35.272	16.303

Hierna worden de verschillende beleidssterreinen toegelicht. Voor het totale overzicht van de investeringen in 2022 wordt verwezen naar bijlage 2 Overzicht investeringen 2023.

7.8.4.1 Openbare ruimte

X € 1.000

Omschrijving	Vast plafond	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Reguliere investeringen (uitvoeringsplanning)	3.740	3.857	3.740	3.740	3.740
Extra investeringen	-	-	-	15.000	5.700
Investeringen ten laste van vrije reserve	-	-	-	-	-
Investeringen ten laste van infrastructurele werken	-	4.625	5.886	-	-
Investeringen ten laste van tarieven	-	-	-	-	-
Totaal openbare ruimte	3.740	8.482	9.626	18.740	9.440

De investeringen in het kader van de mobiliteitsvisie betreffen de extra investeringen en de investeringen ten laste van de reserve structurele werken. Voor 2023 zijn de volgende projecten opgenomen:

Reguliere investeringen

- Leijweg;
- Tunnelbak Bovensteweg;
- Wilhelminakanaal;
- Oud-West Noord;
- Ganzendonk;
- Burgemeester van Oerslaan;
- Kometenlaan;
- Hoofseweg ter hoogte van Sirius
- Programma voetpaden;
- Bewonersinitiatieven;
- Programma verkeersregelinstallaties;
- Programma verbetering openbaar vervoer;
- Programma openbare verlichting;
- Programma speeltoestellen;
- Programma openbaar groen;
- Programma maaibeleid.

Reserve infrastructurele werken

- Reconstructie Provincialeweg Oosteind;
- Fietsroute Vissersweg-Beeljaarsweg en verbreden Kromgat;
- Voetgangersoversteek Europaweg en voetpad Meerpaal;
- Voetgangersvoorzieningen spoorwegovergang Dorst;
- Kwaliteitsverbetering tussengebied Leeuwenstraat/Mathildastraat.

7.8.4.2 Sport

X € 1.000

Omschrijving	Vast plafond	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Reguliere investeringen (uitvoeringsplanning)	847	847	840	847	847
Extra investeringen	-	1.200	5.897	100	200
Investerings ten laste van vrije reserve	-	450	377	-	-
Investerings ten laste van infrastructurele werken	-	-	-	-	-
Investerings ten laste van tarieven	-	-	-	-	-
Totaal sport	847	2.497	7.114	947	1.047

De extra investeringen betreffen de investeringen voor de sporthallen Arkendonk en Oosterheidehal zoals is aangegeven in het bestuursakkoord 2022-2026. De investeringen voor de sloop van zwembad Arkendonk, het sportaccommodatiebeleid en de kledingaccommodaties van sportverenigingen gaan ten laste van de vrije reserve. Voor 2023 zijn de volgende projecten opgenomen:

Reguliere investeringen

- Renovatie toplaag atletiekbaan ATV Scorpio;
- Nieuwbouw kledingaccommodatie VV Irene '58;
- Renovatie glijbaan/toestel recreatieoord De Warande;
- Automatisering van de berekening op de sportparken;
- Kassareserveringssysteem;
- Sportkleding;
- Beheerprogramma sportparken;
- Renovatie grasvelden en kunstgras bij VV SCO;
- Padelbanen en ledverlichting bij TC Tendo.

Extra investeringen

- Voorbereiding vernieuwbouw sporthal Arkendonk.

Vrije reserve

- Sloop van zwembad Arkendonk.

7.8.4.3 Informatisering

X € 1.000

Omschrijving	Vast plafond	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Reguliere investeringen (uitvoeringsplanning)	245	295	295	245	245
Extra investeringen	-	-	-	-	-
Investerings ten laste van vrije reserve	-	-	-	-	-
Investerings ten laste van infrastructurele werken	-	-	-	-	-
Investerings ten laste van tarieven	-	-	-	-	-
Totaal accommodatiebeheer	245	295	295	245	245

Voor de projecten informatieplan wordt jaarlijks een investeringsbedrag opgenomen.

7.8.4.4 Accommodatiebeheer

X € 1.000

Omschrijving	Vast plafond	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Reguliere investeringen (uitvoeringsplanning)	300	300	300	300	300
Extra investeringen	-	950	150	150	150
Investerings ten laste van vrije reserve	-	-	-	-	-
Investerings ten laste van infrastructurele werken	-	-	-	-	-
Investerings ten laste van tarieven	-	-	-	-	-
Totaal accommodatiebeheer	300	1.250	450	450	450

De extra investeringen betreffen de investeringen voor de Pannehoef, het openbaar toilet in het centrum en extra investeringen op het gebied van duurzaamheid zoals is aangegeven in het bestuursakkoord 2022-2026. Voor 2023 zijn de volgende projecten opgenomen:

Reguliere investeringen

- De wieken van de korenmolen De Hoop;
- Het plafond in theater De Bussel;
- Zonnepanelen;
- Verduurzamingsmaatregelen bij diverse gemeentelijke accommodaties;
- Technische installaties bij diverse gemeentelijke accommodaties;
- Bouwkundige onderhoudsmaatregelen bij diverse gemeentelijke accommodaties.

Extra investeringen

- De Pannehoef;
- Openbaar toilet in het centrum
- Voorbeeldrol op het gebied van duurzaamheid.

7.8.4.5 Incidentele (bijzondere) investeringen

X € 1.000

Omschrijving	Vast plafond	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Reguliere investeringen (uitvoeringsplanning)	385	7.186	5.195	195	170
Extra investeringen	-	300	-	-	-
Investeringen ten laste van vrije reserve	-	16.320	-	-	-
Investeringen ten laste van infrastructurele werken	-	-	-	-	-
Investeringen ten laste van tarieven	-	-	-	-	-
Totaal incidentele (bijzondere) investeringen	385	23.806	5.195	195	170

De nieuwbouw van het gemeentehuis is opgenomen bij de reguliere investeringen en bij de investeringen ten laste van de vrije reserve. De extra investering betreft de laadinfrastructuur ten behoeve van elektrische wagens op de gemeentewerf. In het bestuursakkoord is aangegeven om in te zetten op zero emission voertuigen waarvoor laadinfrastructuur benodigd is. Voor 2023 zijn de volgende projecten opgenomen:

Reguliere investeringen

- Nieuwbouw gemeentehuis;
- E-portaal website;
- Doorontwikkeling van informatiebeheer;
- Investeringen in de binnenstad;
- Doorontwikkeling van datafundament;
- Dienstverleningsconcept;
- Inventarisatie verkeersborden;
- Vervangen van trakakasten (sleutelbeheerssysteem);
- Reparatie van het dak van het pand Ridderstraat 34;
- Vervangen van camera's in de binnenstad.

Extra investering

- Laadinfrastructuur ten behoeve van elektrische wagens op de gemeentewerf;
- Investering ten laste van de vrije reserve;
- Nieuwbouw gemeentehuis.

7.8.4.6 Afvalverwijdering

X € 1.000

Omschrijving	Vast plafond	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Reguliere investeringen (uitvoeringsplanning)	-	-	-	-	-
Extra investeringen	-	-	-	-	-
Investeringen ten laste van vrije reserve	-	-	-	-	-
Investeringen ten laste van infrastructurele werken	-	-	-	-	-
Investeringen ten laste van tarieven	-	911	361	126	126
Totaal afvalverwijdering	-	911	361	126	126

Het beleidsterrein afvalverwijdering kent geen investeringsplafond. De investeringen worden gedekt uit de tarieven van de afvalstoffenheffing. Voor 2023 zijn de volgende projecten opgenomen:

- Cyclische vervanging van ondergrondse containers;

- Cyclische vervanging van containers op de milieustraat;
- Afvalinzameling bij hoogbouw;
- Toekomstbestendig maken van de milieustraat;
- Bandverlaging van de aanbiedplaatsen.

7.8.4.7 Riolering

X € 1.000

Omschrijving	Vast plafond	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Reguliere investeringen (uitvoeringsplanning)	-	-	-	-	-
Extra investeringen	-	-	-	-	-
Investeringen ten laste van vrije reserve	-	-	-	-	-
Investeringen ten laste van infrastructurele werken	-	-	-	-	-
Investeringen ten laste van tarieven	-	2.050	2.050	2.000	2.000
Totaal riolering	-	2.050	2.050	2.000	2.000

Het beleidsterrein riolering kent geen investeringsplafond. De investeringen worden gedekt uit de tarieven van de rioolheffing. Voor 2023 zijn de volgende projecten opgenomen:

- Programma rioolinnovaties;
- Programma pompen, gemalen en meetinstallaties;
- Programma rioolvervangingen;
- Programma rioolrelining;
- Programma vervangen drukriolering;
- Afkoppelkansen hemelwater;
- Poolster;
- Kometenlaan (Sterrenlaan- Effentweg);
- Aanpassen stelsel afvalwaterriolen;
- Hoofseweg;
- Burgemeester van Oerslaan;
- Wilhelminakanaal.

7.8.4.8 Tractiemiddelen

X € 1.000

Omschrijving	Vast plafond	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Reguliere investeringen (uitvoeringsplanning)	-	630	345	625	2.075
Extra investeringen	-	-	-	-	-
Investeringen ten laste van vrije reserve	-	-	-	-	-
Investeringen ten laste van infrastructurele werken	-	-	-	-	-
Investeringen ten laste van tarieven	-	640	950	-	-
Totaal tractiemiddelen	-	1.270	1.295	625	2.075

Het beleidsterrein tractiemiddelen kent in principe geen investeringsplafond. De investeringen worden jaarlijks begroot op basis van een vervangingsschema. De reguliere investeringen in 2023 betreffen de vervangingen van 4 bussen, een grijper voor een kraanwagen, een watertank, een spuitwagen en 2 bestelwagens. De investeringen in 2023 voor een huisvuilwagen, 2 perscontainers en 2 containers voor de glaszameling worden gedekt uit de tarieven.

7.8.4.9 Integraal huisvestingsplan (IHP)

X € 1.000

Omschrijving	Vast plafond	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Reguliere investeringen (uitvoeringsplanning)	-	573	-	-	-
Extra investeringen	-	26.635	8.565	11.194	-
Investeringen ten laste van vrije reserve	-	-	-	-	-
Investeringen ten laste van infrastructurele werken	-	-	-	-	-
Investeringen ten laste van tarieven	-	-	-	-	-
Totaal integraal huisvestingsplan (IHP)	-	27.708	8.565	11.194	-

Het beleidsterrein integraal huisvestingsplan (IHP) kent geen investeringsplafond. Het IHP beschrijft de visie en de ambitie die de gemeente en de schoolbesturen hebben op het gebied van onderwijshuisvesting. Daarnaast bevat het IHP een doorkijk naar de geplande investeringen in onderwijsgebouwen voor de komende twintig jaar. Het IHP wordt naar verwachting eind 2022 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Voor het investeringsjaar 2023 zijn in het kader van de verordening voorziening huisvesting onderwijs van de gemeente Oosterhout aanvragen gedaan voor de vergoeding van de eerste inrichting. Dit betreft een inrichting voor leermiddelen die nog niet eerder is verstrekt door de gemeente en waar de schoolbesturen op grond van de huisvestingsverordening aanspraak op mogen maken. Het gaat om de scholen Muldersteeg, Westhoek, Rubenshof en de Islamitische school. Daarnaast zijn voor 2023 extra investeringen opgenomen voor de uitbreiding van de Marcoen, Meander en Montessori en voor de (ver)nieuwbouw van het Hanzecollege en de Ontdekking/Menorah.

7.8.5 Delegatie uitvoering investeringen

Voor het delegeren van investeringen aan het College zijn in de programmabegroting de volgende criteria opgenomen:

- investeringen, die vallen onder vervangingsinvesteringen;
- investeringen passend binnen een vastgesteld beheerplan;
- routinematige investeringen c.q. investeringen die een hoge mate van uitvoerend karakter hebben.

Uitgezonderd zijn investeringen, waarbij:

- de kaders onvoldoende duidelijk zijn;
- investeringen ten laste van reserves.

Delegatie vindt uiteraard plaats binnen de vooraf bepaalde budgettaire kaders, zijnde de plafonds per beleidsveld. Bij mogelijke overschrijding ervan, dient de investering alsnog voorgelegd te worden aan de raad. Verantwoording over de voortgang van de investeringen wordt door het college afgelegd via de concernrapportages en de jaarrekening.

Uitgangspunt bij dit voorstel voor delegatie is wel delegeren tenzij. Na delegatie van de kredieten door de Raad aan het college worden individuele kredieten pas beschikbaar gesteld (begrotingswijziging) na concrete uitwerking van de plannen en een collegebesluit. Pas hierna kan door de organisatie gestart worden met de daadwerkelijke uitvoering.

Voorstel:

Voorgesteld wordt om alle reguliere investeringen en de investeringen ten laste van de tarieven te delegeren aan het college. Met uitzondering van de investering voor de padelbanen en ledverlichting bij TC Tendo, omdat deze investering afwijkend is van het buitensportaccommodatiebeleid.

De extra investeringen worden NIET gedelegeerd aan het college omdat dit voornamelijk investeringen betreffen waarvan de kaders nog niet voldoende duidelijk zijn. Met uitzondering van de investering voor het openbaar toilet in het centrum, de extra investeringen voor de verduurzaming van de gemeentelijke accommodaties en de laadinfrastructuur op de gemeentewerf ten behoeve van elektrische wagens.

Alle investeringen ten laste van reserves worden NIET gedelegeerd.

De volgende investeringen worden NIET gedelegeerd aan het college:

- Investeringen uitvoeringsagenda mobiliteitsvisie:
De geactualiseerde groslijst van projecten is gescoord aan de hand van de verfijnde prioriteringssysteem. Bij de coalitieonderhandelingen heeft deze lijst als basis gediend voor de keuzes voor de verkeersprojecten en het opstellen van een uitvoeringsagenda voor de periode 2022-2027. De uitvoeringsagenda is een adaptieve agenda. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd en voorgelegd aan de raad.
Het betreft voor 2023 de projecten: Reconstructie Provincialeweg Oosteind, Fietsroute Visserweg-Beeljaarsweg en verbreden Kromgat, Voetgangersoversteek Europaweg ter hoogte van Meerpaal en verlengen voetpad Meerpaal en Kwaliteitsverbetering tussengebied Leeuwenstraat/ Mathildastraat. Deze investeringen worden gedekt uit de reserve infrastructurele werken.
- Sporthal en zwembad Arkendonk:
Vanwege het nog niet definitief zijn van de plannen en de omvang van de investeringsbedragen worden de investeringen van sporthal Arkendonk niet gedelegeerd. Het betreft het voorbereidingskrediet en de tijdelijke hal en de sloop van het zwembad.

- Padelbanen en ledverlichting bij TC Tendo:
De investering is afwijkend van het buitensportaccommodatiebeleid.
- Pannehoef:
Er is een behoorlijke investering nodig om het pand naar een meer moderne standaard te brengen en voor multifunctioneel gebruikt. De plannen moeten nog concreet worden uitgewerkt.
- Nieuwbouw stadhuis:
Vanwege het nog niet definitief zijn van de plannen, de omvang van de investering en de gedeeltelijke dekking uit de reserve wordt deze investering niet gedelegeerd
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP):
De opgenomen investeringen voor het IHP zijn gebaseerd op het concept IHP. Het IHP wordt naar verwachting eind 2022 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. Voor 2023 betreft het de voor de uitbreiding van de Marcoen, Meander en Montessori en voor de (ver)nieuwbouw van het Hanzecollege en de Ontdekking/Menorah..

Voor het totale overzicht van de investeringen in 2023 wordt verwezen naar bijlage 8.2 Overzicht investeringen 2023.

7.9 Reserves en voorzieningen

Eind 2023 bedraagt de stand van de reserves naar verwachting € 156,7 miljoen en van de voorzieningen € 6,4 miljoen. Onderstaand is een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de reserves en voorzieningen in meerjarig perspectief.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025
Algemene reserve	5.283	5.283	5.283	5.283	5.283	5.283
Financieringsreserve	36.000	36.000	36.000	36.000	36.000	36.000
Vrije reserve	38.749	42.931	29.364	14.097	7.016	5.516
Algemene bedrijfsreserve	10.155	10.914	10.914	10.914	10.914	10.914
Reserve infrastructurele werken	4.612	6.312	11.242	5.817	0	0
Reserve investeringsprojecten	46.265	52.560	56.933	73.005	84.261	83.192
Bestemmingsreserves	9.947	8.301	6.251	6.040	5.830	5.640
Voorzieningen	8.458	6.734	5.798	4.738	3.814	3.192
Totaal	159.479	168.034	161.785	155.894	152.117	148.737

Conclusie hieruit is dat naar verwachting het saldo van de reserves vanaf 2023 een dalende trend kent. De verlaging binnen bestemmingsreserves, de reserve infrastructurele werken en de vrije reserve is uiteraard gekoppeld aan de ambitie om de gelden vanuit de reserves in te zetten voor de stad.

7.9.1 Reserves

Er wordt onderscheid gemaakt in de volgende reserves:

- Algemene reserves
 - Algemene reserve;
 - Financieringsreserve;
 - Vrije reserve;
- Reserves grondexploitaties
 - Algemene bedrijfsreserve;
 - Reserve bovenwijkse voorzieningen;
- Reserve investeringsprojecten;
- Bestemmingsreserves.

7.9.1.1 Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld om:

- Tijdelijk negatieve exploitatieresultaten op te vangen. De benodigde omvang is sterk afhankelijk van de interne beheersing van de bedrijfsprocessen. Als de planning- en controlcyclus goed functioneert dan zullen via bijsturing tekorten/overschotten in de uitvoering van de begroting met behulp van een aanpassingsproces in uiterlijk 2 à 3 jaar weer worden gecorrigeerd.
- Onvoorzienbare externe ontwikkelingen op te vangen.

7.9.1.2 Financieringsreserve

De financieringsreserve heeft als functie te fungeren als intern financieringsmiddel, waardoor de gevoeligheid van de marktrente wordt gereduceerd. De financieringsreserve heeft een omvang van € 36 miljoen.

7.9.1.3 Vrije reserve

De vrije reserve heeft een bestedingsfunctie en is vrij besteedbaar. Voor het verloop van de vrije reserve in meerjarig perspectief wordt verwezen naar paragraaf 7.10 Verloop vrije reserve. In deze paragraaf is een beeld gegeven van de toekomstige inkomsten en uitgaven ten gunste c.q. ten laste van deze reserve.

7.9.1.4 Algemene bedrijfsreserve grondexploitatie

De algemene bedrijfsreserve is een algemene reserve binnen de grondexploitaties. Deze is te vergelijken met de Algemene Reserve op concernniveau. De inzetbaarheid van de algemene bedrijfsreserve beperkt zich tot

zaken die een duidelijk raakvlak hebben met het taakgebied grondexploitatie. Deze reserve dient als buffer voor het afdekken van mogelijke verliezen en risico's.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf 6.7 Grondbeleid.

7.9.1.5 Reserve infrastructurele werken

Reserve ten behoeve van al benoemde, nog uit te voeren werkzaamheden in infrastructuur waarvoor ten laste van de diverse grondexploitaties al een bijdrage is geleverd. Het betreft in veel gevallen een bovenwijkse infrastructurele voorziening. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf 6.7 Grondbeleid.

7.9.1.6 Reserve investeringsprojecten

Doel is om jaarlijks de kapitaallasten van gedane investeringen aan de reserve te onttrekken. Het gaat hierbij om reeds gepleegde investeringen met economisch- en maatschappelijk nut welke bekostigd zijn uit een reserve.

7.9.1.7 Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn ingesteld voor:

- specifieke doelen die door de gemeenteraad zijn bepaald;
- het afdekken van kosten voortvloeiende uit redelijkerwijs niet in te schatten (omvangrijke) financiële risico's.
- de egalisatie van ongewenste schommelingen, indien de besteding niet dusdanig gebonden is dat de middelen moeten worden teruggegeven als ze niet zijn besteed voor het doel waarvoor ze zijn geheven.

7.9.2 Voorzieningen

Voorzieningen zijn fondsen voor concrete verplichtingen. Beschikking kan alleen plaatsvinden voor het doel of risico waarvoor ze zijn ingesteld. Bij voorzieningen gaat het om min of meer onzekere verplichtingen die te zijner tijd tot schulden kunnen leiden.

Voor meer informatie over het geraamde verloop van de reserves wordt verwezen naar bijlage 8.5 Overzicht reserves en voorzieningen.

7.10 Verloop vrije reserve

In onderstaande tabel zijn de verwachte onttrekkingen en stortingen in meerjarenperspectief van de vrije reserve weergegeven. De beginstand (inclusief saldobestemming 2021) per 1 januari 2022 bedraagt € 49,5 miljoen.

Vervolgens zijn respectievelijk de uitgaven weergegeven waar de gemeenteraad al toe heeft besloten en de uitgaven waarvan definitieve besluitvorming door de gemeenteraad nog moet plaatsvinden.

Daaronder zijn de verwachte 'harde' inkomsten in de vrije reserve weergegeven. De inkomsten vanuit de grondexploitaties worden hier niet meer geprognosticeerd; deze worden meegenomen in de ABR.

X € 1.000

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Uitgaven reeds besloten	13.940	6.097	1.490	81	-
2e noodontsluiting Weststad	47				
Productiehuis de Pannehoef		279			
Projectplan implementatie Omgevingswet	150	150	100	81	
Verbindend bestuur	25				
Voorbereidingskrediet Stadhuis	499	1.000			
Stedenbouwkundige visie Slotjesveld	54				
EVZ Contreie-Zuid	223	223			
Grondaankoop EVZ Contreie-Zuid	465	464			
Uitbreiding Park Floralia	19				
Opbouw strategische woningbouw	1.069	750	750		
Opstellen Masterplan Dorst 2030	8				
Vitalisering Recreatiepark De Eekhoorn	282				
Overheveling naar infrastructurele werken	3.250				
Slotjes Midden	500	900	640		
Sloop zwembad Arkendonk		450			
Toekomstscenario's binnensport	30				
Klijnsma-gelden	175				
Kwaliteitsimpuls binnenstad	54				
Dienstverlening	50				
Kerkervisie	7				
Pilot hybride leeromgeving mbo-logistiek	50	50			
Versterken investeringskracht binnenstad		101			
Coronamaatregelen	784				
Crisisfonds	292	631			
WIBON	51				
Basisregistratie ondergrond (BRO)	40				
Regiesysteem sociaal domein	60				
Voedseltuin	18				
Regionaal archief	28				
Impulsmiddelen kansrijke start	15				
Waterschapsverkiezingen 2023		9			
Sportakkoord	25				
Zandoojje woonrijk maken	200				
Projectplan Arkendonk	45				
Kleedaccommodatie OVV'67	97				
Compensatiegronden Natuurnetwerk Brabant (NNB)	440				
Ventilatie scholen	740				
Visie masterplan Dorst	200				
Onderwijshuisvesting Oosterheide	1.500				
Tijdelijke uitbreiding Sociaal Team Oosterhout	405				
Rekenkamer	25				
Schuldhelpverlening	92				
Welzijn op recept	19				
Eén tegen eenzaamheid	124				
Aanpak dak- en thuisloosheid	32				
Lokale middelen hoofdlijnakkoord GGZ	30				
Infoplein ondersteuningsaanbod	15				
Fitcoins	26				
Jongerenwerk Surplus	120				
Skatevoorziening	56				
Inloopvoorziening jongeren	11				

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Coronamiddelen cultuursector	350				
Basisregistratie Adressen en Gebouwen	45				
Binnenonderhoud korenmolen De Hoop	13				
Wet Open Overheid (WOO)	100				
Merkpositionering Oosterhout	15				
Nieuwe BYOD-regeling	250				
Onderwijshuisvesting Oosterheide	460				
MEK	35				
Aankoop gronden tbv N629	225				
Aankoop varkensbedrijf Dorst		1.090			
Nog te voteren	2.155	8.770	13.777	7.000	1.500
Verduurzaming & onderhoud stadhuis		2.320	2.500	7.000	
Stadhuis			4.500		
Mobiliteit - overheveling naar res infra werken		5.500			
Pannehoef		750			
IHP			5.500		
Sportaccommodatiebeleid			50		
Kleedaccommodaties sportverenigingen			327		
Arendsplein	1.900				
Galvanitas		200			
Aanpak illegaal wonen	200				
Arkendonk	55		900		
Slotjesveld					1.500
Totaal	16.095	14.867	15.267	7.081	1.500
<i>Cumulatief</i>	<i>16.095</i>	<i>30.962</i>	<i>46.229</i>	<i>53.310</i>	<i>54.810</i>

7.10.1 Bijzonderheden vrije reserve

- Van het huidige saldo van € 49,5 miljoen is al een bedrag van € 21,6 miljoen bestemd voor uitgaven waartoe de gemeenteraad reeds heeft besloten (inclusief de voorstellen in deze begroting). Daarnaast ligt er voor een bedrag van € 33,2 miljoen aan claims op de vrije reserve waar nog besluitvorming/kredietvoting door de gemeenteraad op plaats dient te vinden. De grootste post binnen deze laatste categorie betreft de reservering voor het stadhuis.
- Voor het stadhuis is binnen de vrije reserve totaal € 16,3 miljoen gereserveerd. In de begroting 2023 is de reservering met € 4,5 miljoen verhoogd vanwege de prijsontwikkelingen in de bouwsector.
- Slotjes Midden: het gereserveerde bedrag is gebaseerd op de vastgestelde samenwerkings-overeenkomst en actuele grondexploitatie.
- Het rekeningresultaat 2021 is integraal in de vrije reserve gestort. Bij de PPN 2022 is bepaald dat € 3,25 miljoen wordt overgeheveld naar de reserve infrastructurele werken (€ 3 miljoen mobiliteit en € 250.000 voor snelfietsroute N282).
- Nieuwe claims (naast bovengenoemde ophoging voor het stadhuis) in de begroting 2023 uit de vrije reserve betreffen:
 - Mobiliteitsvisie € 5.500.000. Deze zal in 2023 naar de reserve infrastructurele werken worden overgeheveld;
 - Crisisfonds € 923.000 (Gevormd uit restant Coronaherstelfonds);
 - Pannehoef € 750.000;
 - Huisvesting onderwijs € 5.500.000.

7.10.2 Verwachte inkomsten vrije reserve

Vanuit de primaire begroting 2022 wordt in 2022 een bedrag van € 4 miljoen in de vrije reserve gestort. Daarnaast verwachten wij in 2022 extra inkomsten vanuit de Algemene Uitkering van € 5,5 miljoen. Deze storten we in de vrije reserve. Tot slot wordt in 2023 het parkeerfonds opgeheven. Het resterende saldo wordt in 2023 overgeheveld naar de vrije reserve. Naar verwachting zal dit ongeveer € 1,3 miljoen zijn.

x € 1.000

Omschrijving	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
Storting vanuit begroting 2022	4.000	-	-	-	-
Opheffen parkeerfonds	-	1.300	-	-	-
Storting extra accres 2022	5.500	-	-	-	-
Totaal	9.500	1.300	-	-	-
<i>Cumulatief</i>	<i>9.500</i>	<i>10.800</i>	<i>10.800</i>	<i>10.800</i>	<i>10.800</i>

7.10.3 Confrontatie beschikbare en benodigde middelen vrije reserve

Wanneer de geactualiseerde kosten, opbrengsten en risico's binnen de vrije reserve worden afgezet tegenover elkaar ontstaat het volgende beeld.

X € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Stand per 1 januari	49.527	42.932	29.366	14.099	7.018
Toekomstige uitgaven	-16.095	-14.867	-15.267	-7.081	-1.500
Toekomstige inkomsten	9.500	1.300	-	-	-
Stand per 31 december	42.932	29.366	14.099	7.018	5.518

Uit het bovenstaande overzicht blijkt we de komende jaren blijven interen op onze vrije reserve. De omvang van de vrije reserve loopt op basis van de huidige inzichten in 2026 terug tot een hoogte van **zo'n € 5,5 miljoen**.

7.11 Incidentele lasten en baten

Een belangrijke eis voor materieel evenwicht in de begroting is dat structurele lasten zijn afgedekt door structurele baten in de begroting. Incidentele lasten mogen worden gedekt door incidentele baten, waaronder onttrekking aan reserves. Het onderscheid tussen incidenteel en structureel is niet altijd even scherp te trekken. De Commissie BBV heeft in de notitie 'structurele en incidentele baten en lasten' daarom een nadere uitwerking gegeven van dit onderscheid.

Hieronder vindt u een toelichting op de correcties van de begrotingssaldi die gedaan zijn om de structurele sluitendheid aan te tonen.

7.11.1 Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Voor het beoordelen van de sluitendheid van de begroting is het van belang te kijken naar de inzet van de reserves. Bij de bepaling van het structurele evenwicht (structurele lasten worden gedekt door structurele baten) kan met de toevoegingen en onttrekkingen aan dit soort reserves rekening worden gehouden. Volgens het BBV worden toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings-)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten.

Structurele toevoegingen aan de reserves

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Reserve investeringsprojecten (rente)	498	719	850	899
Totaal toevoegingen	498	719	850	899

Reserve investeringsprojecten (rente): De bespaarde rente over deze reserve wordt structureel toegevoegd aan de reserve

7.11.1.1 Structurele onttrekkingen aan de reserves

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Reserve investeringsprojecten (kapitaallasten)	3.416	3.488	3.689	4.378
Totaal toevoegingen	3.416	3.488	3.689	4.378

Toelichting op de structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves:

- Reserve investeringsprojecten (rente): De bespaarde rente over deze reserve wordt structureel toegevoegd aan de reserve;
- Reserve investeringsprojecten: de onttrekkingen van de reserve investeringsprojecten betreffen de dekking van de kapitaallasten (rente en afschrijving) van de gedane investeringen uit de reserves.

7.11.2 Incidentele lasten en baten

Hieronder vindt u een toelichting op de correcties van de begrotingssaldi die gedaan zijn om de structurele sluitendheid aan te tonen.

X € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten	171.299	171.170	171.594	171.629
Baten	-168.393	-168.712	-170.663	-161.673
Resultaat voor bestemming	2.906	2.458	931	9.956
Vennootschapsbelasting	-2.918	-2.769	-2.838	-3.478
Onttrekking aan de reserves	2	2	2	2
Resultaat na bestemming	-10	-309	-1.905	6.480
Incidentele lasten en baten	-506	-354	-97	-47
Structureel begrotingssaldo	-516	-663	-2.002	6.433

Conclusie hieruit is dat de jaarschijf 2023 gecorrigeerd voor incidentele uitgaven en toekomstige investeringen, een positief structureel begrotingssaldo kent van ruim € 516.000. In de jaren erna is er tevens sprake van een positief structureel begrotingssaldo met uitzondering van 2026.

De incidentele baten en lasten binnen de begroting 2023 zijn als volgt te specificeren:

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Zorg en welzijn				
• JONG	-15	-	-	-
• GR Jeugdzorg	-250	-	-	-
• Verbetertraject toegang jeugd	-150	-100	-50	-
• Innovatiebudget WMO	-150	-	-	-
Arbeidsmarkt, economie en onderwijs				
• Onderzoek bedrijventerreinen	-70	-	-	-
• Educatieve agenda	-56	-56	-	-
Sport en cultuur				
• Ruimte aan andere ontwikkelingen/H19	-25	-	-	-
Duurzaamheid en klimaat				
• Bestrijding hittestress	-50	-50	-	-
Wonen en mobiliteit				
• Arendshof 2	-14	-	-	-
Gemeentelijke organisatie				
• Uitkering gewezen personeel	-101	-148	-47	-47
• Onderhoud gemeentelijke accommodaties	-117	-	-	-
Totaal incidentele baten en lasten	-998	-354	-97	-47
Structurele kapitaallasten (her)investeringen	492	-	-	-
Totaal	-506	-354	-97	-47

Toelichting op de incidentele lasten en baten:

- **JONG:**
In 2023 is budget opgenomen voor het ontwikkelen (€ 15.000 incidenteel) van een passend vervolg op Democracy voor scholieren en studenten.
- **Verbetertraject toegang jeugd:**
Hiervoor is een budget noodzakelijk. Aangezien we werken aan verbeteropgaven die uiteindelijk ook zichzelf terug moeten gaan betalen is het budget in 3 jaar afgebouwd van € 150.000 in 2023, € 100.000 in 2024 naar € 50.000 in 2025.
- **Gemeenschappelijke regeling Jeugdzorg:**
Vanwege de nieuwe inkoop en de nieuw te vormen GR Jeugdzorg verwachten we extra kosten te gaan maken in 2023. Alle systemen zullen hier opnieuw op ingericht moeten gaan worden en ook zal er een nieuwe structuur moeten worden opgezet. Daarnaast is er extra ruimte nodig om invulling te kunnen geven aan de (regionale) ontwikkelopgaven (innovatiegelden). Het jaar 2023 zal in het teken staan van het kiezen van een GR, vaststellen (raad) van deze GR en de inrichting ervan.
- **Innovatiebudget WMO:**
Met de visie Sociaal Domein zetten we stevig in op de 'beweging naar de voorkant' en preventie. Op deze wijze vermindert de druk op de niet vrij toegankelijke voorzieningen. Veel van deze initiatieven worden bekostigd uit incidentele middelen (veelal betreft het de extra middelen vanuit het compensatiepakket corona uit de meicirculaire 2021). Voor elk pilot/initiatief wordt voor het einde van het eerste jaar een evaluatie uitgevoerd om na te gaan of het initiatief succesvol is en (structureel) kan worden voortgezet. Gezien de looptijd van de meeste pilots/initiatieven kan hier nog geen rekening mee worden gehouden bij het opstellen van de begroting 2023. Pas bij het opstellen van de begroting 2024 is het mogelijk om gefundeerd keuzes te maken en eventueel budgetten structureel
- **Onderzoek bedrijventerrein:**
Voor het onderzoek op de grote bedrijventerreinen naar toekomstige scenario's is eenmalig budget opgenomen in 2023. Betreft € 50.000 voor de opdracht en € 20.000 werkbudget.

- **Educatieve agenda;**
Voor het opstellen van de Lokale Educatieve Agenda is in 2023 en 2024 budget opgenomen.
- **Ruimte aan andere ontwikkelingen/H19:**
Voor het onderzoek naar het ruimte bieden aan andere ontwikkelingen op de Heuvel en het op peil houden van culturele voorzieningen en activiteiten is in 2023 eenmalig € 25.000 opgenomen.
- **Bestrijding hittestress:**
Voor het bestrijden van hittestress door bomen toe te voegen, en voor het investeren in groene gevels is in 2023 en 2024 € 50.000 opgenomen in de begroting.
- **Arendshof 2:**
Door de aankoop van Arendshof 2 eind 2020 is de gemeente eigenaar geworden van dit complex waardoor de lasten, zoals onderhoud en beheerkosten, en de baten, zoals huuropbrengsten nu onderdeel zijn van de gemeentelijke exploitatie. In de begroting zijn voor het in stand te houden deel van Arendshof 2 de baten en lasten voor 2023 opgenomen. Door de geplande sloop betreft dit dat deel van Arendshof 2 dat niet gesloopt gaat worden. Na 2023 is de start van de verbouw tot gemeentehuis gepland en op dat moment zal er een grootschalige verbouw plaatsvinden. Op dat moment is er geen sprake meer van reguliere exploitatie waardoor deze voor de jaren vanaf 2023 op dit moment nog niet zijn opgenomen.
- **Uitkeringen gewezen personeel:**
Voor de betaling van de WW-uitkeringen van gewezen personeel voor de periode 2023 t/m 2027 zijn budgetten opgenomen.
- **Onderhoud gemeentelijke accommodaties:**
Voor het onderhoud van de gemeentelijke accommodaties is in 2023 het budget verhoogd voor de vervangen van de boiler bij sportpark SCO (€ 10.000), voor het zwembad De Warande € 72.000, het Speelgoedmuseum (€ 15.000) en voor de kantine op de gemeentewerf (€ 20.000).
- **Correctie kapitaallasten:**
Ten behoeve van het beoordelen van het structureel en reel evenwicht is conform de handreiking kapitaallasten nieuwe (her)investeringen van de provincie, extracomptabel een correctie op de kapitaallasten opgenomen. De investeringen voor het jaar 2023 (exclusief investeringen uit reserves en bekostigd uit heffingen) bedragen afgerond € 43,5 miljoen (zie paragraaf 7.8). De bijbehorende kapitaallasten bij deze investeringen bedragen bijna € 5 ton op jaarbasis. Conform de handleiding wordt hiervan 50% extracomptabel opgenomen als correctie op het structureel begrotingssaldo ter beoordeling van de structurele sluitendheid van de begroting 2023.

7.11.3 Kengetal structurele exploitatieruimte

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de begroting en het jaarverslag zijn de verplichte financiële kengetallen opgenomen. Deze kengetallen maken het de leden van de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente. Eén van deze kengetallen betreft de structurele exploitatieruimte van de gemeente. De berekening hiervan is onderstaand opgenomen.

X € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
(A) Structurele lasten	162.461	165.106	170.137	170.816	171.497	171.582
(B) Structurele baten	160.349	166.024	167.737	168.712	170.663	161.673
(C) Structurele toevoeging aan reserves	548	252	498	719	850	899
(D) Structurele onttrekking aan reserves	2.853	3.230	3.416	3.488	3.689	4.378
(E) Totale baten	176.010	166.024	168.393	168.712	170.663	161.673
Structurele exploitatieruimte [(B-A) + (D-C)] / E x 100%	0,11%	2,35%	0,31%	0,39%	1,17%	-3,98%

Deze percentages geven aan welke structurele ruimte er is om eigen lasten van de gemeente te dragen. Op basis van bovenstaande percentages kan de conclusie getrokken worden dat de gemeente Oosterhout in 2023 een positieve structurele exploitatieruimte heeft; dat wil zeggen dat de structurele baten iets hoger zijn dan de structurele lasten. Meerjarig is er sprake van een licht positieve structurele exploitatieruimte met uitzondering van 2026.

8 Bijlagen

8.1 Kerngegevens

Fysieke structuur	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Oppervlakte in hectares	7.309	7.309	7.309
waarvan stedelijk gebied ²¹	33%	34%	34%
waarvan agrarisch gebied	46%	45%	45%
waarvan bos- en open natuurgebied	19%	19%	19%
waarvan binnenwater	2%	2%	2%
Woonobjecten:			
- woningen	25.535	26.028	26.028
- woonwagens / woonboten	26	26	28
- recreatiewoningen	731	731	781
- bijzondere woongebouwen	19	19	19
Gemiddelde woningbezetting ²²	2,21	2,18	2,17
Omgevingsadressendichtheid ²³	1.540	1.538	1.553

Sociale structuur	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Aantal inwoners	56.206	56.535	56.790
- waarvan 0 t/m 19 jaar	11.649	11.675	11.600
- waarvan 20 t/m 64 jaar	31.820	31.800	32.045
- waarvan 65 jaar en ouder	12.737	13.060	13.145
Aantal uitkeringsgerechtigden: ²⁴	3.999	4.040	4.150
Participatie Wet (PW) tot pensioenleeftijd	772	820	810
Aanvullende sociale voorzieningen (IOAW/ IOAZ)	47	60	60
Werkloosheidswet (WW)	667	600	670
Arbeidsongeschiktheid (WAO/WIA/Wajong/WAZ)	2.513	2.560	2.610
Inwoners met migratieachtergrond	11.798	12.105	12.440
- waarvan met niet-westerse migratieachtergrond ²⁵	6.431	6.630	6.825
Aantal leerlingen onderwijs	7.724	7.805	7.725
- waarvan op het basisonderwijs	4.189	4.215	4.190
- waarvan op het voortgezet onderwijs	3.060	3.115	3.060
- waarvan op het speciaal onderwijs	475	475	475
Klantenpotentieel ²⁶			
- lokaal	56.890	57.120	57.390
- regionaal	46.060	46.280	46.390

²¹ Betreft bebouwd terrein plus terrein bestemd voor verkeer en recreatie, conform CBS-definitie.

²⁴ Het gemiddeld aantal personen per woning (exclusief tehuisbevolking).

²³ Het gemiddeld aantal adressen per vierkante kilometer dat een adres heeft binnen een straal van één kilometer. Dit zegt iets over de stedelijkheid van de gemeente. Oosterhout is ingedeeld bij de matig stedelijke gemeenten.

²⁴ Betreft de stand en prognose per 31 december.

²⁵ Personen met een niet-westerse migratieachtergrond zijn zelf (eerste generatie), of tenminste één van de ouders (tweede generatie), geboren in Turkije, Marokko, Afrika Latijns-Amerika of Azië (met uitzondering van Japan en Indonesië / vml. Nederlands Indië).

²⁶ Klantenpotentieel: het aantal potentiële klanten van de woonkernen in de gemeente. Het aantal potentiële lokale klanten van een woonkern is het aantal klanten dat die kern aantrekt uit alle kernen binnen een straal van 20 kilometer. Voor het regionaal klantenpotentieel geldt een straal van 60 kilometer. Hoe groter de kern, hoe meer potentiële klanten deze trekt.

Financiële structuur (vetgedrukte bedragen zijn * € 1.000)	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	168.676	165.778	171.299
<i>Per inwoner</i>	2.984	2.924	3.016
Opbrengst onroerende zaakbelasting	12.627	12.056	12.595
<i>Per inwoner</i>	223	213	222
Riolering en afvalstoffenheffing	11.783	12.027	13.281
<i>Per inwoner</i>	208	212	234
Algemene uitkering gemeentefonds	95.434	96.264	104.608
<i>Per inwoner</i>	1.688	1.692	1.842
Reserves per einde	151.021	148.755	155.987
<i>Per inwoner</i>	2.671	2.624	2.747
Langlopende schulden per einde	73.660	102.000	97.600
<i>Per inwoner</i>	1.303	1.803	1.719

8.2 Overzicht investeringen

BELEIDSTERREIN/ omschrijving	DELEGATIE ja/nee
OPENBARE RUIMTE	
Leijweg	Ja
Tunnelbak Bovensteweg	Ja
Wilhelminakanaal	Ja
Oud West Noord	Ja
Ganzendonk	Ja
Burgemeester van Oerslaan	Ja
Kometenlaan	Ja
Hoofseweg ter hoogte van Sirius	Ja
Programma voetpaden	Ja
Bewonersinitiatieven	Ja
Programma verkeersregelinstanties	Ja
Programma verbetering openbaar vervoer	Ja
Programma openbare verlichting	Ja
Programma speeltoestellen	Ja
Programma groen	Ja
Programma maaibeleid	Ja
Reconstructie Provincialeweg Oosteind (reserve infrastructurele werken)	Nee
Fietsroute Visserweg-Beeljaarsweg en verbreden Kromgat (reserve infrastructurele werken)	Nee
Voetgangersvoorzieningen spoorwegovergang Dorst (reserve infrastructurele werken)	Nee
Voetgangersoversteek Europaweg ter hoogte van Meerpaal en verlengen voetpad Meerpaal (reserve infrastructurele werken)	Nee
Kwaliteitsverbetering tussengebied Leeuwenstraat/ Mathildastraat (reserve infrastructurele werken)	Nee
SPORT	
Renovatie toplaag atletiekbaan ATV Scorpio	Ja
Nieuwbouw kleedaccommodatie VV Irene '58	Ja
Renovatie glijbaan/toestel recreatieoord De Warande	Ja
Automatisering berekening sportparken	Ja
Kassareserveringssysteem	Ja
Sportkleding	Ja
Beheerprogramma sportparken	Ja
Renovatie grasvelden en kunstgras VV SCO	Ja
Padelbanen en ledverlichting TC Tendo	Nee
Vorbereidingskrediet sporthal Arkendonk	Nee
Tijdelijke hal sporthal Arkendonk	Nee
Sloop zwembad Arkendonk (vrije reserve)	Nee
INFORMATISERING	
Project informatieplan	Ja
ACCOMODATIEBEHEER	
Wieken korenmolen De Hoop	Ja
Plafond theater De Bussel	Ja
Zonnepanelen (dekking vanuit verlaging exploitatiebudgetten)	Ja
Verduurzamingsmaatregelen gemeentelijke accommodaties	Ja
Technische installaties gemeentelijke accommodaties	Ja
Bouwkundige werkzaamheden gemeentelijke accommodaties	Ja
Openbaar toilet in het centrum	Ja
Pannehoef	Nee
INCIDENTELE INVESTERINGEN	
Nieuwbouw gemeentehuis	Nee
E-portaal website	Ja
Doorontwikkeling informatiebeheer	Ja
Investerings binnenstad	Ja
Doorontwikkeling datafundament	Ja
Dienstverleningsconcept	Ja
Inventarisatie verkeersborden	Ja
Vervangen trakasten (sleutelbeheersysteem)	Ja
Dak pand Ridderstraat 34 (Kellebeek College)	Ja
Vervangen camera's binnenstad	Ja
Laadinfrastructuur gemeentewerf ten behoeve van elektrische wagens	Ja
AFVALVERWIJDERING	
Cyclische vervanging ondergrondse containers	Ja
Cyclische vervanging containers milieustraat	Ja
Afvalinzameling bij hoogbouw	Ja

BELEIDSTERREIN/ omschrijving	DELEGATIE ja/nee
Bandverlaging aanbiedplaatsen	Ja
Toekomstbestendig milieustraat	Ja
RIOLERING	
Programma rioolrenovaties	Ja
Programma pompen, gemalen en meetinstallaties	Ja
Programma rioolvervangingen	Ja
Programma rioolrelining	Ja
Programma vervangen drukriolering	Ja
Afkoppelkansen hemelwater	Ja
Poolster	Ja
Kometenlaan (Sterrenlaan-Effentweg)	Ja
Aanpassen stelsel afvalwaterriolen	Ja
Hoofseweg ter hoogte van Sirius	Ja
Burgemeester van Oerslaan	Ja
Wilhelminakanaal	Ja
TRACTIE	
Vervangen huisvuilwagen	Ja
Vervangen 2 perscontainers	Ja
Vervangen 4 bussen	Ja
Vervangen grijper voor kraanwagen (GEJO blok)	Ja
Vervangen watertank	Ja
Vervangen spuitwagen	Ja
Vervangen 2 bestelwagens	Ja
Aanschaf containers ten behoeve van glaszameling	Ja
IHP	
Eerste inrichting De Muldersteeg (verordening voorziening huisvesting onderwijs)	Ja
Eerste inrichting De Westhoek (verordening voorziening huisvesting onderwijs)	Ja
Eerste inrichting De Rubenshof (verordening voorziening huisvesting onderwijs)	Ja
Eerste inrichting Islamitische school (verordening voorziening huisvesting onderwijs)	Ja
Uitbreiding Marcoen	Nee
Uitbreiding Montessorischool	Nee
Uitbreiding De Meander	Nee
Nieuwbouw De Ontdekking	Nee
Nieuwbouw Menorah	Nee
Vernieuwbouw Hanzecollege	Nee

8.3 Taakvelden

X € 1.000

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Zorg en welzijn	57.710.013	57.311.120	57.065.328	56.708.634
1.2 Openbare orde en veiligheid	86.436	86.609	86.557	86.331
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	894.485	894.485	894.485	894.485
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.445.173	6.381.557	6.331.062	6.242.221
6.2 Wijkteams	833.470	833.470	833.470	833.470
6.3 Inkomensregelingen	3.002.308	2.992.308	2.992.308	2.992.308
6.4 Begeleide participatie	22.387.287	22.311.839	22.117.173	21.849.553
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	1.771.445	1.771.445	1.771.445	1.771.445
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	587.817	587.817	587.817	587.817
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	18.934.921	18.684.919	18.684.340	18.684.333
7.1 Volksgezondheid	2.595.948	2.595.948	2.595.948	2.595.948
7.4 Milieubeheer	132.805	132.805	132.805	132.805
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	37.918	37.918	37.918	37.918
Arbeidsmarkt, economie en onderwijs	6.188.884	6.294.404	6.558.499	6.309.322
0.5 Treasury	2.382	2.859	3.097	3.097
3.1 Economische ontwikkeling	1.004.015	891.829	899.834	907.305
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	207.946	202.845	202.833	202.810
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-13.844	-13.763	-13.629	-13.595
3.4 Economische promotie	329.872	330.193	330.662	330.744
4.2 Onderwijshuisvesting	3.220.080	3.441.988	3.753.246	3.496.914
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.052.648	1.052.650	996.644	996.235
5.6 Media	309.772	309.772	309.772	309.772
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	75.922	75.922	75.922	75.922
6.4 Begeleide participatie	91	109	118	118
Sport en cultuur	9.260.108	8.837.616	9.030.340	9.043.337
5.1 Sportbeleid en activering	646.962	646.962	646.962	646.962
5.2 Sportaccommodaties	3.618.293	3.217.720	3.423.874	3.410.320
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.217.280	3.205.897	3.191.222	3.219.380
5.4 Musea	287.903	288.242	288.186	287.818
5.5 Cultureel erfgoed	34.828	19.828	19.828	19.828
5.6 Media	1.454.842	1.458.967	1.460.268	1.459.029
Duurzaamheid en klimaat	11.466.545	11.710.422	11.993.269	12.103.229
2.4 Economische havens en waterwegen	41.868	42.008	42.221	42.270
7.2 Riolering	4.151.890	4.295.114	4.473.755	4.556.637
7.3 Afval	4.157.930	4.257.839	4.414.510	4.441.610
7.4 Milieubeheer	3.101.424	3.101.988	3.049.242	3.049.154
8.3 Wonen en bouwen	13.433	13.473	13.541	13.558
Wonen en mobiliteit	15.638.013	16.709.801	16.659.461	17.229.240
0.1 Bestuur	44.618	44.618	44.618	44.618
0.5 Treasury	-33.000	-33.000	-33.000	-33.000
0.63 Parkeerbelasting	-477.775	-483.365	-483.365	-483.365
0.64 Belastingen overig	-115.000	-115.000	-115.000	-115.000
1.2 Openbare orde en veiligheid	116.616	117.168	117.168	117.168
2.1 Verkeer en vervoer	8.466.919	8.872.084	9.382.448	9.997.822
2.2 Parkeren	-298.229	-314.518	-318.515	-351.042
2.4 Economische havens en waterwegen	28.884	30.576	30.946	30.171
2.5 Openbaar vervoer	103.712	111.113	119.987	131.419
5.5 Cultureel erfgoed	94.729	103.875	96.620	96.086
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.319.712	4.425.847	4.472.955	4.492.551
8.1 Ruimtelijke ordening	2.463.321	3.029.014	2.425.327	2.383.875
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-15.486	-15.486	-15.486	-15.486
8.3 Wonen en bouwen	938.992	936.875	934.758	933.423
Veiligheid	4.986.488	4.994.117	4.996.605	4.994.452
0.64 Belastingen overig	-91.000	-91.000	-91.000	-91.000
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.505.052	3.512.681	3.515.169	3.513.016
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.544.740	1.544.740	1.544.740	1.544.740
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	27.696	27.696	27.696	27.696
Meer voor elkaar	4.449.941	4.419.629	4.397.552	4.431.225
0.1 Bestuur	2.560.559	2.560.559	2.560.559	2.560.559
0.2 Burgerzaken	1.889.382	1.859.070	1.836.993	1.870.666

Omschrijving	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Financieel solide	-130.424.137	-131.694.603	-133.777.938	-125.500.013
0.5 Treasury	-1.026.657	-973.122	-936.620	-898.226
0.61 OZB woningen	-6.938.853	-6.934.361	-6.934.361	-6.934.361
0.62 OZB niet-woningen	-4.724.654	-4.724.652	-4.724.652	-4.724.652
0.64 Belastingen overig	-165.809	-165.809	-165.809	-165.809
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-104.608.000	-105.626.000	-107.353.000	-98.996.000
0.8 Overige baten en lasten	456.501	452.007	452.007	452.007
3.4 Economische promotie	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
7.2 Riolering	-5.891.748	-6.070.446	-6.281.805	-6.375.351
7.3 Afval	-7.124.917	-7.252.220	-7.433.698	-7.457.621
Gemeentelijke organisatie (overhead)	23.629.633	23.875.666	24.008.084	24.636.602
0.1 Bestuur	85.794	85.794	85.794	85.794
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.118.691	1.139.212	1.139.298	1.137.417
0.4 Overhead	22.159.187	22.434.932	22.496.160	23.201.028
0.5 Treasury	-80.029	-80.029	-80.029	-80.029
0.8 Overige baten en lasten	94.353	44.120	115.224	40.755
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	71.006	71.006	71.006	71.006
1.2 Openbare orde en veiligheid	180.631	180.631	180.631	180.631
Resultaat bestemming	-2.915.889	-2.767.353	-2.836.207	-3.476.423
0.10 Mutaties reserves	-2.917.889	-2.769.353	-2.838.207	-3.478.423
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	2.000	2.000	2.000	2.000
Resultaat na bestemming	-10.401	-309.180	-1.905.006	6.479.606

8.4 Geldleningen

8.4.1 Leningen ogenomen geld

x € 1

Verstrekker	Oorspronkelijk	Saldo 1 januari	Opname	Aflossing	Saldo 31 december	Rente betaald
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	80.000.000	60.000.000	25.000.000	-8.000.000	77.000.000	636.906
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, voor Stichting Thuisvester	8.490.000	5.377.000	-	-283.000	5.094.000	195.269
Derden	10.000.000	10.000.000	-	-	10.000.000	24.000
Totaal	98.490.000	75.377.000	25.000.000	-8.283.000	92.094.000	856.175

8.4.1.1 Geldleningen aangaan met N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

x € 1

Lening nummer	Jaar einde	Valuta datum	%	Oorspronkelijk	Saldo 1 januari	Opname	Aflossing	Saldo 31 december	Rente betaald
40.110.169	2030	26-10	1,210	15.000.000	8.000.000	-	-1.000.000	7.000.000	94.612
40.110.357	2026	27-01	0,695	10.000.000	4.000.000	-	-1.000.000	3.000.000	21.364
40.112.560	2029	30-01	0,968	5.000.000	5.000.000	-	-	5.000.000	48.400
40.112.561	2031	30-01	1,155	5.000.000	5.000.000	-	-	5.000.000	57.750
40.112.562	2034	18-02	1,353	5.000.000	5.000.000	-	-	5.000.000	67.650
40.113.390	2024	05-12	-0,060	5.000.000	5.000.000	-	-	5.000.000	-3.000
40.113.764	2030	27-03	0,350	10.000.000	8.000.000	-	-1.000.000	7.000.000	25.324
40.114.558	2023	02-02	-0,490	5.000.000	5.000.000	-	-5.000.000	-	-2.215
40.114.559	2027	08-02	-0,310	5.000.000	5.000.000	-	-	5.000.000	15.500-
Subtotaal bestaand				70.000.000	50.000.000	-	-8.000.000	42.000.000	294.385
Verwacht 2022			1,9000	5.000.000	5.000.000	-	-	5.000.000	95.000
Verwacht 2022			1,9000	5.000.000	5.000.000	-	-	5.000.000	95.000
Verwacht 2023			1,9000	-	-	5.000.000	-	5.000.000	55.699
Verwacht 2023			1,9000	-	-	10.000.000	-	10.000.000	48.932
Verwacht 2023			1,9000	-	-	10.000.000	-	10.000.000	47.890
Totaal				80.000.000	60.000.000	25.000.000	-8.000.000	77.000.000	636.906

8.4.1.2 Geldleningen aangaan met N.V. Bank Nederlandse Gemeenten voor Stichting Thuisvester

x € 1

Lening nummer	Jaar einde	Valuta datum	%	Oorspronkelijk	Saldo 1 januari	Opname	Aflossing	Saldo 31 december	Rente betaald
40.105.886	2031	01-07	3,730	8.490.000	5.377.000	-	-283.000	5.094.000	195.269
Totaal				8.490.000	5.377.000	-	-283.000	5.094.000	195.269

8.4.1.3 Leningen aangaan met derden

x € 1

Verstrekker	Jaar einde	Valuta datum	%	Oorspronkelijk	Saldo 1 januari	Opname	Aflossing	Saldo 31 december	Rente betaald
Provincie Gelderland	2026	18-02	0,520	5.000.000	5.000.000	-	-	5.000.000	26.000
NWB bank	2032	22-02	-0,040	5.000.000	5.000.000	-	-	5.000.000	-2.000
Totaal				10.000.000	5.000.000	-	-	10.000.000	24.000

8.4.2 Leningen uitgegeven geld

x € 1

Verstrekker	Oorspronkelijk	Saldo 1 januari	Opname	Aflossing	Saldo 31 december	Rente ontvangen
Stichting Thuisvester	8.490.000	5.377.000	-	-283.000	5.094.000	196.998
Legaat Van Cooth en Lukwel	20.284	20.284	-	-	20.284	601
Totaal	8.510.284	5.397.284	-	-283.000	5.114.284	197.599

8.4.2.1 Stichting Thuisvester

x € 1

Lening nummer	Jaar einde	Valuta datum	%	Oorspronkelijk	Saldo 1 januari	Opname	Aflossing	Saldo 31 december	Rente betaald
Opslag									1.729
40.105.886	2031	01-07	3,730	8.490.000	5.377.000	-	-283.000	5.094.000	195.269
Totaal				8.490.000	5.377.000	-	-283.000	5.094.000	196.998

8.5 Staat van reserves en voorzieningen

	2022				2023			2024			2025			2026			
	STAND PER 01-01-22	Resultaat 2021	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	STAND PER 01-01-23	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	STAND PER 01-01-24	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	STAND PER 01-01-25	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	STAND PER 01-01-26	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	STAND PER 01-01-27
Algemene reserves																	
Algemene reserve (bufferfunctie)	5.283				5.283			5.283			5.283			5.283			5.283
Financieringsreserve (inkomensfuncties)	36.000				36.000			36.000			36.000			36.000			36.000
Vrije reserve	38.749	10.777	9.500	16.095	42.931	1.300	14.867	29.364		15.267	14.097		7.081	7.016		1.500	5.516
Totaal algemene reserves	80.032	10.777	9.500	16.095	84.214	1.300	14.867	70.647	0	15.267	55.380	0	7.081	48.299	0	1.500	46.799
Reserves grondexploitatie																	
Algemene Bedrijfsreserve	10.155	759			10.914			10.914			10.914			10.914			10.914
Reserve Infrastructurele Werken	4.622		3.250	1.560	6.312	5.500	570	11.242		5.425	5.817		5.817	0		0	0
Reserves grondexploitatie	14.777	759	3.250	1.560	17.226	5.500	570	22.156	0	5.425	16.731	0	5.817	10.914	0	0	10.914
Overige bestemmingsreserves																	
Bestemmingsreserve investeringsprojecten (bestedingsfunctie)	46.265		9.525	3.230	52.560	7.372	2.999	56.933	19.985	3.913	73.005	13.847	3.591	83.261	2.582	3.651	82.192
Bestemmingsreserve SSC/ICT samenwerking	6.703			1.000	5.703		500	5.203		200	5.003		200	4.803			4.803
Bestemmingsreserve parkeerfonds	1.327		167		1.494		1.494	0			0			0			0
Bestemmingsreserve Groenfond	708		20	300	428	20		448	20		468	20		488			488
Bestemmingsreserve sociaal domein	328				328			328			328			328			328
Bestemmingsreserve Toerisme fonds	434		160	263	331	160	220	271	160	190	241	160	190	211		190	21
Bestemmingsreserve Ontwikkelreserve																	
Bedrijfsvoering	357			357	0			0			0			0			0
Bestemmingsreserve Vitaliteitsregeling	90		87	160	17	84	100	1	84	85	0			0			0
Totaal overige bestemmingsreserves	56.212	0	9.959	5.310	60.861	7.636	5.313	63.184	20.249	4.388	79.045	14.027	3.981	89.091	2.582	3.841	87.832
Voorzieningen eigen middelen																	
Voorziening wachtgeldregeling politieke ambtsdrager	729			188	541		188	353		175	178		106	72			72
Juzt	358			358	0			0			0			0			0
Voorziening overmatig verlof	466			216	250			250			250			250			250
Voorziening overmatig verlof SSC	119			34	85			85			85			85			85
Voorziening Zwaaiikom	2.455			1.000	1.455			1.455		500	955		500	455		455	0
Voorzwaarding participaties APPA fonds	2.448			59	2.389		59	2.330		66	2.264		73	2.191			2.191
Totaal voorzieningen Eigen middelen	6.575	0	0	1.855	4.720	0	247	4.473	0	741	3.732	0	679	3.053	0	455	2.598
Voorzieningen middelen van derden																	
Voorziening exploitatie reiniging	524				524		297	227			227			227			227
Voorziening exploitatie riolering	1.359		131		1.490		392	1.098		319	779		246	533		167	366
Totaal voorzieningen Middelen van derden	1.883	0	131	0	2.014	0	689	1.325	0	319	1.006	0	246	760	0	167	593
Totaal	159.479	11.536	22.840	24.820	169.035	14.436	21.686	161.785	20.249	26.140	155.894	14.027	17.804	152.117	2.582	5.963	148.736

8.6 Global goals

Global Goal 1 gaat over het halveren van het aantal mensen dat onder de armoedegrens leeft, het zorgen voor gelijke toegang tot basisvoorzieningen en gelijke economische rechten en het vergroten van weerbaarheid van mensen in kwetsbare situaties.

“EINDE AAN ARMOEDE OVERAL EN IN AL ZIJN VORMEN”

Belangrijke taken voor de gemeente

- Omvang, aard en oorzaken van armoede en ongelijkheid in de gemeente in kaart brengen
- Kinderarmoede bestrijden
- Bijstand toekennen
- Schuldpreventie
- Schuldhulpverlening
- Burgers pro-actief informeren over toeslagen waar zij recht op hebben en over beslagvrije voet
- Maatregelen om woon- en zorgkosten te beperken
- Inzet en professionalisering sociale wijkteams
- Maatregelen ter versterking zelfredzaamheid burgers
- Inzetbaarheid van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt versterken

Global Goal 2 draait om toegang voor iedereen tot veilig, voedzaam en voldoende voedsel en een einde aan ondervoeding.

“EEN EINDE MAKEN AAN HONGER, ZORGEN VOOR VOEDSELZEKERHEID EN BETERE VOEDING”

Belangrijke taken voor de gemeente

- Aandacht voor goede voeding binnen (schuld)hulpverlening
- Bevorderen gezonde eetgewoonten en voorkomen obesitas, vooral bij kinderen
- Maatschappelijk verantwoord inkopen en bevorderen duurzame productie/consumptie zodat voedselzekerheid elders in de wereld en voor toekomstige generaties niet wordt ondermijnd
- Zie ook: VNG programma ‘Landelijk gebied’

Bij Global Goal 3 draait het om het zorgen voor toegang tot goede basis gezondheidszorg, het terugdringen van sterfte en ziekte als gevolg van verontreiniging, het beperken van het aantal verkeersdoden en gewonden en het zorgen voor toegang tot seksuele en reproductieve zorg.

“GEZONDE LEVENS, BEVORDEREN WELZIJN VOOR ALLE MENSEN VAN ALLE LEEFTIJDEN”

Belangrijke taken voor de gemeente

- Lokale regie over en inkoop jeugdzorg, ouderenzorg en zorg voor verwarde personen
- Betaalbaarheid, tijdigheid en continuïteit van de zorg
- Gezonde leefstijl bevolking bevorderen
- Voorzieningen voor sport, recreatie en ontmoeting
- Zelfredzaamheid en zelfstandig wonen van ouderen en mensen met beperking ondersteunen
- Dagbesteding ouderen
- Ondersteuning mantelzorgers
- Ondersteuning inwoners met complexe problematiek m.b.t. straf en zorg
- Tegengaan suïcide
- Maatregelen gericht op preventie en behandeling verslaving
- Zorgen voor verkeersveiligheid en schone lucht, terugdringen fijnstof uit verkeer en veehouderij

Global Goal 4 is gericht op goed basis-, voortgezet en hoger onderwijs voor iedereen, toegang tot kinderdagverblijven en een toename van jongeren en volwassenen met relevante technische en beroepsvaardigheden. En ervoor zorgen dat alle leerlingen kennis en vaardigheden opdoen voor duurzame ontwikkeling, mensenrechten, culturele diversiteit, wereldburgerschap en zorgen voor kind- en handicapvriendelijke onderwijsfaciliteiten.

“ZORGEN VOOR GOED EN INCLUSIEF ONDERWIJS EN LEVENSLANG LEREN”

Belangrijke taken voor de gemeente

- Onderwijsinfrastructuur (gebouwen), gezonde en veilige scholen
- Voor- en vroegschoolse educatie
- Handhaven leerplicht, voortijdig schoolverlaten
- Zorgen voor passend onderwijs
- Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt verbeteren
- Aanpak laaggeletterdheid en taalachterstanden
- Segregatie en ongelijke kansen tegengaan
- Brede toegang tot kunst en cultuur
- Creëren zinvol werk
- Onderwijs voor vluchtelingen
- Soepele overgang 18- naar 18+ Effectief jongerenwerk
- Ontwikkelingsmogelijkheden voor werknemers gemeente
- Educatie voor duurzame ontwikkeling

Global goal 5 richt zich op het stoppen van alle vormen van discriminatie, het tegengaan van alle vormen van geweld tegen vrouwen en meisjes, en het bereiken van volledige en effectieve participatie op alle niveaus van besluitvorming.

“BEVORDEREN GENDERGELIJKHEID”

Belangrijke taken voor de gemeente

- (Huiselijk) geweld tegen vrouwen en seksuele exploitatie tegengaan, zorgen voor veilige opvang
- Bevorderen participatie (laagopgeleide en allochtone) vrouwen op lokale arbeidsmarkt, in maatschappelijke en publieke functies, consultaties
- Als werkgever: gelijke betaling voor mannen en vrouwen
- Opties voor parttime werk
- Zorgen voor evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in leidinggevende functies
- Inzet ten behoeve LHBT
- Maatschappelijk verantwoord inkopen, rekening houdend met arbeidsomstandigheden

Global Goal 6 gaat over veilig en betaalbaar drinkwater, vermindering van verontreiniging, verhogen efficiency waterverbruik, integraal waterbeheer, beschermen en herstellen ecosystemen, bewonersparticipatie.

“ZORGEN VOOR BESCHIKBAARHEID EN DUURZAAM BEHEER VAN WATER EN SANITAIRE VOORZIENINGEN”

Belangrijke taken voor gemeenten

3 zorgplichten:

- Inzameling en transport van stedelijk afvalwater
- Doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater
- Structurele nadelige gevolgen grondwaterstand zoveel mogelijk beperken

Global Goal 7 richt zich op het vergroten van het aandeel hernieuwbare energie en het verhogen van energie-efficiëntie.

“BETAALBARE, BETROUWBARE EN DUURZAME ENERGIE VOOR IEDEREEN”

Belangrijke taken voor de gemeente

- Met stakeholders in kaart brengen en gebruiken van het lokale en regionale (ruimtelijke) potentieel voor opwekking van hernieuwbare energie; opbrengsten herinvesteren in regio; integrale en regionale aanpak
- Met burgers, bedrijven, woningcorporaties e.a. verduurzamen bebouwde omgeving; duurzaam ontwerp en beheer van het eigen en maatschappelijk vastgoed
- Pro-actief handhaven energie-prestatiecoëfficiënt
- Stimuleren/afspraken over energiebesparing/isolatie en duurzame energie in particuliere en sociale (huur)woningen
- Bij inkoop en aanbesteding sturen op energiezuinigheid en vermijden negatieve effecten elders (eg biomassa; grondstoffen)

Global Goal 8 richt zich op economische productiviteit, ondernemerschap, creativiteit en innovatie ondersteunen, vooral voor MKB; productieve tewerkstelling; duurzaam toerisme.

“DUURZAME, INCLUSIEVE EN BESTENDIGE ECONOMISCHE GROEI EN VOLLEDIGE EN PRODUCTIEVE WERGELEGENHEID EN FATOENSLIJK WERK VOOR IEDEREEN”

Belangrijke taken voor de gemeente

- Lokale en regionale economische ontwikkeling, regionale (innovatie)clusters versterken
- Samen met provincies, waterschappen, bedrijven en burgers strategie maken voor circulaire economie (zie Global Goal 12)
- Lokale arbeidsmarkt versterken, begeleiding naar werk
- Aantrekkelijk ondernemings- en vestigingsklimaat
- (Digitale) verbindingen en bereikbaarheid
- Aanpak (winkel)leegstand
- Link tussen stad en platteland versterken
- Als werkgever goede en gezonde arbeidsomstandigheden bevorderen en inzetten op diversiteit
- Toerisme en recreatie in de regio stimuleren
- Zelf maatschappelijk verantwoord inkopen en bij lokale bedrijven MVO stimuleren

Global Goal 9 gaat over toegang tot ICT en internet.

“HOOGWAARDIGE, DUURZAME EN INCLUSIEVE INFRASTRUCTUUR, INDUSTRIE EN INNOVATIE”

Belangrijke taken voor de gemeente

- Sturen op duurzame bouw, inrichting en beheer bedrijventerreinen, energiezuinigheid (zie ook Global Goal 7) en hergebruik materialen
- Handhaving/toezicht op uitstoot en verontreiniging
- Bevorderen 'smart industry', digitale bereikbaarheid vergroten; snel internet buitengebied
- (Binnen)stedelijke en agrarische leegstand tegengaan, dorpen bereikbaar houden (doelgroepenvervoer)
- Eigen wagenpark verduurzamen
- Infrastructuur voor elektrisch verkeer, schoon openbaar vervoer en fiets; beleid gericht op tegengaan verstopping
- Bij planning infrastructuur schade aan natuur en cultuurhistorische elementen beperken/voorkomen

Global Goal 10 gaat over sociale, economische en politieke insluiting van iedereen; gelijke kansen scheppen, ordelijke, veilige en verantwoorde migratie en mobiliteit van mensen mogelijk maken.

“ONGELIJKHEID IN EN TUSSEN LANDEN BEPERKEN”

Belangrijke taken voor de gemeente

- Positie kwetsbare groepen in kaart brengen
- Segregatie in onderwijs tegengaan, schooluitval voorkomen; participatie en zelfredzaamheid van ouderen en mensen met een beperking
- Tegengaan discriminatie, intimidatie en geweld tegen minderheden
- Bevorderen sociale cohesie in wijken, ook via ruimtelijke planning en woonbeleid
- Sport, cultuur en kunst breed toegankelijk en maken
- Culturele diversiteit stimuleren, ook in de eigen organisatie
- Opvang vluchtelingen
- Huisvesting, integratie, onderwijs, gezondheid en participatie statushouders

Global Goal 11 gaat over verschillende onderwerpen:

- huisvesting voor iedereen
- verkeersveiligheid en openbaar vervoer
- integrale plannen voor duurzame verstedelijking
- cultureel en natuurlijk erfgoed
- rampenparaatheid
- milieueffect steden
- groene en openbare ruimtes
- relatie stad en omgeving
- minst ontwikkelde landen

“MAAK STEDEN EN DORPEN INCLUSIEF, VEILIG, VEERKRACHTIG EN DUURZAAM”

Belangrijke taken voor de gemeente

- Stedelijke vernieuwing in samenspel met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties; (binnen)stad en dorpskernen leefbaar en toegankelijk houden o.a. door functievermenging, passende huisvesting voor iedereen, leefbaar platteland, sociale cohesie
- Leegstand tegengaan
- Bereikbaarheid, verkeersveiligheid, openbaar vervoer
- Eigen wagenpark verduurzamen en prestatieafspraken met leveranciers
- Ruimtelijke ordening/stadsplanning en regelgeving inzetten voor behoud en versterking leefklimaat
- Monumentenzorg
- Groenbeheer, natuur- en landschapsbeheer, beeldkwaliteit dorps-entrees
- Ont-tegeling/vergroening
- Waterafvoer
- Toetsing, handhaving geluidshinder, geurhinder
- Luchtkwaliteit (actieve monitoring rond bedrijven-terreinen, wegen, veehouderij)
- Afvalbeheer
- Vergroening samen met bewoners; bomenbeleid
- Groenvoorziening en duurzaam onderhoud groen, natuur en parken in de stad, natuurspeelplaatsen

Global Goal 12 richt zich op duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen, duurzame praktijken bij overheidsopdrachten. En daarnaast op het tegengaan van voedselafval en -verspilling, beperken van afvalproductie via preventie en hergebruik, verantwoord beheer van afvalstoffen en terugdringen van verontreiniging.

“VERDUURZAMEN VAN CONSUMPTIE- EN PRODUCTIEPATRONEN”

Belangrijke taken voor de gemeente

- Toepassen en handhaven van duurzaamheidseisen bij nieuwbouw en renovatie
- Stimulering circulaire en biobased economy, duurzame business modellen; samen met stakeholders lokale/regionale strategie uitwerken
- Eigen bedrijfsvoering en gemeentelijk vastgoed verduurzamen; stadsafval hergebruiken als brandstof
- Duurzaam/circulair inkopen, ook internationaal; bijscholing inkoopafdeling op duurzaamheid
- Tegengaan (voedsel)verspilling
- Afvalinzameling en scheiding, hergebruik, terugdringen restafval, aanpak zwerfvuil
- Handhaving en voorlichting, gedragsverandering stimuleren
- Eigen afvalproductie gemeenten terugdringen
- Actieve voorlichting burgers en bedrijven, natuur- en milieu-educatie verzorgen

Global Goal 13 gaat over het verhogen van de weerbaarheid en aanpassing aan klimaatrisico's, het verbeteren van menselijke en institutionele vaardigheden voor klimaatadaptie en mitigatie, ook in ontwikkelingslanden.

“BESTRIJDEN VAN KLIMAATVERANDERING EN DE EFFECTEN ERVAN”

Belangrijke taken voor de gemeente

- Klimaat-robuste ruimtelijke ordening, maatregelen om wateroverlast, droogte en hittestress tegen te gaan
- Waterberging en afvoer creëren, opvangcapaciteit vergroten
- Scholing personeel voor klimaat gerelateerde planning en beheer
- Terugdringen uitstoot broeikasgassen via voorlichting, voorbeelden, handhaving/voorschriften, subsidies etc.

Global Goal 14 houdt zich bezig met het tegengaan van verontreiniging veroorzaakt op land, duurzaam beheer kustecosystemen, duurzaam gebruik van maritieme hulpbronnen, en het tegengaan van overbevissing.

“BESCHERMING VAN OCEANEN EN ZEEËN”

Belangrijke taken voor de gemeente

- Rioolbeheer
- Integraal plan voor aanpak zwerfvuil, plastic
- Schoonhouden strand/kustgebied
- Bouwvoorschriften kust, beschermen kustlijn (met Rijk en provincie)

Global Goal 15 gaat om het versterken van duurzaam gebruik van bossen, droge gebieden, biodiversiteit en het integreren van waarden van ecosystemen en biodiversiteit in nationale en lokale planning.

“BESCHERMING, HERSTEL EN DUURZAAM GEBRUIK VAN ECOSYSTEMEN”

Belangrijke taken voor de gemeente

- Inrichting landelijk gebied, natuurbehoud, lokale flora en fauna versterken
- Handhaving lucht-, water-, bodemkwaliteit, bescherming biodiversiteit
- Toetsing (bouw)plannen op schadelijke milieu effecten, compensatie verloren gegane natuur
- Milieuvriendelijk en actief groenbeheer, bomenbeleid gericht op behoud van bomen, landschappelijk raamwerk ontwikkelen, en behouden en versterken van waardevolle landschappen
- Duurzame inkoop, minimaal volgens de wettelijke norm

Global Goal 16 richt zich op het verminderen van alle vormen van geweld, aanpak corruptie, zorgen voor effectieve, verantwoordelijke en transparante instellingen en voor responsieve, participatieve en representatieve besluitvorming, toegang tot informatie en bescherming van vrijheden.

“VREEDZAME EN RECHTVAARDIGE SAMENLEVING VOOR IEDEREEN EN EFFECTIEVE, VERANTWOORDELIJKE EN INCLUSIEVE INSTELLINGEN”

Belangrijke taken voor de gemeente

- Zorgdragen voor orde en veiligheid: toezicht en handhaving, preventie; regie op veiligheidshuizen
- Publieke verantwoording begroting, monitoring maatschappelijke impact
- Actuele communicatie strategie, burger (tevredenheids-)survey
- Versterken lokale democratie, draagvlak voor besluiten zoeken, heldere structuren voor stakeholderbetrokkenheid bij besluitvorming en uitvoering
- (Digitale) toegang tot informatie verbeteren,
- Integriteit bestuur, bestrijden corruptie.
- Transparant, interactief en zorgvuldig besturen

Global Goal 17 richt zich op effectieve publieke, publiek-private en maatschappelijke samenwerkingsverbanden en op mondiale samenwerkingsverbanden voor duurzame ontwikkeling.

“VERSTERKING VAN MIDDELEN VOOR DE IMPLEMENTATIE EN REVITALISATIE VAN HET MONDIALE SAMENWERKINGSVERBAND VOOR DUURZAME ONTWIKKELING”

Belangrijke taken voor de gemeente

- Deelname aan (regionale) interbestuurlijke samenwerking
- Beschikbaar stellen gemeentelijk duurzaamheidsfonds, subsidies voor innovatie
- Verbinden van mensen, kennis en geld; ontmoetingsplaatsen creëren
- Samenwerking binnen en tussen gemeentelijke afdelingen, bijvoorbeeld duurzaamheid en inkoop

8.7 Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
AB	Algemeen bestuur
ABR	Algemene Bedrijfsreserve
AED	Automatische Externe Defibrillator
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
APPA	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ASV	Algemene Subsidie Verordening
AU	Algemene uitkering
AV	Absoluut verzuim
AvA	Algemene vergadering van aandeelhouders
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
Awb	Algemene Wet Bestuursrecht
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroten en Verantwoorden
Bbz	Bijzondere bijstand zelfstandigen
BCF	BTW Compensatiefonds
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BI	Business Intelligence
BIE	Boekwaarden van gronden in exploitatie
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BIZ	Bedrijven Investerings-Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOS	Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof
BRO	Basisregistratie ondergronden
BRZO	Besluit risico's zware ongevallen
BRP	Basisregistratie personen
BSO	Buitenschoolse opvang
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
bw	Beschermd wonen
BWB	Belastingsamenwerking West-Brabant
BWRM	Bouw- en woonrijp maken
BWS	Besluit Woninggebonden Subsidies
BWT	Bouw- en Woning Toezicht
BZK	Binnenlandse Zaken
CAK	Centraal administratie kantoor
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEO	Cliënt ervaringsonderzoek
CIA	Corona Impact Analyse
CPB	Centraal Planbureau
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
COVID	Coronavirus disease
CRvB	Centrale Raad van Beroep
DB	Dagelijks bestuur
Digid	Digitale persoonsidentificatie
DPIA	Data Protection Impact Analyses
DRIS	Dynamisch route informatie systeem
DUO	Dienst uitvoering Onderwijs
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Europese Monetaire Unie
EMVI	Economisch meest voordelige inschrijving
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EZ	Economische Zaken
FG	Functionaris Gegevensbescherming
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
FTE	Full-time equivalent
GBA	Gemeentelijke basisadministratie
GFE	Groente-, fruit- en etensresten
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheid Dienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GOB	Gastouderbureau

Afkorting	Betekenis
GOP	Geregelde oversteekplaats
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GREX	Grondexploitatie
GR NGS	Gemeenschappelijke Regeling Nazorg Gesloten Stortplaatsen
GTK	Gemeenschappelijk Toezichts Kader
HbH	Hulp bij huishouden
HOF	Houdbare Overheidsfinanciën
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer
HR	Human Resources
IBOR	Integraal Beheer openbare Ruimte
IBT	Interbestuurlijk toezicht
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IFLO	Inspectie Financiën Lagere Overheden
IHP	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs
IMKB	Integraal maatschappelijk beheerkader
IOAW	Inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IOV	Interim Omgevingsverordening
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
JOP	Jeugd ontmoetingsplaats
JOR	Jaarplan Openbare Ruimte
KCV	Kleinschalig Collectief vervoer
KDV	Kinderdagverblijf
KPI	Kritische Prestatie Indicator
LPA	Logistiek Platform Amerstreek
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MEK	Milieu educatief centrum en kinderboerderij
MFC	Mgr. Frencken College
MGP	Meerjarenperspectief Grondexploitaties
MJBP	Meerjarenbeleidsplan
MJPOR	Meerjarenprogramma Openbare Ruimte
MKB	Midden- en kleinbedrijf
Mo	Maatschappelijke opvang
MPG	Meerjarenperspectief Grondexploitaties
MPIV	Meerjarenplan Integrale Veiligheid
MTB	Mountainbike
MVA	Materiële vaste activa
MWB	Midden West Brabant
NAZ	Niet aanspreekbare zij-instromers
NEET	Not in Education, Employment or Training
NIEGG	Niet in bouwgrondexploitatie genomen gronden
NHG	Nationale Hypotheekgarantie
NOVI	Nationale Omgevingsvisie
NZA	Nederlands Zorg Autoriteit
OMWB	Omgevingsdienst Midden- en West Brabant
OPC	Outputcontract
OV	Openbaar vervoer
OZB	Onroerendzaakbelasting
PAS	Programma Aanpak Stikstof
PBS	Personeelsbudgetteringssysteem
P&C	Planning & Control
PFAS	Poly- en perfluoralkylstoffen
PGB	Persoonsgebonden budget
PIA	Privacy Impact Assessment
PIP	Provinciaal Inpassingsplan
PMD	Plastic en metalen verpakkingen en drankkartons
PMV	Provinciale Milieuverordening
PO	Privacy officer
POHJ	Praktijkondersteuner huisartsen jeugd
PPN	Perspectiefnota
PRIO	Prioriteit voor de renovatie van de inrichting van de openbare ruimte
PRIS	Parkeerrouteinformatiesysteem
PSZ	Peuterspeelzaal
PUN	Paspoort Uitvoeringsregeling
PV- panelen	Zonnepanelen
RAT	Regionaal Archief Tilburg

Afkorting	Betekenis
RAV	Regionale Ambulancevoorziening
RBL	Regionaal Bureau Leerplicht
RES	Regionale Energie Strategie
REWIN	Regionaal werkgelegenheidsinstituut West-Brabant
RIA	Regionale Investeringsagenda
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RPA	Regionaal Platform Arbeidsmarkt
RRE-W	Regeling Reductie Energieverbruik Woningen
RSD	Regionale service dienst
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RV	Relatief verzuim
RWB	Regiobureau West Brabant
RWS	Rijkswaterstaat
SBBO	Stichting Beveiliging Bedrijventerreinen Oosterhout
SDE	Stimulering Duurzame Energie
SDG	Sustainable Development Goals
SER	Sociaal Economische Raad
SISA	Single Information Single Audit
SOK	Samenwerkingsovereenkomst
SPUK	Specifieke uitkering stimulering sport
SRBT	Stedelijke Regio Breda-Tilburg
SSC	Shared Service Center
Suwinet	Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen
SVn	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlands Gemeenten
TVW	Transitie Visie Warmte
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VANG	Van Afval naar Grondstof
VBS	Vastgoedbeheersysteem
VGO	Voorziening gastouder
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VRI	Verkeersregelinstallatie
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VO	Voortgezet onderwijs
VSV	Voortijdig schoolverlater
WA	Wettelijke aansprakelijkheid
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WEW	Waarborgfonds Eigen Woningen
WIBON	Wet informatie uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOB	Wet Openbaar Bestuur
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WRP	Water- en rioleringsplan
Wsw	Wet Sociale Werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WW	Werkloosheidswet
ZAP-per	Zwerfafvalpakkers
ZBB	Zero Based Budgetting
ZZP	Zelfstandige zonder personeel

 Slotjesveld 1 Oosterhout

 14 0162

 Postbus 10150, 4900 GB

 oosterhout.nl/contact

 Oosterhoutfamilie stad

 @Gem_Oosterhout

 Gemeente Oosterhout

 [gemeenteoosterhout](https://www.youtube.com/gemeenteoosterhout)

 [jonginoosterhout](https://www.youtube.com/jonginoosterhout)

